הארץ

ג'. שנה נ"ד / יום ו' כ' סיון תשל"ב / VOL 54 / 16,074 / JUNE 2, 1972

ברגע האחרון

"מטוסים ישראליים חגו מעל לבנון"

ביירות, (יופ"ע). שלושה מטוסים ישראליים חגו היום מעל דרום לבנון, — מסרו עדי ראייה.

"המטוסים טסו מעל לכפרים מרג'עיון וחצביה בשעות הצהריים, אך לא ביצעו פעולה צבאית כלשהי".

סוכנות הידיעות המצרית מסרה, כי מספר מטוסים ישראליים חגו גם אתמול מעל דרום לבנון, במהדורה הערב על מהדורת הקול.

הוגברו סידורי הבטיחות באירופה

פאריס, 1 (אי. פי.). נמלי תעופה בינלאומיים בכל רחבי מערב אירופה הודיעו היום על נקיטת אמצעי ביטחון בעיקבות מעשי הרצח בלוד.

שעות ספורות לאחר שישראל פירסמה את דרישתה שחברות תעופה המקיימות טיסות לישראל ישפרו את הליכי הבדיקה של נוסעים ומיטען, נתקבלו ידיעות על שיפור באמצעי הבטיחות.

איר פראנס פירסמה היום הודעה רשמית בה נאמר, כי במשך כל הזמן ננקטו אמצעי הגנה נגד פעולות טירור, וכי אמצעים אלה נשתנו בהתאם לנסיבות. בהודעה נאמר, כי אמצעי הבטיחות בטיסות לישראל לא היו מעולם חמורים פחות מאשר אצל חברות אחרות ושום דבר אינו מצדיק האשמת החברה בהזנחה. "החברה מילאה תמיד את תפקידה".

בודקים המיטען, לרבות תיקי יד

✶ פאריס: ייבדק כל המיטען במטוסים לת"א, לרבות תיקי יד, באמצעות מכשירים אלקטרוניים ומכשירים הפועלים באמצעות לחץ אוויר.

✶ קופנהאגן: מאז פברואר 1969 נערכות הבדיקות בטיסות מדנמארק לישראל לפי הסטנדרטים הישראליים.

✶ שווייץ: בנמלי התעופה מהם יש טיסות לישראל הוגברו משמרות משטרה הרשאים לחפש אצל כל נוסע ומיטענו, בנוסף להוראות הרגילות.

✶ בון: שר־הפנים הורה לנקוט באמצעי הזהירות המכסימליים בכל נמלי התעופה הבינלאומיים בגרמניה.

✶ לונדון: נערכה פגישה בין שילטונות הביטחון של נמל התעופה היתרו עם אנשי הסקוטלנד יארד ונציגי חברות התעופה. נציג אל־על העלה כמה רעיונות.

אתמול עלה עתונאי לונדוני בהיתרו על מטוס בי.או.אי.סי. שהיה בדרכו לאמסטרדם. העתו־

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

ישראל לא הגישה מחאה לצרפת

פאריס, 1 (יופ"ע). דובר של שגרירות ישראל כאן הכחיש היום, כי ישראל הגישה אתמול מחאה רשמית לממשלת צרפת בעיקבות הקטל בלוד.

אחר הצהריים התאספו כמה מאות מפגינים בכיכר הרפובליקה, וצעדו עד לבניין העירייה לאות מחאה על הקטל. הם נשאו כרזות אשר קראו לשים קץ לטרוריזם הפלשתיני. המשטרה מסרה, כי רוב המפגינים משתייכים לאירגונים יהודיים מקומיים. לא היו תקריות.

הרוצח זוהה: קוזו אוקומטו, בן 24

השתתף בחטיפת המטוס לצפון קוריאה
יפאן עורכת הסדרים לתשלום הפיצויים

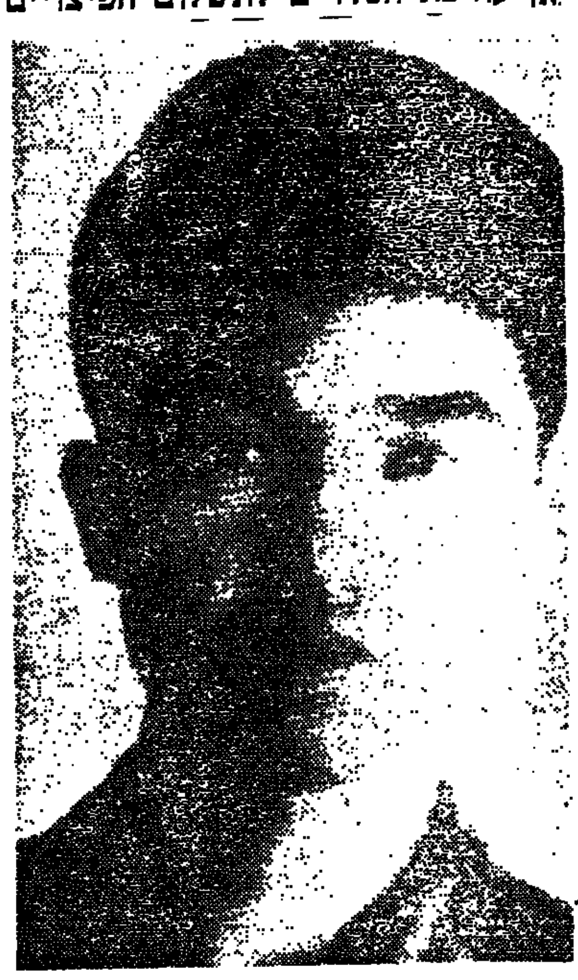

שגרירות יפאן זיהתה אתמול את היפאני שנתפס לאחר ההתקפה בלוד כקוזו אוקאמוטו, בן 24, סטודנט באוניברסיטה ... יפאן. בדרכונו המזוייף הופיע השם דייסוקה נאמבה. (צילום רדיו של אי. פי.)

...ו, 1 (אי. פי.) הרוצח היפאני שנתפס בלוד בישראל זוהה אמש כקוזו אוקאמוטו, בן ... הצעיר של חבר באירגון ... רדיקלי, שלפני שנתיים ... בחטיפת מטוס נוסעים לצפון קוריאה.

אוקאמוטו שהזהות הודהה כדאי־נאמבה, אמר בעדותו — לדברי טוקיו — כי הוא ושני רעיו באו בשליחות כמה מחבלים ערביים. ... החזית העממית טענה ... לאחר הטבח.

... אמר אוקאמוטו, ... בישראל, כדי ... על מחבלים אחרים ולהפגין ... כבקשה להיכלם.

... של אוקאמוטו — פקיד ... שגרירות יפאן — הביע ... על בנו, וסיפר, כי לאחר ... הבכור, טאקאשי אוקאמוטו, ... מטוס הנוסעים לצפון קוריאה ... את קוזו שלא לעסוק בפעילות ...

... כי הפקולטה להקלאות ב־... קאגושימה. נמסר, כי ב־... בראשר הבנה יצא מבוקו. ב־... יצא מיפאן לביירות לאחר ש־... נציג החזית העממית ל־... הלשתין ביפאן, שזהות כ־...

התאמנו בדרום לבנון

... התאמנו כ־3 שבועות עם ... הפלשתינאים בדרום לבנון ... לרומא ב־25 במאי. שם ... עם צעירה יפאנית שזהותה

איננה ידועה עדיין. הכינוי שלה היה הפלמה "יוני" וסבורים שהיא קישרה בין הרוצחים ואנשי החזית, ונתנה לשלושה את הדרכונים והנשק. שילטונות יפאן חוקרים אם אין אותה "יוני" פוסאקו שיגאנובו (26), רדיקלית יפאנית שפעלה עם המחבלים בלבנון מאז 1970.

מוכר כליות ביפאן

טוקיו, 1 (טלגרפית מאת לב הר־רוזארט, מיוחד ל"הארץ"). התגובה הרשמית ביפאן והתגובה ברחוב היא של בושה כללית עזה, תחושה משפחתית האופיינית לסולידריות של אומה זו. כשם שהריעו לאתלטים שלהם באירועים אולימפיים והתגאו בהישגיהם בתערוכת אקספו בקנדה, כן נותנים היפאנים כעת ביטוי לתחושת בושה קיבוצית. היפאנים הזדעזעו והתקשו להאמין שבני־ארצם

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

תקוע ונציג לבנון לפגישה עם ולדהיים

מאת רפאל רוטשטיין, סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 1 (מיוחד ל"הארץ"). שגריר ישראל באו"ם, מר יוסף תקוע, עמד להיפגש הערב עם מזכיר האו"ם, ד"ר קורט ואלדהיים, עפ"י בקשת ישראל.

ישראל תבהיר באוזני מזכיר האו"ם את עמדתה בעניין אחריותה של לבנון לפעולות הטירור של המחבלים ותבקש מהמזכיר הכללי לחזור על דבריו בעניין זה ולנקוט בפעולות אחרות.

גם נציג לבנון באו"ם, מר גהרה, ביקש פגישה עם מזכיר או"ם בה עמד להכחיש כל אחריות של לבנון להתקפה בלוד.

ציפייה בארה"ב ובאו"ם לפעולת גמול ישראלית

לבנון הגישה "התרעה" למועצת-הבטחון

מאת רפאל רוטשטיין
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 1 (מיוחד ל"הארץ"). משקיפים דיפלומטיים בארה"ב ובאו"ם דרוכי־ציפייה לפעולת גמול ישראלית נגד לבנון, בדומה לפשיטה על נמל־התעופה של ביירות ב־1968.

סופר "הארץ" בוואשינגטון מוסר גם הוא על ציפייה כללית לפעולת גמול ישראלית.

שגריר ארה"ב באו"ם, מר ג'ורג' בוש, הביע היום בהודעה רשמית זעם על תגובת השמחה של החזית העממית על הטבח בלוד. "כמה אכזרי ובלתי־אנושי יכול האדם להיות", — אמר מר בוש.

השגריר האמריקאי ציין, כי הוא מזועזע מההתקפה הרצחנית על אזרחים חפים מפשע; מעשה זה מבליט את הצורך הדחוף שהממשלות וענף התעופה הבינלאומי יפעלו בכל תוקף נגד כל איומים וסכנות מעין אלו על שלום נוסעים בקווי תעופה אזרחיים בינלאומיים.

מר בוש אמר, כי שוחח עם שגריר ישראל, מר יוסף תקוע, והביע באוזניו את רגשי צערה של ממשלת ארה"ב.

לבנון מתריעה

לבנון התריעה באוזני מועצת־הביטחון על פעולת גמול ישראלית אפשרית נגדה. השגריר הלבנוני הגיש מחאה למועצה על כך שישראל רואה את ממשלת לבנון קשורה עם אירגוני המחבלים והוסיף, כי ארצו דוחה כל האשמות מרומזות או ישירות מעין אלו.

עתוני ארה"ב מביעים שאט נפש, במאמרי מערכת, מהצהרות השמחה הערביות על הטבח בלוד.

"נ.י. טיימס" הכנגה את הפשע במלים חריפות, קורא לארה"ב ולבריה"מ להכפיל את המאמצים הדיפלומטיים כדי להפסיק את גל הטירור החדש.

אנשי ענף התיירות מוסרים שאין כל סימן לכך שיחול ביטולי הזמנות הכונים למקומות טיסה לישראל. נראה שהאירגונים היהודיים יגבירו את המאמצים להרחיב דווקא את התיירות לישראל.

ביירות, 1 (אי. פי.). איגוד טייסי הנתיבות והתיירות הערבי קרא היום לחברות תעופה בעולם להתעלם מקריאתה של ישראל להחרמת נמל התעופה של ביירות.

ר"מ מצרים משבח הרצח בלוד; חוסיין מגנה ומביע צער עמוק

שגריר בריה"מ בקהיר מזהיר: הערבים לא יוותרו על זכויותיהם ✶ ערפאת נפגש עם ר"מ לבנון ✶ אמצעי הכוננות בביירות נמשכים ✶ עתוני קהיר צוהלים

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

ראש ממשלת מצרים, ד"ר עזיז סידקי, בירך אמש את פעולת הרצח בלוד וציין, כי "הפעולה הוכיחה, שהערבים אכן מסוגלים לנצח את ישראל וכי ההבר ניפץ את אגדת העליונות הישראלית".

לעומת זאת גינה המלך חוסיין בחריפות את מעשה הרצח באומרו, כי "זהו פשע מתועב שמבצעיו, מתכנניו ואלה שסייעו ומעודדים את המתכננים לבצע פעולות כאלה, הם חולים בנפשם במלוא מובן המלה".

עזיז סידקי

חוסיין, שהשיב לשאלת עתונאים בנמל־התעופה ברבת־עמון כאשר נפרד מנשיא פקיסטאן, עלי בוטו, הדגיש: אנו מגנים מעשה זה ומצטערים עליו מעומק לבנו. הפשע והרצח של אנשים לא־חמושים וחפים מפשע, עומד בסתירה לאופי שלנו גם שהמעשה אינו מאפיין את העם הפלשתינאי או האומה הערבית.

ביקורות החריפות של המחבלים תקפו אמש את חוסיין על הצהרותיו אלה.

תגובת ויגוגרדוב

שגריר בריה"מ בקהיר, ולאדימיר ויגוגרדוב, הגיב בעקיפין בראיון לעתון הקהירי "אל־ג'מהוריה" על מעשה הרצח בלוד בהכריזו, כי שגיאה בידי ישראל לחשוב שהערבים יוותרו על זכויותיהם. הוא האשים את ישראל בחסימת הדרך להשגת "פיתרון צודק" ותבע פינוי ישראלי מכל השטחים כתנאי "להשגת יציבות באזור". השגריר העלה על נס את "שיתוף הפעולה הצבאי בין ברית המועצות ומצרים, היכול להתקיים על בסיס של יחסי ידידות עמוקים בין קהיר למוסקבה".

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

ישראל מאשימה את ממשלות מצרים ולבנון

מאת [illegible], סופר "הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 1 (מיוחד ל"הארץ"). ישראל האשימה את ממשלות ערב, ובמיוחד ממשלות מצרים ולבנון בשותפות למעשה הטבח — במסמך רקע רשמי שפירסמה השגרירות כאן ושהופץ בקרב אנשי הקונגרס ומעצבי דעת־הקהל בארה"ב.

המסמך, הנושא את הכותרת "רצח בלוד" מאשים כמה חברות־תעופה ונמלי תעופה — ולא רק את איר פראנס ורומא — ברשלנות הגובלת בפשע, בנקיטת אמצעי בטחון לא מספיקים להגנת נוסעים ומטוסים.

הקהיליה הבינלאומית, — נאמר במיסמך, — חייבת לעשות מעשים ולא להסתפק בהצהרות — כדי לשים קץ לטירור האווירי. עליה להבהיר לממשלות ערב, כי לא תשלים עם שיתופן בפעולות מעין אלו.

הפשע בלוד משמש אזהרה לעולם, כי הסכנה אינה רק עניינה המקומי של ישראל: האלימות מדבקת והיא מאיימת על עצם יסודות הקהילה בין המדינות בעולם. לממשלות הסמכות והיכולת לנקוט בצעדים להבטחת שלום התעופה — לרבות בדיקה בטיסים חשודים וביקורת מחמירה של נוסעים ומיטען בכל נמלי התעופה המשמשים את החברות הבין־לאומיות.

נשק שנתגלה במטוס אל־על בלונדון והמיועד לאירלנד גרם לכוננות בטחונית בלוד

מאת עמוס חדר

נמל התעופה לוד נסגר אמש לתנועת מטוסים יוצאים משעה 6.30 בערב. המראות מטוסים נידחו או בוטלו בשל הכוננות הגבוהה שהוכרזה בלוד. מטוס אל־על שעמד להמריא אמש מלוד לרומא עוכב במשך 4 וחצי שעות. בכל חצי שעה הודיעו אל־על על שעה חדשה של טיסה ורק בשעה 11.05 נקראו הנוסעים לעלות למטוס.

המראת המטוס לאחר עיכוב של ארבע וחצי שעות, הורידה במידה רבה את המתח הרב ששרר בנמל־התעופה. כאשר הודיעו אל־על על עלייה למטוס, קפצו הנוסעים ממקומם ומחאו כפיים משמחה.

בידיעות שהגיעו אמש לנמל־התעופה נמסר, כי בלונדון, בנמל התעופה היתרו, נתגלה מצבור של נשק ותחמושת אשר הגיע באל־על מסאן פרנסיסקו לרפובליקה האירית במטוס "אל־על" שבא מניו־יורק, נמסר.

המצבור של הנשק נתגלה אתמול כאשר פועלי נמל לונדון העבירו אותו על מטוס תעופה האירלנדית, שעמד להמריא לעיר שאנון אשר ברפובליקה האירית.

נמסר, כי כלי־הנשק והתחמושת כללו רובה עם כוונת טלסקופית, וכדורי דום־דום, אשר בהם השתמשו שלושת המחבלים היפאנים בליל הדמים בלוד. כן נמצאו אקדח אוטומאטי מדגם קולט ושני אקדחי תוף.

לאחר שהמשטרה בדקה את מצבור הנשק, החזירה את כלי־הנשק לתוך הארגז ושלחה אותו לשאנון. המשטרה העבירה ידיעה לאנשי הביטחון בנמל התעופה בשאנון, כדי להתכונן לקבל את המצבור של הנשק ולבדוק מי יבוא לנמל־התעופה לקבלו.

הידיעה הקצרה ששודרה אמש בשידורי ישראל, אשר ציינה, כי כוחות צבא מוגברים הגיעו ללוד וכי עלול להתרחש שם משהו, גרמה לבהלה בקרב הציבור. אזרחים רבים טילפנו למערכת "הארץ" כדי לברר מה קרה בלוד. הם הביעו התמרמרות רבה על שידור הידיעה אשר לא היו בה פרטים וגם לא תגובות מצד גורמים מוסמכים.

מאז הוכרז על מצב חירום וכוננות בנמל לוד סמוך ל־7 בערב, לא ניתן היה להשיג כל תגובה רשמית על הסיבה לכוננות ועל הגורם להכרזת על הכוננות. אלוף פיקוד המרכז האלוף רחבעם זאבי הגיע לנמל התעופה לוד ב־7.15 בערב.

עד למסירת הידיעה אמש סמוך לחצות עדיין לא בוטלה הכוננות בנמל התעופה לוד.

השר ש. פרס אמר אמש בשידורי ישראל כי אתמול ננקטו אמצעי ביטחון מתוגברים בנמל התעופה בלוד, וכאלה יינקטו גם בעתיד. לא אירעה כל תקלה, — אמר מר פרס, — והכל התנהל כסידרה.

השר הודיע, כי ישראל קיבלה אתמול תשובות חיוביות מממשלות וחברות־תעופה בדבר נקיטת אמצעי בטיחות קפדניים בטיסותיהן.

למרות הרגיעה אשר הורגשה בנמל התעופה לוד אחר חצות, לא פחת הכוח הצבאי והכוננות עומדת בעינה ללא כל שינוי. הרגיעה מתבטאת בעיקר בחידוש המראות המטוסים. חברת איר פראנס ביטלה אמש אחת מטיסותיה בעקבות הכוננות בלוד.

בנמל התעופה המתינו אמש לבואם של 3 מטוסים אשר עמדו להגיע עד שעה 1.30. השלושה הם: 1 [illegible] מרומא. בשעה 4 עמד להגיע מטוס ט.וו.אי. מהמזרח הרחוק. לפנות־בוקר עמדו להגיע שני מטוסי אל על [illegible].

מזג האויר

מעונן חלקית עד בהיר. הטמפרטורות הצפויות להיום: ירושלים 14 עד 21 מעלות, ת"א 17 עד 25, אילת 22 עד 35, רמת הגולן 12 עד 20, באר שבע 15 עד 28, [illegible] 23 עד 31 מעלות.

אבן ביקש מארה"ב להשפיע על לבנון שתפסיק פעולות המחבלים

בשיחה הודגש שלבנון אחראית למעשי המחבלים המתארגנים בשטחה באין־מפריע

מאת מתי גולן
סופר "הארץ"

שר־החוץ, מר אבא אבן, ביקש אתמול משגריר ארה"ב, מר וולוורת בארבור, למסור לממשלתו, כי ישראל בדעה שעל ארה"ב להפעיל את השפעתה על ממשלת לבנון למען תפסיק את פעילות המחבלים משטחה, — על כך נודע ממקורות מהימנים.

בפגישתו עם מר בארבור חזר שר־החוץ על כך שממשלת ישראל רואה את לבנון כאחראית לפעולות המחבלים המתארגנים והמתכוננים משטחה באין־מפריע. לאחר־מכן עמד מר אבן על הצורך בהגברת נאות וזהירות יתר מצד השלטונות וחברות־התעופה, כדי למנוע הישנות מעשים כמו הרצח בלוד.

בתחילת הפגישה הביע שר־החוץ את השתתפות ממשלת ישראל בצער ארה"ב על מות אזרחיה והשגריר האמריקאי ביטא את רגשות הצער וההתנחמות של ממשלתו לממשלת ישראל.

שר־החוץ והשגריר דנו בקצרה גם על ההודעה המשותפת על המזרח התיכון שפורסמה בתום שיחות הפיסגה במוסקבה. מר אבן ומר בארבור היו תמימי דעה, כי ההודעה משקפת נאמנה את השיחות. בפגישה השתתפו גם סגן מנהל המחלקה לענייני צפון אמריקה, מר אפרים עברון, מנהל המחלקה של שר־החוץ מר איתן בנצור, יועץ השגריר, מר אוואן זורהלן.

פעילות דיפלומטית בעולם

משרד־החוץ הורה אתמול לשגריר ישראל באו"ם, מר יוסף תקוע, להיפגש עם מזכיר או"ם, מר קורט ואלדהיים, כדי לדרוש ממנו פעולה נמרצת כלפי מדינות־ערב הנותנות מחסה למחבלים ומעודדות אותם.

משרד־החוץ הורה שוב לשגרירים בעולם להדגיש במשרדי־החוץ את הצורך בבטיחות אווירית מירבית ואת אחריותה של לבנון לפעולת הפשע.

בוועידת האירגון הכללי של האו"ם הביעו אתמול נציגי יפאן וארה"ב צער על המקרה ונציג ישראל הוקיע את הפשע.

ארה"ב קוראת ללבנון לרסן את המחבלים

וואשינגטון, 1 (ע"ר). ארה"ב מפצירה בלבנון לרסן את פעילותן של קבוצות מחבלים ערביות, בעיקבות הקטל בלוד, — אמרו היום במקורות יודעי דבר כאן.

בו בזמן מנסה ארה"ב למנוע התקפות־גמול ישראליות אפשריות בלבנון.

וואשינגטון, 1 (עסמ"א). צירת הקונגרס, בלה אבצוג, דמוקרטית ממדינת ניו־יורק, הגישה היום הצעת החלטה, הקוראת לנשיא ניכסון להביע תרעומת חמורה מצד ארה"ב, באוזני ממשלת לבנון וממשלות אחרות הנותנות מחסה, סיוע ועידוד לקבוצות טרוריסטיות ערביות.

קנצ'י פוקודה (משמאל) שיהיה המיועד של ראש ממשלת יפאן, אייסאקו סאטו, ששגר אמש לישראל, נפגש עם ראש הממשלה בטוקיו לפני יציאתו לארץ. פוקודה ייפגש עם ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, כדי למסור לה את צערה של הממשלה היפאנית על הרצח בלוד. (צילום רדיו של אי. פי.)

עירק הלאימה חברת הנפט אי. פי. סי.

שבבעלות חברות מערביות

בגדד, 1 (יופ"ע וע"צ). נשיא עירק, אחמד חאסאן אל־באקר, הודיע הערב על הלאמת חברת הנפט "עירק פטרוליום קומפני" (אי. פי. סי), שבבעלות חברות נפט מערביות.

באקר אמר את דבריו בשידור לאומה ברדיו ובטלוויזיה.

ההודעה באה בעיקבות כישלון המו"מ בין עירק לאי.פי.סי. על התביעות להגדיל את התפוקה של נפט בשדות החברה בעירק.

אי.פי.סי. שייכת במשותף לחברות הנפט בריטיש פטרוליום, של ההולנדית, חברת הנפט הצרפתית וסטאנדארד אויל בניו־ג'רסי.

ארה"ב קוראת למצרים ולישראל לפתוח בשיחות שלום

לונדון, 1 (יו. פי. ואי. פי.). ארצות־הברית קראה היום למצרים ולישראל לפתוח בשיחות שלום.

עוזר שר־החוץ האמריקאי, ג'וזף סיסקו, שנאם במושב הפתיחה של מועצת שרי סנט"ו, הצהיר, כי בסופו־של־דבר תלוי הסדר השלום ברצון השלום של היריבים עצמם. הגיעה השעה לניהול מו"מ כללי במזה"ת. מר סיסקו גינה כמעשה מזוויע וברוטאלי את ההתקפה בלוד.

במושב הפתיחה נאם גם ר"מ בריטניה, אדוארד הית, שאף הוא דיבר על ההתקפה על אורחים בלוד, וקרא לנקוט באמצעים נגד פעולות ההתגרות והאלימות במזה"ת.

קהיר, 1 (אי. פי.). מערב גרמניה ומצרים עובדות לחדש את היחסים הדיפלומטיים המלאים ביניהן תוך שבוע — מסרו היום מקורות יודעי דבר בקהיר.

מוסקבה אישרה את דו"ח ברז'נייב

מוסקבה, 1 (ע"ר). בריה"מ הודיעה הערב, כי השיחות בין הנשיא ניכסון ומנהיגי בריה"מ, היוו צעד חיוני בפיתוח היחסים בין ארה"ב לבריה"מ וקידמו את הדו־קיום בשלום בין ארצות בעלות משטרים סוציאליים שונים.

סוכנות טא"ס מסרה, כי כל הגופים הסובייטיים העליונים — הלשכה הפוליטית, הנשיאות ומועצת השרים — אישרו במלואו את הדו"ח על שיחות הפיסגה אותו הגיש מזכיר המפלגה הקומוניסטית, מר ברז'נייב.

קצין בכיר הגיע מיפן ונפגש עם הרוצח

ביקר בשדה התעופה בלוד וקיבל תיאור על הטבח

(ע). קצין משטרה בכיר מהמחלקה לזיהוי פלילי במשטרת טוקיו הגיע אתמול לישראל ונפגש עם הרוצח היפאני.

קצין המשטרה, אליו נלווה גם נציג מטעם השגרירות היפאנית בת"א, נפגש קודם לכן עם גורמי ביטחון ועם פיקוד המשטרה.

הקצין ביקר באולם הנוסעים בשדה־התעופה בלוד וקיבל תיאור מפורט על המאורעות בליל הטבח.

גורמי הביטחון בארץ העבירו ליפאן את טביעות אצבעותיהם של שלושת הרוצחים והובהר, כי הם השתמשו בשמות בדויים ובדרכונים מזוייפים.

העצור שלכד אינו משתף פעולה עם החוקרים הסבורים שהוא מנסה להוליכם שולל.

הגיע דיפלומט יפאני

רגישותם של אנשי הביטחון בנמל לוד כלפי כל אדם בעל חזות יפאנית, נתקבלה תוך הבנה ע"י אורח יפאני שהגיע אמש מג'נבה לארץ. הוא הציג בפניהם את דרכונו הדיפלומטי וציין, כי הוזמן לישראל ע"י שגרירות יפאן כאן כדי לסייע בעבודה הרבה שנצטברה בשני הימים האחרונים בשגרירות בעיקבות הרצח.

שגרירות יפאן בישראל, שאנשיה עסוקים בשני הימים האחרונים 24 שעות ביממה נוכח מספר רב של פניות טלפוניות, מאות מיברקים ובקשות שונות של משרד־החוץ היפאני ואישים אחרים ביפאן — לא יכלה לעמוד בלחץ בלתי־רגיל זה. אי־לכך פנתה לשגרירות יפאן בשווייץ וביקשה לשלוח לארץ אלחוטאי ופקיד מיברקה כדי לסייע כאן בעבודה הרבה.

הרוצחים ביקרו בישראל

שלושת הרוצחים ביקרו בישראל לפני 3 שבועות כתיירים ובהזדמנות זו עמדו מקרוב על מיבנה נמל־התעופה, — נאמר בידיעה שנמסרה אמש למקורות בלוד, אך טרם אושרה מכל מקור אחר.

המקור, המקורב לגורמי ביטחון בנמל־התעופה, הוסיף, כי לאחר ש־

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

בגליון זה 28 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

לונדון — "ביג־בן".

פרסום א. אריאלי

יום בהארץ

... 13: אבא אבן: ימים ... מול אירגונות ✶ יגאל ... הרצח והכבון הנפש ✶ ... המבוגרים והבלתי־ ... א. שוייצר: כללי ... למצבאות־על.

... 14: אליהו כלבמר ... ✶ ... מהיהות בין ... לצרפת ✶ אורי קיסרי ... באוטובוס ✶ מתי גולן ... מול טקטיקה ✶ ... קיסינג'ר כאיש ... עוזי בנזימן: גחלים ... לנשיקה.

... 15: הכל על השלום והנהגה ✶ ד"ר ... ארגון "הצבא ה־ ... וקבוצות השוליים ביפן.

... 16: ... כפתה ה־...

... 17: ... ✶ הנרי קיסנג'ר: האם ... בדברה?

... 18 ו־19: ... חיים שורשן: ... ✶ ... ✶ ... ✶ ... ✶ יגאל ...

... 21: נתן דיבון: ... ✶ יהודית ... ✶ אבי ... ✶ עוזי ... את עיש הסלבים.

... 28: ... ✶ ... הלה.

מודעות משפחתיות 5 ,4 ,3 ,2

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ניכסון חוזר לארה"ב; מדווח הבוקר לקונגרס

נתקבל בוארשה ע"י מאה אלף פולנים נלהבים

וארשה, 1 (יופ"ע, ע"ר וע"צ). הנשיא ניכסון המריא היום מ־כאן בדרכו חזרה לארה"ב, כדי לדווח לקונגרס ולעם האמריקאי על שיחות הפיסגה שניהל בק־רמלין ולבקש את תמיכתם ב־הסכמים ההיסטוריים עליהם ח־תם במוסקבה.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

הנשיא עמד להגיע לפנות־בוקר לוואשינגטון, ולדווח לקונגרס ול־אומה בשעה 03.30 לפי שעון יש־ראל.

מר ניכסון המריא מפולין לאחר שבא להסכם עם מנהיגי מדינה זו על הרחבת הקשרים הכלכליים ול־אחר ששתי הארצות הסכימו לפ־עול למען ועדת ביטחון אירופית וצימצום הכוחות המזויינים במרכז אירופה.

מר ניכסון, שנתקבל אתמול ע"י מאה אלף פולנים נלהבים בשעה ששהה בוארשה, שוחח היום כ־4 שעות עם מנהיג המפלגה הקומו־ניסטית, אדוארד גירק, וראש ה־ממשלה, פיוטר יארושביץ, על בע־יות בין־לאומיות ודו־צדדיות. הם גם דנו באפשרות של מתן אשראי אמריקאי לפולין.

בהודעה משותפת בתום הביקור, הסכימו שתי הארצות לפעול למען ועידה לביטחון אירופה, אולם הד־דו בגלוי בחילוקי־דעות לגבי מל־חמת וייטנאם והסדר בהודו־סין.

דובר הבית־הלבן, מר רונאלד זי־גלר, מסר במסיבת עתונאים, כי מר ניכסון מרוצה מאוד משיחותיו, ודובר ממשלת פולין הגדיר שי־חות אלו כהיסטוריות וגלויות־לב.

אמש, לפני בואו של הנשיא ל־וארשה, היתה אזעקת שווא בשג־רירות האמריקאית. אלמוני טילפן, כי פצצה הוסמנה בשגרירות, אך אנשי הבטחון לא מצאו דבר.

וארשה, 1 (עססיא). שר־החוץ האמריקאי, מר ויליאם רוג'רס, ביקר היום ליד האנדרטה שהוקמה ב־מקום בו עמד בזמנו גיטו וארשה.

איומים על נציגויות יפניות; עתוני הקומי' בצרפת ואיטליה מגנים את הרצח בלוד

האפיפיור: פשע חסר טעם ואכזרי

ואשינגטון, 1 (אי. פי., יו. פי., ע"צ, ע"ר וסס"א). בכמה ערים בארה"ב נתקבלו היום בנציגויות יפאניות איומים לפוצץ את הבניי־נים בעיקבות הטבח בלוד. ממשלת ארה"ב הודיעה על שמירה מיו־חדת להגנת כל הנציגויות היפא־ניות.

פקידי הסטייט־דיפארטמנט סירבו למסור פרסים על האיומים, אך נודע, כי הגיעו איומים כאלה לנציגויות דיפלומאטיות של יפאן בוואשינגטון ובניו־יורק. הסברה היא, שהמאיי־מים הם פורטוריקנים או אנשי קבו־צות יהודיות קיצוניות המבקשים לנ־קום על הרצח בלוד.

מינה נמסר, כי אלמונים ניפצו שלושה חלונות גדולים בבניין איר פראנס הבוקר.

במקומות שונים בעולם נערכו הפ־גנות נגד איר פראנס, נשלחו תנ־חומים למשפחות השכולות בישראל ונכתבו מאמרים בעתונות העולמית בגנות הטבח.

✶ האפיפיור פאולוס ה־6 גינה היום את הטבח בלוד בהופיעו בפני צליינים בוואתיקן. האפיפיור אמר, כי „מעשה טראגי זה אינו אלא פשע חסר טעם ואכזרי וכל אחד חייב להב־יע צער על הגברת גילויות הפשע". האפיפיור הביע התפלצות בצער ה־משפחות והאהדה לפצועים.

ראש הכנסיה הקאתולית קרא ב־אזני הנאספים בכיכר פטרוס הקדוש את נוסח האיגרת ששלח לנשיא מדי־נת־ישראל, בה הביע צערו על מעשה טראגי זה של הפצלת אליכוה ללא הקדים.

✶ מסאן־חואן שבפורטוריקו נמ־סר כי פורטוריקאנים התאבלו היום על מות 15 מבני ארצם בלוד. אירגון ימני איים להרוג 3 ערבים או 3 יפא־נים תמורת כל פורטוריקאי שנהרג בלוד.

✶ יהודי לנינגרד הביעו היום השתתפות בצער קרובי ההללים וה־פצועים.

✶ שגריר ישראל בוואשינגטון, מר יצחק רבין, הביע היום את תנ־חומי ממשלת ישראל למשפחות הניס־פים אזרחי ארה"ב, בפגישה עם סגן מיניסטר החוץ האמריקאי, ג'ון איר־וין, שהביע את שאט נפשה והזדע־זעותה של ממשלת ארה"ב נוכח מע־שה הסירוריסטים.

✶ הסנאטור ג'ורג' מקגאוורן פיר־סם בטבח הבחירות שלו בלוס־אנג'לס הודעת גינוי לטירוריזם.

✶ בריטניה גינתה את ההרג ב־איגרת שהועברה לשגריר ישראל ב־לונדון.

✶ יוגוסלביה הטילה היום על ישראל את האחריות לרצח בלוד. דובר הממשלה מסר לעתונאים, כי הממשלה מצטערת על אובדן חייהם של חפים מפשע, אך „זו תוצאה אומללה של המצב שנוצר בעיקבות התוקפנות הישראלית וכיבוש שטחים ערביים". הדובר הכחיש את הידיעה שהופיעה ב„אל אהראם" לפיה הס־כים טיטו להעברת נשק דרך יוגוס־לביה למצרים.

✶ בטוקיו הביע דובר סניף הלי־גה הערבית התנגדות לתקיפות מסו־סים, לבעלי אלימות ולרצח.

✶ (בירות, „הארץ") הגזבות ה־עתונות בצרפת בדרך כלל כותתות ביקורת נגד הסירור הערבי, אם כי אפשר למצוא פה ושם רמזים לא־ידידותיים לישראל. העתון הקומוניס־טי „ל'אומניטה" כותב, כי פעולות ד"ר ג'ורג' חבש ראויות לגינוי וכי הבדיניות של בידוד העם הפלשתינאי מאלו הנאבקים יחד אתם למען זכותו להגדרה עצמית, יכול להביא רק ל־הופעה פליליות.

✶ ביטאון המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, „ל'אוניטא" כגנה את ה־דברים שהשמיע רדיו קהיר בקשר להתקפה בלוד, וטוען, כי הכידור ביפיד על חוסר אחריות בשיפוט מדיני וכביע תקווה, כי מנהיגי מצ־רים אינם שותפים לדברי רדיו קהיר.

בניו־יורק, 1 (עססיא). כפלגות שמאליות בארה"ב גינו את כמצה הרצח בלוד כמעשה חסר טעם, פר־אי ומרתיע. סימון גירון, אחד מ־עורכי „ויליי ווילדר", ביטאון המפל־גה הקומוניסטית, אמר, כי „הנרו־ריסטים התנגדו מאז ובתמיד לטרו־ריזם וכי הרוצחים הם אנטי־מרכ־סיסטים".

✶ באפריקה פורסמו גינויים ב־עתוני ניירובי ולוסאקה שבזאמביה.

קצין בכיר

(סוף מעמוד 1)

יצאו מישראל, התאבנו המחבלים על דגם שהוקם לפי מידע שהובא־אים.

אגודת הידידות „יפאן־ישראל" שי־גרה אתמול לארץ מברק ניחומין, ובו הבעת תקווה שהרצח בלוד לא יפגע בידידות בין שני העמים. ב־מברק בקשה האגודה ביפאן לה־עביר את רגשי השתתפותה לקרב־נות ולקרוביהם.

טוקיו, 1 (אי. פי.). יפאן החליטה היום לשגר נציג כיוחד לישראל כדי להתנצל על הקטל בלוד.

קנג'י פוקונאגה, חבר בכיר של המפלגה השלטת, עמד להמריא היום בדרכו ללוד כשליח מיוחד איכית כראש הממשלה, אייסאקו סאטו, אל ראש ממשלת ישראל. מר פוקונאגה יגיע ביום ו' (הבוקר) ללוד.

ד"ר הנרי קיסינג'ר, יועצו ל־ענייני ביטחון של הנשיא ניכסון, כוהא כפיים בעת הו־פעתה של רקדנית הבטן ה־איראנית נאדיה פארסה, ב־בית־מלון בטהראן. ליד קי־סינג'ר — ראש ממשלת אי־ראן, אבאס הובירדה, ושר־החוץ האמריקאי, ג'וזף סיסקו.

(צילום ראדיו של אי. פי.)

תגבור כוחות לבנון נראה משטח ישראל

מאת יהודה אריאל
סופר „הארץ"

תגבור הכוחות הלבנוניים ש־הובאו ביומיים האחרונים לגבול עם ישראל והתנועה הצבאית הע־רה בכבישי דרום לבנון, ניראו היטב במקומות תצפית בגליל בהם סיירתי ביומיים האחרונים.

בעוד ששלשום היתה עדיין תנועת פלחים רגילה, פחתה אתמול וכן התמעטה התנועה בכפרים הלבנו־ניים ליד גבול ישראל. מניחים ש־בגלל העצבנות הלבנונית מחשש לתגובה ישראלית, יצאו תושבי ה־כפרים ונודדו צפונה, בעיקר באיזור־רים בהם קיימים בסיסי מחבלים.

בינתיים קיימת גם בגבול הצפוני ובגליל עירנות יתר מחשש של חדי־רות חוליות מחבלים לקראת יום השנה למלחמת ששת הימים שיחול ביום ב', כאשר שנים בשנים קוד־מות היו נסיונות לפיגועים ביום זה.

נציג הצלב־האדום בישראל מגנה

מאת סופר „הארץ" בירושלים

הצלב־האדום מגנה בחריפות כל התקפה על אזרחים וכבר גינה ב־עבר מעשי פירטיות אווירית והחז־קת בני־ערובה למטרות סחיטה ה־מסכנים חיי אנשים חפים מפשע, — זאת אמר אתמול נציג הצלב־הא־דום בארץ, מר ג'י דה־לוה, למנהל המחלקה לאירגונים בין־לאומיים במשרד־החוץ, מר נתן בר־יעקב.

נודע, כי מר דה־לוה, הביע בשם מרכז הצלב־האדום ומשלחת הצ־לב־האדום בישראל את הזדעזעותו העמוקה ואת תנחומיו למשפחות השכולות. מר דה־לוה הוסיף, כי אין מלים בפיו כדי להביע את רגשו־תיו להרג אנשים חפים מפשע.

טיטו למוסקבה בשבוע הבא

מוסקבה, 1 (אי. פי.). נשיא יו־גוסלביה המרשאל טיטו יבקר ב־בריה"מ בשבוע הבא, — מסרו היום מקורות יוגוסלבים.

טיטו יגיע למוסקבה ביום ב' ו־ישהה שם עד ה־10 בח. ז.

האם היה נסיון לפגוע באל־על בקופנהאגן

מאת א. זהבי
סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן, 1 (מיוחד ל„הארץ"). מנ־הל סניף אל־על בדנמרק, מר ש. לדרמן וכן דובר משטרת קופנהגן, הכחישו את הידיעה שסוכל נסיון ל־חבל במטוס אל־על ביום א'. דבריו עומדים בסתירה לדברים שאמר שר התקשורת, מר שמעון פרס, ושהוכנס נמסר ב„הארץ" אתמול.

למרות הכחשות אלו, כותבים כמה עתונים כאן, שייתכן והתרחשה בדנ־מרק פרשה דומה למיבצע חטיפת איכמן: נרמז, כי אפשר שאנשי בי־טחון של אל־על הבריחו בלי ידיעת משטרה דנמרק שני מחבלים.

לסופר „הארץ" נודע, כי שגרירות ישראל עשתה היום מאמץ לברר את מקור הידיעה במשרד־החוץ בירוש־לים, הסגרירות מקווה, כי תתפרסם הכחשה רשמית בישראל, המקרה גר־לו יצר מצב של כעין תקרית דיפ־לומטית.

במשטרת קופנהגן, שהסכימה לא פאקטו לטענות אנשי ביטחון של אל־על בקופנהגן, עלולה לצמוד ב־מצב לא נעים, וייתכן שיבוטל ההי־תר לפעולות בדיקה ביטחונית כעין אלו, אם יתברר, כי שני המחבלים ערבים נעצרו ללא ידיעה משטרה בגל־ההתקופה.

בתשובה על שאלה סופר „הארץ" לעניני התעופה, הגיב דובר אל־על: „היה בשון להתנכל למטוס אל על בקופנהגן, אולם הנסיון סוכל, כי התוצאה כעירנות עובדי אל־על, עוב־דים בשלבי ההיבנות". הדובר הסודה ל־חלוטין כאילו ניסו אנשי ביטחון ישראליים להסיג מחבלים ערביים.

שוחררו יהודים ברוסיה שנעצרו לרגל ביקור ניכסון

מוסקבה, 1 (ע"ר). בעלה ד־בנה של אשה יהודית שפנתה ל־עזרת רעייה, נשיא ארה"ב, הגב' פט ניכסון, לאחר שנעצרו, שוח־ררו.

מקורות בהוצבים אמרו, כי ולאדי־מיר סלפאק חזר לביתו אתמול, ל־אחר שהוחזק במעצר כל ימי ביקור הנשיא ניכסון. בנם בן הי"ט של ולאדימיר ומאריה שוחרר יום קודם לכן.

מר סלפאק נעצר ב־ב' בבאי, יום לפני בואו של מר ניכסון, בטענה כי הוא מתכוון לבקש את הסדר בעת ביקור הנשיא.

בנו, כהודיע לעיתונות, כי היא ו־3 חברים מתכוונים להפגין בעת הביקור עם כרזה „הניחו לנו לצאת לישראל", נעצר 3 ימים אחר־כך.

מספר יהודים מוסקבאים אחרים ש־נעצרו בימי ביקור ניכסון, שוחררו גם הם, — אמרו המקורות.

ז'ביבה, 1 (ע"ר). ריקה יהודיה מוביבה, פליגה אפלמן, פצעה חיים בשביתת רעב בת 3 ימים בלניגרד, כמחאה על הסירוב להתיר לה לעלות יחד עם בתה בת ה־10.

הוגברו סידורי

(סוף מעמוד 1)

באי ההזיק בידו בזהות מבי־אה מהם, והמשיך להתנהג בזירה התדה כבל האפשרי. איש לא עצר בעדו. כאשר שאל את הדיילה, אם אין בכליים בודק אלקטרוני השיבה לו: כאן לא היא.

✶ בריסל: בגבול תקופה זה שר־רה „אווירת פחד" באו בתיבי בכוכים שבבה בחודש. שעברו. נערכות בדי־קות אצל כל הנוסעים [illegible]

✶ רומא: החל היום נבקר אמ־צעי ביטחון קפדניים בגבולי תנות־פה פיומיצ'ינו ליד רומא ולוד ע"י לאנו, בכל הטיסות לבהודה. בודקים את הנוסעים באמצעות מכשיר ע"י לוי מתכות וכן נבדק כל המטען. [illegible]

[illegible]

המפד"ל מבקשת מגורן להציג מועמדותו

כרב ראשי בישראל

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

הנהלת המפד"ל פנתה אתמול לרב שלמה גורן בבקשה שיגיש את מוע־מדותו לכהונת הרב הראשי לישראל. החלטה ברוח זו נתקבלה אמש בישי־בה משותפת של ההנהלה וסיעת ה־מפד"ל בכנסת שהתכנסו בת"א.

בהחלטה ביצתה המפד"ל בחריפות את המסע של החוגים הדתיים הקיצו־ניים נגד הרב גורן ותבעה מן הממ־שלה לבחור בהקדם את בציגיה לוו־עדת הבחירות לרבנות הראשית כדי שבחירות הרבנים הראשיים ייערכו במועד.

את ההצעה לפנות לרב גורן הביא לישיבת ההנהלה מנהיג הצעירים ח"כ זבולון המר, כאמצעי „לרענן" את הרבנות. כמעט כל משתתפי הישיבה תמכו בהצעתו. המתנגד היחיד היה מזכיר המפד"ל, מר אליעזר גואלמן, אשר הציע להסתפק בהחלטה לפנות לממשלה בעניין עריכת הבחירות ב־מועד.

הרב הראשי של קהיר ל־שעבר, חיים דוויק, בחדרו במלון בפאריס הצופה אל פולי ברז'אר. הרב מצפה עתה לאשרת כניסה לאר־צות־הברית והוא מתכוון להתגורר בברוקלין.

(צילום ראדיו של אי. פי.)

חילוקי דעות בעבודה על מימון המפלגות

התנגדות למימון ממלכתי של המפלגות

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

לשכת מפלגת־העבודה לא הצ־ליחה לסיים אתמול את הדיון בהצעת מימון המפלגות ממקו־רות ממלכתיים, נוכח חילוקי ה־דעות בנושא זה, אשר נתגלו ב־ישיבה.

הדיון התחיל בישיבה הקודמת של הלשכה, לפני שבוע, ע"פ ה־צעת ח"כ משה ברעם, אשר הגיש את ההצעה למימון המפלגות לפי המלצות הועדה המיוחדת שדנה על הקשיים הכספיים במפלגת־העבודה.

להצעה התנגד אתמול מר יצחק שפירא, מראשי „הגוש" בת"א, גב־בה אידלסון וח"כ מרדכי ביבי. הם טענו, כי המפלגות צריכות לפעול על בסיס וולונטרי ואילו מימון ממ־לכתי של המפלגות יביא להגבלתו — כגופים ממלכתיים. לעומת זאת טען מר אברהם גיבלבר — מתומ־כי ההצעה — כי אם הדימוקרטיה מחייבת קיום המפלגות, יש גם ל־הבטיח את מימונן הסדיר.

המשך הדיון הועבר לאחד הישי־בות הקרובות.

ביירות: ג'יקסון הודה שפעל בשליחות המודיעין הישראלי

„עבר קורס מכשירי אלחוט ושימוש בצופן"

ביירות, 1 (ע"צ). רוברט ג'יקסון, מי שעמד בראש רשת הריגול למען ישראל שנחשפה ביום ו', הועסק ע"י המודיעין הישראלי ב־10 השני־ם האחרונות — בזאת הודה האיש בחקירה שנערכה אתמול ע"י שופט חוקר צבאי.

ג'יקסון, אזרח בריטי, „החל לאסוף מידע בשביל הציונים" כאשר נת־מנה כמנהל חברה להנהלת חשבו־נות בעיראק. לקראת מילוי הפקידו עבר קורס להפעלת מכשירי אלחוט ולשימוש בצופן.

ג'יקסון הודה, כי ביקר לעתים קרובות בישראל כשהוא מצויד ב־דרכונים מזוייפים. הוא יצא לקפ־ריסין ומשם הגיע לישראל בסירת מנוע.

במהלך החקירה אמר ג'יקסון, כי אינו יודע את שמותיהם של שאר אנשי רשת הריגול — ביניהם אזרח שווייצי, בריטי ואמריקאי, ועקרת לבנונית צעירה, שנמלטו ושאחריהם מחפשת המשטרה.

כתב סי"צ מוסר, כי 4 לבנונים מעורבים בפרשה זו. לבנונים אלה נעלמו לאחר שנעצרו ג'יקסון ושני עוזריו העיראקיים.

שני העיראקים העצורים הכחישו כל השתתפות בפעולת ריגול. הם טענו שקיימו עם ג'יקסון אך ורק קשרי ידידות אישיים.

האנרכיסט באדר נעצר בפרנקפורט לאחר קרב יריות

פרנקפורט, 1 (ע"ר). אנדריאס באדר, בן 29, מנהיג קבוצת אנאר־כיסטים שמאלנית, נעצר הבוקר לאחר קרב יריות עם המשטרה.

באדר, שהיה בעבר סטודנט ל־סוציולוגיה, נפצע. יחד עמו נעצרו 3 אנשים נוספים, ביניהם הולגר מיינס, המבוקש בקשר עם הריגת 3 שוטרים בגרמניה ב־18 החודשים האחרונים.

עם חברי הקבוצה שנעצרו נימנה גם יאן קארל רספה, שאף הוא מבוקש בפרשת הריגת שוטרים.

המשטרה גילתה את מקום המח־בוא של אנשי הקבוצה, הקיפה את הבניין מכל צד ונפתח קרב שנמ־שך 90 דקות. לבסוף נעצרו האנ־רכיסטים לאחר שהמשטרה הטילה פצצות גאז מדמיע לתוך הבניין.

שני קורבנות לוד הובאו למנוחות

(ע). שניים מקרבנות ליל־הזוועה בלוד, שוטר המכס יהושע בורקו־ביץ ואביבה אוסלנדר, הובאו אתמ־מול למנוחות.

בהלווייתו רבת־המשתתפים של יהושע ברקוביץ בקרית־שאול, השתתף גם שר־האוצר, מר פנחס ספיר. שר־התיירות, מר משה קול, ייצג את הממשלה בלווית אביבה אוס־לנדר, שנערכה ע"י הרבנות הצבאית. אביבה נהרגה כמהורי הבורקים ב־עת שבאה לנמל־התעופה להקביל את פני בעלה יוסף, שחזר מגרמניה. הניחו בת נירת (20) ובן הרון (16). בת 44 היתה במותה.

לוויתו של פרופ' אהרון קציר ההיה הבוקר במכון וייצמן ברחובות ב־11 לפנה"צ.

סופר „הארץ" בגוש דן מוסר: חמש הגוויות האחרונות של חללי ליל האימים בלוד זוהו אתמול, בר־לן של תיירים פורטוריקאנים. שמר־תיה: וירג'יניה פלורס, לח אילונג, אנטוניו פאחיקו, קלוטוריה ריבר־גס, ואנטוניו רודריגס מורלס.

אמש בשעה 11 נמסר בבית־החו־לים שיבא, כי במצב שאר הפצועים הבאושפזים עדיין לא חל שינוי.

נצחון לישראל על בריסל — בכדורסל

מאת סופר ספורט „הארץ"

בנבחרת הכדורסל של ישראל הלהיבה 4000 צופים בהיכל ספורט ביד־אליהו, כאשר הצליחה לגבור בהפרש נקודה אחת 100 : 99 — על קבוצת אולסטאר סיטת בריסל בת הכיכה כ־אמריקאים.

יש לציין, כי הכושי הענ־קי מור, (2.30 מטר) לא ביטה יכולתו בגלל פציעה. אולם, כושר לקוי הפגין כמה מיבצעי שיים ראויים לציון. הוא קלע לקבוצתו רק 14 נקודות.

כושי אחר, גבוה יחסית (2.04) לוארד, לא התמיד שום תחכום לסל 31 פעם.

הנבחרת הישראלית הציגה נאה מול הכוכבים הזרים. ה־בילה גם ביתרון של 11 נקו־מחצית היתה התוצאה 53 : 46 לטובת ישראל.

דקה וחצי לפני סיום המשחק התוצאה 95 : 95. חנן קרן קלע שעונין ורכש יתרון ישראלי לאחר השוויון. יתרון נוסף ש־גיס נמחק שוב ע"י קרן. שני־ות לפני הסיום הצליח אלן לחטוף כדור ולקלוע — 100 : העניק לישראל את הניצחון.

טוטנהאם תגיע ביום א', לאחר דו

מאת סופר ספורט „הארץ"

טוטנהאם, קבוצת הכדורגל טית, שהיתה אמורה להגיע לישראל, דחתה את בואה בגלל המצב הביטחוני. אל ניקולסון, אחד מראשי המועדון בשיחת טלפון לארץ, שקבוצה בד את החוזה ותקיים את ביום ד'.

הקבוצה הבריטית תשתתף את ביקורה בישראל היא להגיע ביום א'. ניקולסון אמר: בובי צ'רלטון, כוכב מנצ'סטר יונייטד שביקרה בישראל, סיפר בטלויזיה הבריטית על מראה בהם חזה כשקבוצתו עזבה את הארץ „הדבר זה לא עזר לבו הקבוצה לארץ". השחקנים וביקשו לבטל את הנסיעה לארץ.

מוכנות אי. פי. הודיעה כי שכדורגלני המועדון ביטחו מיליון דולר למטרת הנסיעה לישראל. הסוכנות מצטטת את מוז באומרו, כי הקבוצה תגיע למועד המשחק והצוות מי סיומו.

מתחילה הליגה לכדורמים

היום ייפתחו משחקי הליגה בית בכדורמים לעונת 1972. המחזור הראשון: אפיקים — סבעון, הפועל הל"אביב — גבעת ברנר. ב.ב.ע. — מכבי הפועל פתח־תקוה — אס"א יר.

טלגרמות בקיצור

כווית, 1 (ע"צ). אחמד ג'י, עורך העתון הכווייתי „אל ס' שוחרר בערבות של 1500 ד' שאסר עליו לצאת מגבולות במשך ימי החקירה. בישראל, בחשד אי מאגודת המחוגאי כווית על שהיכנו לבוא ב הערביים הבבשים כדי לבח־רת בהבות.

לונדון, 1 (עססיא). ועידת רי ישראל, אשר עמדה ל בלונדון בין ה־9 בח. ז. לבי ב', בוטלה.

ט.וו.איי., סוויסאייר ולופטהאנזה החברות הזרות הבטוחות ביותר

במטוסיהן מצויים אנשי בטחון ✶ האיטלקים מגבירים הפיקוח ✶ יפאן נתבעת לבטיחות

מאת אדר קיסרי
סופר „הארץ" לענייני תעופה

מבין חברות התעופה הזרות ה־פועלות בישראל — ט.וו.איי., סוויסאייר ולופטהאנזה הן מהחב־רות המקפידות ביותר, זה תקופה ארוכה, על האמצעים הביטחוניים, — נמסר לי מהוגי תעופה מהי־מנים.

בכמה מוטסי החברות האמורות העוברים דרך ישראל מצויים — בדומה לאל־על — אנשי ביטחון. כן מקפידות אותן חברות בבדיקת נוספים ומיט־ענים.

חברת לופטהאנזה נענתה אתמול לפניית שר־התחבורה, מר שמעון פרס; במברק שהגיע לסניף החברה בישראל נאמר, כי לופטהאנזה הגבי־רה עתה את אמצעי הביטחון המח־מירים הנעקטים על־ידה.

דובר החברה בישראל אמר, כי לופטהאנזה היא אחת החברות ה־בודדות באירופה המקפידות כבר ל־מעלה משנה ותצי על אמצעי ביטחון. הוא הוסיף: אנו עומדים בקשר הדוק עם כל הגורמים בגרמניה להפעלת אמצעי ביטחון מיוחדים נוספים בכל הטיסות לישראל וממנה. מטעמים ב־רורים אין אנו מפרסמים מה טיבם של אמצעים אלה.

יצא המטוס שנפגע

המטוס הסקנדינבי שנפגע ע"י ה־מרצחים היפאנים, המריא אתמול כ־לוד לאחר ששופץ חלקית. אחד כ־מנועיו הושחת באש המחבלים.

הוגברו אמצעי הבטיחות ברומא

רומא 1 (ע"ר) שר־התחבורה ה־איטלקי שלח היום הוראות לפיהן יש לערוך בדיקה במיטענם של כל נוס־עי חברות־התעופה היוצאים מרומא ללוד.

הוראות אלה קיבלו תוקף מיידי ו־עתה נערכת הבדיקה ע"י אנשי חברת התעופה, המסתייעים בשני שוטרים.

נוספים שיסרבו לאפשר בדיקת מיטענם, יועברו למשטרת שדה־התע־ופה, שם יוצו עליהם לפתוח את מז־וודותיהם.

ישראל פנתה לשר התחבורה היפאני

טוקיו 1 (ע"צ). שגריר ישראל ב־יפאן, איתן רון, מסר לשר־התחבורה היפאני, קישירו ניבה, איגרת, בה כלולה הבקשה שממשלת יפאן תנ־קוט בכל הצעדים הדרושים, כדי ל־הבטיח את ביטחון הנוסעים ואת צוו־תות המטוסים בקווים בין יפאן לישר־ראל.

מר רון ביקש בשיחה שהכיר יע־ביר לאייר פראנס, לט.וו.א ולשאר חברות־התעופה המקיימות טיסות בין יפאן לישראל, את בקשת הממשלה הישראלית, שינקטו באמצעי בטיחות יתרים.

באותו מעמד הביע שר־התחבורה היפאני את התנצלותו נוכח הטבח בלוד.

אמצעי בטיחות בחיפה

סופר „הארץ" בחיפה מוסר, כי ב־נמל חיפה ינקטו היום להוקפד סר־דורי ביטחון חדשים.

סידורי ביטחון יותר קפדניים יונ־הגו גם באניות הנוסעים הישראליות.

נמשכת התיירות מסקנדינביה לישראל

מאת א. זהבי
סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן, 1 (מיוחד ל„הארץ"). תנועת התיירים מסקנדינביה לישר־ראל נמשכת כמעט ללא ביטול הז־מנות והדבר מעיד על ביטחון ב־בהחה של ישראל למנוע התנכלויות להתעופה האזרחית.

דובר התיירות העממית אמר אתמול בטלוויזיה הדנית, בשיחה מבירות, שכל היזר המבקר בישראל, שותף לפשע הציוני, ומכאן את חייו.

מחמוד ריאד — מזכיר הליגה הערבית

קהיר, 1 (ע"ר וע"צ). מחמוד ריאד, יועצו של נשיא מצרים לעני־ייני מדיניות חוץ, נבחר היום כמז־כיר הליגה הערבית.

ריאד, בן ה־55, מי שכיהן בעבר כשר־החוץ של מצרים, בא במקום עבדול חאלק חסונה (74), שביקש לפרוש מסיבות בריאות.

ר"מ מצרים משבח הרצח

(סוף מעמוד 1)

רדיו המחבלים מקהיר מסר, כי יאסר ערפאת, מנהיג פתח, נפגש איר ליום אתמול עם ר"מ לבנון, סאיב סלאם, ודן עמו בתוצאות ה־פעולה בלוד.

בידיעות מבירות נמסר, כי כצב ההכן שהוכרז אור ליום אתמול ב־צבא נמשך וכי כוחות משוריינים הוצבו בנקודות שונות בבירות וב־עיקר בשדה־התעופה של הבירה. ביירים משטרתיים נערכים „בבקר־בת אסטראטגים היכולים להיות בטרה לפעולות בגבול ישראליה".

איומי המחבלים

דוברי החזית העממית ושאר ה־ארגונים הרכביים של המחבלים המ־שיכו אתמול לפרסם בבירות אי־הרות ואיומים, כי „יבצעו פעולות רצח נוספות ויכו היכן שכואב יו־תר". דובר החזית אמר, כי רבים מהבוי הצבא האדום היפאני מסר־נים להזית וכי ביפאן נמצאים כבה מחבלים של החזית המשתפים פעו־לה עם הצבא האדום. הדובר אמר עוד, כי שיתוף הפעולה והחילופין של החזית אינם מוגבלים לצבא ה־אדום בלבד, כי אם לאירגונים נו־ספים במערב גרמניה וגם ביבשת אמריקה.

עתוני קהיר הוסיפו אתמול להלל ולשבח את „פעולת הגבורה של ה־פדאיים בלוד". „אל־אהראם" הביע מישאלה, כי „פעולות כאלה יבוצעו בעתיד בקנה־מידה גדול יותר". ה־עתון ציין עוד, כי הפעולה מוכיחה מובנים רבים השובים „לפיהם לא איבדו המחבלים את חיותם הם כש־ליחים להתגבר על המיכשולים ש־מציבים בפניהם כמה משטרים ער־ביים כדי להמשיך במאבקם עד ל־חזרת פלשתין". העתון מעלה צל־גם ומשבח את שלושת היפאנים ש־ביצעו את הפעולה, בהציעו, כי „בפעולות הבאות יהיה הביצוע ב־ידי פלשתינאים".

עורך „אל־אח'באר", מוסה סברי, כתב אתמול, כי אלה המתארים את הפעולה בלוד כפשע מתועב, חיי־בים להבין, כי היתה זו התשובה הטבעית לפשע ללא־חוקים שנעשה אי־פעם בהיסטוריה והוא הקמת יש־ראל".

גם עתוני בירות הפרו־מצריים המשיכו אתמול בפירסום מאמרים המשבחים את פעולת הרצח בלוד. „אל־יום" כתב: אנו צוהלים, כי עתה מבינה ישראל, שגבולותיה פרו־צים וניכח כוח הרצון של הערבים וההתפכה הבין־לאומית".

טייסי צרפת מאשימים את אייר פראנס בהזנחה

„מנהלי החברה היו משוכנעים שאייר פראנס נהנית מזכויות יתר אצל המחבלים"

מאת אליהו באיירי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 1 (מיוחד ל„הארץ"). אייר פראנס הבטיחה היום, כי 3 היפאנים שביצעו את הטבח ב־לוד החליטו לנסוע באייר פראנס מרומא, באחר שהאמינו שאמצעי הבטיחות הנעקטים ע"י הצרפתים הם פחות קפדניים מאלה של אל־איטליה.

בהודעה נאמר, שאנשים לא הרפא־נים את הביקורת באלאיטליה, אך הם בוקרו בידי לשכור להם מקום בטיסת אייר פראנס מס' 132. והיה זה המטוס שבא לנחות בלוד. כן נאמר בהודעה שאמצעי הזהירות שנקטה ה־חברה, בדומה לאלה שנקטה חברות אלאיטליה.

איגוד טייסי חברות התעופה בצר־פת בגנה לחברה, שאמצעי הבטי־חות בחברה־התעופה הבין־לאומיות נראים בלתי מספקים. [illegible]

הוא אמר, כי מנהלים הראשיים של החברה היו משוכנעים, שאייר פראנס נהנית מזכויות־יתר אצל אירגוני המחבלים הפלשתינאים וזה הדבר שהניע אותם לרשות את אמצעי הביטחון, כדי להוכיח לחברות מתחרות את הנוסעים לידידים רבים יותר.

הטייסים הצרפתיים אמר, כי בגלל התעופה של הבאה שרוי באי־סדר. [illegible]

[illegible] — אין מתקני רדיו לגילוי פצצות, ובמקום זאת היא משתמשת בחדרי לחץ שבהם ניתן לפוצץ פצ־צות הביוזדות לפעול בגבהים גדו־לים.

כן צוין, כי פורצית הטייסים ה־בינלאומית, איפאלפה, קראה בחוזר הוה האחרונה לכל המבצלות להת־רעה על כך שאמצעי הביטחון בשדה־ות בגלל התעופה ובמטוסי הנוסעים אינם די נכונים.

הפגנה ליד אייר פראנס

א. קרן, סופר „הארץ", מוסר: תל־מידי בתי־ספר תיכוניים יפגינו היום ב־13 בצהרים הפגנה שקטה ליד מש־רדי אייר פראנס בת"א. ההפגנה הי־א ברשיון המשטרה. בהפגנה יש־תתפו תלמידי ביה"ס התיכון תלמה ילין, תיכון עירוני ט' (כאחד מתלמי־דיו נהרג בליל האימים בלוד), אורט־סינגלובסקי והיכון בליך בר"ג. ה־תלמידים יבקשו למסור לידי מנהל אייר פראנס עצומה.

ערפאת יבקר החודש בבריה"מ

דמשק, 1 (ע"צ). יאסר ערפאת, מנהיג פתח, יבקר החודש בבריה"מ, — נמסר בביצרון פתח כאן.

בניו־יורק, 1 (עססיא). מזכיר אי"ם נועד היום עם סטודנטים יהודיים [illegible]

הרוצח זוהה: קוזו אוקומוטו

(סוף מעמוד 1)

[illegible]

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

[illegible]

בפרלמנט היפאני

בפרלמנט היפאני הועלתה אתמול הפרשה ע"י נציגי האופוזיציה, ש־ביקשו לדעת מה הצעדים שממשלת יפאן עומדת לנקוט. הם תבעו להביע תנחומים רשמיים לממשלת ישראל, לעם ולמשפחות הנפגעים.

בר־החוץ היפאני, שהשיב לשאל־ות, הביע את צער הממשלה „אני מתבייש שפשע כה כהדיר נעשה ע"י בני העם היפאני", — אמר.

גם התעתונות היפאנית הקדישה מ־קום נרחב לרצח. [illegible]

ביפאן נתקבלה בקורת־רוח הצהרה ראש ממשלת ישראל, כי יחסי הידי־דות בין ישראל ויפאן לא נפגעו ב־עיקבות הרצח.

משמרות סביב שגרירות ישראל

(אי. פי.). משטרת יפאן חיזקה את המשמרות סביב שגרירות יש־ראל [illegible]

[illegible]

בצער רב הננו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו

אשר בן צבי אוסובסקי

הלויה תתקיים היום, יום שישי, כ' בסיון תשל"ב (2.6.72)
על שעת הלויה ומקומה — להתקשר טלפונית לטלפוני
.54789 ,281888 ,726226

המשפחה האבי

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של אמנו וסבתנו

אסתר (בת ברוך) מיטלמן

ההלויה תצא היום, יום שישי כ' בסיון תשל"ב 2.6.72
בשעה 1.00 אחה"צ, מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה
תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים:
הבת: שרה מיטלמן
הבן: פרופ' חיים מיטלמן, מוסקו
הבן: פרופ' מרדכי מיטלמן
הנכדים והנינים

הננו מודיעים בצער על מותו הטראגי של

דניאל (דני) ברזילי

ההלויה תצא היום, יום ו', כ' בסיון תשל"ב (2.6.72)
בשעה 11 מבית החולים ע"ש זיו להר הזיתים.

משפחת כלב
וחברת „איריס"

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של יקירנו

יעקב שמיר ז"ל

הלויה תתקיים היום, יום ו', 2.6.72
והצא בשעה 12.45 מבית החולים רמב"ם, חיפה.

המשפחה

תותחנים!

ותיקי התותחנים בבריגדה ובמלחמת השחרור 1948—50
מתכנסים לרגל שבוע התותחנים בצה"ל
ביום ראשון 11 ליוני ל' סיון תשל"ב

הכנס מתחיל בשעה 16.30 בצריפין בהשתתפות
מר דוד בן־גוריון

שלח מיד:
שם
כתובת
10 ל"י לכסוי הוצאות
לת.ד. 20195 תל־אביב
ותקבל הזמנה.

דחוף
הודיעו לחבריכם.
בכניסה למחנה יערך רישום לכל אלו שלא הספיקו להמציא פרטים ודמי השתתפות.

בתכנית:
מפגש רעים
תצוגת נשק
כיבוד ותכנית אמנותית.

איגוד ותיקי התותחנים

פעולות
ראה עמ' 28

בחיפה
על הר הכרמל
דירה מפוארת חדשה
3½ חדרים
כניסה בקרוב.
טל. 81919(04) משעה 14.00.

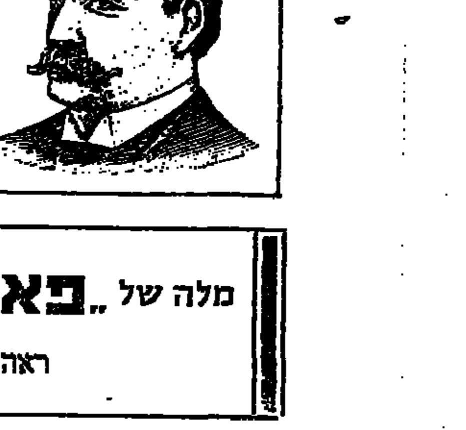

כובעי גברים?
כובעי נשים?
מכירה? תיקון?
תמצא בקלות בדפי זהב
דפי זהב בביתך - נצל אותו

מלה של „פאן־לון" שוה זהב!
ראה עמוד 16

[redacted]

הארץ

כ' בסיון תשל"ב
2 ביוני 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

…לים: רח' ההצבעה 2 …6-224245, ת. ד. 273 …ה: רחוב טרומפלדור 20 …ן 6—661366, ת. ד. 5259

…ילו: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א

העורך: גרשום שוקן. האחראי: גרשון סאמט.

המערכת אחראית לתכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623…

מסע והישגיו

…ר ניכסון שב לארצו ממסע שנמשך שבועיים, כשבאמתחתו שני …ים בעלי משמעות היסטורית. הוא חתם במוסקבה על חוזה הגבלת הנשק האיסטראטגי שיש בו כדי להרחיק סכנת מלחמה …ית בין שתי המעצמות העל; כן בא לידי הסכם עם ההנהגה …יסית בדבר כללי המבחן על סדר עולמי הבנוי על דו־קיום …רצות הברית וברית המועצות. 12 העיקרים הכלולים במסמך, … הצהרת עקרונות לדו־קיום בשלום, אם יקוימו, עשויים להצ־ …עולם צעד רציני יותר משהוגדר היה לצפות על פי ארופי …ה שהלפה כאן הנבחון על ההיסטוריה.

…א כאן המקום להתרות אל הגורמים האיבה הגרעינית, המחייב דווקא …גבלה אמצעי ההגנה כבסיה כדי להבטיח שהיא לא תצא מכוח … לפועל של ההסכמה ההדדית. אך נחוץ להצביע על הניגוד …קרונות הדו־קיום העשויים להוביל מהיקו עקר לשיתוף פעולה … התוצאה האפשרית — לא הכרחית, אך בצלה הסתברות לא …לת — כהמפגש במוסקבה היא, ששתי המעצמות־העל יתקדמו … לקביעת כללי המבחן אל יישובם הכעשי של ניגודי אינטרסים …נים את שלומם של אזורי מריבה.

…כדי להגיע לנקודת ההסכמה — וזו, כאמור, הסכמה הקודמת …ור במשך של תנאי הדו־קיום — היה על שני הצדדים להתחליף …ד'ים. ארה"ב נאלצה להכיר בשוויונה של בריה"מ בכל הנוגע …כה צבאית, ובנגד זה נאלצה ברית המועצות לוותר על העמדת …בק נגד הקפיטליזם־אימפריאליזם בראש סולם הערכים המדיני … במוסקבה זכתה להכרה במעמד מעצמתי במחיר של ויתור …יבאצים אידיאולוגי ומדיני.

…שני הצדדים לא יתקשו להבליט את הצלחתם במפגש מוסקבה. …נעד שבבהירות כבר בראז'נייב יש להצלחה זו ערך מדיני פנימי …שוה בשיוך לה כבחירת הנשיא ניכסון, הרי אצל זה האחרון …אה היא כוהשית וגלויה יותר. הנשיא, שהוא גם מועמד בבחי־ …ויוערכו בנובמבר, יעשה בוודאי מאמץ מירבי לשכנע את אזרחי …, כי הביא להם ממוסקבה את הביכורים של עידן השלום שעליו … מרבה לדבר. הדעת נותנת — ומעידות על כך גם התגובות …ונות האמריקאיות לדיווחים ממוסקבה — כי הערכתו זו של …יא ניכסון זכה להסכמה כללית בארה"ב. מכל מקום, ידיביז …אל — והרי עם אחד כאלה יתמודד על הנשיאות בנובמבר — …שו במבצע נקודת הורפה בכישלון בבעיה החוץ הבוערות ביותר … אמריקה.

…אין להסיק מכך שבהידותו מובטחות. אך אפשר לומר שמר ניכסון …ר במוסקבה בכשיכוייו לזכות במירוץ חזקים לאין שיעור מכפי …ב צאתו.

תגובה כנה

ארגון הכורה היפאני אליו השתייכו שלושת מבצעי הטבח בנמל …ופה בלוד, אחראי למעשי רצח נתעבים גם ביפאן עצמה וממשלת …ו עצמה כאמצעים נמרצים לחיסול הארגון עוד לפני האסון …ראל. כתברר, כי שלושת המרצחים היו מצויידים בדרכונים …יפים.

…לכן אפשר להעריך במיוחד את הזעזוע שעבר על הציבור היפא־ …ואשר התקבלה הידיעה על כינוס של בני עמם בלוד, ואת הצע־ …בנקה כבמבלת יפאן בקשר לכך. לפי כל הסימנים הזעזוע בדעת …ל כן, ספונטאני ועמוק, והממשלה הודתה לקבל אחריות מוסרית, …ם בהילה בשם העם, להציע פיצויים לקרבנות ולשאיריהם ולשגר …ן פקיד בכיר להביע צערה להושבי ישראל. בתוך הצער והכאב …הקרבנות יש לקבל בסיפוק גילויים אלה של הגינות וקום אנושי …ממשלת יפאן מגלה בפרשה.

…גם ארה"ב, בריטניה ומדינות אחרות הביעו, באמצעות ממשלו־ …ן, את הזדעזעותן ממעשה הפשע. הצטרפה אליהן גם ממשלת …את שגינתה את המעשה, אך הקדישה את מרבית ההודעה להבעת …ת־רוח על דברי הגבי מאיר בדבר חלקה של חברת אייר פרנס …חריות על האסון. כל מה שאמרה ראש הממשלה היה מעין סדר־ …ם פשוט ואי־פוליטי; לוא נקטה חברת התעופה בה הגינה המוצ־ … את צעדי הבטחון הנדרשים, אפשר היה למנוע את האסון. קשה …בין איך אפשר להתייג מקביצה כה מובנת מאליה ולשם מה …ידה ממשלה פאריס להיות עליה.

מוצא הרוצחים

ההיסטוריה היפאנית אינה מכירה הצטרפות יפאנים למאבקים לאומיים שאין להם קשר ישיר לקידום האינטרס הלאומי היפאני — טוען ד"ר בן עמי שילוני, מרצה בחוג להיסטוריה וללימודי יפאן וסין באוניברסיטה העברית בירושלים.

ד"ר שילוני שחזר לאחרונה ארצה משהות ממושכת ביפאן, הסביר כי ישראל והאבקיה המדיניים אינם בתודעת העם היפאני. הרהגנה יפאנים לחימה נגד ישראל היא מעשה חסר תקדים. ד"ר שילוני הוסיף כי נציג של החזית העממית לשחרור פלסטין פועל כמה שנה ביפאן בנסמה לגייס תמיכה לארגונו בין הבשבי ארץ השמש העולה.

פרטבציאל המגוייסים לארגונו של ג'ורג' חבש מצוי בשולי ארגון הסטודנטים השמאלני הגדול זנגאקורן, שזהה בשיאו ב־1960. ארגון זה יזם את ההפגנות נגד ביקורו של הנשיא אייזנ־ האואר וגרם להתפטרותו של ראש ממשלת יפאן. לאחר מכן התפצל לסלחונות רבות וקטנות כסיבה אידיאולוגיות. הארגון התפלג לגופים טרוצקיסטיים, אנרכיסטיים, מאואיסטיים ואחרים. בקצה השמאלי הקיצוני ביותר שלו עומדת קבוצת הצבא האדום (ולא הכוכב האדום).

בהבלטם מיפאן יצרו קשר עם מרכזי האוהגנים בביירות. הבגיע לגבורנותם לבצע את הטבח בלוד אינו כספי, כי אם אידי־ אולוגי. בצטרפת לכך תחושת ההתפרקות מהערכים המסורתיים שיש ליפאנים העזובים את מדינתם. הקבוצה שביצעה את הרצח בלוד לא היתה מעזה לעשות זאת בתוככי יפאן — הטעים ד"ר שילוני.

ימים יפים מול אי־נחת

חמש שנים לאחר 5 ביוני: מדוע נפלו פנינו וכיצד יאירו

מאת אבא אבן

דין הכלל בדין הפרט. חברה עד־ בדת תמורות כתוצאה במצבי־רוח זהו. לאחר תקופה של מאמץ וכוח עליונים — באים ימים שכולם ל־ אות וחקרי־לב ספקניים. כל חברה זקוקה כברוא לזריקות עצמיות של מרץ מחודש. הקפות השפל הרוחני אינן קשורות בהכרח לבציאות אוב־ ביקטיביות של מבוקה וסכנה. היפוכו של דבר: דווקא התגברותו של סכ־ נה והבציקות מפתרות חברה בריאה להפגנת מלוא יכולתה והקרבה וה־ התאוששות. רפיון רוח שבא אחרי שיאי תקופה שייך יותר לתחומה של תודעה מאשר להתוכה של מציאות.

*

כל יהודי שחי את הקיץ שלאחר מלחמת יוני 1967 יזכה כי הוי אלה ימים היפים ביותר. הוא ידע כי אך לפני זמן כושם היה עצם דבר הי־ קיים מונה על כף המאזניים.

כפליא לקרוא דווקא בקרבנו הרי־ הורי ספק בנקודה חיונית זו. באותו זמן היתה ואמת נתפסת בעולם ב־ כלוא חוכרתה ובהדרותה. כמהיגים והתגית רדיו בארצות־ערב לא דיב־ רו דברי כליצה שעה שהתבאו ל־ „חיסול ישראלי" כאפשרות קרובה. זה דמיון לגבי שבטון ברשי, אקוו־ טיסם — שבבוטרות שאמרה הראשי התגיטמי: הגלים „וגלי במיסה יש־ ראליים".

רק התוחשת אסון אגושי נורא המ־ כשבש ובא — לא כתום „פגיעה ב־ אינטרסים חשובים" — היתה בסור־ גלת להוציא המטי מפציים אל הור־ צות הבירות העולמיות ולדרבן אנשי רוח ומדע להביע הרדתם שמא העם אשר כבר נפלו מיליוני קרבנותיו — צומד עתה להפסיד את שארית קיו־ מו. כי ההסגר, הכיתור המידוב הד־ בין־לאומי לבלום את מתקפתו הד־ סוערת של נאצר, יחד עם הרפיון

הטבען של כוחות בין־לאומיים ד־ התבוססותן המבובוקת של „ערובות" לביטחון — כל אלה חברו יחד ב־ חזיון דרמטי שתוכנו: עליתנה של אליהות ותלשנו של התוק.

כפי שמוכיח לנו זהותו של ה־ מיבחן כן לא תשכח ההחלצות ה־ מתחרדת כמנגו. הגיך יכים סגוריים נבואת ישראל מוגנה ע"י רצונה־ שכח טבעה גדולה פי שלושה כת־ חומה הקודם, והכוחות הערביים ש־ הרחיקו מפנה נבבאו גם חלפים מאד. היה בדור כי יהודי זכן לא כובש לחידוש עצמנות — ומכן עוד יותר ארוך להיתהש הקם הנופלה ויקור־ תם שהתנעריה.

אך כה כנשאר חרות בזכרוני הוא דווקא השינוי ההודעתי הכביר שהתחולל בדמותה ובמעמדה על יש־ ראל. שיתוף־קשתה גבר בעיני עצ־ מה ובעיני זולתה, כי ההפעפה לפני המלחמה, במהלכה ולאחריה הסמכן באמן נדיר של תנועת חינגאית, טי־ קוליפגה חזעמת, רצון לכבוש מלחמה אם אפשר — ולפנמה בה אם נחוץ — קבלת אחריות לאומית כלאום, ד דאגה לגיוס תבנה בין־לאומית.

כך הילכו ישראלים בארצם, ר יהודים ברחבי עולם מלאי סיפוק נפ־ שי עמוק. לא רק ירושלים השלמה כי אם תעודיה ההדדית כולה היתה „של זהב".

*

אציר בסוגריים כי בסבע הדברים הנתוספה במשך חמש שנים אלה דעת מרובה על סיבות מלחמת 1967, דר־ כי השתלשלותה — הלקויות הצד־ לים כבבה. מרביתם של האירים — מחוץ לישראל — שהיו מקורבים ל־ מוקדי ההסתכלות וההכרעה המערבי־ יים אבדו את דברם המסכך. הד־

באוקה, התוצאה הכללית היא אישור כרסים של גירסת ישראל. מספרו של המלך חוסיין („מלחמתי") ראיון כי פי הנגורל ביל מהבדר בוודאות כי ישראל ניסתה להימנע ממלחמה ב־ גיתה זו ואילו ירדן העמידה את עצמה בהתרכב לגורלם של קרבנות. מוכרזבותו של הנביא ג'ונסון („בקר דת הנפיתה") מהבדר כי אמנם קיבל על עצמו ההתחייבות נמרצת ביותר (לגבות „בכל אמצעי ובכל האמב־ עים" לתבטחת השיט במיצרי אילת), ו"כי עקב אי־יכולתו למלא התחייבות זו גבוה המעיה אחריותו לא להניח לישראל להוכל בתחום המדיני את־ רי המלחמה. כאשר מועצת הבטחון ופציה אי"ם קיבלו כדינקה של הפ־ סקת־אש שאיננה קשורה ומותנית בנסיגה, גרשם לישראל היסג מדיני שהוקפו מכרייע מורגש עד היום הזה. מספרו של מר קוב זה מור־ ביל מתברר כי כבר אחרי שיחה ב־ 24 במאי היה ברור לממשלת צרפת כי ישראל התליטה לא לוותר על זכויותיה או לנהוג בהן פיוחות ר לולה. מספרים של הרולד וילסון ר פטריק גורדון וקר מתברר כי היה ניצוץ של יצר התמרדות בין־לאומית בתוקפנותו של נאצר אך זה החל הודר כבל שוחים חלפו והבירורים העמיקו. בדברים שפורסמו בפעדים בספרות ובמסמכי ראווה הובלט כי קהיר פרישה את בדיניותה הלוס־ נותיה של בריה"מ באור ירוק לתר־ פתקנות מציה בלתי פרוסנת.

אבינעתה של ישראל בהיסטוריה של בלחמת 1967 הוא בכם כדידי ומוסרי רב־משקל, חשוב שלא ביצ־ צא סוגים בו, ויהיו חשבונות הפ־ גיתה אשר יהיו. בהולדות המלחמה הזאת אין ברחבי עירפל גדולים. מבל בקום מתמבנות בהם כבה אמי־

הנה יסוד מוצקות האלה הן:

* ישראל היתה קרבן של הנוע־ פות שעה שמצרים, ירדן וסוריה הוי יזכות.

* לבריתים אחריות רבה לצי־ רות מצב בו הפכה המלחמה לבלתי נמנעת.

* אלמלא תגובתה ישראל היתה מסכנת את עצם קיומה, ולא רק „אינטרסים חשובים".

* הוכח כי במציאות של היום אין כוחות הבטחון מסוגלה לעצור למדינה בתקפת — ולא כל שכן ל־ ישראל — לשמור על בטחונה.

* התברר כי כמה מיקרים ש־ מלחמה ושלום תלויים בהם יזכבשו שוב מוקדי התלקחות אם לא תהיה לישראל שליטה בהם. זאת בגלל הד־ והתנעה של מעצמות כשיכוני עיכות, ק"ר: מנקיפות שמרה בתחונית פעי־ לה בסכסוכים כשביים (הזמר כי מציאות זו מודקרת גם כבגישת מוס־ קבה).

ומכל אלה יוצא כי יש יותר תבונה

(סוף בעמוד 16)

הרצח וחשבון הנפש

בהיעדר ריאליזם המיתוס הערבים אסונות על עצמם

מאת יואל מרקוס

בשעה כזאת מבקש העם לקרוע את הגייר מחמת זעם. לרשום בגלים את זעקת הכאב של הרצח־ההמוני בלוד. אף על פי כן, אולי דווקא בשעה כ־ זאת, מוטב שאנו בישראל נקפוץ את אגרופינו ונהיה קרי רוח. למרות שה־ טרגדיה פקדה עשרות בתים, אין לנו שום סיבה לאבד את עשתונותנו. למ־ רות שהודעות חונקות את גרוננו, יש דווקא לערבים — ולא לנו — כל הסיבות שבעולם לבכות.

שכן מי שאיבד את עשתונותיו הם הערבים. אותם ערבים אשר גייסו שכירי חרב לבצע פעולה התאבדות שהם עצמם לא היו ולא יהיו מסוגלים לה, לברות דבקותם למסורה הגעלה, הם שאבדו את עשתונותיהם. בפעולה זו — כך הדגישה החזית העממית ל־ שחרור פלשתין — ביקשו לציין חמש שנים למלחמת ששת הימים. ובאמת, זה ככבר אני תוהה מדוע החמישה ביוני הוא מדי שנה יום ציון דווקא לנו. מדוע אצלנו נשפכים לקראת יום זה ואחרי יום זה. נאלי דין לערי־ כת סיכומים ולעשיית חשבון נפש. כה השגנו? היכן אנו עומדים? וכה יהיה הלאה?

*

כי מי שצריך לעשות את חשבון הנ־ נפש כדי חמישה ביוני ובמיוחד היום, אחרי חמש שנים, הן מדינות ערב. הושביהן ומנהיגיהן. הן היו צריכות לשאול ביום זה כיצד זה קרה לעצ־ ול שבמקום להשכיר את ישראל הן עומדות במקום שהן עומדות, כשב־ תחים שמנים כמצרים, ירדן וסוריה בידי ישראל. מדי חמישה ביוני הן צריכים להיכתב שם מאסרי הסיכום האורוכים. שם היו צריכים להתכנס המנהיגים, אנשי הצבא ואנשי הרוח

ולהת לעצמם דין וחשבון לאן רצו להגיע, היכן הם עומדים ובעיקר כה יהיה הלאה.

אפשר להבכים בחולש עם הקיצו־ ניים הערביים שהחמישה ביוני הוא יום שחור לערבים, הנעשה כשגה ל־ שנה קודר יותר. אילו ישבו ביום הזה ועשו חשבון נפש כן עם עצמם יכלו להגיע למסקנה שבעית היסוד שלהם מאז 1948 היא ההינתקות מה־ מציאות שנגרמה כתוצאה מהשגאה העיוורת ליהודים. הגישה האבסולוטי־ באלית לכפיה פוליטית — ואני בוהב־ לם מסכים לטיעון שהקמתה של יש־ ראל בלב העולם הערבי היתה בעיה לערבים — הצמיחה כנפיים לשאלה שבלב שהבעיה הפוליטית היפתר על ידי חיסולה הפיזי של ישראל. המט־ אלה הפכה לחלום. החלום דחף בני־ חיגים ערביים לתת לבני עמם הת־ חייבויות ללא כיסוי ולהתלהב בהם בעצמם עד שלבסוף החלו מאמינים שהחלום איננו אלא המציאות.

בשתי דרכים ניסו מדינות ערב להגשים את החלום. בעצמם ובצורת זרים. תחילה האבינו שיעשו זאת לב־ דן. הן ניסו להחניק את ישראל ב־ הרם כלכלי ונכשלו. ניסו להטיל אב־ דרלמוסיה בחיי המדינה בפעולות הד־ פידאיון. הנסיון בא על קיצו במב־ צע סיני. הן קיוו לסגור על ישראל ב־1967 ואבתגו הקדמנו אותן. הן ניסו את מלחמת ההתשה — והתישו את עצמן. הן ניסו להפעיל ארגוני כמות־ רת בתוך השטחים על מנת להביא התקוממות של האוכלוסיה הערבית — ונכשלו. ככל שרבו כשלונותיהן העצבניים רבו הנסיונות להשיג אוי־ תה מטרה בצורת גורמים זרים. הן ניסו להביא לנסיגתנו בצורת הד־

קרבות לארצות הברית — ונכשלו. הן ניסו להביא את הרוסים לעשות כאן את מלאכתן המבורר להן שלמ־ רות הסימפטיה הרוסית לא יעשו כאן היילים סובייטים מה שלא הצ־ ליחו לעשות המצרים. ועתה — לא־ ביתו של דבר זה כבה חודשים — מנסים ארגוני החבלנים להתנים בר ישראל בעזרת לחמים זרים.

*

כלומר, 24 שנים לאחר קוממה של ישראל, חמש שנים לאחר מלחמת ששת הימים, עדיין לא התפכחו מהד־ תו חלום מסכר. אילו עשו הערבים היום את חשבון הנפש הרציונאלי שלהם יכלו לסכמו בערך כך: כל האופציה להזיז את ישראל בכות מהשטחים (לא כל שכן להשמידה כליל) אבדו להן למדינות ערב. אבדו אחרי שניסו את כולן. הדעת היתה נותנת שיסיקו ממצב זה את המסק־ נה ההגיונית הריאליזם התבק־ שת מכך, היינו שהדרך היחידה ש־ נותרה להם עתה היא להתעורר מה־ חלום, להפסיק את הבריגו עם המ־ ציאות, הברית, להכיר בכך שהם הפ־ סידו ב־1967 את המלחמה ולבעה להידבר עם ישראל על כבת להחזיר לעצמן את חלק הארי של הטריטור־ יות שהפסידו.

אך בבקום שיבה למציאות השקיע אותם החלום שלא הגשמם בבצב של היסכול ויאוש. יאוש זה מתבטא מצד אחד בהידרדרות פנימית הולכת וגוד־ ברת במדינות ערב ומצד שני בהרג חסר שחר ללא הבחנה של אורחים. כעקה שאיננו אלא תחליף ראוותני למכאולות שלא ההגשמו ובכיון נואש להסיק ולהשאיר בחיים אותו חלום שהמציאות מתעקשת על דלתותיו.

הישרם הוא קלב עבוב וגורלי בחייו של עם. לא כל שכן שהוא יועץ רע בפוליטיקה. עוד לא קרה בהיסטוריה שעמים יצאו נשכרים ממצב של יאוש. ביחוד נכון הדבר כאשר בעשי היאוש מופעלים נגד אויב שאינם רוצים או לא הצליחו ללמוד אותו למרות השי־ בנות הכנושכה. די להאזין לקול־ קהיר בעברית או לקחזור את התקופה של כפוס סבבה שבאמצעותה קיוו ברנשלים לשחרר 307 תבלינים עצו־ רים בישראל כדי לתמוה שוב ושוב: היתכן שעד כדי כך הם לא למדו להכיר את ישראל?

*

כן, במלאות חמש שנים למלחמת ששת הימים הערבים הם שצריכים לשאול את עצמם: לאן פניהם מוע־ דות? היכן יעמדו בחמישה ביוני בעוד חמש שנים? כי מדינות ערב הן שעומדות היום על פרשה דרכים. בגישה האבסולוטית שלהן ובהיעדר של ריאליזם המיתוס על עצמן אסונות אין־כפור. הן שאיפשרו לישראל לש־ בת זמן מבחוץ כל כך ובמצב טוב כאחד בשטחים. הן שאיפשרו לישראל להוכיח שדו־קיום עם אוכלוסיה ער־ ביה אפשרי. הן שהחזיקו את הפליטים בישראל. הן שהילכו את הישראליב וליכפוה את הנוקשות שלהם, אולם אם במקום לחזור למציאות, יוסיפו מדי־ נות ערב לספח את החלום שלא ניתן להגשמה הרי הם — הערבים — יגציחו את ישראל הגדולה כהתרמנן עד שארם אל שייך.

רק ימים יגידו אם לא מתגבש בחת הזאה במדינות ערב פוטנציאל של מנהיגות הנכונה שמצפי יאוש הם הוצאה מאי־יכולת להתמודד עם המציאות וכי שניהם יחד פועלים ב־ סופו של דבר נגד הערבים עצמם.

הסבירים והבלתי־סבירים

אין לציבור בישראל שומר טוב יותר מאשר הוא עצמו

מאת שבתי טבת

„חורג מכל מסגרת סבירה" ו„כל־ תי־מציאותיים" היו התיאורים השכי־ חים לשכר הטרחה של פרקליטי ופ־ לת־יותקון. בעצם מדוע? הן די במ־ בט אחד על המחירים המאמירים ואפילו על אלה שאינם כאבירים, כדי להוכח שאותו שכר טרחה הוא גם סביר גם מציאותי.

להיפך, שכרם של הרוב הוא ההור־ רג מכל מסגרת סבירה והוא בלתי־ מציאותי. מי שמוזמן בין הבריות שומע לא אחת את השאלה, „אני משתכר 900 לירות ויש לי אשה ושני ילדים בתיכון. הגיד לי איך להסתדר?" או טענתם של צעירים, „שני־ נו מרוויחים יחד אלף לירות לחודש, נשו, איך נשיג דירה שמחירה לפ־ חות 50 אלף לירות?" הנה, לא היה לכל אלה שכר — לא נגיד אלפים חמש־מאות, בל נפריז — רק הד־ מישיה כוח, רק חמש־מאות לירות ליום, בעייתם לא היתה בעיה והם היו חיים באורח סביר ומציאותי.

*

שכן עולם־המחיה שלנו באמת נח־ לק לאלה החיים במציאות ולאלה, הרבים, העושים זאת בבקום אחר. למבצע פון לא הועתק דבר והקצת זה עלות את כולל עורך־דין (הרואה־חשבון) החשובים, רופאים „טובים" ואינטסל־ טרים למיניהם. אין לי כל מושג כיצד ולפי אילו כללים חבו אלה יותר. אבל דבר אחד ברור, המכבה המשותף שלהם הוא היכולת לדרוש ולקבל שכר מציאותי.

איש בציבור האחר — „הבלתי־ סביר, מעיין בעתונים וקורא למשל שמאן זהוא רכש לאחרונה דירה בצפון תל־אביב ב־700 אלף לירות. מה יכול הוא לעשות ומה הוא ער־ שה? נאנח ותו לא. את משכורתו אין הוא יכול לשנות, מנה וגיה. ואילו אחד מאלה החיים במציאות במיק תועלת רבה מהמקרא בעתונים. ידיעה כזאת, על דירה שנמכרה ב־ 700 אלף לירות, היא לדידו סימן ברור שהוא מפגר ושעליו להזדרז. אם אינסטלטור הוא (ובכלל זה טר־ סבים ובעלי־מלאכה עצמאיים וקבי־ לנים), הרי כבר באותו יום הוא מעלה ל־ עצמו את שכר־טרחתו.

*

פעם שלה בידי לערוך רישום הסוף לגבי תיקונו של צינור דולף: בפעם הראשונה, לאחר נאום של ספיר המבטיח אי־העלאת מסים והגבלת יצרבות, נקב 150 לירות. בפעם הש־ ניה, לאחר הידיעות על אוטוקארס החספדי ורוד המסתכמים בעשרות מיליונים, כבר עלה מחיר התיקון ל־250 לירות. נדמה לי כאצל רופ־ אים „טובים" אפשר להבהיק בתופעה דומה: הביקור אצל המומחה עלה 85 לירות ולאחר העלאת מחיר הבנ־ זין קפץ למאה (בלי קבלה).

עורך־דין חשוב יכול לנקוב לצי־ מו כל שכר־טרחה הנראה לו ולקב־ לו מחברות ממשלתיות, ציבוריות ופ־ רטיות. מדוע? אין שום הסבר לכך.

אולם אדם שרכש פעם, או עומד לר־ כוש, דירה בבית משותף נוכח בכך כאשר בעד התחה של הקבלן ובעד הרישום בספרי האחוזה עליו לשלם לעורך־דין שכר טרחה המחושב לפי שעור בסוים ממחיר הדירה. מדוע בעל־הדירה בבנין שבו 12 או 24 דירות חייב לשלם בעד תוות טכני־ דרשי ורישום מוכני, אלף ואף אל־ פיים לירות? התשובה לשאלה היא „ככה, זה נהוג." מבילא עם ה־ כרת מחיר הערי הבנין המבגיעים ממריא גם שכר הטרחה הכספי. ב־ רור שאם עורך־דין מכין חוזה ור־ שום של השלובת כימית, של ספי־ נה או של מפעל שכרגד ליצר לב־ שרכת הבטחון, הוא קובע את שכ־ רו בהתאם לכספי השקעה ובהתאם לגבוה הבנין — מאתיים אלף לירות, ארבע מאות אלף ויותר.

כל ההסברים של היצע וביקוש אינם תופסים כאן. שהרי שכר־טר־ תה של אלה החיים במציאות לא נק־ בע לפי היצע וביקוש; ואין זה משום שחברי עורכי־דין אבתגו כאלה ה־ מפסים גבוים שכר גבוה כל כך. ודאי לא משום גודל האחריות שהם נוטלים על עצמם.

עובדה זו כתבחה על־ידי הש־ המבצע שלא הוועה. זהותו וה־התדינקות צריכה לשלם לגיאולוג, לא רק בעד עצות, אלא נעלת בדמיון שהלה היה נוטל חלק במלאכת הוועדה כי אוגר הפרקליטים, היינו נוכחים לד־ עת שעכרו פחות מזה של הפרקליט. משום שגם בתברת הנפט השכר ליועצו קטן מזה של היועץ המשפ־ טי. הרי אין צל של ספק בכך ש־ דווקא יועץ טוב של הגיאולוג עשוי להכניס להברת הנפט יותר רווחים מיועצו הטוב של עורך־דין.

אני משער שיש עוד חוגים החיים במציאות, לעניים אנו נתקלים בהם פה ושם. אבל לשלושה שהזכרתי יש עוד תבונה משותפת, והיא שהם מתפרנסים גם ממכתבות מתכלות ומפסידות. ברור שהרופא ה„טוב" מתפרנס יותר מהאיש שחייו מתכלים בקצב מהיר יותר או שאורגניזם שלו מקולקל יותר; לגבי האינסט־ לטורים אין צורך אפילו להוסיף מלה. אבל דומה שבישראל יש לעורכי־ דין תשובים יותר תובענות לגבי גופים מסבכים ומפסידים. אולי מ־ שום שבכלכלה אצלנו הם רבים כל כך. מכל מקום שכר־טרחה של עור־ כי־דין מציים שזהית לה גרעון של 40 מיליון, מרסקו שזכתה בגרעון של 100 מיליון, ורד עם 60 (תמיד כמיליון), דשנים הזורים כימיים מי זוכר עם כמה עשרות, אוטוקארס וה־ רשימה, כולנו יודעים, עוד ארוכה. בכל המקרים האלה, דומני, גבו הפ־ רקליטים את שכר הטרחה שלהם כמו. היו אותם מפעלים נושאי רווו־ חים דוגמת ג'נרל מוטורס.

*

ענין זה הוא המביא לידי הרהורים. הציבור הצריך — באיזו דרך איש אינו יודע — להתקים משכר שאינו הולם כלל את דרישות המציאות,

מתחשב בתנאי הכלכלה המשק או מושפע מהם; לדידו התפכות כל כיני סטנות של נסיבות הקיום הישר־ ראליות, כמו צרכי בטחון, קליטת עליה וכדי"ב. לעתים כאשר הוג זה או אחר מבקש הפלאת שכר, כדי לנסות להדביק את המציאות, אף באים אליו בהכהה שאין הוא כולה ד' אחריות לאותן נסיבות, כמו בכ־ חון וכולי. ואילו הציבור „הבציאו־ תי" חי לו את חייו שלו כמו היה במדינה אחרת, בכלכלה אחרת, בב־ סיבה לגברי שונות.

מהפרצל, מהשכיר, מצפים שייר־ חשב בכך שהמבצל בו הוא עובד אינו נושא רווחים או בבך שהכלכלה הישראלית נושאת גרעונות, ומכוח כך לא יתבע שכר שישלום את צר־ כיו ושאיפותיו. ואילו עורך־דין „מ־ ציאותי", כשם שאין מסכנה לו לכלל לגבי קביעת שכר הטרחה שלו אם החברה שרשה או המפעל שלמענו הוא נוהן יעוץ משפטי נושאי רוו־ חים או פושטי רגל, ואפילו בבקרה הבני שכרו ניתן לו בעין יפה, כך אין הוא מתחשב, ואינו נתבע להת־ חשב, באותן נסיבות שהאחרים מש־ פעים על־ידיהן.

אולי בכך יש הצדקה לתמיהה ל־ גבי השופט ויתקון. כאשר הציא לו המנהל הכללי של משרד המשפטים את „התנורר ואת „התקיימים" ש־ שימשו בסיס לקביעת שכר הטרחה של פרקליטי הוועדה, כלום לא על־ תה אצלו כאליה השאלה מדוע שכר טרחה כשופטי הוא כה גבוה, ומבוץ לכל פרופורציה לשכר המקובל בישר־ ראל, ואף לשכרו שלו? הטענה שהממשלה נהגת כך או בהגה כך בעבר אינה תופסת והאי שאינה מס־ בירה את היבזר פליאתו.

ראשית, כשופט בית המשפט ה־ עליון הוא זכאי, ואף מצופה ממנו, להעיר לממשלה כשמתעורר צורך כזה. שנית, הן משרד המשפטים הביא את ענין קביעת שכר הטרחה אליו, וכרגע זה נעשה הוא עצמו אחראי לכך לא פחות משר המשפ־ טים ומנכ"לו. נגיד שמנכ"ל משרד המשפטים היה אומר לשופט ויתקון שלפי התקיימים יש לשלם לפרק־ ליטי הוועדה עשרות־אלפים ליי ל־ שעה, כלום גם אז לא היה מביע פליאה?

*

ברור שיש סיבות אחרות לכך שיש בישראל חוגים „מציאותיים", וברי שהאגף הכלכלי של הממשלה הוא שפירנס וטיפח במשך כל השנים את האבגים של עורכי־דין ורו־ אי־חשבון חשובים, בחינת גידל גור לם שלא יוכל לעמוד בפניו. אבל היתה תקוה שלפחות איש בית המש־ פט העליון יבחין במחרות שבתופעה ויעיר עליה.

כפי שאירע, היתה זו שוב התעו־ רבות דעת הקהל שהשפיעה על הממ־ שלה להעריך מחדש את כל הפר־ שה, מה שמחזק את ההשערה, כי בישראל אין לציבור שומר טוב יותר מאשר הוא עצמו.

כללי משחק למעצמות־על

בשיחות מוסקבה התעלמו מבעיות משניות

מאת א. שוייצר

בקריאה חוזרת של הסיכומים …פרסמו בתום ביקורו של נשיא …ב במוסקבה, כדי להיווכח, כי …ים הבין־לאומיים כל מעצמות־ …עמד במרכז הדיונים בין ניכ־ …מאוחיו, ולא סתם עניינים הנוג־ …לשתיים, אלא הדברים העומדים …ד של עולם, כמו סכנת מיבוה …ני, שיתוף פעולה מכני, מכחר …א כאלה.

… בא הדבר כהפתעה לכישהו, …רק משום שאמצעי התקשורת …ציים בארצות הברית והזהירה …המפלגה הדימוקראטית, כועב־ …לבשואות וסתם פוליטיקאים, הב־ …להשלות את עצמם ואת זולתם …לחשיבותן של בעיות פנים־אמ־ …יות. כיוון שעבורם שאלת וייט־ …ועניין הגברים האחרונים של …א ניכסון לטובת הדרום, הם בע־ …שיבות עליונה כבחינה המרכזת …נשיאות, על שליש הסקומות ב־ …ם ועל בית הנבחרים, ביקשו …יכם ולעודד את הרושם שכך …הדבר עבור הבוחנים הסוביי־ … כיוון שכך, הופתעו פעמיים, …אי־ביטול הפסגה, הן מכוח ש־ …: בפגבה, על אף ההודאה המ־ …ה באי־הסכבה קוסבית לגבי …נאם.

*

… על פי שוייטנאם תפסה מקום … בדיונים בין היה ניכסון וברז־ …, ספק אם היה זה מקום מרכזי. …א חייב היה להניע, כי הבנהי־

גים הסובייטים לא יוכלו להתחייב בשם האנוי או לחייב אותה בהסכבה להצעות השלום האמריקאיות. אילו גם רצתה מוסקבה, לא היה בידה להשפיע על מהלך הקרבות הגוב־ חיים, אף לא על־ידי מניעת סיוע ב־ ציוד ובאספקה. שכן הנשק, התולפים והחלק הדרושים לשלב הנוכחי של ה־ לחימה, נמצאים מכבר בידי צבא הצפון. כל ציוד שעל אי־אספקתו תה־ ליט מוסקבה עכשיו, ישפיע על מהלך הקרבות רק בסתיו או בחורף — וס־ פק אם לניכסון איכפת מה שאינו משפיע על מהלך הקרבות הנוכחיים.

שכן צריך לזכור, כי הנשיא קבע את יעדו האסטרטגי בדרום־מזרח אסיה: נסיגה מהדירות היערכות הד־ טה בשוליים. על יעד זה לא נודעה השפעה לנצחון הצפון: לא כן על מערכת הבחירות בארה"ב, שבה, ב־ מקרה של תבוסה ידרמית מוחצת עכ־ שיו, יתאים ניכסון שהוליך שולל את הציבור האמריקאי עם סיסמת ה־ ויאטנאמיזציה. כה שלא עזר לנשיא עד נובמבר, לא עזור לו — והרי מב־ היגי הקרמלין כאמור אפילו רצו, היו מתקשים בהושטת עזרה מעודכנת.

מכאן, שאם העלה כר ניכסון את הנושא, או הסיב לפענת שמאר־ היו העלו, עשה זאת בעיקר כדי לזכות ביתרון בביקוח שלגבי כנגר תו אפשר להרבות בניחושים. בכל מקום לא דרום־מזרח אסיה ולא ה־ מורח התיכון נגעו לעיקר הדיונים בין שני הגדולים — כיוון שהם לא

רצו, משום כמשמעו, לסבך את ליבון עניינים החשובים בנושאים בעלי חשיבות משנית.

*

העניין המרכזי, השובהה המיוחדת את ארה"ב ואת בריה"מ כקבוצה בל־ עדית, היא בעלותן על כושר השמדה הדדית. הדבנה הבסיסית, שגלעדיה כלל לא ייתכן הסכמה ביניהן, הייתה לגבות לנקודה זו. ואכנם הפיסקה ה־ ראשונה שבהצהרת העקרונות שעליה כותב בחודיה קובעת, כי התהומים טותפים בהכרתם האיתנה שאין אל־ טרנטיבה בעידן הגרעיני ליחסים ש־ בין שתיהן, אלא על בסיס דו־קיום בשלום. משתמע ממשפט פתיחה זה,

ריצ'רד ניכסון

כי אין שתי המעצמות מאמינות ש־ ייתכן עימות אלים ביניהן אשר לא יתעלה לדרגה גרעינית; וחילופי אש בגעיניים משמעם השמדה הדדית. הר־ איל ומלחמה גרעינית להשיג יעדים מדיניים באמצעי כפיה אלימים, הוד־ איל וההשמדה ההדדית מוציאה מכלל האפשרי השגת יעדים מדיניים, הרי דו־קיום בשלום הוא הרקע היחיד שעליו יכולות שתי מעצמות־העל לה־ תור להשגת יעדיהן המדיניים.

פועל יוצא מכאן האמור בסעיף השני של הצהרת העקרונות, שלפיו שני הצדדים מייחסים חשיבות עיל־ אית למניעת היווצרותם של מצבים הגורמים להחרפה מסוכנת ביחסי־ הם. על כן הם יעשו כל כה שבי־ יכולתם להימנע מעימותים צבאיים ולמנוע מלחמה גרעינית. יותר מזה, הם מכירים בכך כי נסיונות להשיג יתרונות חד־צדדיים זו לעומת זו, ב־ מישרין או בעקיפין, אינם עולים בקנה אחד עם קיום יחסים תקינים.

בארבעת הסעיפים הבאים של הצ־ הרת העקרונות, דנות שתי המעצמות במשמעות והאמורה בשני הסעיפים הראשונים. וללמוד מה עוד חשוב בעיניהן, ובעיקר בעיני ברית־המוע־ צות, בא הסעיף השביעי לדון ביחסי מסחר וכלכלה שביניהן. יתר הסעיפים הם ארוכים וקישוט, לא בלתי חשוב, אך בטל בהשוואה לאמור בסעיפים 1, 2 ו־3.

*

הפיסגה עסקה איפוא בכללי המש־ חק העיקריים שבין שתי מעצמות הד־

על, להבדיל מהבני ההגורות היר־ בות שבין השתיים, אשר ראשי שתי־ הן רואים אותן כמשכות גם בעתיד. אפשר להניח שלצד ההסכמים שכבר נחתמו במוסקבה, כגון זה המגביל את מערכות הטילים של שתי מעצמות העל, ייחתמו אולי גם ייחתכו בעתיד הסכמים נוספים, כאלה הנוגעים לס־ חר ולהשקעות בין השתיים, והאחרים, רב־צדדיים, כמו החוזה לבטחון אי־ רופה. ויש יסוד לסברה, שאם יראו ראשי שתי הארצות, כי הצד האחר מקיים את כללי המשחק, יגבר המא־ מץ הדו־צדדי לגשת לפתרונות מוס־ כמים של בעיות משניות הנוגעות להן.

היו שביקשו לדמות את רעידת ה־ פיסגה לרעידת יאלטה מפברואר 1945 בהשתתפות רוזוולט, סטאלין וצ'ר־ צ'יל. אך אם יש דמיון בין השתיים, הרי הוא מקרי לחלוטין. ביאלטה חילקו את העולם ואת אירופה בפרט לאזורי השפעה; במוסקבה קבעו ב־ איזה צד של הבביס מותר לנסוע ואי־ זה תמרורים יש לכבד כדי למנוע תאונה ואסון. מידת האמון ההדדי הדרוש כדי שאפשר יהיה לעסוק ב־ חלוקת העולם, רחוקה מאד. היה ניכ־ סון וברז'נייב ירצו להגיע זה את זה בשנים הבאות, כדי לוודא אם הם שותפים כשירים לעשיית עסקים.

הפיסגה במוסקבה היא ראשית ה־ תהליך — ולא סיומו, כפי שהיה הסכם יאלטה. חכם הוא הרואה את הנולד, אך התואר לא בגיע למי שמבדיר את מה שעלול להיוולד כמב־ ציאות עכשווית. כי שבוזהג בחלוקת העולם לאיזורי השפעה (אגב הכגרת המזרח התיכון להגמוניה סובייטית) בעקב ההסכם, עלול להתגלות כנביא אמת — או כרצוף חזיות.

באור־גורבסקי

מכذا من الأصل

هكذا من الأمل

שיטת פתח־וסגור במוסקבה

מאת אליהו סלפטר

הסובייטים מנסים לבלום הדרישה לעליה

השלטונות הסובייטים עשו מאמצים בלתי רגילים לקראת בואו של הנשיא ניכסון ובעת ביקורו, כדי למנוע הפגנות יהודים ומגע כלשהו בין יהודים לבין פמליית הפקידים והעתונאים שליווה את האורח. אך מתקבל הרושם שבמאמציהם ריכזו הסובייטים תשומת לב לבעיה היהודית במידה אולי לא פחותה משהיו יכולים להשיג היהודים עצמם.

מעריכים כי להתעניינות העתונאים והנשיא תהיה השפעה כמושכת על שיקולי הגורמים המטפלים במוסקבה בענייני יהודים והגירתם. אך השפעה חיובית עוד יותר השובה עשויה להיות לרצונה של בריה״מ להרחיב את הסחר עם ארה״ב, לחתום על חוזי השקעה, ולהשיג אשראי אמריקאי, כפי שנתברר בשיחות הכלכליות עם מר ניכסון. בחוגים סובייטיים ישנה תחושה כי ליהודים יש השפעה ניכרת בין אנשי המדע והוגי העסקים והבנקאות האמריקאית. אלה בקרמלין המשגיחים בקידום הקשרים הטכנולוגיים והכלכליים, עשויים להבין שידיעות על התנכלות ליהודים לא יסייעו לקשרים אלה.

הטיפול השוטף בהיתרי יציאה ליהודים נמצא בידי ה„ק.ג.ב." (שרותי הבטחון הפנימי). אך מוסדות הממשלה והמפלגה האחראים לקשרי־חוץ והרגישים לדעת הקהל המערבית, מגבילים את חופש הפעולה של ה„ק.ג.ב." המשתולל לבלום את הגשת הבקשות להיתרי עליה.

כתוצאה מכך הולכים השלטונות הסובייטים בשתי דרכים מקבילות:

א) נותנים ליהודים לצאת במספרים שכנראה נקבעו מראש בדרגים העליונים, לשנת 1970. המספרים מתאימים להערכות שנעשו בארץ בראשית השנה.

ב) עושים הכל כדי לעצור בעד היווצרות לחץ של דרישות הגירה אשר יחייבו הגדלה המכסה המתוכננת.

השלטונות הסובייטיים כנראה מעונינים שיצאו כל יהודי גרוזיה ואחוז ניכר של היהודים מהשטחים המערביים (הארצות הבלטיות וכו׳) שסופחו לבריה״מ במלחמת העולם השניה ואחריה. אך אין ענין שייצאו רבים מרוסיה גופה. השיטה בה מנסים לבלום את הגשת הבקשות כוללת שלושה מרכיבים:

* מדי פעם מפסיקים — לזמן בלתי מוגדר — בעיר או במחוז מסויים הוצאת התרי היציאה ואחר כך שוב מחדשים, ללא כל הסבר או סיבה. היהודים אינם יודעים, בתקופות אלה, אם יש בכלל טעם להגיש בקשות.

* מרבים את סוגי היהודים שאינם יכולים לקבל היתר יציאה, מחמירים בהגבלות הנוכן של האיסורים, מטילים סייגים נהליים המקשים על הסידורים הפורמאליים בהגשת הבקשות.

החמרו ההגדרות של „סעמי בטחון" ונכללו ברשימה גם בעלי מקצועות מעולים בכמה סוגים — ללא קשר לעבודות בבטחון — הדרושים למשק הסובייטי. תקופת העיכוב אחרי „מגע עם מידע בטחוני" („דופוסק") הוארך משלוש לחמש שנים.

פירוש הדבר שכלפי כל איש הנקרא לשרות מילואים קצר אפשר לטעון במשך חמש שנים כי אסור לו לעזוב את בריה״מ. ידוע על מקרה שפוכת־נקיון במפעל תעשייתי שיכבה בתירוץ זה, ועל מקרה של איש ששירת במילואים בתזמורת צבאית נאסרה היציאה לחמש שנים בטענה כי „ידע לו על התמקמות יחידות צבאיות".

דורשים מהורים לאשר בכתב את הסכמתם להגירת ילדיהם גם כאשר המדובר בסבים ובסבתות ו„הילדים" הם אנשים בגיל ארבעים וכפלה — לא פעם חוששים הזקנים לחתום על האישורים.

* גם ליהודים שאינם משתייכים לסוגים „האסורים" ביציאה, מסרבים לעתים באופן סופי להעניק את רשות ההגירה. יש מקרים בהם כנראה נובע הדבר מחשש מפני רושם, דברי האיש בהגיעו לעולם החופשי. כך, כנראה, הסיקול ביחס למשפחת מרקיש וכך גם לגבי רקדני בלט קירוב, הזוג פאנוב. אך ברוב המקרים הסירוב ללא סיבה הנראית לעין, מטרתו הבלטת השרירותיות.

מטרת השיטה המשולשת ליצור אצל היהודי הרוצה לעלות הרגשה כי בהגישו בקשה להגר הוא מסתכן בהימור גדול: מצד אחד, הוא מביא על עצמו ועל בני משפחתו התנכלויות שונות מביזוי בבית־הספר עד פיטורין מהעבודה, חקירות ואף מעצרים; ומצד אחר, אין כל בטחון שאחרי כל הסבל אכן יזכה בהיתר יציאה.

בערי השדה ובמחוזות מרוחקים מרבים השלטונות להשתמש במאסרים של מגישי בקשות „העקשניים" כמכשיר הרתעה כלפי היהודים.

כנראה קיים קשר ברור בין מספר הבקשות ליציאה למספר הכולל של היתרי הגירה ליהודים, שנקבעים בקרמלין. אך למרות ההגדלה הלא־מבוטלת במספר היוצאים השנה, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מספר הבקשות עלה עוד יותר — והפיגור המצטבר במשרדי ה„אוביר" גבר. החמרת שיטות ההרתעה כנראה נועדה לבלום את הרחבת הפער שעשוי היה לחייב, בסופו של דבר, הגדלת מספר היוצאים — לא רק מגרוזיה ומהשטחים „החדשים".

לקראת בואו של הנשיא ניכסון עיכבו השלטונות, בשבועיים הראשונים של מאי, את הוצאות היתרי היציאה — וכך הכפילו את מספר היהודים במוצבת השגיה ובעת הביקור — ללא הגדלה במספר הכולל של ההיתרים שהוצאו. במקביל עשו השלטונות העצבניים פעולות־מנע בארבעה כיוונים:

א) הוצב מעקב אחרי יהודים רבים. אחרים הוזמנו למשטרה או משרדי ממשלה ו„הוזהרו" מפני פעילות פרובוקטיבית. בערי־השדה מנעו מיהודים לנסוע למוסקבה.

ב) בבתי פעילים למען עליה נותקו הטלפונים (בטענת „קילקול" או „תיקונים בקרי") כדי שעתונאי־החוץ המבקרים את שמותיהם, לא יוכלו להתקשר עימם.

ג) ידועים שמותיהם של 26 יהודים המבקשים לעלות להם נשלחו צו גיוס או צוי התייצבות למילואים.

ד) ידועים שמות 25 יהודים במוסקבה ובערים אחרות שנעצרו, רובם לתקופות מאסר של 10 ימים, על „עבירות נגד הסדר הציבורי", ואחרים לקראת העמדתם לדין באשמות חמורות יותר.

מומחים לענייני בריה״מ סבורים שחלק מהצעדים האלה — כגון מעצרים קצרים, ניתוק טלפונים (שנגילה בלתי יעיל בתור אמצעי למניעת העברת מידע לעתוני העולם) ייפסקו עתה, לאחר צאתו של מר ניכסון. ואכן בסוף השבוע נודע כי כשהרה מהעצורים שוחררו. אך הטלפונים שנותקו טרם חוברו. עם זאת חוששים כי צעדים אחרים — בעיקר צוי גיוס — הפכו חלק מהאמצעים בהם מבקשים השלטונות לבלום את הדרישות להיתרי יציאה, ללא קשר עם ביקור הנשיא.

לכן מייחסים חשיבות להמשך גל המחאות בעולם ולתהודתם בעתוני המערב. „הרעש" מגביל את היקף הפעולות נגד היהודים וחומרתן. הוא ממחיש גם לקרמלין שהיהודים אינם עם שכדאי לנסות „לשבור" — בעיקר אם רוצים לשפר את תדמית בריה״מ באמריקה ולהרחיב את הקשרים המדעיים והכלכליים אתה.

מתיחות בין ישראל לצרפת

השגריר אשר בן־נתן הציב אתגר בפני פאריס

מאת אליהו מאייסי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

הסכסוך הערבי—ישראלי, ואף יחסי הדעות בין פאריס לירושלים, אינם תופסים מקום חשוב ברשימת העדיפויות של הצרפתי הממוצע. אף שאין הוא מסכים לגישת ממשלתו כלפי ישראל, מתעניין הוא רק פעם בפעם בנושאים במדיניותה הפרו־ערבית.

תודות לכך יכולים הממשלה ובגיגה לטעון שהישראלים טועים כשהם מבחינים בין „צרפת הרשמית" ל„צרפת האמתית" באשר ליחס לישראל: ככלות הכל נבחרו גם הנשיא פומפידו וגם הפרלמנט באורח דמוקרטי, כשכל העובדות ידועות לבוחרים.

בשבועות האחרונים גברה המתיחות בין צרפת לישראל. לפני כמה חודשים הסכימה ישראל לשאת ולתת על החזרת מחיר של 50 המיראז׳ים המפורסמים. דבר זה קבע מיניסטר החוץ הצרפתי מורים שומאן באופן רשמי ומפורש כתנאי לשיפור האווירה. והכן הוסכם על החזרת הכסף. הישראלים שדגלו במדיניות זו של הפגת מתיחות, לא ציפו שהסדרת ענין המיראז׳ים תניע את צרפת לשנות את הקו שלה כלפי ישראל. אך הם סמכו על כך שתביא להתחממות ניכרת ביחסים ההדדיים. הממליץ העיקרי על מדיניות זו היה השגריר אשר בן־נתן, והוא אף קבע לעצמו תקופת מכסימום של שנתיים כדי להשיג את מטרתו.

שאיפות צרפת בעולם הערבי

מן הצד הצרפתי הוזהרו שאין זה בא בחשבון כי צרפת תשנה את מדיניותה כלפי העולם הערבי, המיוסדת לדברי חסידיה על אינטרסים חיוניים של צרפת בצפון אפריקה. אך דבר אחד הוא לנהל מדיניות של ידידות עם ארצות ערב, ודבר אחר — לפעול באופן שיטתי לפי מדיניות אנטי־ישראלית, שבמשך הזמן נראית בעיני המשקיף כמכשיר חיוני להשגת אותה התקדמות, אליה אומרת צרפת להגיע בעולם הערבי. לגבי מנהיגים צרפתים מסויימים הפכה ישראל לאמצעי־העזר בהיא הידיעה כדי להידור לארצות ערב.

אשר בן־נתן

ממשלת צרפת קובעת עמדות שאין להן כל קשר להתנגדות דגילה למדיניות הישראלית. למשל, ההצבעה הצרפתית האחרונה בוועדת ארים לזכויות האדם. הצבעה זו היתה המיכה גלויה בעמדות הקיצוניות שבקיצוניות של אויביה המרים ביותר של ישראל, שכן תמכה צרפת בהחלטה המוקיעה את ישראל כ„פושעת מלחמה".

בחוגים צרפתיים, וכהם אנשים רמי־מעלה כמיניסטר החוץ שומאן, טענו בפומבי שהאווירה בין ישראל לצרפת „נשתפרה בבידה ניכרת". טענה זו, השמודה בניגוד בולט למציאות, גרמה להתרגשות בקרב אנשים בקיאים בעניינים, גם מחוץ לפקידים הישראליים ולידידיהם בפאריס (שמספרם אינו רב). כי זוהי הצהרה מאותו סוג כמו טענת שומאן לפני הפגאם לפני שנה, שהנשיא סאדאת הוזר „רצון עמוק לשלום".

בן נתן אומר דברים ברורים

כאן נכנס למשחק השגריר בן־נתן. זה קרוב לחודשיים מצהיר הוא ברורות שלא נכונות הטענות הצרפתיות הרשמיות לפיהן נשתפרה האווירה בין צרפת לישראל. בעמדו על נושא זה בהזדמנויות אחרות, ובפומבי, ידע בן־נתן שאין תקדים להתנהגות זו בנהג הדיפלומטי. הוא יכול לטעון שאינו דיפלומט מקצועי: אך עובדה היא שיושב בפאריס ציבור דיפלומטי השוב, ושאלה שבמרכזו (מיניסטר החוץ הצרפתי ונשיא הרפובליקה) ואלה שמסביבו (העתונאים העסקים בענייני דיפלומטיה) אינם רגילים לשיטות כאלה.

הושמעו איפוא דברי ביקורת חריפים יותר ויותר על בן־נתן. יש יסוד להניח שביקורת זו באה בהשראת השלטונות. דיפלומט מאחת ממדינות מערב אירופה אמר לי: „במיניסטריון החוץ הצרפתי אומרים שלא היה אומר דברים כאלה בפומבי דיפלומט אחר, ולא בן־נתן, היו מבקשים אותו מהר ובדיסקרטיות לשוב לארצו". דיפלומט אחר שאל אותי מה היה עושה אבא אבן לוא דיפלומט זר בישראל היה תוקף בפומבי את מדיניותו.

אין ספק שבן־נתן יודע את כל אלה, כי פקידים בכהים מספרים דברים כאלה „בין ארבע עיניים" דווקא כדי שיגיעו לידיעת הנוגע בדבר. בהקשר זה כדאי להזכיר אפיזודה מתקופת שרותו של בן־נתן כשגריר במערב גרמניה.

באחת ההזדמנויות הזמינוהו להופיע לפני סטודנטים באוניברסיטה. כיוון שסטודנטים אלה היו נתונים להשפעה שמאלנית אנטי־ישראלית, יעץ לו פקיד גבוה של מיניסטריון החוץ בבון לוותר על הופעתו זו — אך בן־נתן דחה את העצה. הפקיד הסבים לפגיז שיש כאן בעיה של בטחונו האישי. בכל זאת עמד בן־נתן בסירובו ואמר שעשה את כל הסידורים לדווח לממשלתו על הצעד הגרמני; האם ירושלים תורה לו להיכנע לעצה שנתן לו פקיד מיניסטריון החוץ, יתפטר ויודיע בפומבי כה הסיבות לכך. רק אז ויתר הפקיד הגרמני הגבוה על נסיונות השכנוע שלו.

אך צרפת איננה מערב גרמניה. ובכל זאת כנראה יש לממשלת צרפת סיבות משלה לעבור בשתיקה על התנהגותו של בן־נתן. אך ברור שהענין טרם הסתיים. כי לא אדם כבן־נתן יפעל כבלי להכיר יפה את הכשרה שהציב לעצמו, וגם כובן עתה אתגר גלוי בפני ממשלת צרפת.

היריקה באוטובוס

מי מגן על הנוסעים

מאת אורי קיסרי

כשהבריטים שלטו בארץ הזאת התקינו שלטים מנדטוריים רבים, לכשקמו הלכו, נותרו השלטים, ואולם התורה, תורת ההליכות שביקשו להורות לנו, זו היתה כלא היתה.

בין השלטים הללו היה גם אחד, שמשימתו היתה להורות לבני הארץ, כי במקומות ציבוריים — כולל תיאטראות, בתי קולנוע וכלי רכב — אסור העישון ואסורה היריקה. כשנשאל, יום אחד, מייג׳ור קרוסבי, מושל יפו בשעתו, מה ראו אנשים מבוגרים לדקדק בקטנה של עשן וכיח, השיב: „כוונתנו היתה להחדיר בקרבכם, כי אורחים מתורבתים אינם מעשנים ואינם יורקים במקומות הציבוריים הללו". כבר אז, כידוע, היתה האוכלוסיה של הארץ הזאת מורכבת מיהודים ומערבים. ואף כי לא היה קיים שיתוף־פעולה הדוק בין שני הלאומים, הנה באוטובוס היה זה קיים וקיים, כשהיהודים מעשנים ולעומתם הערבים יורקים...

ברם אם נעביר את הנושא אל פסי ימינו אלה נוכל לומר, כי גם עם מיטב הדמיון הקולוניאליסטי שלהם לא יכלו הבריטים לשפר. כי יריקה יהודית ציבורית זו, שביקשו למנוע, תהיה כה עצמאית עד שתיהפך כמעט לסמל.

הרהורים בלתי מעודדים אלה עשו דרכם אלי אותו יום אפור, בו הכריזו בעלי הקואופרטיבים לתחבורה על מיבצע נקיון ואדיבות. איזו אירוניה! ובכן, נקלעתי אותו יום אל אחד המבצעים של חברת ההסעה העירונית שלנו. זה מכבר ידעתי, כי האוטובוסים של דן משולים לבתי משוגעים על גלגלים... זו איננה אשמתו של דן. זוהי אשמת כל השבטים כולם. האויר חסר אוורור, הרצפה מלוכלכת, המושבים מזוהמים, הצעקות מתחרות בקולות הרמקולים הרדיופוניים, וכל זה עושה רושם, כפי שניסח זאת תייר: „האמנם אתם חולי עצבים כולכם ?"

אין תימה, איפוא, לאחר הבעת השקפת עולמי בבגון דא, שאני נמנע, עד כמה שאפשר, מבוא בקהלם של אנשים שפעם, כשהיו אנשי מופת, קראו להם הרציג או סוסליק. אך לעתים לא ניתן לך לוותר על צמיגיו של „דן", וכך קרה גם לי. אותו יום, כשעליתי, על גבול השוק, לאוטובוס מספר 61.

*

מכאן ואילך תדברנה העובדות:

השעה היא 2 בצהריים. זהו יום כל חול תל־אביבי מובהק. האוטובוס כמעט ריק. אני עולה ומתיישב.

לאט לאט מתחיל הרכב להתמלא. בין העולים והתופסים מקום אני מבחין בגברת צעירה המהודקת בכל ורודה שלה על לעייפה. ניכר בה, שהיא תוצרת מן השוק, גם בניתוש ניתן לאמוד את משקל חבילותיה כי איננו כשקל נוצה. כשהיא מתיישבת במקום שבחרה לה, ליד החלון, ליהנות, כנראה, ממשב הרוח ה בריב במיוחד, אני מבחין, כי הי רק עדינת שרטוטי דיוקן. אל עדינת נוהג. משני הסלים הע יהנו בודאי בני ביתה. אך בי הם כבדים יותר על המידה.

בדיוק ברגע זה בו מאמינה עם החבילות כי הנה התגשב הנעימה על פניה והיא תתא נראה בחלון פרצופו של יל 6 או 7, המתרומם על קצות א רגליו, וכן התיק. מכבד החלו ריק את יריקתו והו פוגעת י רופה של האישה.

הסתכלתי בדיקנו של הקול רק. לא, זה לא היה ילד שולי ילד פרברים, לא מלוכלך ול שער. הוא היה ילד יפה, רחוץ עי, בסוריק ולבוש, ויש להניח, תה ומסירותה של אם תרוצ

ואילו האוטובוס הגיב ב תגובה. אמנם עבר רחש של אך לא של סלידה. בסך הכל נפש. כל זמן שאין יורקים ע בסדר. פה השם שולחו מבטי פות בצער כלפי האישה, אך ש ואין צורך לומר יותר מאומ ולא הגיב.

*

אותה שעה בלטו לנגד עי פיים הרחבות של האלוף ה הוא הנהג. הוא לא נע ולא מה שקרה כאן, הנוספת שנע שנודהמה בתחום שליטתו הילד המתחצף, כל זה לא הי לו. הוא המשיך להשקיט רת הפרוסות ולהתקין עצמ בינתיים והילד התעודד, שוב ושוב ירק. יריקה שניה זו פ לחי. סבלנותיה של האשה כנראה, לגבול האפשרי. הי לרדת מן האוטובוס ולרדוף נאסוס, אך היא הבינה, יש כי האוטובוס עלול בכל ר ולהיעלם, עם חבילותיה. כ כלואה בכלוב ומיועדת לספ ויריקות. היא קראה לעבר „נהג! כאן יורק עלי ילד כשהו"! אך „ביתי זה מבצר לעצמו, כנראה, הנהג. לא הפ לא הוציא הגה, לא איים ע כמו כל האוטובוס על נוסעי הוא — מצפון רגוע ואין הג

האוטובוס החל לזוז. הי רמז של צחוק, בפנים שקמו באשה ובפעם השליכית — יריקת סימן ההיכר שלו.

האשה פרצה בבכי.

הרגשתי, כי אפילו לגבי התל־אביבי ראיתי יותר מדי בתחנה הראשונה.

לא, אינני סבור, כי בנגי בים והכוגלים לתקן את החנו ליה במקום שם לא הצליחו מתנגים. אך אולי, בכל זאת, הנהגים הציבוריים לתוך מיכל קלהם כמה טיפות של יחס גבטי אל נוסעים ורצון טוב ?

גוזלים אוויר לנשימה

הזיהום ואפס הפעולה השלטוני

מאת עוזי בנזימן

הדו״ח שפורסם בראשית השבוע על־ידי המועצה הישראלית הלאומית לביוספירה ולאיכות הסביבה (ניבאיס) על זיהום האויר בישראל מתריע על הסכנות הצפויות לכך לאוכלוסיה ועל האדישות הצבורית לנושא איכות הסביבה. גם הממשלה, המופקדת על שלום התושבים, אינה עושה דברים של ממש כדי לקדם פניהן של אותן סכנות.

פרופסור יהודה גוימן, שעמד בראש ועדת המשנה של ניבאיס שעסקה במשך כשנה בליקוט הנתונים עליהם מבוסס הדו״ח, כתב מבוא בלשון שוה לכל נפש, כדי להמחיש את עוצמת הדאגה שהוא וחבריו חשים נוכח מגמות זיהום האויר בארץ. פרופסור גוימן וחבריו מצטרפים אל אנשי מדע אחרים המוזהרים, כי הנתונים הפיזיים של הארץ הולכים ומתערערים במהירות בשל פיתוח מואץ ובשל הנהגה הנדר מודעות לנושא. אין הערכות אלמנכריה לספל ברציגה בבעיות זיהום האויר בישראל, נאמר בדו״ח הנודע.

מכאן ואילך ניתן את רשות הדיבור לדו״ח הועדה. הקטעים שלהלן הם ציטוט, מילולי מתוך הפרקים המסכמים של הדו״ח:

תוך כדי עבודתה, נוכחה הועדה לדעת, כי לקיימות מעט מאד מדידות שיטתיות ומתמנות של ריכוזי המזהמים באויר. זאת ועוד, פרט למקרים של מחאה ציבורית חזקה (כגון תוכנית בתי הזיקוק באילת, רדינג ד׳) עשו הממשלה והרשויות המקומיות אך מעט להיבכון סדיר של מניעת פליטת מזהמים ואילו התקנות הקיימות לריסון פליטה מזהמים לא נאכפו כהלכה.

עלינו לשקול את הנקודות הבאות: התנאים המטאורולוגיים בישראל, ובמיוחד בשפלת החוף הצפופה באוכלוסיה, דומים מאד לתנאים המטאורולוגיים באיזור לוס־אנג׳לס (ל״א) אשר סובל מבעיות זיהום אויר חמורות. תנאי הוריבה האטמוספירית בישראל, במיוחד בקיץ, אינם מסוגלים לפזר ביעילות את המזהמים הנפלטים לאטמוספירה, ואם לא ננקוט באמצעים המתאימים להגבלת פליטת המזהמים עלול ריכוזם להגיע לרמות מזיקות... נתקבל אצלנו קיטור גביה של פליטת מזהמים ביחס לגודל שטחי הערים...

למרות שקיימת כספר ועדות ממשלתיות, עירוניות וציבוריות — העסוקות בבעיות זיהום אויר, לא הקימה הממשלה אף ארגון אחד לאיסוף שיטתי של נתונים ולטיפול בבעיות זיהום אויר ומניעתו בצורה כתוכנית. בנושא זיהום האויר אין קיימים מוסדות כגון השירות המטאורולוגי או השירות ההידרולוגי, שמתפקידם לערוך מדידות בארץ כולה. היחידה לבעיות מפגעי זיהום אויר וקרינה במשרד הבריאות היא בעיקר גוף לייעוץ ומחקר. היא לא הסמכה ואינה מצוידת ומתוכננת לביצוע מדידות שיגרתיות ברחבי המדינה, כולל זיהום הנפלט מכבינוית, מתחנות כח, מתעשיות ומדינוק, כמיתקני חימום בית ובכבים.

מכרידה לא פחות היא הגשה של הרשויות המקומיות. גפים אלה, שעליהם היה להיאבק יותר לטובת אזרחיהם, עושים אף פחות מהממשלה.

התעשיה וכלי רכב

בין מקורות התעשיה השונים המזהמים את האויר בישראל אפשר לציין כדוגמה: תחנות כח, בתי זיקוק, בתי חרושת למלט, תעשיית כימיות, בתי החרושת לפורות ותעשיית גומי סינתטי.

זיהום האויר שמקורו בכלי רכב שונים מהווה בעיה מדאיגה כאחר הפליטה קרובה לקרקע, בגובה האדם התושת. כן קיימת הסכנה של ירידת סביב באזורים מסויימים בארץ בדומה לזה שנוצר בלוס־אנג׳לס.

אזור החוף הוא בעל פוטנציאל גבוה, בעיקר במשך חודשי הקיץ ובמיוחד בשעות הבוקר המוקדמות. עובדות אלו גורמות להצטברות ירבית של מזהמים במשך תקופה ארוכה, אשר מזיקה לאנשים, חיות, צמחים וצבעים שונים.

ישראל חסרה תוכנית מקיפה ומיאורגנת לנגנת מקורות האויר בבחינה איכותו. תיכנון מקומי, כמחוזי ולאומי נעשה בדרך־כלל ללא התחשבות בתוצאות המשפיעות על איכות האויר. אין תוכנית־אב לפיה מוקם תעשייה או כל מגהם אחר יתבטא „אפילו בחלקו, על עקרון שמירת איכות האויר.

התוקים התקנות בישראל אינם מספקים כבהיבת הסיפול בבעות זיהום האויר, מניעתו או הפחתתו. קביעת התקנים נעשית על־ידי משרפר משרדי ממשלה. חסרה תוכנית לאומית המתאמת את התקנים בין המשרדים השונים.

חסרה תוכנית תאום לפיקוח על זיהום האויר. משרדי ממשלה שונים עוסקים בבעיות שונות של הגנת איכות האויר, אך קיימת בעיית חפיפת האחריות במשרדים אלה. במקרים שונים חסר תיאום בין משרדים. קורה שהסמכות להכנן, להגדיר ולבצע מוטלת על משרדים שונים בשותף והתוצאה היא חוסר יעילות. במקרים אחרים נמסר הביצוע לגופים עמוסי עבודה, כך שבעיית זיהום האויר לא מקבלת את הטיפול הנאות. התוצאה היא חוסר פיקוח. קיימים אפילו מקרים שהפיקוח על הזיהום ניתן לביצוע לידי הגורם המזהם — דבר הנוגד לחלוטין עקרונות פיקוח יעיל.

אין בידי הממשלה המנגנון המסוגל לדון בתלונות הציבור על זיהום האויר. אין אדם או גוף רשמי שהוטל עליו התפקיד לקבל תלונות ולדון בהן.

אין כיום בישראל ניטור שיטתי של איכות האויר, חוץ מאשר ניטור של גופרית דו־חמצנית בתל־אביב. ניטור לטווח קצר בהקשר לבעיות מיוחדות אינו מספיק לקביעת איכות האויר.

ישראל לא תיכננה מאומה בקשר לזיהום אויר במקרים שהוא יגיע למימדים מדאיגים (להוציא המקרה של רדינג ד׳). יש להדגיש, כי קיימים מקומות בארץ שבהם יתכן זיהום במימדים מדאיגים.

בבעיית זיהום האויר או הפחתתו היא תוכנית בעלת עדיפות נמוכה בישראל. הממשלה אינה דנה בהפחתת הזיהום כבעיה כללית, אלא מצטמצמת בפתרון בעיות ברצורה מוגבלות, דוגמת רדינג ד׳.

נזקי זיהום אויר גורמים להוצאות לציבור בלי שתהיה לו אפשרות לקבל פיצוי כלשהו מן הגורמים לזיהום.

המאזן המסורתי של ההכנסה הלאומית מודד את ערך השוק למחירות ושירותים המיוצרים במסגרת הכלכלה. המשאב המשותף — „האויר" אינו נכנס בשלמותו למערך החליפין של השוק. איכות האויר הולכת ונהיית גרועה בהדרגה, כיוון שמשתמשים בו כמקור „חפשי" להצרוכה וקליטת שאריות. אולם „שימוש חופשי" כזה גורם להוצאה חברתית ממשיות ולנזקי בריאות לאוכלוסיה. הבעיות הסביבתיות נובעות בעיקרן מכך שהמערכת הכלכלית אינה מביאה בחשבון את עלות של גורמי הסביבה.

איסטרטגיה מול טקטיקה

המקרה של רבין כדוגמה מאלפת בפוליטיקה הישראלית

מאת מתי גולן

דרך ארוכה עשה יצחק רבין מאז פרש מצה״ל בשהילת רמטכ״ל מלחמת ששת הימים לראשו ועד היום בו היה עליו לשמוע מפי ראשי מפלגתו, כי המכסימום שהם יכולים להציע לו עם שובו מוושינגטון היא השתלבות במערכת הבחירות כאחד העסוקים מן הליגה השלישית. מה שקרה לרבין במשך שנות כהונתו בוושינגטון מהווה דוגמא קלסית למה שעלול לקרות לאדם בלתי־פוליטי כאשר הוא עובר למציאות הזרה לאופיו ולצורת חשיבתו.

ביסודו של דבר התערערו יחסי רבין עם שר החוץ ואנשי צמרת מפלגתו כתוצאה מהבדלי השקפות לגבי מעמדו של רבין כשגריר המדינה בוושינגטון. אופיים הרך מחשבתם השונה של השגריר ושר החוץ יצרו ביניהם כבר מתחילה מתיחות, שאם כי הברומטר שלה עלה וירד בתקופות שונות, הוא נשאר תמיד בקרבת נקודת הרתיחה.

התלולות של „משבר" ממשי התחמבה כאשר החלו להיווצר יחסי מידע והתייעצות ישירים בין רבין וראש הממשלה. יחסים מיוחדים אלה התבטאו לא רק בכך שראש הממשלה שמעה כהשגריר לפני שר החוץ, אלא שבמקרים לא מעטים היתה הגב׳ מאיר השומעת היחידה והבלעדית. טבעי הדבר שמר אבן התקשה לקבל מצב דברים זה ולא היה זה בלתי־צפוי שיפעל להפסקתו. השאלה היתה אצל מי לפעול, כשהאפשרויות הן שתיים: ראש הממשלה או השגריר. יחסיו עימות עם הגב׳ מאיר נוגדת לא רק את אופיו של מר אבן אלא אף את הבונתו הפוליטית. השגריר רבין, הבלתי־מנוסה בתמרונים אלה, בהנה, על כן, מטרה הרבה יותר נוחה ונגישה.

מעידות טקטיות

חוסר נסיונו של רבין גרם לו לעשות מספר טעויות טקטיות שהוכשמן על מכונת המסע נגדו. טעותו הראשונה היסודית היתה ביצירת הקשר המיוחד עם הגב׳ מאיר. קשר זה הוביל את רבין להערכה, כי כשגריר בוושינגטון הוא שוה במעמדו לחבר הממשלה ועל כן הוא יכול להתמודד עם שאר השרים, לא כשליח הממשלה, אלא כשוה במעלה. כדי שהערכה כזאת לא תגרום נזקים אישיים לא די שתהיה נבונה. אדם שגודל הוגנך בחממה הפוליטית היה מבין ששום שר לא יקבל הערכה זו — אפילו היא מוצדקת.

מהטעות היסודית נבעה טעותו הנוספת של רבין. הסכמתה האילמת, אולם הפעילה, של ראש הממשלה ליחסים המיוחדים התפרשה אצל השגריר כגיבוי ואף כאישור להערכתו שלו את מעמדו. הערכה זו הובילה אותו לאבד את ידידותו של שר נוסף בממשלה, הלא הוא שר הבטחון מר משה דיין. בין השניים התגלעה בהדלקות של הערכות, בעיקרן מדיניות, על תוצאות ההפצצות בעומק מצרים. שגריר בן השורה היה שומר מחלוקת זו בתחומי מבוקים וחילופי־דעות בנבורות פנימיים. רבין, לעומת זאת, התבטא לא פעם בפורומים שונים על הנזקים שגרמו ההפצצות אלה בוושינגטון. רבין, ובכך אין ספק, לא היה כצו לנהוג כך לולא העריך את שתיקת ראש הממשלה כגיבוי מלא.

יצחק רבין

סנטימנטים אינם משחקים תפקיד

אדם כמוסה היה כבין שבעה עיבה לא תמכן ראש הממשלה במבצר עם אחד מסריה בגרגי של השגריר. העובדה שמבחינה אישית היה רבין מועדף אצל הגב׳ מאיר על אבן, אין לה כל חשיבות. סנטימנטים אישיים, זאת היה על רבין לדעת, אינם ממלאים כאן תפקיד כלשהו. אדם כמוהו היה, על כן, מתמזן את מהלכיו כך שלא יפגע באף אחד מן הצדדים.

במקביל למיתוס המיניסטריאלי מבא רבין יתר־התלות את עצמו בכל תלית באהדת של אנשי השר הנלהבים המבוססים במשרד החוץ. מבחינה טקטית, אם כי לא ענייני, הוצא רבין כאשר ביקר בפומבי את משרד החוץ. אולם קשה להתגבר על ההכשבה שהתנהגות דומה של שגריר אחר לא היתה מקבלת את הגיבוי שקיבלו דברי רבין. אותו דבר אלבוני של עובדי משרד החוץ, כל קולו בפעם ולא נשמע עד כה, בצורך לפגוע להיות מחוזקים על גבי של רבין. המגע החזקי לפגוע והחל להבית מהשגריר מס׳ 1 של המדינה התנצלויות והדעות בשותפות. האם היה הוצר בצו לנהוג כך לולא קיבל הוראה מגבוה למהלכיו ?

פרט לחלק במשרד החוץ, מבכירים הכל בירושלים, כי רבין הוא איסטרטג בעולה, מבלי לגרוע מחלקה על ראש הממשלה ביחסים עם וושינגטון הרי שגם כמתנגדי השגריר מתקשים להתעלם מהצלחותיו והמוכרה הרבה לה הוא זוכה באדמיניסטרציה של ניכסון. תכאי היתה היא בכך שנכשל בטקטיקה המקובלת בנעימה הסבוכה הצבעה של יחסי אנוש פוליטיים־בינלאומיים.

בדרך הטבע היה כל אדם הגיוני מעדיף במקרה זה את האיסטרטגיה על הטקטיקה. אולם פוליטיקה איננה בהכרח דבר כבעי ההגיוני שאינה כבר ... של העניין של היי יום יום. כי כאשר נוהג לפי הענין המיוחד להיום הפוליטיים כבעת הוא עלפי אינו הענין אין מאפשרים לכפר עליו בכלל.

קיסינג׳ר כאיש מפתח

מאת אריה חשביה

פרופ׳ רוברט אוסגוד: ייעשה הכל למנוע עימות בין־גושי

סגנון־העבודה של נשיא ארה״ב ריצ׳ארד ניכסון ומשמעות ההסכם להגבלת הנשק האסטרטגי שנחתם במוסקבה — עמדו במרכז ראיון בלעדי שהעניק ל„הארץ" פרופ׳ רוברט אוסגוד, אחד המומחים הבולטים לאיסטרטגיה בארה״ב. הפרופ׳ אוסגוד היה עד הזמן האחרון חבר בכיר בצוות הבטחון הלאומי של ניכסון.

ריצ׳ארד ניכסון הביא לבית־הלבן סגנון־עבודה שונה בהכלית משל קודמיו, ובמיוחד משל ג׳ון קנדי הנבחן. לבדי היה הרבה בתחום הטיפול בבעיות בין־לאומיות. הוא פתח את דלת לישכתו בפני יועציו ואהב לשמוע קולות רבים ושונים. ניכסון פועל בגישה הרבה יותר אינטלקטואלית — במובן של סדר ושיטה. ליועצים השונים אין גישה חופשית אל ניכסון. הוא שומע אך ורק את פרופ׳ הנרי קיסינג׳ר, ומאמין ש„גינוי זה יעביר אליו את תמצית הדעות השונות.

קיסינג׳ר הוא המכוון את עבודתו של מועצת הבטחון הלאומי, המורכבת בעיקר מאנשי משרד־החוץ, מרכנות־הבטחון והרכזות וקצינ־צבא בכירים. בשנים בהן היה פרופ׳ אוסגוד חבר מועצה זו, היה הוא המומחה היחיד לאסטרטגיה, שפעל בה בקביעות. קיסינג׳ר, המבלה לעתים 5—6 שעות ביממה במחיצת הנשיא, הוא המעביר למועצה הנחיות למחקר. המועצה היא המבצעת את כל המחקרים הדרושים לנשיא, וקיסינג׳ר הוא המעביר לנשיא את המחקרים אשר נראה לו כי על הנשיא לראותם.

גישתו של קיסינג׳ר

גישתו של קיסינג׳ר לבעיה בזירה הבין־לאומית, כוללת ניהול שיחות בין ארה״ב לבין בריה״מ על נושאים רבים ככל האפשר. בדרך זו „הידיים כבולות במידה מרובה על־ידי השלובת הנושאים הנדונים". על הצד השני לשקול תמיד היטב־היטב אם כדאי לו להתעקש, לסרב או ללחוץ בגיזרה מסויימת, שעה שהוא מצפה לוויתורים ולפשרות בגיזרה אחרת.

בהקשר זה יש לראות את הסכם מוסקבה החדש בדבר הגבלת הנשק האיסטרטגי בין שתי מעצמות העל. למעשה, אין הסכם זה מציב מהפיכה כלשהי. הוא רק מאשר פורמאלית תהליך שנמשך זמן ניכר ושהוליד הכרה בשוויון האסטרטגי בין שתי מעצמות־העל. ההסכם מושתת על ההבנה, שאף אחד משני הצדדים לא יוותר לעדיפות טכנית של הצד האחר. מבחינה צבאית, לא הוא מטכעות קיצונית לעדיפות כעין זו, שכן הנשק הגרעיני חשוב כיום כאמצעי שאין משתמשים בו. אך יש לנשק הגרעיני השלכות פסיכולוגיות עצומות, ואלה משפיעות על המאזן המעשי בצמרת העולם.

הסכמי מוסקבה נחתמו כיוון ששני הצדדים מוצאים תועלת בהסכמן הכספי שילווה את הגבלת הנשק האסטרטגי — ובאווירה של שיחות והפשרת־יחסים. בריה״מ מעונינת ביחסים נוחים יותר עם ארה״ב בגין בעיותיה עם סין ועם אירופה המזרחית, וכיוון שהיא מעונינת להזות את הדעת יותר לענייני־פנים. מנהיגי הקרמלין יודעים, שכל צעד דראסטי העלול לערער את המאזן עם ארה״ב, ישבש את אווירת ההפשרה — ובזה אין בריה״מ מעונינת. מוסקבה יודעת, שארה״ב תגיב בחומרה גם אם התמוד בריה״מ בתהפוכה רדיקאלית באזור אשר נודעת לו השפעה על בטחונה של ארה״ב. בריה״מ יודעת כי לא תוכל עוד להשיג בשום מקום בעולם עדיפות אשר תסלק את ארה״ב לגמרי (כפי שמורחקה ארה״ב כאירופה המזרחית).

ארה״ב מעונינת ב„עידן של שיחות" ובהפשרת־יחסים, הן כדי להתמסר לענייני־פנים הן כדי להקל על כימושה של דוקטרינת ניכסון. דוקטרינה זו מיועדת לסייע לארצות ידידותיות כדי שיוכלו לשמור על עצמן, בלא שיהיה על ארה״ב לשגר שמה את חייליה. אך הדוקטרינה משאירה את כל האופציות פתוחות, לרבות האפשרות של מעורבות צבאית אמריקאית, כאשר תתחולל סכנה של ממש מצד מעצמה גרעינית (קרי, סין או בריה המועצות).

שתי מעצמות־העל מעונינות למנוע עימות ישיר ביניהן. לכן בהדוד את בעיית וייטנאם — ולכן הן נוהגות ביחס מיוחד גם כלפי המזרח התיכון. אזור זה חשוב למתגבה כל אירופה, אך נודעת לו חשיבות גם כשלעצמו, לכן יהיו הסובייטים זהירים מאוד במהלכיהם בו. עם זאת, לא יהססו לנצל יתר בכל מקום שיתאפשר להם הדבר. ובכיק ליבד אותם כי ההתפשטות כרוכה בבעיה — בעל־בריה תובעניה, ואיבזה־חסות המתמלאות רוגז כאשר מוגש סיוע לארצות אחרות הנחשבות יריבותיהן (לדוגמה, הודו ופקיסטאן) אף־על־פי־כן, סביר מאוד שמנהיגי בותיהן (לדוגמה, הודו ופקיסטאן). פתוחה.

החשש מעימות

לא נראה לפרופ׳ אוסגוד, שקיימת תוכנית־אב להתפשטות סובייטית. במקרים רבים, אין הרוסים עצמם יודעים מדוע הם עושים צעדים כאלה. אך כל כאחו נוכף מוסב בפרהם כאופציה נוספת, וכאשר להחברים מאוחים אחרים, הזאת באמוסקבה היסג. שכן, כבעתה של בריה״מ היא להפוך למעצמה גלובאלית.

בסיכום, אין פרופ׳ אוסגוד צופה אך ורק יחסי־ידידות בין מעצמות־העל. התהרות ביניהן תמשך — אבל במידה הרבה יותר גדולה של הזהירות, ובמידה קטנה יותר של כחילות. בסיבות כאלה, עשוי הוכן להיות לסרבת צד אחד בתחום אחד של הזירה הבין־לאומית, ולמוסבת הצד האחר בתחום אחר. ייעשה הכל כדי להימנע מעימות בין־גושי, אך אי־אפשר יהיה למנוע מלחמות „קטנות". אחת הסיבות היא, מידה העצמאות התפשטה שניתנה לארצות קטנות על־ידי מאז־התרעה בצמרת העולם, ועל־ידי התפתחותם של מוקדי־כוח חדשים, בדרגה אחת מתחת לשתי מעצמות־העל: סין, אירופה המערבית ויפן.

התפתחותם של מוקדי־הכוח החדשים היא אחת התופעות שיהיו להן תוצאות רבות וחשובות בעשור הזה.

פרופ׳ רוברט אוסגוד — הנרי קיסינג׳ר

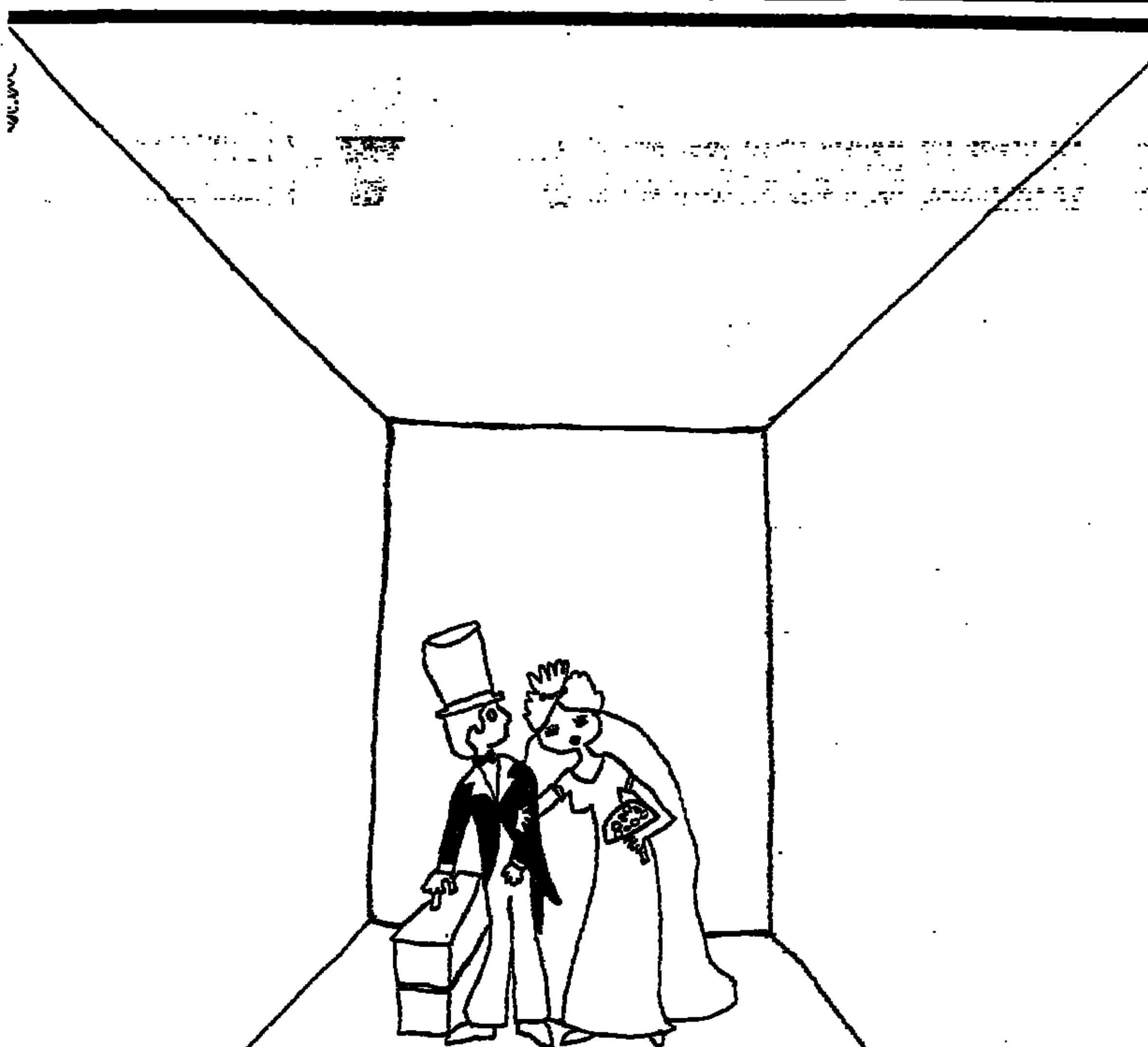

חיים חדשים! דירה חדשה!
בעיות חדשות?

כל הקשור בצבעים וצביעה של
פנים וחוץ הדירה: רהיטים, קירות עץ, סורגים וכו׳
אינו מהווה בעיה!
מומחי הצביעה של טמבור ייעצו לכם חינם
גם בבעיות חורגות ומסובכות.
וישמחו לבקר בביתכם - ללא כל התחייבות מצדכם

פנו למחלקה לייעוץ מקצועי של
טמבור
ת.ד. 507 תל־אביב: ת.ד. 668 חיפה; ת.ד. 1521 ירושלים.

הכל על מפות הנסיגה והשלום

מאת זאב שיף

...ת השאלה ההיפותטית הפמרי־ ...את בפני ממשלת ישראל מאז כל־ ...שנת הימים היא — ה־ ...על ישראל להציג את מפת ...יסום אליה היא נושאת את ...כאשר יושג השלום בינה לב־ ...רוב שרי הממשלה גורס, כי ...עצמה זאת אלא ליד שולחן ה־ ...ב, וכל עוד לא החל המו״מ יש ...בכל האצבר קביעת הגב־ ...מוקדמים הפלולים להגביל את ...לת ישראל. גירסה זו מתייחסת ...הביצה להציג — שלא לפרסום ...ת המפות בפני ידידינו האמרי־ ...בעלי תביעה זו, כמו השר ...אלון, טוענים, כי הסכנה היא ...חייב הכפל את בעיית הגבולות ...נושאים לנושאי כענה. במצב ...יעבר לחצה של ואשינגטון לוי־ ...במכסימאליים. על ישראל לש־ ...לכך שארה״ב תסתכל על בעיות ...של ישראל בראייה כוללת. ...גולשת ישראל באחד האזורים ...והוריב פירביים, יש לבצונה ...זיק לה עומק אסטרטגי בהרחב ...של המדינה. לשם כך על יש־ ...להציג לוואשינגטון את המפה ה־ ...ולדון עם האמריקאים על ...הבעיה, ולא על קדמת סיני ...אחר על נהר הירדן ולבסוף ...רמת הגולן.

...כה שלמה, כאמור, הדפה כי ...להציג את המפות לאויבים ול־ ...כאהה. עם זאת נראה, כי מי ...קה לדעת באורח בלתי־רשמי ...הקווים העיקריים בעמדת ישראל. ...בתקופה בהשגת הפרטים הדרו־ ...די לקבל, למשל, את דבריהם ...הגבי מאיר, אבן, אלון, גלילי ...בשיחות המפלגתיות במערך. ...לדעה להיכן נושבת הרוח. יש ...ים, כי בעת ביקורה האחרון ...ראש הממשלה בארצות־הברית ...הה באורח כללי ובלתי־מחייב ...את המפות הישראליות, זו של ...לגבי הגדה המערבית. ...אורח רשמי אין ישראל מציגה את ...תיה, אך המפות קיימות. אפילו ...שלת ישראל שלא הגיעה לסיכו־ ...בעניין המפה צצה הלך למשא־ ...ביקשה בראשית 1971, מבוות ...חד, בראשותו של קצין בכיר, ...יסמ מפות עם גבולות בטחון אל־ ...סיביים בכל אחד מהשטחים ה־ ...וקים. ביקשה קיימות עשר מפות ...וזה — של כפלגות, של אישים ...הגים ואנשי בטחון. ואכן, לציהים ...רושם, כי הויכוח הוא יותר ענין ...ינינו לבין עצמנו, במקום שיהיה ...ישראל לערבים.

...פעת הדיעות כמבטאות במפות הללו. ...של מאנשי אץ־לא־ישמל, מאנשי ארץ ...ראל השלמה, שאינם מוכנים להי־ ...כם על בטחים מחוץ לארץ יש־ ...ל, וכלה במפת מפ״ם, שהיא ה־ ...ימאליסטית שבין המפות של ה־ ...לגות הציוניות: או מפת הנסיגה ...לבים המבנה את שלב הנסיגה ב־ ...בהבטחון ההיסים שישררו באותו ...בין ישראל למדינות ערב. רק ...מן המפות ברור להולוטין. אח־ ...משאירות, במתכוון, פרטים ר־ ...כשהם מעורפלים, וגם לדבר זה ...מעות מיוחדת.

...אלן שרטוטיהן של המפות הטיק־ ...הרקע להן. חמש שנים לאחר ...השנה הימים עדיין עומדים ...עם ההבדלים החריפים בין הגישות ...וונות לכפה השלום העתידה.

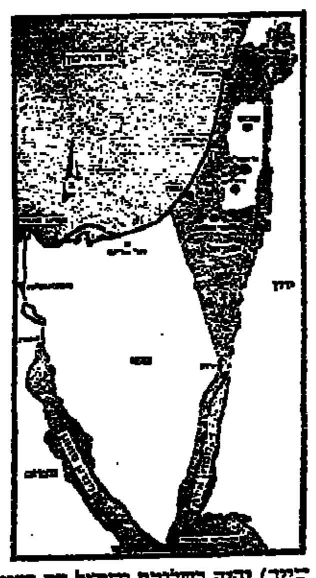

דיין) יהיה בשליטת ישראל עם רצי־ פות טריטוריאלית אל המיצרים (לא ברור אם רק באילת, או גם מצפון וקדמת סיני). עומקה של הרציפות הטריטוריאלית, כאמר, יקבע על סמך היעדים הבטחוניים.

זו התורה הכתובה, אך הוסכם גם על תורה שבעל־פה. זו גולדה כתוצ־ אה כחילוקי הדעות בין נציגי מפ״ם בועדה המדינית של המערך, ונצי־ גים אחרים. לאחר שנדחתה הצעתו של מר דיין לקבוע במצע הכתוב את המושג של „גבולות אסטרטגיים״; סוכם כי נציגי המערך ומנהיגיו יוכ־ לו להסביר בעל־פה את עמדתם ה־ אישית לגבי גבולות בטחון מוכרים. ואכן, קיימים הבדלים בין המבהים ובשמעים מפיהם של אישים כאלון, גלילי ודיין מחד ושרי מפ״ם ובב־ היגיה מאידך.

מפת אלון

זו המפה המפורסמת ביותר של אחד משרי הממשלה. באורח רשמי אין ממשלת ישראל ניצבת מאחוריה ואף לא דנה בה. בועדה המדינית של ה־ מערך דנו בתכנית אלון, והושמעו לגביה כחמשאות רבות, אך זו לא נת־ קבלה כמפה של המערך. יש לזכור, כי הוגשה להיים לוי אשכול ימים ספורים אחרי מלחמת ששת הימים. עיקריה: רצועה לאורך הירדן, ברוחב 15־25 ק״מ, השאר בשליטת ישראל. רצועה זו יכולה להתרחב על כל הר חברון. אפשרות שניה, מבוכבת יו־ תר, תכלול רק את מדבר יהודה ועם הגבול יושק בחברון. הבניה לתו־ שבים הערבים לגדה מכורח לירדן תוביה ליד יריחו ולכיוון רמאללה. הכביש ירושלים—ים המלח ישאר ב־ תחומי ישראל.

מפת אלון מתייחסת בעיקר לירד־ רזה והסטבורון, אך בהמשך הזמן נוספה גם לה תורה שבעל־פה. הב־ נית אלון המללת כתייחסת גם לר־ צועת עזה ופיתחת רפיח, ומזכירה אף את רמת־הגולן. רצועת עזה תי־ שאר בשליטת ישראל, על פי תבנית זו. אך נאמר כי מר אלון אינו שולל אפשרות על החלפה רצועת עזה ב־ בקעת הירדן, תוך מתן אפשרות לירד־ דנים להשתמש בכביש מרכזי אל רצועת עזה.

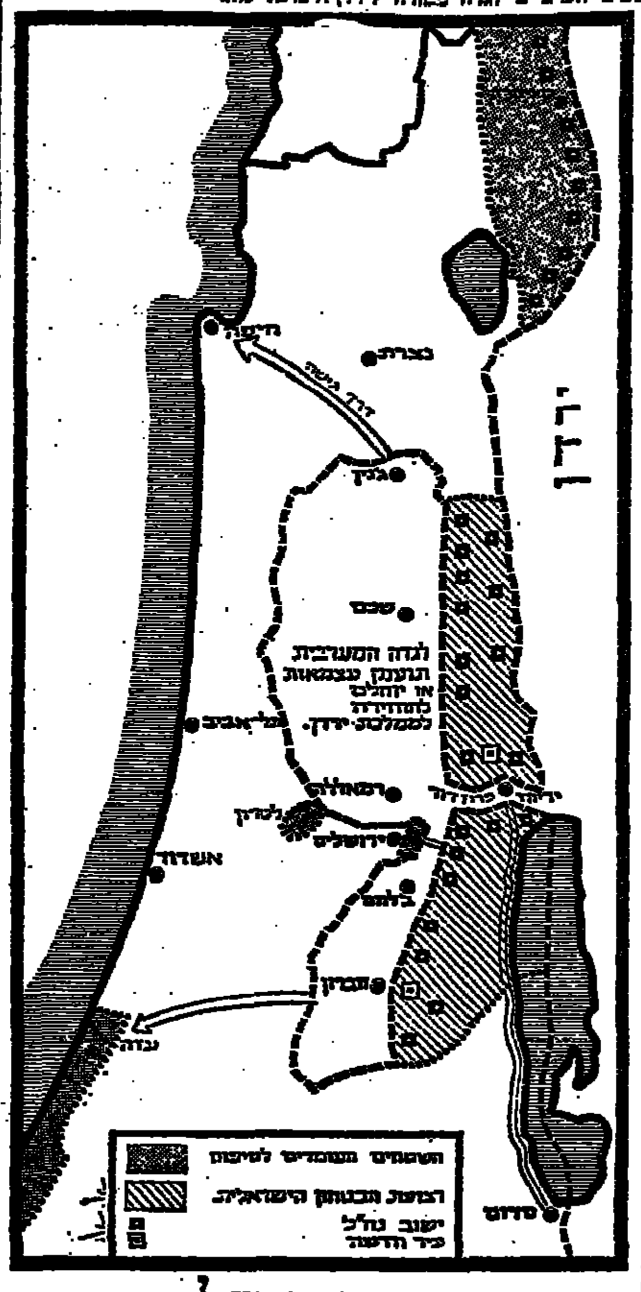

מפת גח״ל

גם במפלגה זו אין אחידות דעות כללית. קיימים ביטאכים שונים בענין השטחים שמעבר לגבולות ארץ־ישר־ אל. טענת היא לחשוב, כי עמדת חרות היא של אץ־לא־ישפל. עמדה זו נקר־ טה בידיים רק לגבי ארץ ישראל. ב־ הצהרת זכויות העם היהודי על מולד־ תו (שנתקבלה בועידת חרות ב־ 1968, הנוסחה מרובה על־ידי מר בגין) נאמר בין השאר: „ריבונותה הממלכ־ תית של מדינת היהודים המתחדשת חלה על כל שטח של ארץ ישראל. אשר לשאר השטחים נתקבלה נוסחה מעורפלת שרושה, כי גם חרות איננה מוכנה לשרטט מפה מפורטת לגבי כל השטחים. בהחלטה נאמר: „תנאי הבטחון קשורים ומותנים ב־ קיום שליטתנו במרחבים אשר שמשו לאויבינו בסיסי התקפתו. דעד: „התנחלות יהודית רבה במדים בחבלי יהודה, שומרון ועזה, ברמת הגולן ובסיני, צו עליון הוא לקיום בתחומה של האומה״.

ועידת חרות לא קבלה, כאמור, החלטה לגבי הגבול המדויק בשטחים שמעבר לארץ, אך יו״ר ההנהלה של המפלגה, האלוף עזר וייצמן, מוכן לומר דברים ברורים יותר על דעת עצמו; לגבי רמת הגולן — שמפת הרמת תשאר בידינו. השאר ביתן ל־

מפת רוג׳רס

מפה זו מתבססת על הצהרותיו של שר החוץ האמריקאי ויליאם רוג׳רס. בשיחות תורו והבהירו מקורביו, כי אין זו כפה פרטית של שר החוץ. באמוריה עומד נשיא ארצות הברית שביכר, כי ההצעה לא תועלה בשמו. מבחינתה של ישראל זו תבנית חמורה. רוג׳רס מוכן להכיר רק בצו־ רך בתיקוני גבול זעירים, ב„שינויים בלתי־ניכרים הנדרשים למען הבטחון ההדדי״. נראה, כי הכוונה לתיקוני גבול באזור לטרון, וכן באזור טול־ כרם — קלקיליה. על ירושלים נא־ מר, כי זו חייבת להיות עיר מאוחדת, עם מינהל משותף. אשר לסיני מוכנים האמריקאים להכיר בצורך של גבו־ לות בטחון זמניים, אך כשחצי האי נשאר בריבונות מצרית. מה שחמור ביותר מבחינתה של ישראל הוא מתן הפרס לאחת ממדינות ערב שתקפו את ישראל. הכוונה לירדן. לא רק שזו לא הפסיד כשטחיה, אלא הזכה, על פי תכנית זו, ברצועת עזה בלא שת־ חויב במתן תמורה של ממש ליש־ ראל.

מפת התורה שבעל־פה

...בעיות השיבותה זו המפה הרא־ ...ונה בעולה מאחר שנקבעה על־ידי ...מפלגה השלטת, המערך. ברוחה ה־ ...דינית של המערך שדנה במפה זו ...התפו בין השאר אישים כאבא אבן, ...לילי, דיין, חזן, כרמל, פרס ועוד. ...11.9.69 פורסם הסעיף במצע המ־ ...ני של המערך ממנו ניתן לשרטט ...ת המפה הבאה: נהר הירדן יהיה ...בולה הבטחוני של ישראל; רצועת ...זה ורמת־הגולן ישארו בשליטת יש־ ...ראל. אזור המיצרים (קרי: שארם אל

...ויכוח. באשר לסיני — יש לעמוד על כך שקדמת סיני תשאר בשלי־ טתנו, זו חשובה יותר משארם אל־ שייך. נוסף לכך יש לאפשר לישראל הקמת בסיסים אויריים ותחנות מכ״ם בשטחים שתפנה בסיני.

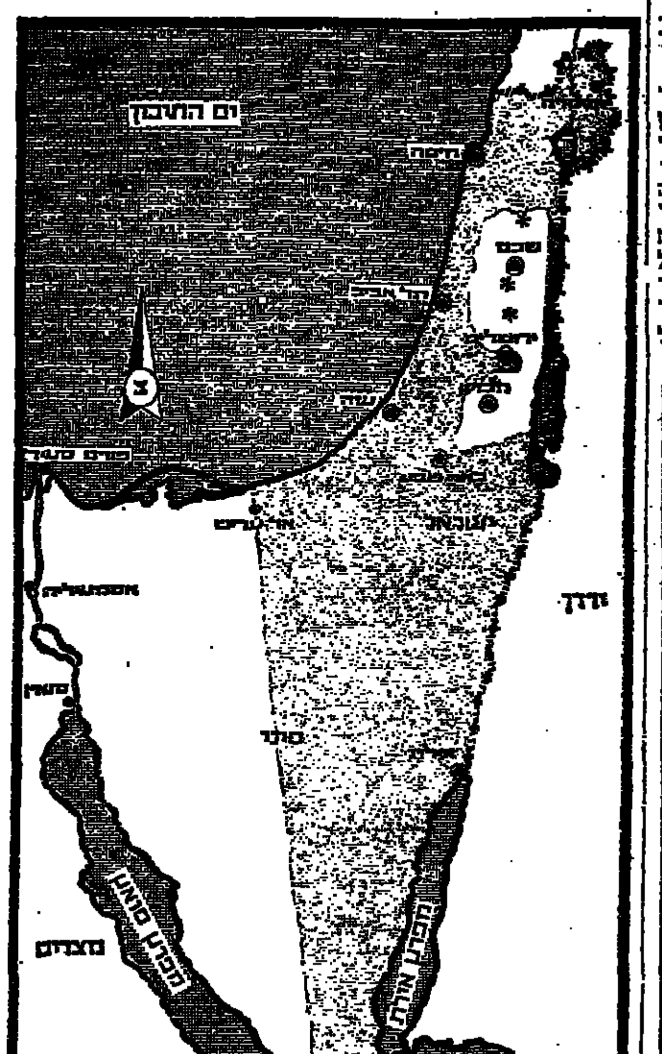

מפת דיין

שר הבטחון משה דיין לא הגיש מפה משלו, אך מי שסוקר את נאו־ מיו בנושא זה יכול לשרטט מפה ברורה לכדי. הרושם הוא שזו מפה מכסימאליסטית יותר מזו של כפה המערך וגם בהשוואה למפתו של יגאל אלון. היא מתבססת, כמובן, על מפת המערך, אך יש לה תוספות: בסיני וחותר דיין לכך שהרציפות ה־ טריטוריאלית לשארם אל־שייך תת־ בסס על קו שיתמשך מאל־עריש לאורך חצי־האי עד לראס מוחמד. אשר לגדה המערבית אין דיין מסתפק באמירה, כי נהר הירדן יהיה בגולה הבטחוני של ישראל. הוא אמר: „בכל מקום שמקימים התיישבות, לא נצוזב. המ־ קום ישאר בידינו״. ועוד: „תהיה לנו זכות להתנחל בכל מקום שהוא ב־ גדה״. בקשר לכך מזכירים דברים שהשמיע דיין לגבי מאחזים על גב־ הר ביהודה השומרון. הכוונה לארבע עד חמש ערים. הללו יוקמו ליד חב־ רון, ליד רמאללה (בית־אל), סמוך לשכם ובין שכם לג׳נין.

מפת מפ״ם

זו כפה מעורפלת למדי. ניתן לש־ אול כפתו של מי: מפ״ם של יערי, או מפ״ם של חזן? הנוסחה המקוב־ לת היא, כי ירושלים המזרחית ורמת הגולן ישארו בידי ישראל. כך נאמר

גם לגבי רצועת עזה, אך בנושא זה ההעורדרו חילוקי דעות בתוך המפ־ לגה. הנוסחה לגבי סיני והגדה המע־ רבית מורכבת יותר. חצי האי סיני — יפורז. גם הגדה תפורז, אך כאן יש לעמוד על תיקוני גבול קטנים (?) ונהר הירדן יהיה גבולה הבטחוני של ישראל.

מפת הנסיגה בשלבים

מפת נסיגה בשלבים הוצעה על־ ידי אישים שונים, כל אחד בנפרד. עיקרה של התכנית מתייחס לחצי האי סיני ולא לגדה המערבית ולרמת ה־ גולן. אישיות בטחונית (האלוף (מיל.) ישעיהו גביש מסבירים, כי נסיגה בשלבים מחלקים של סיני תעשה בשלבים, תוך שנים, בהתאם ליחסים שבין ישראל ומצרים. עומקה של הנסיגה הוא פונקציה להתפתחות הי־ חסים לקראת שלום. הדגש הוא, כי הנסיגה מן התעלה תעשה בשלב מאו־ חר יותר, כדי למנוע מעבר צבא מצרי לסיני. אין מניעה, למשל, כי המצ־ רים יטפלו בבדווים בכרבו סיני, או יקבלו את מצינות הנפט, בשעה שצ־ ה״ל ימשיך לשבת על קו התעלה. הצעה מפורטת וכוללת יותר של נסיגה בשלבים היא זו של ד״ר אמנון רפאל מאוניברסיטת ת״א. זו כהייח־ חסת לנסיגה בשלבים גם מהגדה ורמת הגולן, תוך 25 שנה.

ארגון „הצבא האדום" וקבוצות השוליים ביפאן

מטרת האלימות להביא לעימות שיגרום למהפכה

מאת ד״ר אהוד הררי

כותב המאמר, מרצה בכיר בחוג למדעי המדינה באוני־ ברסיטת תל־אביב, חקר את המתנקש היפאני בליל הדמים בלוד. ד״ר הררי שהה בעבר מספר שנים ביפאן.

בעת ההתקפה של חברי הארגון הקכבי היפאני על שדה התעופה ...ם שלישי בערב, עסקתי, כדרכי, ...יום התכבות לקראת הסמינר ה־ ...בועי שלי על הפוליטיקה ביפאן ...זודרנית, למחרת היום. פגישת ...סמינר נועדה השבוע לדיון במחקרי ...למידים בשני נושאים: פעולות ...פרלמנטריות של השמאל ב־ ...אן ומסכת הקשרים בין יפאן ומדי־ ...ת המזרח־התיכון. זמן קצר בלבד ...אחר סיום ההכבה, עת בקראתי ...זייע לדובב את המתבל (המכבה ...גמו נאמבה דאייסקה) שנלכד ב־ ...פתו, המומשה לי בצורה טראגית ...קירבה בין שני הנושאים הנלבב־ ...ות שלהם לבעיותינו המדיניות.

פעמים ביכבד התפלאו ודאי על עובדה שהארגון האלים הוא שמאלני קיצוני; הורגלנו לתופעה ...בארצות קרובות לנו. לעומת זאת, ...ין ספק שרבים הוכו בתדהמה נוכח עובדה שהמתבלים שפעלו בשלי־ ...ת „התוזה" היו יפאנים. פליד ...ה זו איפינה בוודאי את נסיונם ...תור ונשנה של חוקרי המתבל ...מבה להבין כיצד יתכן קשר כה ...זורי בין יפאנים וארגון חבלה ...רבי; משום מה לא התקבל על ...נתם הסיפון שלו, כי מאבק הער־ ...ם באימפריאליזם הציוני כמותו כ־ ...אבק ארגונו בקפיטליזם היפאני ר־ ...ניזם חלק איבטגרלי של מהפכה ...עולמית.

מה פשר מעשה האליכות המזעזע ...שדה התעופה? קל להיתפס לזכ־ ...ונות התקופה שקדמה למלחמת ה־ ...לם השניה אותה רציחות פולי־ ...יות ביפאן וספורים על מעשי אכ־ ...ריות של גייסות יפאניים; להזכר ...פסוק כי אכן היתה זו התנהגות ...פאנית כיפוסית. אולם כל המכיר ...ת יפאן של ימינו יודע שהציבור ...יפאני, למרות הפגנות המוניות מדי ...עם, מרביה כפייניו מופנים לשי־ ...ור רמת החיים ולטיפוח בית חם ...נח; הציבור שוחר־שלום הדוגל ...בציבות חברתית ופוליטית. ובכאן ...האליכות שהופגנה בשדה התעופה ...יא פרי פעלולי מיעוט קטן חריג.

מסורת עמוקת יהמין

לברבה הפרדוכס, ניתן אולי בכל את להתייחס לפרשת שדה התעופה במערכה המאפיין מסורת יפאנית עתיקת יהמין — מסורת הסמוראי של ...בקות במטרה ונכונות להקריב עצ־ ...מית למען המטרה — אשר היום היא נחלה מעטים בלבד.

בכך לא תמו, כנראה, הפרדוכסים. מה ענין ארגון יפאני שמאלני להת־ נהגות יפאנית מסורתית? תשובתה של השאלה תובן אם נבחן את מגוון העמדות הפוליטיות של השמאל ה־ יפאני. מ פ ל ג ו ת השמאל היפא־ ניות הן מפלגות אופוזיציוניות מזה יותר מ־20 שנה. אולם, למרות נוד־ תוחן האלקטורלית המכושכת, הן עדין מתמידות בפעילותן הפרלמנ־ טרית. מדיניות זו איננה רק נחלת שתי המפלגות הסוציאליסטיות (ה־ מפלגה הסוציאליסטית היפאנית, ה־ שמאלנית, והמפלגה הדמוקרטית־ סוציאליסטית, במרכז) אלא גם זו של המפלגה הקומוניסטית היפאנית. האחרונה עושה מאמצים ניכרים ל־ טשטש את התדמית של מפלגה אלי־ מה, חסרת אחריות, המשמשת כלי־ שרת בידי מדינות זרות (ברית־המ״ס, סין) שהשתרשה בציבור עקב פעו־ לותיה בעבר, וליצור, לעומת זאת, תדמית של מפלגה פרלמנטרית, אח־ ראית, ויפאנית עצמאית. עם זאת קיים במערכת הפוליטית עימות ב־ נושאים שונים בין המפלגה הליבר־ לית־דמוקרטית השלטת ביפאן לבין מפלגות השמאל. העימות כרוך ב־ שאלה האם יש להמשיך ולקיים את הרפורמות הפוליטיות, החברתיות, כל־ כליות, משפטיות, ביזומת שלטון הכיבוש האמריקאי בשנים 1945—1952 — רפורמות שעמדו על דמו־ קרטיזציה מירבית — או שמא יש להחזיר את הגלגל אחורנית לתקופה שקדמה למפלה היפאנית ולכיבוש האמריקאי.

כדאי לציין שעימות זה הוצג ב־ מלוא חריפותו מאחר ובשני המחנות קיימים חילוקי דעות (בייחוד במח־ נה השמרני של המפלגה השלטת) ב־ שאלה אם, ועד היכן, יש להחזיר את הגלגל אחורנית. מתברר שלגבי חו־ גים שונים באוכלוסיה היפאנית נו־ שא העימות הזה גם אופי תרבותי.

הורבן העולם התרבותי

בעוד שצד המפלה נסו היפאנים להוות את הצלחותיהם — בתיעוש, בהתפשטות טריטוריאלית וכלכלית — עם ערכי התרבות היפאנית, הרי שעם המפלה חרב עולמם התרבותי. עובדה זו התבטאה בעיקר בחשש שהחינוך הקונפוציאני הדוגל ב־ היראכיה ובהרמוניה וערכי השינ־ טואיזם המדגיש את האופי המיסטי והמשפחתי של האומה היפאנית ב־ ראשותו של הקיסר. הביאו ב ה כ ר ח לשלטון בילטריסטי ואימפריאליסטי. השמאל היפאני דגל בשינוי תרבותי וקידם בברכה, למשל, את נכונותו של הקיסר היפאני (63) להכריז, קבל עם ועדה, כי אין ליחס לו אותן תכונות נעלות (ריש המזהים, בטעות, הכונות אלה, עם אלוהות במובנה היקודי המונותיאיסטי) שיוחכו לו

בעבר. המפלגה הקומוניסטית עוד הרחיקה לכת ודרשה ב י ט ו ל מוסד הקיסר. למעשה הלך ורב בהדרגה מספרם של אלה שנוכחו לדעת, כי בכל זאת היה חיוב רב בערכים ש־ הונחלו — ביחוד בתחום החינוך ה־ מוסרי והאמנות היחוד לקבוצה.

האלמנט הקיצוני ביותר בשמאל היפאני הם מספר ארגוני סטודנטים. המגנים, מדי פעם, למתוב לתוך מע־ גל הפעילות התעשיה גם את בני מעמד הפועלים. הסטודנטים היפא־ ניים מאורגנים במסגרת אוניברסי־ טאית מקומית, בעוד שארגוני הסטו־ דנטים באוניברסיטאות שונות מאור־ גנים בארגון־גג ארצי, הידוע בשם זנגאקורן. ארגון זה, מאז הקמתו ב־ סוף שנות ה־40 ועד 1956־57, היה בשליטת מנהיגים חברי המפלגה ה־ קומוניסטית היפאנית. אולם בשנים 1956־57 גברה סלידתו של ציבור מנהיגים ניכר מהאידיאולוגיה ודרכי פעולתה של המפלגה הקומוניסטית. מחקרה של הסוציולוגית היפאנית קאזוקו סוזיקי מעיד כי הם הטיחו כלפי המפלגה ביקורת בעלת דמיון רב לביקורת שהטיחה המפלגה הקו־ מוניסטית עצמה כלפי מערכת הער־ כים שעמדה ביסוד החברה הקי־ סרית: נוקשות מחשבתית, הצורך בהליכה בתלם וחוסר שמרני מדי.

ביקורת זו הביאה להזדהות מהמפ־ לגה. כתוצאה מכך נוצר ארגון מת־ חרה בראשות המזדהים. לארגון זה נוספו ארגונים מתחרים אחרים בעלי צביונות אידיאולוגיים שונים שהיו ווריאציות שונות של תעדובת זר־ מים מרכסיסטים שונים. הזרמים מת־ שבתיים אחרים — בחלקם ליברא־ ליים ובחלקם אוטופיים.

הבמיה לאליכות

אחד המאפיינים החשובים של אר־ גוני סטודנטים קיצוניים אלה, בני־ גוד לארגון הסטודנטים שנשאר תחת כנהיגות חברי המפלגה הקומוניס־ טית, הוא הנטיה להשתמש באלי־ מות. אין זו אלימות לשמה אלא אלימות שמטרתה להביא לעימות עם המשטרה ובאמצעות העימות לגרום לפוליטיזאציה ורדיקליזאציה של שכבות הפועלים; זאת תוך הכרה שללא שותפים בקרב האוכלוסיה הלא־סטודנטיאלית לא תיתכן מהפ־ כה.

עימותים כאלה עם המשטרה נשאו פרי בכמה פרשות כגון עגינה בנכלי יפאן של נושאות מטוסים אמריקאיות המונעות בכח גרעיני; מחאה על אשפת חיילים פצועים אמריקאיים מוייטנאם בבית־חולים בטוקיו ו־ עוד. להצלחה מרובה זכו ארגונים אלה במאבק האוניברסיטאות בשלהי שנות השישים — שהגיעו לשיאו ב־

1969. במאבק זה, שניטש על נוש־ אים פנים־אוניברסיטאיים, כמו ה־ זכות להשתתף בניהול בתי־הספר דנטים או תנאי עבודתם של הסט־ דירים לרפואה, וכמו כן על נושאים לאומיים ובין־לאומיים כגון מלחמת וייטנאם — הצליחו לסחוף ציבור סטודנטים רחב שעד אז נמנע מפעי־ לות פוליטית כלשהי. אולם כאשר הגדישו את הסאה במעשי האלימות באוניברסיטאות, איבדו את אהדתם של סטודנטים רבים ואת אהדת חלק מהציבור.

אך סידנסטיקר, חוקר ומתרגם אמ־ ריקאי המכיר את היפאנים היטב, מדגיש את העובדה שגם ארגוני ה־ סטודנטים הקיצוניים לוקים באותם הסורגות שהם עצמם מצאו בחברה היפאנית ובמפלגה הקומוניסטית. הם נוטים להתבצרות אידיאולוגית ול־ פירודים הבאים כתוצאה מהתבצרות אלה. מאידך, במקום חופש מחשבה הם מדגישים קונפורמיות מירבית, עד כדי העבשה של נונקונפורמיס־ טים.

מתברר שהמאבקים החריפים ב־ יותר מתרחשים בין הארגונים הקי־ צוניים לבין עצמם יותר מאשר בינם לבין המחנה הקפיטליסטי, ומאבקים אלה מתרחשים באותם דבקות יפא־ נית עליה הצבעתי בראשית המאמר. אין תימה איפוא שנתבשרנו באחרו־ נה על העשות אכזריות עד כדי הר־ צאות להורג של חברי ארגון „הצבא האדום", הנחשב כקיצוני ביותר ב־ אידיאולוגיה שלו. אין פלא שחלד־ שת חברי הארגון, אשר בעבר חטף את המטוס היפאני לקוריאה, שוהד בנקים, וניהל מאבק אלים עם המש־ טרה בעיירת הקיט קארויזאוה — ביצעו את מעשה הזוועה בלוד בגב־ קוה יפאנית „טיפוסית". הם הגיעו לקשרים עם ארגון החזית כתוצאה מתרסוריקה. המהפכנית של החזית. אפשרית גם סיבה אחרת: הקושי בהשגת נשק ובמציאת מקום אימוני נים בטוח, לאור מיקוחה הקפדני של

הרשות לבטחון פנים ביפאן. סברה זו, אותה הביא עתונאי יפאני בפני אחד מתלמידי, תקבל חיזוק אם יתב־ רר, כי פיון מונעת תמיכה מספקת מארגון זה.

ארגונים יקביים

...הקדשתי את מרבית המאמר לדיון בארגונים קיצוניים שמאליים. כן ה־ ראוי לציין שיפאן נתברכה גם ב־ ארגונים קיצוניים יקביים. הארגון שוכה להד בין־לאומי רב היה אר־ גון הטאטנוקא (חברת המגן) של הסופר מישימה יוקיו שהתאבד ב־ תאוקירי המסורתי לעיני חיילי צבא ההגנה של יפאן.

לפי פרסומי רשות בטחון הפנים היפאנית קיימים כ־450 ארגונים של הימין הקיצוני השואפים להחזיר את החברה והתרבות היפאניים לתקופת „והזהר" לפני המפלה הכביצה. מס־ פר חבריהם הוא כ־115,000, אולם למעשה רק כ־30 קבוצות פעילות ומספר חברי קבוצות אלה הוא כ־15,000. בראשית שנות ה־60 בוצעו מספר פעולות אלימות שהיו מקור לדאגה בציבור. ב־1960 נדקר ב־ אסיפת בחירות מנהיג המפלגה ה־ סוציאליסטית לאור הבוקי בצלמות המלחויות, על־ידי צעיר קבאי כאר־ גון יפני. כמו כן נדקר פרופסור א. רישאואר, שגריר ארצות־הברית ב־ יפאן דאז. ב־1961 נעשה נסיון ל־ רצוח את עורך ה„ציואו קורון" — אחד הירחונים המכובדים ביפאן, אך הנסיון נכשל. ברצה העוזרת וב־ פציעת אשתו של העורך. בדצמבר 1961 נעשה נסיון הפיכה נפל של קבוצה בת 24 קשורים בשם טאנ־ יוקאי.

אולם בשנים האחרונות לא זכו־ רים מעשי אלימות ניכרים בחוגים אלה וגם מותו הראוותני של מי־ שימה לא השיג את האפקט לו קי־ ווה. במקום להתעוררות הציבור ל־ החזרת המשטר הקיסרי וכל הכרוך בו, זכה מישימה ללעג ולרחמים.

הידעת כי
גם אתה
זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי.
ראה מודעה בעתון בעמוד 21
הארץ

סטודיו פנ

הקיץ עם סנדלי הרשת האיטלקיים

מתוצרת המזרח הרחוק

להשיג בחנויות המובחרות

היבואן: יוסף טוינה בע״מ
רח׳ ברזילי 5 תל־אביב
טל׳ 611615

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

על פתיחת קורסי קיץ באמנות

הקורסים יינתנו בחודשים יולי—אוגוסט במחזור אחד של תרשיים, עם אפשרות ללמוד במשך חודש אחד בלבד.
בחודש יולי יתחילו הלימודים ב־3.7.72 ובחודש אוגוסט יתחילו הלימודים ב־1.8.72.

התכנית תכלול:
א. סדנאות אינטנסיביות להזמרים ועיצובם, לרישום, לציור, ל־ פיסול, לקרמיקה, לגרפיקה, לליטוגרפיה ותחריט, לצילום, לסרטים.
ב. הרצאות בתולדות האמנות (אמנות הרנסנס ואמנות מודרנית).
הקורסים מיועדים בעיקר לתלמידי אמנות ולמורים לאמנות בבתי־ ספר.

ההרשמה מסתיים ביום ה׳ 15.6.72.
פרטים על תכנית הלימודים וטפסי הרשמה אפשר לקבל באמצעות הדואר, במזכירות החוג לאמנות והמזכירות.
ההרשמה באוניברסיטה

למכירה
דירות
בנות 4 חדרים
במרכז הרצליה
על יד העיריה בשלבי בניה

לפנות שטרנליב—ליבוביץ
הרצליה, רח׳ הדר 13
טלפון 250255 — 983174

חמצן לחולי לב
אלקטרוסיגנל
גאולה 42, ת״א. טל. 57614

ברוך קיינר ת״א
רח׳ בן־יהודה 65
טל. 223759, 10־12, 4־6
דרוש
עבור קונים רשומים:
1. דירות יפות לקניה ושכירה
2. חנויות, עסקים, משרדים
3. בתים, וילות, בנינים

טריומף 1300

המכונית המהודרת והעממית,
המרווחת והחסכונית, 4 דלתות
במבחר צבעים עשיר
במחיר עממי

17,540.— ל״י

בתנאי אשראי נוחים
בהלואה של 50% מהסכום
ל־3 שנים בריבית בנקאית
רק עוד ימים ספורים
במחיר הנוכחי!
מסירה מידית
אספקת חלקים מובטחת
תצוגה במקום

„סוסיתא רמת־גן"
רחוב ז׳בוטינסקי 111 טלפון 738474

מיטה זוגית עגולה

מוצגת ונמכרת בתערוכת
„אדם ומעונו"
ביתן 27
נגרית שפירא בע״מ
חיפה

חנות למכירה
ביאליק פינת אבא־הלל
רמת־גן.
לפנות 53312.

הכזא מן הלאצל

هكذا من الأمل

ההסכם שנבע מפחד הדדי

הסכם סאל"ט הוא החשוב ביותר שנחתם מאז המלחמה

מאת מורטון הלפרין
מיוחד ל"הארץ"
מ"ניו־יורק טיימס"

ואשינגטון

המחבר הוא חבר מכון ברו־קינגס — מכון בוואשינגטון לחקר בעיות בינלאומיות ואס־טרטגיות — ושימש בשעתו פקיד בכיר במיניסטריון ההגנה האמריקאי.

הנשיא ריצ'רד ניכסון ולאוניד ברז'נייב לאחר חתימת ההסכם.

בעקב נטיית ממשל ניכסון להפ־ליג במליצות גדולות, לא נשארו לו עתה מלים מתאימות כדי להגיב על ההסכם ההיסטורי שהושג בפיסגת מוסקבה לריסון כירוץ הנשק הגר־עיני. ההסכמה הסובייטית־אמריקאית — חוזה המגביל הצבה של טילי הג־נה אנטי־בליסטיים, והסכם שאינו טעון אישור של הקונגרס להקפאת טילי התקפה בשעורם הנוכחי — היא מן הסתם ההסכם החשוב ביותר של התקופה שלאחר המלחמה.

החוזה המגביל כל צד ללא יותר מ־200 משגרי־טילים, בלא יותר מ־שני מקומות, הוא לב העיסקה. עיס־קה זו הושגה אחרי שלוש שנים של משא־ומתן שהתנהל בשיחות הרש־מיות בהלסינקי ובווינה ובחילופי השקפות רגישים יותר בין הבית הלבן לקרמלין. הסכם זה ימנע ש־יוצבו טילים ב־12 המקומות הנותרים במערכת ההגנה של טילים אנטי־בליסטיים שהוצעה על־ידי הנשיא ניכסון; והוא יגביל את הסובייטים למערכת הנוכחית שלהם כסביב ל־מוסקבה, ולעוד מקום קטן להצבת טילים כאלה מזרחה להרי אוראל.

על־ידי הסכמה לאותה הג־בלה הציאו שני הצדדים מ־כלל אפשרות את הגנת אוכלו־סייהם בפני התקפה גרעינית.

באופן זה נתנו גושפנקא מוס־דית למה שמכנים המומחים "הרס מובטח". לשון אחרת, הרתעה הדדית בפני ההקפה תלויה בכך שכל צד יהיה בטוח ביכולתו להרוס את הצד שכ־נגד אחרי ספיגת מהלומה ראשונה. בסמכו על המרתיע שלו, לא יצטרך עוד שום צד לחשוש מפני מהלומה ראשונה ומן הדין שלא תהיה לו סיבה להציב מערכות התקפה חד־שות.

עיסקת חבילה

היסודות הבסיסיים להגבלה על טילי ההגנה היו מצויים כזמן. הקו־שי להגיע לעיסקת חבילה לגבי נשק התקפתי, הוא הוא שעיכב את המשא־והמתן וכמעט גרם לביטול התכניות להגיע בפיסגה לגולת כותרת של הסכם על הגבלת הנשק האסטרטגי.

כפי שגובש ההסכם בצורתו הסו־פית, הוא מקפיא את מערכת הטילים של ארצות־הברית ל־1054 טילים משוגרים מן היבשה ו־656 טילים משוגרים מן הים, ואת זו של ברית־המועצות — לכדי 1550 טילים משו־גרים מן היבשה, וכ־650 טילים משו־גרים מן הים. ההסכם יאפשר — כפי שנמסר, בלחץ הסובייטים — מודרניזציה וגם ריבוי טילים מסוג אחד תמורת צמצום מספר הטילים מסוג אחר. כך למשל יוכלו הרוסים להחליף את טיליהם הגדולים ס.ס.־9 בטיל חדש וגדול אף יותר ולהחליף טילים ימיים ויבשתיים מסוג ישן יו־תר, בצוללות נושאות טילים.

יתרון בראשי־חץ לארה"ב

ההבדלים בכמות ובאיכות של טי־לי ההתקפה הסובייטיים והאמריקאים במצב בו הוקפאו, יוליד ויכוחים רבים איזה צד יצא נשכר מן העיס־קה. מבחינה כוללת יהיו לכל אחד משני הצדדים כלי־נשק גרעיניים די והותר להרוס את הצד שכנגד. באשר לפרטים, יהיה לארצות־הברית יתרון גדול בראשי־חץ מורכבים על טילים וניתנים להכוונה — יותר מ־7200, לעומת קצת יותר מ־2200 ל־ברית־המועצות. כן יש לארצות־הברית יתרון ניכר במפציצים מאויי־שים (שמספרם אינו מוגבל על־ידי ההסכמים) ובטכנולוגיה של טילי ההקפה והגנה.

כפי שציפו, אין ההסכם קובע כל בדיקה במקום. נמסר שממשל ניכסון בטוח, כי יכולתה של ארה"ב להה־קות התחזקות מספקת אחרי ביצוע ההסכם תוך כדי שימוש באמצעים, כולל לווייני סיור. אך ההסכם קובע (ויתכן שיתברר, כי זה אחד מסעיפיו החשובים ביותר) ששום צד לא יפ־ריע לאמצעים הטכניים של הצד ה־אחר לאיסוף מידע ולא יבקש להס־תיר ניסויים בטיליו, או את פריסתם.

המשך השיחות

מצפים שהשיחות יתחדשו בקרוב, תוך מטרה להשיג חוזה רשמי לגבי מערכות של טילי התקפה. אך באותה מידה תיקבע ההשפעה הכוללת של ההסכם על־ידי הצעדים החד־צדדיים שינקוט כל צד בעקבות ההסכם ה־התחלתי שהושג עתה.

כמעט ודאי שלא יתגשמו התקוות, כי ההסכמים יאפשרו צמצומים ני־כרים בתקציבים לכוחות האסטר־טגיים. תיאסר על פיהם רק מערכת־ההגנה המלאה של טילים אנטי־בליסטיים, שעליה המליץ הנשיא ניכסון, ובזו אין הקונגרס רוצה בלאו הכי.

למעשה אף יוכלו הסכמי סאל"ט להביא להגדלת ההוצאות על הגנה. הניצים יטענו שעל ארצות־הברית להתקדם עתה בכל המהירות האפ־שרית לעבר פיתוח אותן מערכות, שההסכם אינו אוסר אותן, כדי להב־טיח את עצמה בפני הונאה סובייטית. יתכן מאד שידרשו את הסכמת הממשל לגישה זו כמחיר תמורת אישור החוזה.

לעומת זאת יטענו היונים, כי נו־כח ההגבלות המוטלות על הסוב־ייטים על־ידי הסכמי סאל"ט, שוב אין צורך בתכניות כמו צוללת "טריידנט" המשוכללת עוד יותר, ה־תכנית לראשי־חץ מתפצלים לטיל "מינוטמן", והמפציץ האסטרטגי ה־חדש ב־1.

המשמעות המלאה של הסכם סאל"ט תהיה תלויה בתוצאות ויכוח זה — ובתוצאותיו של ויכוח דומה שאין ספק כי ייערך במוסקבה. אך לפי שעה נוקטו לפחות הצעדים ה־ראשונים להפחית את הסכנה של בירוץ החימוש הגרעיני, סכנה ה־פרושה מאז הירושימה מעל לעולם, כענן המבשר את קיצו.

ימים יפים מול אי־נחת

(סוף מעמוד 13)

עכשיו מאשר אי־פעם להבחת ישראל כי השלום חייב להיות בר־ביצוע מ־כח עצמו, לאמור מכח מאזניו הפני־מיים, יעילותו המרתעת ומיקומו ו־אופיים של הגבולות המוסכמים.

*

גילויי אי־נחת המקיפים את החב־רה הישראלית בקיץ הששי עומדים איפוא בסתירה קטבית לאווירת ה־רוממות שידענו באותו קיץ ראשון. תופעה זו נובעת בחלקה בעצם ה־כבר לחיים שיש בהם תקופות מ־מושכות של רגיעה ותקינות. אין אדם מסוגל להלך כל ימיו במרומי פס־גות : סופו לרדת אל העמקים ול־התאבק בעפרו של כרעשה יומיומי.

במקרה הנדון המימרה "המלחמה לא פתרה את בעיותיה של ישראל" מושמעת כהסבר להלך הנפוץ. ו־אילו לאמיתו של דבר לא התכוונה מלחמת ישראל "לפתור" את בעיו־תיה, ולו רק מטעם פשוט שצבא המלחמה לא היתה קיימת בחשבו־נה ובתודעתה של ישראל. לא היה דבר בראשיתו של מאי שהעיד על מה שהיה עתיד להתרחש בראשיתו של יוני. המלחמה פתרה "רק" את בעייתו של קיום ישראל כפי שהיתה ניצבת אז. היא לא היתה מיועדת ל־הוליד מירשם לטיפול בכל תחלואיו של אותו קיום. הכלל הוא : לעולם יוצאת ישראל מנצחת ממלחמות ש־עשתה את הכל למנוע את התלק־חותן. מיצוי דרכי שלום הוא אחד ממכשירי נצחון במלחמה.

*

יותר ראויה לציון משאלת־הפרק על פתרון בעיות ישראל היא השא־לה אם חמש שנות התקופה של־אחר המלחמה בוזבזו או נוצלו ליע־דים חיוביים. ניתוח מפוכח של שא־לה זו אינו בחינת תרגיל עתונאי או היסטורי גרידא. הבנת מהותן של חמש שנים אלה עשויה לקדם את חברתנו לקראת מאמצי התאוששות הכרחיים.

ארבעת הישגי התקופה הם החזקת מעמד בקוי הפסקת־האש ללא לחץ בין־לאומי חמור ; צמצום סבירותן של אופציות המלחמה וההסדר ה־כפוי ; הרחבת הליכי המגע, הגישה והשיתוף בין ישראל לבין ציבורים ערביים מעבר לגשרים ובגבולות פתו־חים ; והמשך צמיחתה ופיתוחה של ישראל לברות מזימת המצור והחרם. ואילו אכזבת התקופה היא היעדר מהלך משמעותי של מו"מ המכוון על תחידה לפשרה מכובדת ויעילה.

אשר למניין ההישגים, הרי כולם ידועים, אם כי נדמה לי שהציבור אינו יוצא ידי חובת הערכתם הצ־לולה המדוייקת. לא היו אלה תוצ־אות כל־כך צפויות או מובנות ב־קופסא, יש בהם משום ספיחה על פניה של מציאות גיאופוליטית ש־היתה יכולה, ללא קושי הגיוני, ל־הכתיב תוצאות הפוכות.

אציין כי בהולך חמש השנים יש שתי תקופות מיוחדות מבחינת הנכ־סים המדיניים שנצברו בהן.

הראשונה היא השלב הראשון של המערכה המדינית לאחר מלחמת יוני 1967. בין אותו חודש ועד לחודשי 1968 הראשונים התגבשה המדיניות הבין־לאומית נגד נסיגה בלי שלום, נקבעה עמדת ארה"ב נגד הסדר כפוי ובעד שלום מוסכם, הוחלט עקרו־נית על הוספת הפנטומים על הס־קייהוקים והפאנטומים כסימן המבי־שר את רציפות תפקידה של ארה"ב כגורם שיבטיח את קיום מאזן הכ־חות. כפי שגורל המערכה הצבאית נקבע למעשה בשלב הראשון של ההסתערות האווירית, כן נודעה חשי־בות מכרעת לסכנות שנהדפו ו־סיכויים שנצברו, בשלב הראשון של המאבק.

התקופה החיובית השנייה נמשכת מאוגוסט 1970 ועד היום. מאז היש־גחנו לינוזמת השלום האמריקאית, אנו עדים לביצור הפסקת־האש, ל־

6 ביוני 1967: אבא אבן באו"ם

הרחקת סיכוי של עימות בין־גושי על חשבון שלום איזורנו, לחיזוק עוצ־מתנו הצבאית, וליציאה כמעט ממצוקות מדיניות ההסברתיות.

כיוון שאותה העצות היתה כרוכה בלבטים פנימיים קשים — עד כדי פירוק הממשלה — מן ההכרח שי־ערך חשבון המעשה ותוצאותיו. על־ידי שיצאה מכלל גמגום לגבי נכו־נותה להתפשרות בענייני הגבולות הבטיחה ישראל לעצמה סכויים של התגברות בתהוות ורווחה מדינית שלא היו באות לידה אלמלא היענ־תה זו.

אסור להתעלם מלקח ההתפתחות זו לעתיד. יש אשר דיבור כתון בשי־רותה של עמדה מאוזנת מביא לידי רווח גדול. נהיה משלים את עצ־מנו אם נחשוב כי ניתן לקיים את הפסקת האש תוך הדיפת סכנות מ־דיניות בלי להיזקק גם בעתיד למא־מץ להעביר את מדיניותנו המוסכמה על הגדרתה הסבירה ביותר.

יוצא שאם יש הרגשת אי־נחת יש לזקוף אותה לגורמים פנימיים סו־בייקטיביים כאשר להצדקה כביאור הית כלשהי. כי גם בסוגיית "הצ־מיחה בתוך המצור" היו אלה שנים עשירות בהשגים. יש ערך מיוחד ל־תצפית המשתרעת על־פני כל חמש השנים עד כדי ראיית הגוף כלוא העיין, ולא רק לאורך נתיביו הסבו־כים והריתוקים ביותר. ואכן הגוף הוא רחב ויש בו סיכוי פריחה מרו־בים. כאן בודקו הערך האיכותי של כמות. מדינת ישראל הקולטת 42 אלף יהודים לעומת 12 אלף ב־1967; המקימת תוצר לאומי על 23 מי־ליארד ל"י במקום 12 מיליארד ; המ־פתחת יצוא על 1650 מיליון דולאר במקום 554 מיליון ב־1967 ; הכשי־רה כוח־הפך ל־656 אלף תיירים לעומת 291 אלף ב־1967 — חייבת ל־התחשב כמדינה אחרת מזו שיצאה מנ־צחת לפני חמש שנים. והואיל כי שכולאו את היקף ההישגים האלה לדיקם רשאי יותר מהלהו להצביע על מהלים הקלכת לכבן עויקתם.

*

[illegible]

מִלה של פאו־לון שוה זהב!

כל הקונה דירה ב"פאן־לון" יודע והינו סמוך ובטוח, כי "פאן־לון" עומדת בדיבורה בכל הקשור לדירה שקנה.

בפאן־לון — המחירים קבועים ולא משתנים. כל קונה מקבל את דירתו במחיר הבסיסי כפי שנק־בע בעת חתימת החוזה.

פאן־לון — עומדת בדיבורה באשר למועד מסירת הדירה לדייר.

בפאן־לון — מקפידים לבנות את הדירות מן החומרים המעולים ביותר.

פאן־לון — מפורסמת בטיב בניה מעולה, איכות וסג־נון ותכנון מיוחד ואקסקלוסיבי. כל דירה זוכה לתשומת לב אישית כאילו היתה וילה.

כל זאת, למרות העליה במחירי המגרשים, החומרים לבניה, שכר העבודה והוצאות כלליות אחרות אשר יקרו את מחירי הדירות!

בפאן־לון — חוזה הוא חוזה, התחייבות היא התחייבות ומלה זאת מלה!

קנה דירה בפאן־לון - מגיע לך הטוב ביותר!

פאן־לון בונה ב־14 ערים:

משרדי המכירות:	
ירושלים:	שמאי 6
תל־אביב:	אבן־גבירול 148
חולון:	שנקר 47
בת־ים:	רוטשילד 34
רמת־גן:	ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
בני־ברק:	ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
פתח־תקוה:	ז'בוטינסקי 20, בני־ברק

משרדי המכירות:	
ראשון־לציון:	רוטשילד 50
אשדוד:	רוגוזין 4
לוד:	שדרות דוד המלך פינת שלמה המלך
הרצליה:	סוקולוב 58
כפר־סבא:	ויצמן 129
רעננה:	סוקולוב 58, הרצליה ויצמן 129, כפר־סבא
חדרה:	יפתח בקרוב במקום

פאן־לון בינלאומי - מיוחד עבור תיירים ומשקיעי חוץ

כתובתנו החדשה: תל־אביב, רח' פרישמן 10 טלפון: 240224, 240225

פאן-לון

חברת הבניה הפרטית מס' 1 בישראל

פרסום אטלינגר־דנציגר

מונסאל

מכשירים אלקטרוניים בע"מ

רח' טובים 6, חוף שמן, חיפה

הננו מתכבדים להודיע כי החל מ־1.6.72

יהיה מס' הטלפון שלנו

660974 (4 קוים)

מס' הטלקס שלנו:

4671

ת. ד. 1496 חיפה

MONSEL a subsidiary of **Monsanto**

בינג לינדאל

בנק ישראל

מכריז בזה על התחרות להגשת הצעות למטבע מכסף בן ‎-.10‎ ל"י שנושאו הוא

"פדיון הבן"

כל הפרטים כלולים בתנאי התחרות שאפשר להשיג בבנק ישראל, היחידה להנפקת מטבע, ירושלים, או בסניפי בנק ישראל בתל־אביב ובחיפה, אצל פקיד הקהל.

חברי אגודת הגרפיקאים וחברי אגודת הציירים והפסלים יוכלו לקבל את תנאי התחרות באמצעות אגודותיהם.

הפרסים שיחולקו לזוכים יהיו:

- פרס ראשון — 2,500.— ל"י
- פרס שני — 1,000.— ל"י
- פרס שלישי — 500.— ל"י

התאריך האחרון להגשת הצעות הוא יום ג' — 4.7.72, בשעה 12.00 בצהרים.

גבוה יותר. רואה יותר!

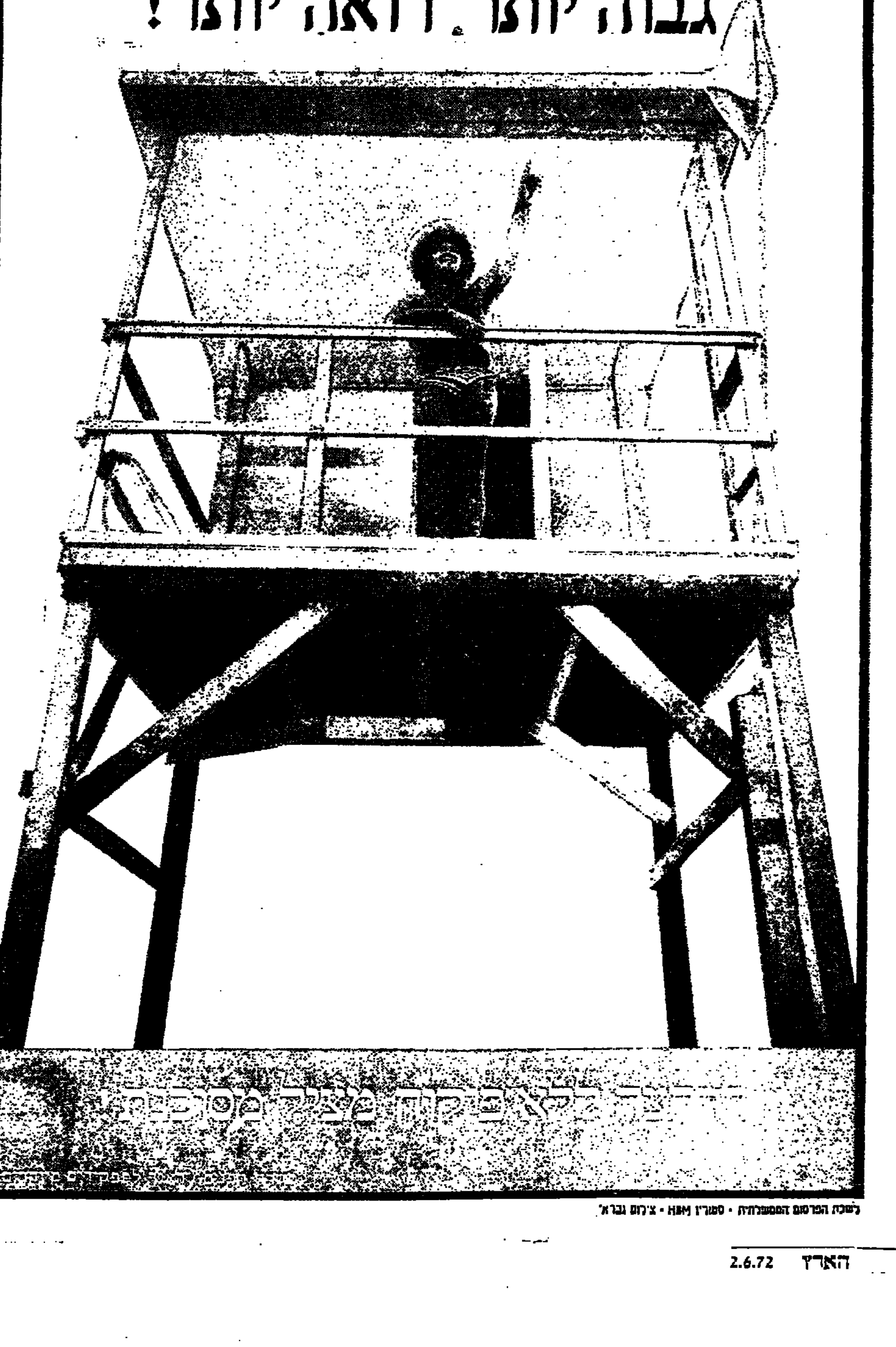

לשכת הפרסום הממשלתית • סטודיו MAM • צילום גברא'

קץ הגלות

ספרי ההיסטוריה ירשם ביובש: אדוארד, הדוכס מויילס, נולד ב־1894, ויתר על המלוכה עוד בטרם הוכתר ב־1937, מת ב־28 במאי 1972 והובא למנוחת עולמים ב־5 ביוני 1972. אבל איש לא ישכח את אהבתו אל ואליס ווארפילד סימפסון שלמענה ויתר על הכל.

מאת **אברהם פז**

...ו היה נסיך ברזן, מלך סורר ...: גולה. אבל הוא היה גם גבר ... יוני נשים ברהבי העולם הע־ ... אותו ההזהו עם אהבתו: ה־ אדוארד השמיני, הדוכס מווינ־ ... — שהוחזר השבוע מגלות של ... באהצו כדי להיקבר בטירת ...ר. כזהו היהה הורדת המסך על ...ג חיים ואהבה של אדם שנגד־ ...במלך עמדה בצל גדולתו כאדם. ...יישה היכרותו ואהבתו לגרושה ...ייקאית. הגברת ואליס ורפילד ...כה, קראו הכוני בני העולם ...יבי „סיפור האהבה הגדול של ...ה". לגביו ולגבי גבירת ליבו, ה... ...רק כ"ליס. הם אהבו, הפריכו, ...צו היו זה בצד זה משך 35 ...כאו נישאו ביוני 1937. היים של ...יום. שנים שחלפו ופיני את ...ן לזיקנה. למחלות ולאיכבת ה־ ...שריהפה על ראשו של הדוכס ...ים ארוכים.

...ול כל אלה: היסכול איבתני ...ל בדוכס בכל רגע מחייו. „הר־ גבתי בתיסכול שבו. בתיסכול שב־ אדם אשר התכונן כל חייו להיות מלך — ופרש מרצונו," סיפרה רע־ יתו לא אחת. השבוע נסתיים הכל — 11 יום לאחר שהמלכה אליזבט ובעלה, הנסיך פיליפ, באו לבית הדוכס והדוכסית בפאריס. הצעד נר־ אה לרבים כפיוס ומחילה על שנים רבות של התנכרות מצד המשפחה המלכותית, לאשה שהרחיקה את אהובם של בני אנגליה מכס המל־ כות.

הניתוק מן הקבר

בליל ה־12 בדצמבר 1936 ניתק המלך את עצמו כהשבי בידי עברו. בשידור היסטורי לעמו על פרישתו מכס המלכות. „משום שנבצר ממני לשאת בעול המלכות ללא האשה ש־ אהבתי". בשעה 2 אחר חצות של אותו לילה, עלה על סיפונה של אני־ ית חיל הים הבריטי „ביורי", ש־ הובילה אותו לצרפת, לתחילתן של 36 שנות גלות מרצון.

איש אינו יודע מה חלף במוח המלך של יום האתמול, בעת שניצב על סיפון המשחתת, בוהה אל הגלים המתנפצים אל הרטומה. אבל נעלה מכל ספק: הוא לא התחרט על מעשהו. היה זה צעד מחושב, מה־ שנה בה הוכנן וצעד שבוצע.

„ליבו של מלך חייב, כמו מדינאי־ הו, להישמר בתחום החוקה. לבי שלי סירב להיות מרותק לה", אמר אדוארד זמן קצר לפני פרישתו. הוא ידע מה הזמרה הבעשה שעתיד היה לעשות. כמלך אנגליה, קיסר האימ־ פריה הבריטית וראש הכנסיה של אנגליה — אסור היה לו לבצע את שליבו דחפו לעשות. אבל רגשותיו לאהובתו היו חזקים מכל. זמן רב בטרם החליט לוותר על המלוכה, הודיע למקורביו על כוונתו לשאת לאשה את הגברת ואליס סימפסון. רגע האמת קרב. הפרלמנט וראש ה־ ממשלה ניסו להניאו. אך הוא היה בשלו ומאן לוותר.

כדי לדחוק את הקץ קרא אדוארד לידידו, איל העתונות לורד ביוור־ ברוק, וביקשו לעשות כל שביכולתו כדי להרחיק את האינפורמציה בעניין זה מן הקוראים. הלורד הנאמן נענה לבקשה ובעזרת לורד רוהרמור הצ־ ליח, לזמן מה, למנוע את פרסום פרשת אהבתו של המלך.

הודעה מצערה

ב־27 באוקטובר 1936 עמדה להש־ מע באיפסוויץ' תביעת הגירושין של הגברת סימפסון. ראש הממשלה, באלדווין, התיצב אצל המלך, כשהוא שואב עידוד מכמה כוסיות ויסקי, וביקשו לעצור את ההליכים. „האם פרשה זו חייבת להתנהל ד" — שאל באלדווין והמלך השיב: „יהיה זה הכוור ביותר אם אנסה להשפיע על הגברת סימפסון לחדול מתביעתה, רק משום שהיא מקיימת עמי יחסי ידידות".

הגברת סימפסון השיגה את גי־ רושיה. אדוארד הודיע לראש הממ־ שלה, כי הוא מתכוון לשאתה. „אם הממשלה תתנגד לכוונתי, אהיה מו־ כן לפרוש" — אמר. ראש הממשלה, נבוך קמעא, אך שולט עדיין בעש־ תונותיו השיב: „אדוני, יהיו אלה חדשות מצערות ביותר". כאשר ה־ לורד ביוורבורק שמע על החלטת המלך, מיהר אליו נפעם: „אדוני, הכנסת את ראשך לגרזן התליין. כל אשר על באלדווין לעשות עתה הוא להכתר".

ביוורברוק צדק. גם המלך ידע זאת. אבל הוא והגברת סימפסון הא־ מינו שיוכלו להעלות את סיפורם לפני הציבור הבריטי. אבל זה לא ניתן להם. פרבביות המעשה פרצה. החלו בכך הבישוף בלאנט מברדפורד והעתון יורקשייר פוסט. רחוב העתו־ נות, פליט סטריט, התאפק זמן מה — אבל במהרה שטף הזרם גם או־ תו. בינתיים הופעל לחץ כבד על הגברת סימפסון לתיכרש את המלך.

היא אף הודיעה לאדוארד על כוונתה לצאת למדינה אחרת. אבל המלך האוהב מנע זאת ממנה. „לא נוכל לסגת עתה. כבר מאוחר מדי" — אמר לה. מסמכי הוויתור על הכתר כבר הוכנו. ההודעה הרשמית עמדה ל־ התפרסם תוך זמן קצר. „את רשאית ללכת לכל אשר יהפוך ליבך" — הזהיר המלך „לסין, לאמריקה או לכל אשר תרצי. אבל אני אהיה ל־ צידך".

אדוארד השמיני רצה בוואליס סימפסון כמלכתו. אבל כאשר לא ניתן לו הדבר — ויתר על המלוכה. מקורבים, ראו בצעדו ביטוי נוסף ל־ אופיו המרדני. לאמו, המלכה מרי, היתה זו מהלומה כמנה לא התאו־ ששה עד יום מותה. ברגעי השידור לעמו, כאשר מסר בקול רועד על החלטתו והיותו הראשון מ־60 של־ טים בריטיים שוויתרו על כתרם — מיקד אדוארד השמיני, ומני אז ה־ דוכס מווינדזור — את תמצית אופיו.

דרמה בשלוש מערכות

מסכת חייו של הדוכס מווינדזור היתה דרמה בשלוש מערכות. תחת יד החינוך הנוקשה של אביו לא רחוק היום בו החל הנער, שהוטבל כאדוארד אלברט כריסטיאן אנדריו פאטריק דייוויד, לגלות את רוחו המרדנית. אם האמינו אנשי האר־ מון, כי הנסיך הצעיר מוכן לקבל את עטיפת המות של השושלת המלכו־ תית, הרי עד מהרה העבידם על טעו־ תם. כנסיך ויילס הורשה לעמוד מ־ קרוב על מצבם של הכורים בדרום־ ויילס. כאשר ביקר אצלם סירב ל־ עשות זאת במכונית הרולס־רויס ה־ מלכותית. הוא ירד אליהם, בבר עמם וראה במו עיניו את מצוקו־ תם ועוניים. במשפט שנכנס אחר כך ל־ היסטוריה אמר: „יש לעשות משהו עבורם". לפתע היה לנסיך ההבהבים, אהוד על כיליונים, למגינת ליבם של אלה אשר חשבו עד אז, כי את המלוכה יש רק לראות ולא לשמוע. אבל הנסיך לא היה בובה על חבל.

אהבה מלכותית טראגית

משך 35 שנה פרח סיפור אהבתם של הדוכס והדוכסית. אהבה מליד־ תית נפלאה וטראגית. ואם יש צורך בהוכחה נוספת למופלאות שבסי־ פורם — הרי תמונתם יחדיו, כפי ש־ ראתה המלכה אליזבט בעת ביקורה אצלם בפאריס — על כל שולחן, מעל כל קיר או אצטבה — היא עדות נוספת לאהבתם הגדולה.

מלבד למשך שנים אחדות בהן שירת את הכתר כמושל באהאמה, גר הדוכס עם רעיתו בפאריס. אבל תדיר הפגין את אהבתו הגדולה ל־ ארצו. גם בקשתו האחרונה, להיקבר באדמת מולדתו, היא עדות נוספת לרגש החם ולכאב שנשא עמו על הצורך להיות רחוק מאנגליה אותה כה אהב.

השבוע שב הדוכס לארצו כדי ל־ היקבר בטירת וינדזור. כבוד המל־ כות שניטל ממנו לפני כ־36 שנה לא הוחזר לו רשמית. אבל יש אומ־ רים שלא ניטל ממנו — לפחות ב־ ליבם של המתי עמו. עתה הוא שב אליהם, מלווה על־ידי הרעייה.

בספרי ההיסטוריה חסרי הרגש הוא ירשם כאדוארד, הדוכס מווילס, אדוארד השמיני — שנולד ב־1894, ויתר על המלוכה, עוד בטרם הוכתר ב־1936, נישא ב־3 ביוני 1937, ומת ב־28 במאי 1972, הובא למנוחת עו־ למים בטירת וינדזור ב־5 ביוני 1972.

הדוכס והדוכסית בטירה ליד קאנדה בצרפת, ב־3 ביוני 1937 —

האשה: גברת ואליס וארפילד סימפסון

הכותרת ב„דיילי אקספרס", 12 בדצמבר 1936

האם סייגון בוערת?

מאת **הנרי קאם**,
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

סייגון

תושבי סייגון הגיעו לאפיסת כו־ חות בגלל המלחמה ובגלל הדאגה לאנשיהם הנלחמים בה. הם מפחדים מפני האפשרות שהקרבות עלולים להגיע לסייגון, אליה נמלטו כה רבים — הגולה במנוסתם מפני הקו־ מוניסטים, ואחר־כך מפני הקרבות.

בקרב שלושה מיליון תושבי סיי־ גון גדל האמון בממשלתו של ה־ נשיא נגויאן ואן תיו באותה מידה כמו ההערצה לארה"ב, שהפתה ה־ בכירה של דרום־וייטנאם. אך הפחד מפני נצחון קומוניסטי מוסיף להיות לא פחות חזק מן העייפות מהמלח־ מה. הם חוששים שסייגון היא המקום האחרון בו יכולים הם לבקש מחסה, ושאם תגיע המערכה לכאן, לא יהיה עוד מקלט.

אלה הרשמים העיקריים שנלקטו בשלושה שבועות של ראיונות בסיי־ גון. ראיונות אלה, שנערכו באופן שרירותי ללא שיטה, התנהלו בעזרתו של נגויאן נגוק לאונג ממשרד „ניו־יורק טיימס" בסייגון, עתונאי ומתורגמן וייטנאמי מנוסה.

„העצב הגדול"

איש מן הנשאלים לא סירב לדון בבעיות המלחמה והשלום. אך הם גילו חוסר רצון ניכר להרשות את הזכרת שמותיהם, מחשש מעשי־תג־ מול אפשריים מצד השלטונות או מצד הוויטקונג. אף כי בכל שיחה נשתקפה עייפות מן הקרבות, היו רק מעטים שלא התייחסו בחשדנות ל־ הסדר בדרך של משא־ומתן אשר יתן לקומוניסטים חלק ניכר בממשלת דרום וייטנאם. אלה מן הנשאלים שיש להם תודעה פוליטית, הביעו חוסר תקוה באשר לאפשרות להש־ פיע על המאורעות, או הסכמה תוך חוסר רצון לגבי הקו הנקוט בידי הנשיאים תיו וניכסון.

קשה להימנע מן המסקנה שעל אף עייפותם וצערם של תושבי עיר זו, ועל אף העדר אמונם במנהיגי־ הם ובבעלי־בריתם, הם יוסיפו לשאת בעול ובשעת הצורך יילחמו, כיוון שהם מפחדים מפני האויב באותה מידה שהם מפחדים מפני המלחמה.

„הצבא הגדול שלנו הוא שלעולם אין ברירה", אמר המשורר האנטי־ מלחמתי טרין קונג סון, שהוא לגבי צעירי דרום־וייטנאם דמות דומה מאד לדמותו של בוב דילאן לגבי צעירי ארה"ב. כמה מן האינטלק־ טואלים הצעירים המעריצים אותו ביותר, הם בעד הסדר בדרך של משא ומתן — כמעט כל הסדר שהוא.

„אף כי איני אוהבת את הקומו־ ניסטים, השוב השלום יותר מכל דבר אחר," אמרה צעירה בת 20 הלומדת ספרות צרפתית באוניברסיטת סייגון.

דעתו של נהג מונית

אך תגובות כאלה נשמעו רק מעט. ברובעי הפועלים של סייגון, בהם חזקה הערגה לשלום באותה מידה כמו בקאמפוס (הסגור עתה בגלל מצב החרום), עוררה כלפי הקומו־ ניסטים חשדנות שהיא עמוקה אף יותר מן הזלזול בממשלה. נפוצה האמונה, שהקומוניסטים יכבדו כל הסכם שאינו מעניק להם שליטה ב־ וייטנאם כולה, רק עד שירגישו את עצמם מוכנים לחדש את מאבקם ל־ מען מטרה זו.

נהג מונית הודה שלא יוכל להיות למעשה הבדל בממשלה קומוניסטית לגבי אדם העובד שבעה ימים בשבוע רק כדי הזנת משפחתו, והלוקח עמו, על רצפת מוניתו בת 20 השנה, את קופסת התה וככר הלחם שלו, כדי לא להפסיד זמן בהפסקת אוכל. „אין הבדל באשר לפרנסה כדי השגת מזון, אך אין חופש," אמר.

אף כי ממשלת סייגון מכבידה על אופוזיציה פוליטית ומגבילה את חו־ פש הביטוי הפוליטי, לא איכפת ה־ דבר לרוב תושבי סייגון, והם משווים את חייהם וניידותם היומיומיים ש־ אינם מוגבלים, לחברה המשוטרה של צפון־וייטנאם, כפי שהם מדמים אותה לעצמם.

אמר נהג המונית: „אני איני יודע, אך הבריות אומרים שיש פי־ קוח הדוק מאד של הקומוניסטים על האנשים. הם מונים את מספר הנפ־ שות במשפחה, ונותנים מכסת מסוי־ מת של אורז לחודש."

על אף הפחד בפני הקומוניסטים שהובע לעתים קרובות, הרי הרושם המכריע שנתקבל מן השיחות היה של העדר הזדהות פוליטית — והכרה שמצבה של וייטנאם כולה היה טוב יותר לוא איש לא היה דורש מן האנשים לנקוט עמדה זו או אחרה.

אוניברסיטת תל-אביב

המחלקה לפדגוגיה המדור להשתלמות מורים
בשיתוף פעולה עם משרד החינוך והתרבות
האגף לנוער הלשכה להדרכה וכח אדם

מודיעים על פתיחת ההרשמה למחזור ג' של

קורס דיפלומה לעובדי נוער

הסמכה להדרכה בשרותי הנוער והחינוך המשלים

הקורס יכלול למודים עיוניים, הקניית מיומנות ועבודה מעשית מונחית.

משך הלימודים: שנתיים — 5 ימי לימוד בשעות הבוקר.
תנאי הקבלה: השכלה תיכונית והתאמה לעבודה חינוכית בשרותי הנוער והחינוך המשלים, לאחר שירות צבאי.
שכר לימוד —.500 ל"י לשנה. לתלמידים מצטיינים ו/או נזקקים תינתנה מילגות מטעם משרד החינוך והתרבות.
ההרשמה: בכתב: המדור להשתלמות מורים, קרית האוניברסיטה של ת"א ברמת־אביב. ע"י פניה אישית: מזכירות המדור, בנין שרת, חדר 411. בימים א'—ה' בשעות 09.00—19.00; ביום ו' בשעות 09.00—13.00. טל. 416111(03), קו פנימי 466, בשעות הנ"ל.

התאריך האחרון להרשמה 30.6.72.
*) יועדפו בעלי תעודת בגרות.

משרד הבריאות

נמשכת ההרשמה

לבית הספר לפיזיותרפיה

שליד בית החולים אסף הרופא צריפין

למחזור כ' שיתחיל בחודש ספטמבר ש.ז.

יתקבלו מועמדים/ות בעלי תעודת בגרות עד גיל 30 לאחר שרות חובה בצה"ל או משוחררים ממנו.

תתקבלנה גם מועמדות חייבות שרות סדיר במספר מצומצם. המועמדות אשר תתקבלנה ללימודים, תגויסנה לצה"ל תוך כדי הלימודים ותקבלנה הזיית שירות לפי הסדר מיוחד עד תום לימודיהן.

המעוניינים יפנו למזכירות בית הספר שליד בית החולים אסף הרופא, צריפין.

ההרשמה תסתיים ב־15 ביוני 1972.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה כי ההרשמה ללימודי קיץ תשל"ב נמשכת

הלימודים יתקיימו בחודשים יולי—אוקטובר

קורסים במסגרת לימודי התואר הראשון

אנגלית
צרפתית (רמה א')
צרפתית (רמה ב'),
לטינית (רמה א')
לטינית (רמה ב')
ערבית (מכינה)
הלכה (מכינה) לתלמידי מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, הסטוריה של עם ישראל ולמעוניינים.
אמנות סדנאות וקורסים בתולדות האמנות.

קורסי הכנה

מתמטיקה — למועמדים לחוגים: כלכלה, סטטיסטיקה ומתמטיקה
הנהלת חשבונות — למועמדים ללימודי כלכלה במסלול חד־חוגי
עברית — למועמדים בעלי תעודת בגרות מטעם משרד החינוך והתרבות שבחינותיהם לא היו בעברית.
חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתן להשיג במזכירות ההרשמה בימים א' ד' בשעות 11.00—13.00
בימים ב' ה' בשעות 11.00—13.00 ובשעות 17.00—19.00
למעוניינים תשלחנה החוברות בדואר.
ההרשמה תסתיים ביום חמישי 15.6.1972.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה בזה על

פתיחת ההרשמה

למכון לשלטון מקומי

המכון נועד להכשיר חברי מועצות ועובדים בכירים ברשויות המקומיות

פרטים להרשמה אפשר לקבל לפי פניה בכתב למשרד הועדה לקבלת תלמידים. אוניברסיטה בר אילן, רמת גן.

אוניברסיטת חיפה

המחלקה להשתלמות

קורס דו־שנתי למינהל

(מחזור ג')
למנהלים בדרג הבכיר
במפעלים ומוסדות ציבור

הקורס יפתח בסוף חודש אוקטובר 1972
המעוניינים יפנו בכתב בציון פרטי השכלתם ונסיונם בעבודה, אל המחלקה להשתלמות של אוניברסיטת חיפה.
המועד האחרון להרשמה, 30 ביוני 1972.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ
מרכז ללמודים קדם־אקדמיים
מודיע על פתיחת ההרשמה

לקורס הכנה לבחינות המיון

שתיערכנה בחודש נובמבר 1972

הקורס יפתח בחודש יולי 1972, ומיועד לבוגרי לבוגרי המגמות הריאליות והמקצועיות בבתי הספר התיכוניים.

הלימודים יתקיימו יום־יום בשעות הבקר, 4—6 שעות בכל פעם.

מקצועות הלמוד: מתמטיקה, פיסיקה ואנגלית

פרטים והרשמה: המדור ללמודי חוץ, חדר 22 א' בבנין הטכניון הראשי, הדר הכרמל, חיפה. טל. 667818, 661151.

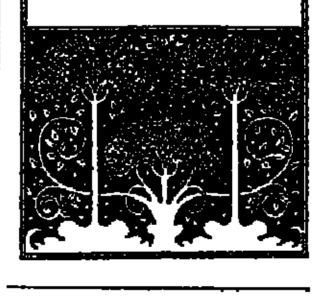

פארק עדן
שירים
אילמגד

Deutsche Botschaft Kulturzentrum

אודו קולטרמן
UDO KULTERMAN

ירצה על

רעיון ה„באוהאוס"
ויימר־דסאו־ברלין

ביום רביעי 7 ביוני 1972 בשעה 8.30 בערב

ועל בניה באמצעות אהלים דינמיים

לפי שיטת האדריכל **פריי אוטו**

ביום רביעי 14 ביוני 1972 . בשעה 8.30 בערב

ההרצאות תתקיימנה בשפה הגרמנית

הזמנת מקומות (ללא תשלום) בטל: 03/23 13 70

19 Kikar Malchei Israel TEL AVIV

הוצאת ספרים ש. זק ושות'

רח' המלך ג'ורג' 2 טלפון 227819 ירושלים

קרל ברוקנר

האפרוחים

ספורה של קבוצת כדור־רגל צעירה

תרגם ב. וכסלר

ספור ההצלחה של קבוצת כדורגל צעירה, פרי עטו של קרל ברוקנר מחברם של ספרים רבים לנוער אשר זכה לפרסים רבים ולהוקרה בין־לאומית.

הספר המוגש בזה לקורא הישראלי הפך לרב מכר עם הופעתו בחו"ל.

למכירה בכל בתי־מסחר לספרים

הופיע

„עבריינות וסטיה חברתית"

תמציות, מאמרים, סקירות

כתב עת המחלקה לקרימינולוגיה,
אוניברסיטה בר אילן, רמת־גן.

בתוכן:
פתח דבר — דוקטור יונה כהן.
האם קיים פשע מאורגן בישראל? —
מר מאיר שמגר, היועץ המשפטי לממשלה
הגישה המודרנית לתלות בסמים — ד"ר ראובן מאיר
האם יבטל סנדרום XYY את המושג „אשמה"? —
ניקולס נ. קיטרי.
קוי יסוד בטיפול בנערים. עבריינים במוסד פתוח
— הרברט ג. מרוזוביץ.
מיון עבריינים ככלי עזר לניהול וטיפול יעיל בעבריינים — מרגרט ק. זורן.
בעיות מחקריות בראיון נבחנים — צירלס ה. מקוי.
דו"ח על ספר VIOLENCE AND THE BRAIN

בהזמנות נא לפנות למחלקה לקרימינולוגיה אוניברסיטה בר אילן.

מחיר החוברת —.4 ל"י * דמי מנוי לשנה 4 חוברות —.12 ל"י

שבוע הספר העברי באילת

ביום שני 5.6.72 בשעה 17.00 בבית פיליפ מוריי יפתח לראשונה באילת ע"י מועדון רוטרי בחסות עירית אילת

שבוע הספר העברי

לקהל ימכרו ספרים בהנחה שבין 10% — 25% — 40%.

הוצאות ספרים:
משרד הבטחון — ההוצאה לאור
„דבר"
„הקבוץ המאוחד"
„מסדה"
„מעריב"
„עם—עובד"

אוניברסיטת חיפה

מודיעה כי

נמשכת ההרשמה ללימודי מ"א

בחוג לאנגלית

ההרשמה תסתיים ביום חמישי ג' בתמוז (15.6.1972)

טופסי הרשמה אפשר לקבל באמצעות הדואר וכן במזכירות ההרשמה, אוניברסיטת חיפה, בשעות הקבלה.

הוצאת „תמיר"

ירושלים
רח' בן־יהודה 2 חדר 155
טל. 224808
ת. ד. 2481 ירושלים

יצא לאור

מאת ד"ר יונה דוד
ספרים ומאמרים
על

ש"י עגנון

ויצירותיו
(ביבליוגרפיה)

להשיג בכל חנויות הספרים.

בית הספר הריאלי העברי בחיפה
אגודת בוגרי ביה"ס הריאלי העברי בחיפה

בוגרי בית־הספר מוזמנים לסימפוזיון
לזכרו של ד"ר א. בירם ז"ל
על הנושא:

„בית־הספר כמוסד מחנך בימינו"

שייערך ביום שני, כ"ג בסיון תשל"ב 5.6.72 בשעות 16.00—20.00 באולם פבזנר בבית בירם.

הרצאות פתיחה: ד"ר אליעזר שביד
מר אריה סימון
מר יצחק שפירא

דברי אזכרה: מר חיים לסקוב

מר אהרן ידלין, סגן שר החינוך והתרבות ישב בראש הסימפוזיון.

גימנסיה „ביאליק", חיפה

רח' יונה 5 טלפון 663627

בכתות ט' - י' - י"א

ישנם כמה מקומות פנויים.

הרשמה בכל יום בין השעות 8.00—11.00 לפנה"צ במשרד הגימנסיה.

ההנהלה

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית־ספר למדע שימושי וטכנולוגיה
POSTDOCTORAL FELLOWSHIPS IN APPLIED SCIENCE & TECHNOLOGY

מילגות השתלמות לאחרי הדוקטוראט במדע שימושי וטכנולוגיה

מספר מצומצם של מילגות השתלמות מוצעות בזה לאנשים אשר סיימו תואר דוקטור במוסד אקדמי מוכר או עומדים לסיים תואר זה. תוך שנה במקצועות הבאים:

מתימטיקה — הנדסת חשמל
פיסיקה — מדעי המחשב
הנדסה מטלורגית וחמרים

יבחרו רק אנשים אשר סיימו את לימודי ה„בוגר", ה„מוסמך" וה„דוקטור" בהישגים טובים ביותר. המועמדים ישלחו להשתלמות בחו"ל במעבדות העוסקות במחקר שימושי לתקופה של שנה או שנתיים במטרה שיחזרו ויקלטו כמורים בסגל האקדמי של ביה"ס למדע שימושי באוניברסיטה העברית.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות לביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה (מילגות השתלמות לפוסט דוקטור) האוניברסיטה העברית בירושלים. טלפון 531221 קו פנימי 365.

את הבקשות יש להגיש עד 1.7.72.
טפסים לבקשות ניתן לקבל לפי בקשה במשרד ביה"ס לפי הכתובת הנ"ל.

הטכניון־מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסה אזרחית — המדור ללימודי חוץ
המרכז להנדסה סביבתית

מודיעים על עריכת ביי"ס קיץ בינלאומי על הנושא:

פיתוח קריטריונים לתכנון תהליכי טיפול בשפכים

ההרצאות בשפה האנגלית ינתנו ע"י:

PROF. W. WESLEY ECKENFELDER, JR., Vanderbilt University
PROF. PETER A. KRENKEL, Vanderbilt University
DR. CARL E. ADAMS, JR., Associated Water and Air Reserves Engineers Inc. Nashville, Tennessee.

הלימודים יתקיימו בקרית הטכניון בחיפה בין התאריכים 26—30 ביוני 1972 במשך כ־8 שעות בכל יום.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למדור ללמודי חוץ ת.ד. 4959 חיפה טלפון 04—667818 או 04—661151.

פרטים נוספים אפשר לקבל אצל ד"ר י' ארגמן, המרכז להנדסה סביבתית, קרית הטכניון, חיפה.

מספר המקומות מוגבל

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חיים שירמן

חגיגות אבן גבירול במאלאגה

בתחילת אוקטובר 1971 נודע לי בפעם הראשונה על כוונתה של ה־עיר מאלאגה לערוך ימי־עיון לזכרו של שלמה אבן־גבירול. שהיתי באו־תה התקופה במאדריד והרציתי הר־צאות־אורח בפקולטה למדעי־הרוח של האוניברסיטה וגם במכון על שמו של אריאס־מונטאנו. נפגשתי, בין השאר, עם ידידי הוותיק הפרופ' פ. פרס־קאסטרו, ראש המחלקה העברית באוניברסיטה ומנהלו של המכון ה־נ"ל. שוחחנו על דא ועל הא ותוך כדי דיבור סיפר לי פרס־קאסטרו, כי שלטונות מאלאגה רוצים לקיים חגי־גה מיוחדת לכבודו של אבן־גבירול.

הסכבתי באותה שעה: רעיון מצו־ין, שהרי מסתבר, כי בנוסף לפי־קאסו היה אבן גבירול המפורסם שבין ילידי העיר מאלאגה. אולם מו־תר היה לשאול, מה ראו יוזמי התכ־נית לקבוע את חגיגת אבן־גבירול דווקא בזמן הזה. כפי הנראה חשבו הם שבשנת 1970 מלאו תשע מאות שנה מיום מותו של המשורר. אלא שהנחתם היתה מבוססת על עדויות היסטוריות לא־מהימנות: לאמיתו של דבר נולד אבן־גבירול בשנת 1021 או 1022 ונפטר כשהיה למעלה מבן שלו־שים, והוא אומר בערך ב־1055. ו־אולם אפילו לא היה כאן מקום ל־חגיגות־יובל, ראויים היו יוזמי ה־תכנית לכל שבח והוקרה. עצם ה־רעיון מצא חן בעיני, ועל־כן השי־בותי בחיוב כשנשאלתי, אם אהיה מוכן להשתתף בימי־העיון.

אודה ולא אבוש שבאותו רגע לא היה לי כלל בטוח שאנשי מאלאגה יגשימו את תכניתם הנאה. ידוע ידו־עי שבתחום התרבות מבצבצות תכ־ניות חדשות לבקרים, אך לא כולן מבשילות פירות. נזכרתי בדוגמאות של ניהול כושל בהפצת התרבות ה־עברית בין יהודי הגולה. ברם, לא ארחיב את דיבורי בנושא מצער זה, שהרי כוונתי כאן לתאר פעולה תר־בותית שזכתה להצלחה (אולי דווקא משום שמארגניה לא היו מאנשי שלו־מנו). ואכן, כמה חדשים לאחר ה־שיחה במאדריד הודיע לי פרס־קאס־טרו, כי התכנית אושרה וחגיגת אבן־גבירול תתקיים במאלאגה באביב 1972; לאחר משא־ומתן נקבע גם התאריך הסופי של ימי־העיון והגיעה ההזמנה הרשמית של ראש עיריית מאלאגה.

ב־16 באפריל של שנה זו עליתי למטוס של חברת התעופה "איבריה" שהובילני מרומא למאדריד. דיילת המטוס התהלכה בין שורות הנוסעים וחילקה עתונים לכל דורש. כך נז־דמנה לידי חוברת של "סאן" (ה־שמש), כתב־עת אנגלי המופיע בי־ספרד. לא ציפיתי לגלות בו גדולות ונצורות, אך מיד כשפתחתיו נזדקרה לפני כתבה על האירועים שהוכנו לכבודו של אבן־גבירול. מה שהפ־תיעני ועורר סקרנותי היו לא דברי העתונאי האלמוני, אלא ה־תמונה שצורפה אליהם: היתה זו דמותו של אבן־גבירול עצמו, אנ־דרטה שהוקמה לזכרו בעיר־מולדתו. הופתעתי כאן בראשית תיאורי, מכיון שנראה כי שמעה עדיין לא הגיע אל מדינת ישראל. על טיבו של הפסל עוד נדון להלן.

חגיגת אבן־גבירול כללה שלושה ימי־עיון. מארגניה הזמינו לעירם שלושה מלומדים בני ספרד ושלושה בני חוץ־לארץ. ואלה שמותיהם ו־נושאי ההרצאות שהשמיעו ב־18, 19, ו־20 לאפריל: ח. ב י י נ ר ט (ירו־שלים): אבן־גבירול במסגרת תקו־פתו; ד. ג ו נ ס א ל ו - מ א י ס ו (גראנאדה): אבן־גבירול הפילוסוף והתיאולוג; ר. ל ו ב צ ה (לונדון): שירתו של אבן־גבירול; פ. ד י א ס -

תרבות וספרות

א ס ט ב א ן (בארסלונה): התרבות הערבית הספרדית ויצירתו של אבן־גבירול; ח. ש י ר מ ן (ירושלים): אבן־גבירול האדם והמשורר; פ. פ ר ס - ק א ס ט ר ו: דברי סיום (הר־צאה זו הכילה כספר גדול של שירים לאבן־גבירול בתרגומו הקאסטיליאני של המרצה).

ימי־העיון נערכו בבניין רב־חן, ארמון שנבנה במאה הי"ח, הידוע כיום בשם "קאסה דל פאיס". זהו בית־ועד לשוחרי התרבות שבמא־לאגה ובו מקיימים הם הרבה הרצאות וגם תערוכות ממינים שונים. ההרצ־אות על אבן־גבירול הושמעו בשעות הערב, ויש לציין בסיפוק, כי האולם הגדול של הקאסה דל פאיס היה בכל פעם מלא מפה לפה. קהל השומעים קיבל את הנואמים באהדה והודה להם בתשואות סוערות. להצלחת החגיגה תרמה את חלקה גם העתונות המקו־מית — מדי יום ביומו סיפקה היא לקוראיה ידיעות מפורטות על המר־צים ונושאי הרצאותיהם ולאחר מכן פירסמה גם דינים וחשבונות על כל אחד מערבי הכינוס.

חגיגת אבן־גבירול הגיעה לסיומה ב־21 באפריל, למחרתו של ערב ה־הרצאות האחרון. באותו בוקר הוע־בר הכינוס אל הגן הציבורי, שבו הקימה עיריית מאלאגה לפני שנתיים את האנדרטה של אבן־גבירול, הוא הפסל שאת תצלומו ראיתי לראשונה בכתב־העת האנגלי־הספרדי. בחירת המקום לאנדרטה מעידה על טוב־טעם ותבונתם של שלטונות העיר: שהרי הכיכר היפה שבה הותקן הגן הציבורי היתה לפנים כלולה בתחו־מיה של שכונת היהודים ולפיכך גם הרקע ההולם ביותר לפסל של גדול בניה. נוסף על כך מעלה כל סביבת הכיכר זכרונות היסטוריים: הגן נמ־צא סמוך לשרידים המרשימים של תיאטרון רומי עתיק וגם על ידי ה־כיפה לתחתיה של ה"קאצאבה", ה־מצודה הערבית שהוקמה בראש גבעה וחולשה על העיר כולה.

האנדרטה הנ"ל היא מעשה־ידיו של ריד ארמסטרונג, אמן צעיר ש־נולד בפילדלפיה והתיישב במאלאגה. בעיין כאן שזוהי האנדרטה השנייה שהותקנה ביזמתה של עירייה ספ־רדית, כדי לקיים את זכרם של משו־ררים והוגי־דעות יהודיים: הראשונה בכך קורדובה, וזה שנים רבות מפא־רת דמותו של הרמב"ם כיכר קטנה שברובע היהודי של עיר זו (אגב, לא רחוק ממנה נקראה כיכר גדולה יותר על שמו של ה־חכם הנ"ל). הואיל ולא הגיעו אלינו דיוקנאותיהם של גדולי סופ־רינו מימי־הביניים, יכול האמן ה־מאוחר לנהוג בחופש גדול בבואו לצייר את פניהם. אם הוא בעל שאר־רוח ובקי ביצירותיהם, יצליח אולי לשקף בהבעת הפנים של האיש המתואר את אופיו וכשרונו המיוחד. בכל־זאת החופש של האמן הזה איננו מוחלט, והדמויות שהוא ממציא צריכות להתאים לסביבתם ולתקופ־תם. נדמה לי שפסל הרמב"ם בקור־דובה נעשה בהשפעה בולטת של תמונת אותו החכם שהופיעה בראשו־נה ב"תיסאורוס" של ביאג'ו או־גולינו (1744—1768). מותר לנו לפק־פק, אם הרמב"ם נראה באמת כמו אותו תורכי קשיש החובש מצנפת מוסלמית המתואר ב"תיסאורוס". ד־ווקא התמונה הזאת, פרי דמיונו של איזה צייר נוצרי מן המאה הי"ח, זכתה להפצה יתירה בין היהודים. היא נדפסה הרבה פעמים, ולעתים הוטבעה בה גם חתימת שמו (הא־מיתית!) של הרמב"ם. ולא עוד אלא שתמונה מזויפת זו נדפסה גם על בול לזכרו של הרמב"ם שהוציאה מ־דינת ישראל. פסל שהותקן לפי אותה התמונה קישט במשך זמן־מה את ה־כניסה לאחד האולמות הגדולים שב־אוניברסיטה העברית!

יהי כאשר יהי. נראה לי שבעל האנדרטה של אבן־גבירול הושפע אף הוא, אם לא מן התמונה הנ"ל, הרי מפסל הרמב"ם העומד בקורדובה. אמנם מציאותה של השפעה כזאת איננה גורעת במשהו מערכה האמ־נותי של יצירת ר. ארמסטרונג. הוא מציג לפנינו זקן אציל גבה־קומה, בעל פנים המביעות את עז רגשו־תיו ואת עומק מחשבתו. הפסל מצוין כשהוא לעצמו. אך האמנם נוכל ל־קבלו כדמותו של אבן־גבירול? ידוע לנו שמשוררנו מת בהיותו צעיר, ועובדה זו השפיעה במידה ניכרת על יצירתו והשקפת־עולמו. יתר־על־כן, הוא היה בעל קומה נמוכה ופניו לא היו יפות כלל. אין בודאי, להא־שים את האמן על שלא ידע את העובדות האלה. אך יש להצטער על שלא נעזר בנידון זה בעצתם של מומחים.

על אף ההסתייגויות האלה יש ל־ברך את עיריית מאלאגה על שהחו־ליטה להקים את האנדרטה. בזכותה נסתיימה חגיגת אבן־גבירול בטכס יחיד־במינו. על־יד הפסל נתאסף ה־מון רב, בכללו מארגני הכינוס וה־משתתפים בו, אורחים וסתם סקרנים. כדי להגדיל את הפאר וההדר הוצבו שם גם ארבעה שוטרים. כולם גברים בעלי צורה לבושים במדי הג. היינו מדים אדומים מרהיבי עין ומכב־סים לבנים מבהיקים, וחובשים קסדות לראשיהם. פ. פרס־קאסטרו וכ. ליאנץ פורטיליו, סגן ראש העיר הממונה על ענייני התרבות במאלאגה, שמו על האנדרטה זר גדול שהיה עשוי כוורדים וענפי תמרים וזיתים. באו־תו מעמד קראתי שני שירים של אבן־גבירול (.כאבי רבי. "שחי ל־אל") במקורם העברי ומיד אחר־כך השמיעו אותם פרס־קאסטרו בתרגום קאסטיליאני. לסיומו של הטכס דיקלם ר. לוהאה שיר עברי שהוא חיבר לכבודו של אבן־גבירול.

חגיגה כזאת לכבודו של משורר עברי מימי־הביניים הוא עניין ללא תקדים בתולדותיה של אירופה המ־ערבית. ברם, המכיר במקצת את ה־לך הרוח בספרד של זמננו יודע

האנדרטה של אבן גבירול במאלאגה

שדברי אלה מכוונים לאו דווקא אר־ליה, אבן גרמניה, צרפת, איטליה וכו' לא היו מעלות על דעתן לערוך חגיגות לזכרם של יהודים בני ארצו־תיהן, אלא אם כן פנו אלה עורף ל־תרבות העברית ונתבוללו בתרבות של סביבתם. בניגוד לכך חושבים הספרדים, כי כל מה שנוצר בארצם שייך לתרבות ספרד במובנו הרחב של המונח. הערבים והיהודים שיש־בו בספרד פיתחו כל אחד בשפתו הלאומית ספרות עשירה ביותר. הם הקדימו בהרבה את התושבים הנוצ־ריים של הארץ, שהחלו לרשום שי־רים בלשון העממית בפיהם רק במאה הי"ב. על־כן מוצאים אנו בכמה ספ־רים ספרדיים המתארים את תולדות הספרות הספרדית גם דיון מפורט על מחברים שכתבו בערבית ובעב־רית.

אין זה, איפוא, מקרה שמדעי היהדות זכו לטיפוח מיוחד בארץ זו. לפני דור אחד כבר נוסד בה מכון מדעי למחקר בתחומי הלשון הספרות העברית וההיסטוריה של עם ישראל — וזאת מתוך הבלטת חלקה של יהדות ספרד — הריהו "ה־מכון בניטו אריאס־מונטאנו", שנק־רא על שמו של המיסט ובלשן ספ־רדי מפורסם. בראשו של מוסד זה עמדו מיום היווסדו שני מלומדים בעלי־שם, והם י. מ. מיליאס־ואליק־רוסה (שנפטר ב־1970) וחברו פראנ־סיסקו קאנטירה־בורגוס יבלח"א. כל אחד מהם פירסם שורה ארוכה של מחקרים על קורותיהם, תרבותם ו־ספרותם של יהודי ספרד. שניהם הוציאו בשותפות שני קבצים רבי־ערך, האחד על הכתובות היהודיות והשני על בתי־הכנסת שבספרד. יתר־על־כן, עלה בידם להנך דור חדש של מלומדים, ותלמידיהם אלה מס־שיכים היום את המפעל של רבו־תיהם. "מכון אריאס־מונטאנו" הוציא לאור כמה עשרות ספרים, ברובם הגדול מחקרים על יהודי ספרד, תול־דותיהם וספרותם. בדרכו לעצמו קו־בע כתב־העת של המכון אשר ממנו הופיעו עד כה שלושים ואחד כר־כים. המאמרים הכלולים בו כתובים כמעט כולם בלשון הספרדית. אולם בשער של כתב־העת מתנוסס באו־תיות לאטיניות השם העברית: — Sefarad. שם זה מעיד, כמובן, על אופיו ומגמתו. ואכן מכילים כר־כיו אוצר בלום של חומר לתולדות היהודים בספרד הנוצרית (נזכיר ב־הקשר זה, כי במקביל ל־Sefarad — מופיע במאדריד גם כתב־עת ערבי־סטי חשוב הנקרא Al-Andalus הוא שמה הערבי של ספרד).

"מכון אריאס־מונטאנו" הרחיב את פעולתו בשנים האחרונות ביס־דו מחלקה מיוחדת לחקירת התרבות והפולקלור (לשון, שירים, מנגינות, מנהגים, וכו') של היהודים הספרדיים בהפוצותיהם. במסגרתה עוסקים מ־לומדים צעירים בכמה מפעלים חשו־בים, כגון בהכנת מילון של שפת הלאדינו, באיסוף מנגינות של רומנ־סות ושירי־עם ספרדיים, וכו'.

מחלקה זו כבר הספיקה לערוך כי־נוס מקצועי בינלאומי בהשתתפותם של מומחים מרובים מן המזרח ומן המערב. הרצאות שהושמעו בו נת־פרסמו לפני זמן־מה בכרך רב־כמו־יות. ראוי עוד להזכיר שבהשתדלותו של "מכון אריאס־מונטאנו" נפתח בשנה שעברה מוזיאון יהודי מצו־יין; בבניין של בית הכנסת "אל טראנסיטו" שבטולידו נמצא לו מש־כן נהדר.

אין ספק שחגיגת אבן־גבירול נ־ערכה בראש־וראשונה כדי להפגין את ערכה ועושרה של תרבות ספרד בימי־הביניים. צדק הפרופסור פרס־קאסטרו כשביקש ממשתתפי החגיגה שירימו את כוסותיהם וישתו לכבודה של ספרד. אותה מדינה שתרבותה מורכבת מיסודות רומאניים, יהודים וערביים. ימי־העיון במאלאגה הוכתרו בהצלחה, ומותר להניח שבעקבותיהם עוד ילך ויגבר העניין בתרבות העברית הספרדית.

דווקא כשאנחנו התכנסנו כדי ל־כבד את זכרו של אבן־גבירול, הוח־לט לייסד אוניברסיטה במאלאגה. ד. גונסאלו־מאיסו, אחד מן המשתת־פים בכינוס, הביע את המשאלה, שבאוניברסיטה החדשה תהיה גם ק־תדרה ללשון ולספרות עברית וש־היא תשא את שמו של שלמה אבן־גבירול.

לבסוף, רוצה אני להזכיר כאן עוד גורם אחד שעשוי יהיה ל־קדם את חקירת הספרות העברית בספרד. עובדה היא שזרם ההגירה היהודית לארץ זו הולך וגובר בש־נים האחרונות. בין המהגרים מרובים ילידי אותו החבל של מארוקו שהיה פעם שייך לספרד. רובם ככולם דוב־רי ספרדית ובו־בזמן גם שומעי עב־רית וערבית. לפי אומדנם של הזק־נים היהודיים יושבים בה כעת בס־פרד קרוב ל־10.000. מרביתם בבאר־סלונה ובמאדריד, ומיעוטם בדרום ה־מדינה. מספר היהודים במאלאגה ו־בסביבותיה מגיע ל־1.200 בקירוב.

לא מעטים בין המהגרים האלה הם צאצאי היהודים שגורשו מספרד ב־1492. בזכות אבותיהם הגיעה תרבות ישראל באנדלוסיה לשגשוג מאין כ־מוהו. אולם אותו "תור הזהב" הר־חוק איננו מושג מעורפל ומטושטש בעיני המשכילים היהודיים הספר־דים של זמננו. הישגי אבותיהם מ־שמשים להם כעין תוארי ייחוס ו־אצולה והם משתוקקים לכך שגם שאר היהודים והעולם הגדול ידעו בערכה של המורשה הספרדית העב־רית. הכבוד שניתן לאבן־גבירול ה־ביאם למצב של התרגשות. נגע ל־לבם. נציגיהם נכחו בהרצאות שהוש־מעו בימי העיון והגנו מהן עד מ־אוד. לאחר הטכס על־יד מצבתו של אבן־גבירול ערכה קהילת מאלאגה היהודית ארוחה לכבודם של המש־תתפים בכינוס. במעמד זה נשאו אח־דים מן הנוכחים נאומים נלהבים.

נכון הוא שהמרכז היהודי בספרד נמצא עדיין בתהליך של התגבשות. ואף־על־פי־כן עשוי הוא להתפתח ביהדות רבה. ושמא מותר לנו א־פילו להתנבא ולומר, כי מתוך היי־שוב היהודי הזה יקומו פעם אנשים שיתאמצו לחקור את מורשת אבו־תיהם המפוארה, ואף להעמיק בחקי־רתם. בין יהודי ספרד הצעירים יש בוודאי בעלי הכשרון והידיעות ה־נחוצים לעריכת מחקרים. ואולי כבר ניתן לנו להבחין בסימנים הראשו־נים, המבשרים את בואם של החוק־רים החדשים.

בת־שבע שריף

שני שירים

חרדה

שנת מאריים.
לבי אומר לי:
אהבת נפש־בתוך עצמה,
וכמיהת העור. בתוך עצמו,
לבי אומר לי:
לערוך שלחן לפניך
כשעור יצא בעור
כמו נפש בנפש.
לבי אומר לי שהחלומות האלה
מתנים תקף
לברך מלביש ערומים,
לבי אומר לי שהם
השבר
הבכי
האבל
והתומים,
לבי אומר לי
שיבוא גם לי בדיעבד,
ומבוא קומת איש, ולא מעל...

אבל,
לבי גם
גם כל
כל עמי,
כאשר יגוס מפני
ופנו,
כאשר פנו
ויגוס מפני,
כאשר יגוס מפני
ופנע,
ובא הבית
וסמך ידו,
ונפל,

שמות

הצער,
מאותו מקום שבו נפסקת התבונה המדעית
נכנס אל המחשבה
שהחיים מרחמים אותנו
באביונים לא יסלאו בפז.
יתערה מה,
שהנפצעים הם המתים
ושכינו מצפים להיות בם.
ראה את תשובתך שוהה לה
בין רבבות מעברים של שאלה אחת.
ראה, כמה פנים יש לה, ועוד;
שאינם מדקדקים ומסתפקים
כי אם לאט לאט לאט באים
לתקוע מאכלת ללא להב
בין ההתרגלות לבין הצער.
ראה
שהנפצעים הם המתים,
אך מפעם לפעם
צריך אתה בכל זאת לבוא לתת
את המשא
לנפצעים הם המתים
מפעם
לפעם
לנפצעים,
אבל הצער...

התחייה השנייה

סיפור מאת ג'ון אוארבך

כאשר כילה את מלאכתו ביהודי, רחץ אובארשארפיהרר שילקא את ידיו והדיחן היטב, וישב אל מכתבתו. עייף היה.

שילקא היה גבר גבה־קומה בעל פנים ארכניות, שחלקן התחתון כאילו גודלל מן המסגרת המוצקה של עצמות־לחייו הזקורות והחטם הגדול, המשולש. היו לו אזניים קטנות, מחודדות ועיניים שקיפות תוהות, קצת סמוכות כדי זו לזו. הווי־פנים אלה שיוו לו מראה מלאנכולי וזיכוהו בכינוי: פניטים.

אולם לאמיתו של דבר לא היה נכה־רוח, אדרבא, אדם עליז היה, בדחן, מספר־הלצות כאין כמוהו. ופניו הארכניות, העצובות, היו לו אמצעי־עזר נוסף — כשסיפר מבט התקפלו מרוב צחוק, בשעה שהוא עצמו רציני ושליו. דומה היה כי כמעט אי אפשר, גופנית, לצחוק בפנים שכאלה. אך עיניו והוכחת היו מתגעגעות בשליבות.

"אין אני מערבב את מצב־הרוח הטוב עם משלח־ידי", היה אומר בלי להניע אף שריר בפניו, "רק האל הוא היודע".

החברים הריעו בהתוך הרשמי — שילקא היה בניג של הגיסטאפו בבית־הסוהר הגדול שבגיטו: ארישה, ה"פאוויאק".

גם עתה לא היה עצוב או כרוכר. הוא עשה את מלאכתו כמיטב יכולתו, והטובה שלא השיג תוצאה לא אשמתו היא.

בעת בדיקה שיגרתית של קבוצת פועלים יהודים, שחזרו תחת משמר מעבודתם כחוץ לגיטו, נמצא אקדח אצל אחד מהם, תפוי בכבכב, עטוף בתוך אחד מגרביו. שילקא הרים את התפוח בקפיצה הגדולה. הוא לא היה בהקדח ואף לא הגביהה; לקצונה, על פי הקוסר, היה זה כלי־משחק — צעצוע שבור — יותר מכלי־זיין, אך שילקא סבר כי מוטב לו שידווח על כך לצימרמן — הממונה עליו במפקדה שבסימטת שוכה. הוא טילפן והודיע לו מה שיש בידו: הקוד נגלה כי נתן אותו ליהודי בצד הפולני ולמי, בגיטו, היה כובר.

שלוש שעות עבד שילקא בחקירות, אך שום מידע לא הוציא מפי היהודי, עקשן מופלג היה. את כישלונו זה קיבל שילקא בשלווה סטואית — יש שקל כמגלגלים הכוכבים. הוא כבר עמד לצווח — גם מתוך רגשי אהדה וגם מתוך ההכרח — לירות ביהודי ולהיפטר ממנו בדרך המקובלת. הנה צילצל הטלפון. צימרמן ביקש לדעת מה המצב. ושילקא, בעצימת עיניים — כבר שבענו העיד בשעת שיחה בטלפון — מסר לו דוח קצר.

"בסדר, שלח אותו הנה", אמר בן־שיחו.
"אין כל טעם. היהודי גבור. אמרתי לך".
"הוא עדיין חי?"
"בבחינה כבוית, כן... אבל..."
"אם כן, שלח אותו".
"אבל..."
"אובארשארפיהרר שילקא, תן לי להחליט על כך, מובן? שלח אותו הנה".
"כן".
"מיד".
"אין לי עכשיו תחבורה — המכונית תחזור רק בערב".
"שלח אותו בכבוס, שלח אותו ברגל — בכל דרך הנראית לך. אבל עכשיו. זאת פקודה".

האיש בשיפופת שיחה ניתק את השיחה.

כמה דקות ישב שילקא בשקט, עישן סיגריה ועקב אחר העשן המתחלחל והמתבוסס להלידה אל פני הפיהרר שבתצלום. אחר־כך נקש בצפורן על השולחן ובאנחה אמר: יומם אלבים החושבים שהם מסוגלים למלא את תפקידך יותר טוב ממך פתאום אכלא אתה.

שילקא הציע ליהודי את קורפוראל רום.
"רום", שאל, "האם מסוגל היהודי ללכת?"
"איזה כהם, אדוני?"
"האודין שבמבהדי עליו: זה עם האקדחים".
"הוא, זה... באמת איני יודע".
"יהיה עליך להוליך אותו".
"לאן?"
"למפקדת שוכה".

"מייד־הכבוס ביום", הכב בלבו רום, ולא אמר כלום.
"אני יודע שזה בסוף המשמרת", הוסיף שילקא ברוך, באהדה, "אך אלה הן ההוראות".
"הוא לא יחזיק מעמד".
"השאר אותו בתקים סימה יחזות על כך לשוטה, לצימרמן".

רום הבין שלא שילקא הגה את הרעיון הזה, שלא הוא נתן את ההוראה.

"אתה תוליך אותו על־פני העיר", הוסיף שילקא, "ויש לכך, נדמה לי, כמה מטיבות: האנשים יראו אתכם, גם הפולנים וגם היהודים, חייבים לדעת בכה הענייני. אני אומר לך כה תעשה".

עכשיו פירש את הוראותיו בדייקנות רבה, כדי שלא תהיה שום אי־הבנה. זה היה הדבר היחיד בשילקא שמצא חן בעיני רום — פקודותיו היו תמיד ברורות ועניניות.

"כשהוא מוכן קרא לי לכאן. אני רוצה לראותו".

כעבור חצי שעה הגיע שילקא את חגורתו וירד אל חצר בית־הסוהר. קר היה בתוך הסילונים קטבים של אד פרצו מפיות האנשים. היהודי עמד כרוך בין שני לוחות כדיון שהתעבבו אל תוככי גבו. הכתובת שבמבצצה בידי אסיר פולני באותיות־דפוס שחורות הודיעה בגרמנית ובפולנית: אני פושע יהודי. רציתי לירות בחיילים גרמניים.

פני האיש שבין הלוחות היו חבולות ונפוחות (שיניו לא נשארו בפיו הסכבו היה לבבד) הקרעים שכיסו את גופו היו מוכתמים בדם ובזיעה ובשתן. יתכן היה יהודי זה מזהה ... כמו בבול זוקרי.

"אובער־היהודי ביותר", העיר שילקא ביבשת, "וכי עלה בדעתך, רום, שיוכשה להתקין אותו?"

ההתרים, הנהגים וכמה אנשי גיסטאפו פרצו בצחוק. אפילו רום, מביני העיקר, כאקדח אוטומטי תלוי על חגורתו, העלה על פניו כמין חיוך.

"אבל השאר את הדגל במקומו. אין לנו זמן".

שילקא התכופף והרים מן השלג הריכות הדל שבחזה ואמר:
"כורך את זה על ראשו — אולי בכוך יהיה לו איזה כובע. בכל רגע עשוי להתחיל לרדת שלג. הלוא יתבאר עכשיו, רבותי".

רעיונותיו בשימושים יש לו ל"בדיחות", אמר רום בלבו. הם עשו כמצוות האובארשארפיהרר ואף הדיקו את קצוות הדל בצבת עד שטיפות דם עלו בבצור של היהודי.

"ובכן: עכשיו אתה יכול להוליך אותו מכאן, קורפוראל. שלום, מוטס..." נופף לו בידו. "לא תכעס עלי, נכון? זכור, רום, עליך להביא אותו לפני צימרמן — אם יצליח להגיע עד שם. ואם יתעלף בדרך, אתה יכול להשליך את צבור בשלג. זה מאוד פשוט".

*

עקום לגבוי, חשב בלבו רום. אבוט לגבוי היה לחוטר־התנוצר של שילקא. הבוד היו בעיניו הקצינים מיקחים בכפי ביתו — כולם כך ביהוד שילקא, שהיה כתה כך האחרים באופן שאין להסבירו. אף כי פקודותיו היו מסכנות כהוהיה כלכך. הוריג אותי, אם אני רואה כשהוא בוהיק על כך זה. אבל האחרים צחקו. ואני לא. והאם גורע אני מן האחרים? לא, לדעתי, לא. האם אני כיפש המוצרים פיקוחים? אילו הן כהם בלקקים לשילקא. זהו. אבל הפקודה ברורות בהחלט: להביא את היהודי למפקדת הגיסטאפו, ואם ימות או יתעלף בדרך — להשאיר אותו במקומו ולדווח לבקורת. אך בלבו הפקיה הבבורה, שום דבר אינו ברור. כמה מן הפרשים שכוש לא הבין האחרים איבון כמבקרי־שלום של שילקא שהיו במעלה מבינתו — למשל. השהו על הגאם. מדוע לא חיסלו אותו שם, בפאוויאק כמקובל בבקרים כאלה — אלא ראו צורך להעבירו לשוכה? הלא האיש כבר שלושת־רבעי מת. רום החזיק בדעה, שאם התחלת לטפל בו עליך לחסל אותו. מדוע ברגל ולא במשאית, בלילה, בעת הצער? שכבר עשר פעמים אין ספור באסירים אחרים? ובכלל יתף? לא־רגיל, חשב רום. הנה, הביטו בו. הוא ממשיך ללכת. אמנם קשה זאת הליכה, אך הוא מוסיף להניע את רגליו. אני רואה רק את הכרסון עם הכתובת, את הרגלים ואת אחורי קדקדו העטור תיל ה־.

היהודי היה דורך על השלג האפור הכבוש, המעורב בבוץ תחוב ברגליו הפצועות לאט־לאט אך בקלילות מוהרה: בלי להיאנק ולה בלי לקבול. ודאי לא קל היה לו הדבר, כשהכול בו היה שבור והב מתוחך בקדקדו ובפרק־ידיו.

עניין השלט היה לפי כוח־הבנתו של רום: כדי להראות לה־ליהודים גם לפולנים, מדוע נענש האיש הזה; להזהיר אותם, כדי מה צפוי להם אם לא יצייתו, אם יתקוממו. זה בסדר. כך צריך ללמד לקח.

להגיע מפאוויאק לסימטת שוכה פירושו לחצות כמעט את כולה — בית־הסוהר היה ממש באמצע הגיטו. רום, שלא היה כבר אבל ביקר שם לעתים תכופות לכדי בתוקף תפקידו, ראה בו א שפיות בתוך ים של טירוף. בבית־הסוהר היו הצריות, בהדרכה נקייה, מסופקים, מסדרונות ותאצי־ביוזן. בגיטו, מחוץ לחומות הכלא, הי מיליון יהודים אחוזי שגעון ואבולי כינים מתרוצצים בלי הרף, מכ מרעב ומחוליים. הרחובות היו מסריחים. כוהמים, כיוצפי אשפה. ו שרום ואסירו עברו שם, איש לא הביט בהם. המוני האדם היו נ נבקעים לפניהם ומיד שבים ונצים מאחוריהם. הריח היה לרום קשה והוא רקק מדי פעם על הכביש.

השמים היו אפורים ונמוכים. עתה קרבים היו אל שער הגיטו חש הרוחות. אכן, קשה לומר שרחש חיבה לפולנים, גם הם היו הבין מלוכלך ומעורר שנאה, ובכל־זאת עמדו כמה דרגות גבוה יותר האנשים שבגיטו.

בשער הביטו בהם שני השוטרים היהודיים והשוטר הפולני הכחולים־כהים בהתקרבם, כשהם מקפצים מרגל לרגל מחמת הקור וכשהגיעו הסבו את פניהם לכיוון אחר, אחד אחד. כבורים שבכוחו הז'אנדארם הגרמני בגינו הארוך האפור חיכה בסבלנות. בלבו שי גאה גל קירבה חמימה כלפי איש זה העומד על משמרתו: וזא רק משום שהאיש היה גרמני כמוהו, אלא בעיקר משום שעשה מה שיש לעשות, כגבר, בלי להתלונן.

הז'אנדארם לקח את צו־התנועה בידו העטונה בכפפה, קרא והינהן.

"כבר אין תחבורה לצבא הגרמני?" גיחך. "כבנאי היה רק ..."
"אתה משוארצוואלד?" שאל רום.
"לא, מקרנכן. ומניין אתה?"
"מפרוסיה המזרחית, ליד קניגסברג".
"הסמל שלנו גם הוא מקניגסברג. שמו ואלסקי. באמת, מה להתבודד?"

רום משך בכתפיו. "פקודה: ברגל. אם בכלל יגיע לשם".

עתה הביט הז'אנדארם ביהודי וקרא את הכתובת שעל לוח הב.
"אני יכול לירות בו בשבילך, אם אתה רוצה", הציע באהדה, "ה שהוא ניסה לברוח".

רום עשה תנועה של שאט־נפש בידו. "יכולתי לעשות זאת בעצמי. אבל הוא עדיין יכול ללכת".

לא היו בפי בן־שיחו דברי צידה. "חיים קשים. אבל הפקודה זו ה אם כן, טיול נעים לך..."

וכך נכנסו לחלקה הארי של העיר.

בחייו האזרחיים היה וולפגאנג רום פועל חקלאי. הוא עבד באחוזה לה כחמישה עשר קילומטרים דרומית לקניגסברג. בהוליכו את אסירו ברחובותיה של וארשה, לאחר שיצאו את הגיטו, היה מהלך אחר פ בשדות־המישור ורחבי־הידיים של פרוסיה המזרחית. חביבה היתה הליכה זו בשעת בין־הערביים, כשהיה מחזיר את העדר אל הא בידיו החזיק מקל ורגליו היו נתונות במגפי גומי, והוא היה מהלך וה עורן על הפרות היה חמים ורבש, וריחן הנזי ערב לאפו. "הרא־ היה רום צועק ומנופף במקלו, והפרות געו.

הרחובות שהיו כמעט שוממים בסמוך לגיטו, נעשו הומים יותר בהתקרבם למרכז העיר. כמה מן העוברים־ושבים נעצרו לקרוא את ה על חזהו של היהודי ועל גבו. החשמלית נעצרה בתעלבות, אך בו לא יכלו לראות כלום מבעד לחלונות המכוסים בפתחי־כפור. רום ה על־כך — רוצה היה שהכול ידעו שהיהודי הוא פושע.

לפני שהגיעו לפרשת־הרחובות הבאה, ראה רום שהיהודי, א עדיין צעד בלא קושי, התחיל צולע קצת על רגלו השמאלית. רום שלא יתמוטט. שילקא אמר, שאם יתעלף עליו להפקיר את פקודתו ב מה מאוד לא רצה לעשות זאת — שעיר בתמסכים, חייל גרמני ב משפשף בשלג את פניו של יהודי, או מה שנוהר בפניו. בהתכונן קצת מאחוריו, כדי שלא ייאלץ להביט בהם.

רגליו היו זבות דם כל הזמן. נראה ששילקא היכה בהן במקלו, ו אפילו במגפי־מלחמה. לא היה אפשר להבחין בכך באביב או בקיץ. עתה נראו יפה עקבות הדם בשלג המדושש. דומה היה לרום ש מן העוברים־ושבים הביטו בעקבות אלה.

ובכל־זאת, בקצת מזל, עשויים אנו להגיע לשוכה, אמר בלבו ואוכל למסור אותו בידי צימרמן ולהיפטר ממנו. אילו אמר לי מי לפני שנתיים שיהיה עלי ללוות יהודי רצוץ דרך רחובות וארשה — אילו דברים מופשטים חייבים בני־אדם לעשות בעטיה של המלחמה!

ברחוב מארשאלקובסקה, אחד מעורקיה העיקריים של העיר, תנועה סואנת, מרכבות מכוניות ומשאיות צבאיות, ורוב ההמון להיות בין היושבים באחת מהן. מכונית התקרבה ויצא האסיר אל המדרכה, מחשש שמא תדרוס אותם אחת המכוניות.

פעם אחת נתקל היהודי במשהו וכמעט נפל, ורום הוא שסעיבה והאצו. ידו נשלחה כמאליה אל אקדחו, אך האסיר השיב לו את משקלו והמשיך בהליכתו.

ואז הגיעו לפרשת־רחובות מרכזית ונאלצו להיעצר.

שוטר־התנועה פולני, גבר גבה־קומה ועבה־עצמות, הרים את שרק התנועה שספח לדרכה: חשמלית המגישה דרכה על הפסים וקה בנקים מחלחלים מתוך הכבל החשמלי שמעליה; מכוניות תל־אופני הרבה מן הזרם העיקרי; ואחר־כך, שיירה ארוכה של משאיות צבאיות כבדות.

רום והיהודי עמדו וחיכו. מספר העומדים ליד המעבר הלך וג לרגע ארוך נח מבטו של רום על גבו של היהודי. "אני פושע יהו רציתי לירות בחיילים גרמניים". ואחר־כך סבב ראשו. המונז בקב לאט־לאט כצורה של כנק והוא התבונן בעוברים לידו. קצתם היו מביטים ביהודי וקצת הביטו, בלי להגיד צפצף, אל מעבר להם, לו וליהודי. ר רואים כלום. אך בתוך שאונן של המשאיות הכבדות, שבלע כל קול א הגיע פתאום רום במתיחות הולכת וגוברת, גוברת עד לנקודת־התפוצצ הבתים האפורים־השחורים, משני צדי הרחוב, נהרו אל הכרזה. כאיש לכוננו. פחד כוחת חנק על גרונו. הבלתי־מבצע אמנם אירע. כבר מבלו שחורה, כרע אס־אס על ברכיו, הצמיד את שתי כפות־ידיו, כפניה הו הרוח בשאגה לשמים ועיניו עצומות. שפתיו נעו וקולו נבלבל וכי בקול את רעם המכוניות: "הבה נתפלל, אחים, כחל בא להם, אלוהי בל..."

בהרף־עין כיוון רום את אקדחו והירה: "קום!! קום היכה וביום!!

אך הכוכר נשאר כורע על ברכיו. זה אחר זה הגיעו הצירוף הצבאיים א כובעיהם הנשים הצטלבו וכרעו אף הן...

(הסוף בעמוד 19, טור 6)

אמנון בריל

קלעים של אמנות

אתה לעבור בבית "האמנות" דרך מכר הטלביזיה, כמו הקוקיה בשעון פלאסטיק של מספרה באמ־ליכאניה, המעניקה בסוף של אושר שביעות־רצון לכל ראש — בשיפ־רהים של בושם כמוני. תבנית "קל־עים", האמורה להתייחס לאמנות, יש בה הוזר־גלם כמיון לאלאנזיה או לפאורוניה, ויש בה כדי לעורר את הפרדנה אצל הצופים בה, עד כדי ציטוט מכתביו של הרברט מרכוזה: "אנו חיים ומתים באורח ראציונלי ופרודוקטיבי. אנו יודעים כי ההרס הוא המחיר שעלינו לשלם תמורת ה־קידמה... אידאולוגיה זו היא חלק מן המנגנון המבוסס; היא הכרחית לתפקודו ולתפעולו הרצופים והיא חלק מן הראציונאליות שלו". (הה־קידמה בהקשר לעניינו היא תמכ־נולוגיה של המערכת הטלוויזיונית. ההרס — הוא כל השאר).

כאן ביודי הנערות ציפתה האמ־נות הפלאסטית להמצאת הטלביזיה. כמאדיום מובהק להעברת תמונות של יצירה ויזואלית אפשר לכתוב. לדבר, להאר — אך היא נוצרה כדי להיראות. ומשהחליטו מנהלי הטל־ביזיה, המועצה הציבורית. ועדות. גורמים בין־משרדיים תוך כמעל־היים, שהיא בריכה להיראות — הקציבו לה דקות ספורות כל ספ־רות כלולה שלא־כדעה. חוסר דעת ומידע. הבנית זו מספקת את הקבי־עה: אין בטלביזיה הישראלית אי־שעניינו באמנות. ואין בנמצא ביד־הו המסוגל להגיש תבנית העוסקת באמנות. להבנית "קלעים" אין במאי, אך יש לה מפיקה. ואלו בה־חלפים ביתרונות. כגזירה. כעבודה הכרחית לשם שבירה מקים הכבר זה.

איך "מבעלים" הבנית על ציור? המצלמה מגששת על פני הקירות וקולטת התמונה. היא מלטפת אותה מקרוב ומרחוק כשברקע מישפבה מוזיקה של "הסמפסורה הוווית לעקרבים ואדבע הקציות הקרובות". הצייר מובא לאולפן כשהוא לובש את חולצתו היפה ביותר. לחוץ באו־לוהות מנוחכת בתוך כרסא הוא ב־אבק את כל בנת־המישכל שלו כדי להקריב לשאלה המראיינת בנוסח: "הרי הבנכת לראשונה צורך ל־צייר?" או "מה אתה רוצה להגיד בציורים שלך?" התשובה תואמת. בדרך כלל, את רמת השאלות. ואין לגנות את האמנים המוכלים לבוהה הניף. עו. הרצון לעלות על גלי ה־תקשורת ההמונית — חזק מכל טיר־קול נבון. לעתים. בכוון האמן את הסכבס — ואז הוא נשל לתוך בלי־כדת של מליצות קבות, ונראה כד־בס בתוך ים של מלל. באחת ההב־יות האחרונות הזכירה לי סיטואציה זו את סבבר של חזיר ב"פו" ה־דובי: "קשה בבקבקת להיות קטסוכת להיות מוקפת מים רבים. כרסקוף רובין ופו יכולים למצוא להם מעלם בכורוני העצים. קנגה יכולה לקפוץ קפיצה גדולה ולברוח. השפן יכול להיכבן בעפר. הינשוף יכול לפרוש את כנפיו ולהימלט. האיה יכול ל־הציל את נפשו אם יצעק בקולי־קו־לות: עד שיבואו ויצילוהו. ורק אני — אני יושב לי כאן מוקף מים לבים ואיני יכול לעשות מאומה". ואין לו לצפות שהמראיינת תצילהו. כי היא — מתוכת הבנת־רצון. גר־אית מנותקת מנושא התבנית. ומי־קיעה כאבנים עקבניים להיראה.

סוב מול המצלמה. כראיין סוב קובע את דמותה של הבנית. באי־זיהוה. בכיסור האילהוך כלה. בהקרנת סמ־כות. המראיינת הקבועה של "קל־עים" נראית כמי שיודעת על אמנות מתוך דוגאים לבני הנעורים. מ־"הפרוטה היודע" או מ"בונאטארגאס".

19". ההיכל המאולץ של קריינ־ה הדיכות אינו מה מפניה ואינו מצליח להסתיר את חוסר־הבטחון שלה מול המצלמה.

עקרון בחירת האמנים והיצירות הוא תעלומה להבנית כעין זו. אך נראה שחוק המקרה מנחה את מכר־ני התבנית. מאחר שאין כל מומחה בבוות התבנית — הרי שרבילות, קשרים תברותיים ואינפורמציה מק־רית — הם־הם המידע לצורך התל־סה. לא קיים כל קנה מידה, ואין כל משכנות להתווכח על קו מנחה ב־בחירת המוצגים. הבנית זו אינה אינפורמטיבית, ואין היא עוסקת ב־אמנות. אלא בתוליפיה התברותיים השמחיים. היא מספקת את הכמיקה להיראות. של כבישה ההבנית והמ־ראואיינים, בדרך לקביעתו של אמנ־והוגל ש"בעתיד. כל אדם בתבל יה־יה מפורסם למשך שתי שניות".

אם בהנהלה הטלביזיה מבני כו־שהו הסבור שאין אמצעי זה מהל־תם הפרטית של עגורי־בגישר־מהלי התבניות — הוא חייב לבטל או לבטל תבנית כושלת זו.

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

גננים לאשר ברש

תחת השם הפאסטוראלי "גננים", ספרו של אשר ברש, אשר הוחדש כלאו עשרים שנה לפטירתו, מסתתר רומאן ארץ־ישראלי מעניין, לוקאלי, ובו סיפור חייה של אשה מיוחדת במינה, סיפור עצוב, הכתוב בהבנה פסיכולוגית דקה לנפש אשה. זמנו של הסיפור הוא שלהי שנות השלושים, ובסופו נרשם: "תל־אביב, הרצ"ח".

הגננים הם שני אחים, מנשה ואפרים קליגר, המקימים לעצמם בכוח־ידיהם חלקת פרחים גדולה בשכונה "מעין־גנים" (כנראה רמת־גן), אשר בסמוך לתל־אביב. הם אנשים פשוטים, טובים, ישרים ואצבנים. אנשים חיוביים וחרוצים אשר לבם לא הלך בגדולות. אפרים, הצעיר, הוא איש תוסס ובעל חוש־הומור, מסוגל לליצנות. מנשה הבכור הוא איש "בלי תוכחות", רציני. אך ניחן בבינה מעשית, בחריצות ובחוש נכון בכל מלאכה. ידידות־אמת שוררת בין השניים במשך כל ימיהם. בספינה הכביאה אותם ארצה הם פוגשים נערה בשם מירה, הנספחת לאחת מקבוצות החלוצים ההולכים לקיבוץ. לב השניים נקשר בנערה והם מתאהבים בה, וכל אחד מהם נכון בלבו לוותר עליה לאחיו. לאחר גלגולים ואכזבות בקיבוץ מגיעה מירה לתל־אביב ופוגשת בתוקף בשני האחים. שני האחים מבלים עמה בקונצרטים ובטיולים, עד שנופל הפור: מנשה הבכור הוא שיציע לה נישואים. ואזה הוא עושה בעת טיול רציני על שפת הים בתל־אביב, ומקבל את הסכמתה של מירה אף שהיא אומרת לו: "אגיד לך את האמת, אפרים טוב בעיני ממך, אבל יודעת אני, כי לי ניתנה א ה ב ה" (עמ' 67).

ואולם לבה של מירה אינו שלם. וכבר באותו טיול ראשון על שפת־הים היא מהרהרת: "היא שיערה לה אחרת, אחרת לגמרי. אחרי הרומאנים האחדים שהיו לה בגרודנה ואחר־כך בקיבוץ בארץ, כהם שנים קשים באמת, לתקפו עליה כחוליים רבים, עוד חלמה על אדם בעל תואר ובעל צורה, שיתן לה חיים של מעמד וזוהר תהודה, אדם אשר בגלל מה שהוא עלול לתת לה, הוא גם מתקבל על לבה והיא גם נכונה לחבבו. והנה אפילו אפרים, שיש בו יותר מן האדם התרבותי, לא ניתן לה, ובמקומו בא זה, הפשוט כל־כך. מנשה. אך טוב לה מנשה בשביל החיים הקשים האלה. הנדודים והרוגז הזה השוכל ומכלה ביום ובלילה, אותו אי־בטחון ואותו ניתוק משפיל: ,זה? לא זה? הרי הוא על־כל־פנים אדם מיושב וטוב ונבון חרוץ ובעלית, והעיקר, שהוא, כנראה, אוהבה באמת, ובוודאי יתמיד באהבתו, וכמו שאמר לה: ,לא יחסר לה כלי אצלנו" (עמ' 69).

הבנים נישאים, ואולם למן השבועות הראשונים לחייה עמו, והיא כבר רגילה בו ובהליכותיו, יש משהו שאינו יכול להיות בחור בעיניה: "זה בעלה?... היא הסתכלה בו והירהרה והזהה בגופה קרבה בטוח ונוכחה להסביר לעצמה את ויליון הזרות התוקף ביניהם... יש, כנראה, סיבה... שאולי אינה בו, במנשה, אלא בה, במירה עצמה. היא, לפי שהיא מכירה את עצמה, לא נוצרה בעצם להיות אשה נשואה, בעלת־בית ואם לילדים. פעמים רבות באה לה מחשבה זו עוד בחוץ־לארץ ואחר־כך ביתר תוקף בארץ. פעמים, בשעה של חשבון־הנפש וגילוי־הלב בפני עצמה, הגיעה אפילו לומר לעצמה: אני נבראתי לחיות עם אותו הגבר, שיספק לי מכסימום של תענוגות חיי־רווחה. היו לה בחייה כמה רומאנים, ותמיד היה הרומאן קשור בצייר זה: חיי רווחה ותענוגות. אף כי מן הצד השני, אילו בא מישהו היה שואל ממנה, שתגדיר בבירור מה הם התענוגות, שהיא נכספה להם באמת, היתה מתקשה להשיב דבר כשרים. כל תענוג ותענוג, כאלה שהיא רואה נשים בגוו־ילה רודפות אחריהם, נראה לה כתפל ובכופרך, אבל כלל התענוגות נעשה לה מושג כולל, שיש עמו משיכה חזקה כל־כך, עד שהוא ממלא את כל בתי־נפשה. ברי לה שעם מנשה, ואפילו בסיפוקו של אפרים, לא תראה חיים של תענוגות רבים וגדולים, לכל היותר תהיה פטורה מדאגת פרנסה וצרכיה הקטנים יינתנו לה בלי קושי יתר. אף גם טרדות גדולות וסכסוכי משפחה אינם צפויים לה: אנשים נוחים, שקולים בדעתם ומושלים ברוחם הם האחים קליגר. לא כן היא. זו, היא מכירה את עצמה: שכליותה ושיווי־משקלה אינם אלא כיסוי לסערה השוכנת בה... יש משהו בדמה, העולה לעתים כאינו מעמקים ומביא בכל גופה רתיחה כזו, שהיא חשה כחנק, ואם לא תפתח פתח לרתיחה זו, תיחנק" (עמ' 77/8).

אושר קטן מרחף על הצריף שבו גרים שני האחים הגננים עם מירה. דודתה שבתל־אביב מבקשת להסיר מלבה ספקות, לומר לה שלא מיקח טעות עשתה: "הנה פרנסון, את מכירה אותו? בלי נוקו, על כל ישראל! הדוד אומר, שהוא עשיר בקורת. אנוס היה להסכים, שבתו תינשא לנהג. כמובן, הוא יתן להם פרדס. אבל מה טעם בדבר זה" (עמ' 85). "אבל מירה כבר הוליכה בלבה — לזהות את יד האושר הזה. היא לא באה הנה לבקש לה אושר, היא לא נישאה למנשה לשם אושר. אפילו לו נישאה לאפרים, שהוא חביב עליה כמנשה, לא היתה מוצאת את האושר. היא נישאה כך, סתם, כדי ,לגמור', כדי ,להיפטר מכל זה'. כמה? אין לדבר עם, אבל הוא ידוע, הוא ממשי מאוד. כי כן הנערות, שאין כוחן יפה להסבור אנ־להיספר בחזקה, אינה מרגישה כעבור שנים אחדות לברות בצורך ,להיפטר מזה — וחסל'? היא עוד ,נפטרה מזה' בשלום, היא, לפחות, לא נכשלה. זה כבר ברור לה. אפשר קרובות היו מקנאות בה. אבל היא יודעת מאוד, שאת האושר לא השיגה. האושר אינו יכול להיות כאן, עם אלה. האושר הוא אי־שם רחוק, אי־שם אצל אחרים. אף כי ,שמי זה ,אחרים' אלה אינם בטוחים כלל במושגיה" (עמ' 93).

נולדת לה בת, עפרה, ולא עובר זמן רב ושוב היא נכנסת להריון, ואז, בהתעוררה מעקנית של צעכיותה הרדומה, היא עושה הפלה. היא אוהבת את בתה. נדבה לה שהיא מסוגלת להיות אם, אבל היא אינה יכולה להיות אשה. היא שוגה בחלומה על אושר רחוק, על אהבה, היא מרגישה ש"אין לה כל סיפוק בחיים, שנפשה ריקה, שעוד לא בא זה שעלול לכלא את נפשה..." (עמ' 153), ומשום כך גם יחסיה אל בתה אינם נורמאליים. היא משתמשת בפעוטה כמו במין תכשיט להתנאות בו, וכשהיא מחבקת אותה היא חולמת על חיים אחרים, על ריחם ונופם של גברים זרים, מעניינים, שיוכלו להעניק לה העגנה; ובקשה זו להתענגות היא הצורך הבואש כלה עצמה לצאת מתוך הסתכון של חייה, הרגשת חוסר־הערך והסתפק בתבחון שהיא שרויה בה. שני האחים נושאים אותה על כפיים, היא מתביישת בהם, בפשטותם ובתמימותם.

"באמת לא הצליחה מירה עם חייה. כל מה שעשתה עד היום, כמו מתוך נבנים עשתה. גם עלייתה לארץ, גם היתה בקיבוץ, גם נישואיה ואפילו לידתה — הכול נעשה כמו לא מרצונה היא, אלא כמו מתוך איזה רצון זר (רק בבוקרה ההפלה הרגישה אקט של רצון חזק משלה). את העיקר עוד לא השיגה. לא, אינה יודעת אפילו את ספה, את פראה. אבל מרגישה היא בחסרונו תמיד. בלילות, על משכבה, בהקיץ ובשינה — היא מרגישה, שעוד לא היתה את חייה. האם אצל כל בני האדם כך? האם כל אדם מרגיש בחייו את הפגם הזה, את הריקות הזו, את ההיעדר הזה של העיקר, והוא עורג אליו וחולם עליו, מי בבהירות יותר ומי בבהירות פחות — ובינתיים עוברים החיים והאדם מסתפק בעל־כרחו בטפל — והעיקר אינו בא כלל כלל?" (עמ' 152/3).

אופייני למצבה הנפשי של מירה שהיא מתאהבת בתצלום של גבר אוסטראלי, אח של בעל הווילה אשר בשכונות. הצורך לאהוב מכריע את כל יתר כוחות נפשה, ובבוא הבחור ארצה, ועמו הברק של מכונית חדשה ושפה אנגלית וחיים עשירים ביבשת אחרת, נחתם גורלה של מירה היא נמשכת אליו כפרפר אל האש. "אני אוהבת את לואיס קיוינג, הוא אוהב אותי". היא אומרת לבעלה, "נישואינו היו טעות מלכתחילה. מייד אחרי החתונה הכרתי בטעות. אף־על־פי־כן הכפתי להיות אתך ולעשות את המוטל עלי כמו אדם אחר מעצל בי. לא רצוני היה זה. וכך הייתי וכך ילדתי, וכך גם שמחתי לפעמים ואמרתי לנפשי, כי מצאתי את המנוחה ואת הטוב, עד שבא זה ועוררני מתוך מצב זה, ועורר את רצוני אני, והוכחתי שאיני יכולה יותר" (עמ' 201).

מירה נאלצת להשאיר את ילדתה ביד האחים ועוקרת עם לואיס קיוינג לאוסטראליה. היא מוחתת על מה שנראה בעיניה כטפל, ואולם העיקר גם הוא לא בא. היקיצה מתוך החלום איננה מביאה חיים חדשים אלא אכזב. אחר שנים אחדות היא חוזרת בגפה לארץ. אורחת פעם אחת לראות את ילדתה, ולאחר ימים אחדים מטביעה עצמה בימה של תל־אביב. במכתבה האחרון לאחים היא כותבת: "מה שעבר עלי מיום שעזבתיכם ירד עמי לקבר. אפשר שנהגתי כחסרת־דעה, אבל אחרת לא יכולתי. אינני מתחרטת על שום דבר. הוי אדם נגזרים מלמעלה. לא יכולתי עוד להיות בלי ילדתי. לתבעה מכם לא היתה לי רשות, ולהיות בלעדיה לא היה לי כוח" (עמ' 232).

אשר בר"ש: גננים. רומן. הוצאה "מסדה" בע"מ, תל־אביב, תש"ד, 1944. 232 עמ'.

חומר ל"תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת וכתובת

העורך: אברהם יבין

יגאל תומרקין

גלריה יודפת, תל־אביב
(רח' דיזנגוף 190)

יה הזמה נוספה לברכו האב־ של תל־אביב, והפעם גלריה יודפת אירופי — ברחוב ההב־ המתהדר על שטח של כ־200 והמאפשר תצוגה בעלות היקף של עבודות גדולות־ממדים, בני־ להב הגלריות שלנו, הכובלות נרוה ואינטימיות שלהן את הציג בהן. ההלל הנרחב הוד־ ה המגלרה בקנים להערוכה של קין את ה„אורי" ההרוס לפ־ הגדולים והמדגישים את אופיים ינבנלי של עבודותיו. התערו־ אכילות בעבודות רבות ואיכה מתצוגה כחי־אוניה מוקפה.

סות הגדולות המשוכללות הן בבחי־ נת אקורדים דומינאנטיים, בעלי הי־ תפקיד הראשי בדראבה זו. האיל־ הי־ צורות המגוטליות, הדיסוימיות, הן ל־ רוב כעין הד צורני נגאטיבי, המקנה כתמיות רוססת, עצבנית ומהירה ל־ קומפוזיציה הכבדה וההד־קצבית. עי־ צובו של פסל בצורה כזאת מדגיש את ערכיו הארכיטקטוניים המונומנ־ טאליים. ואכן, כל פסל בתערוכה עשוי לגדול לדרגת אנדרטה, שהצופה יוכל לנוע בתוכה ובין מרכיביה.

תומרקין חושף בפני הצופה את מקור השראתו ואת הסיפור שהיה לפעמים התחלתו של רעיון פיסולי. „בהווה לקפלר" מזכיר את מערכת השמש הכוכבים. „דויד זגליה" מ־ עמה גוש קטן כנגד כסות גדולות, וה„ביסהר" הוא מערכת מסודרה, כמ־ עם תיאטרלית, של גופים במצבים. אלא שעניין זה הוא בהווית הצגה מיותרת אל מעבדתו של האמן, ופ־ סליו הם בסופו של דבר מערכת מופ־ שטת של מסות, חומרים, חללים וק־ צבים.

הפרויקטים לאנדרטות שלו מפצי־ לים בערכת ניפוחית מורכבת הרבה יותר. הישה הגיאומטרי הפך בהן לבימת האירועים, הנושאת עליה ש־ פע של צורות מתפתלות, נשברות ונבצות בכיוונים שונים. הן מתוכב־ נות כביבנים עקוקים, כשהחוויה הי־ פיסולית תלויה בתנועתו של הצופה בתוך חללים רב־אירועים: מנהרות חשוכות, אולמות, חלל פתוח, הבד־ קה אחר דרך פתח, גוש בטוך חללו וכו'. זאת ארכיטקטורה לא פונקציו־ נלית, כאילו היכנן האמן בניין וסו־ פל בצורה חופשית ומשוחררת בשא־ לה העיצוב החזותי בלבד, ללא הכ־ רח להתעסק בתפקוד ממשי כל־ שהו. ומכאן צורת האנדרטה כקונ־ פלכס מורכב ופנטאסטי של גופים, צורות וצבעים.

בציוריו שומר תומרקין על סגנו־ נו התופשי. גם כאן ניכרת נטייתו לעבודה בסדרות. נושא או מוטיב בסיסיים מגרים את דמיונו הוא מפ־ תחו בכיוונים בין נתון ציורי — ה־ איש השוכב של פאולו אוצ'לו בסיד־ רה „קרב־סן־רומנו", המונוגראם של דירר בסדר „דירר מונוגראם" — ובין כערכת צורות וצבעים חופשית.

תומרקין: מינוכס לשדה הקופה

מרקין כבכיר לפתח בקהתהמית עם את הכוכבים האחרונים של הוה: כל הפסלים מבוססים על ה בין צורות גיאומטריות פול־ לית ובין צורות בפתולות ומה־ ה, שהוא בכנם „גאמליות". עק־ צילי זה הוא הנושא של פסלי־ ין מאז קנים. בעבר, באסבב־ ם, וביחוד בפסלי הברונזה, ש־ כעיקונו על דבות אדם, לבש ה הוא אופי אכספרסיוניסטי תוק־ יברוטאלי, עשה בגופים כתכ־ הדים פצעו וקרעו את מעספת החלקה המהמשכת בשנתיים זנות הוא פנה לעבודה מבוכרת קה יותר. את מקום הברונזה פלדת אל־חלד (נירוסטה), הר־ קה בעל אפקט תעשייתי, וב־ הצירות האורגאניות המגו־ הולכות בפסל כסוה ביאר יה הדוה־בוחיה וישירותיקו. לים לרוב נבוכים ומורכבים כ־ נסים אהדים, המפוזרים על פני רחב. פה־ושם הוא מדגיש מכ־ יה שונות של הנירוסטה באמ־ אופני ליטוש שונים או על־ הוספת מרכיב מתכתי אחר.

התערוכה כוללת פסלים, הצעות דרכות וציורים. הפסלים, בהש־ להצגותיו הקודמות, הם הפעם ם החלקים יותר בדרך־ביצועם בצפיה המיחברית שלהם. ניתן תוך במספר צורות־יסוד, שהצב־ הרכבים וביחסים שונים מעצבה הפסלים השונים: גושים מעו־ שמקור ההשראה להם הוא יו של דיראר „המלאנכוליה", בים רב־ריזים, שהושאלו מתו־ זו האסטרונומיים של קפלר, ומ־ מאורכות ואנביות. הפסל של רקן הוא בבחינת פסל קבוצתי. בר, אין הוא עשוי מגוף אחד, כמערכת של גופים נפרדים, המוכים זה בזה על פני בימה. גדי לפסליו האכספרסיוניסטיים, הם בותר גוש מרכזי על־ידי צו־ קטנה, פועלות כאן הצורות ה־ גמטריות והצבתיות בבקביל. הב־

פנחס כהן־גן

גלריה דוגית, תל־אביב

נחס כהן־גן הוא רשם מעולה, דע להפיק מהעפרון קשת רחבה גוני־אפור. רישומיו קרובים ב־ תיבה לקיצבית השרבוטית של בהו אורי, הוא יבצר מירקם כג־ וון, עשיר־קצבים ובעל כמה צורני רב. בנוסף לכך הוא בעל רעיונות הברוקות. הוא תוחם את הנייר, מ־

קפלו, משלב בתוכו דמויות מגומג־ מות או מפרכות, גיאומטריות ופרס־ פקטיביות מרומזות, בקופסת כרטי־ סיות משרדית הוא מאכסן שפע של תי־נולה של המצאות ציוריות מל־ אות הומור, חן ורגישות מעודנת. אלא, שבצד הרישומים, מוצגים אוב־ יקטים, שרובם אינם יותר מאשר התחכמויות כאולצות. פיסה אחת מוקדשת לנשא הגים. ראשיתה ב־ צילום מצובד של הכנרת וסופה ב־ רישום של דיקט־גוזל, המשולב בתוכו קטעי נייר מודבקים. במרכז הסידרה שקית ניילון שדבים מים בתוכה. ב־ מקומות אחרים מבודדים בקבוקים, כסא־מלכות ופחולצי ציפרים בכלוב אלומיניום גדול, גזרי נייר בקופס־ אות ופרחי לבד על ספוג. כל אלה הם בבחינת רעיונות מחמדים, אלא שכהן־גן לא הצליח להביאם לדרגת איכות ותפיסה מקורית. נראה שר־ עיונות מסוג זה נידונו להשתפש־ פות ולכלות מהירה, כי ברגע שאין בהם מן החידוש ואין הם בבחינת מניפאסט מהפכני (מארסל דישן), הם נראים כרפליקה עייפה, דהויה ומיותרת.

פנחס כהן־גן: רישום.

יורם ברונובסקי

לקרוא את קופרניקוס

בשער ספרו הלאטיני „על תהפוכות גרמי השמים" רשם קופרניקוס שלוש מלות־התראה יוניות „אגאומאטרוטס אודאיס איסיטו" והראשון בערך: מי שאינו יודע הנדסה אל ייכנס לכאן. יחד עם כמה מגדוליה של התקופה הוא האמין בהיותה של המתימטיקה בכלל ושל ההנדסה בפרט ראשית דעת ומפתח לכל חכמה. בהקדשת ספרו לאפיפיור פאולוס השלישי (אותה עורכה ממוארת של גדולי הרנסאנס המקדישים לאפיפיורים ולמלכים את היצירות החותרות תחת מעמדם) הוא מפתח את אזהרתו: „והיה אם ייפצאו אנשים שאין להם מושג בשום תחום של המתימטיקה, קלי־דעת שכמותם, ובכל־זאת יבקשו להביע את דעתם על הספר בהביאם עדויות מכהבי־הקודש ויהינו לבזות את יצירותי — אני מודיע שאין לי כל עניין בדעתם ואני בז למשפטם קל־הדעת". למקרא דברי־גאוה נהדרים אלה אפשר להיזכר במשפטים של בן־תקופתו (ואולי כבר שלו מימי שהותו באיטליה) ליאונרדו דא־וינצ'י: „מי שאינו מכיר בחכמתה העל־ יונה של המתימטיקה חי בבערות ולעולם לא יצליח להשקיט את ניגודי המדעים הסופיסטיים שקולם קול שאון מתמיד" (כתבי ליאונרדו במהדורת ריכטר, קטע 1157). מכאן ועד לאתיקה „המוכחת בדרך גיאומטרית" הדרך אינה רחוקה.

אפשר היה לומר שאני עובר על איסורו הגא של קופרניקוס כשאני מעיין בפסקאות של „תהפוכות גרמי השמים", כהיותי „אגאומאטרוס". מצד אחר, אמת ידועה היא שמבחינה מסוימת אין ספרים בעלי גורל אומלל יותר („גם לספרים גורל משלהם") מאלה ספרי־המדע ששינו פני עולם. בלי „תהפוכות גרמי הש־ מיים" לא יכול היה להישלח האדם אל הירח, אבל ספק רב מאוד אם יש איזה קוסמונאוט — או אפילו עובד מרכז החלל ביוסטון — שעיין אי־פעם בספרו של קופרניקוס. חל כאן תהליך אירוני: בתרבות „שתי התרבויות", אם לנקוט במינוחו המפורסם של ס. פ. סנאו, עוברים ספרים אלה שכמחבריהם אסרו על אנשים ש־ אינם מתימטיקאים לקרוא בהם לרשותם של בעלי התרבות „השניה". בתרבות המבשרות של מדע־העבר יתעניין איש כדמי־ הרות יותר משיתעניין בהם המהנדס או המתימטיקאי. מה שנשאר הוא בעל ערך פולקלוריסטי והומאניסטי — מנהגי התקופה, הפאתוס של חיי האיש, בראש־וראשונה הסגנון, במובן הרחב ובמובן המצומצם של המלה.

ברור שקופרניקוס, וכל החברי הספרים „ששינו פני עולם", זכה לטיפול מדוקדק של סוג ההיסטוריונים הקרויים היסטוריונים של אידיאות או של המדעים, אבל כשם שהפילוסופיה היא דבר־ כה שונה לחלוטין מתולדות הפילוסופיה (סטודנטים רבים ההול־ כים „ללמוד פילוסופיה" אינם יודעים זאת ובלומדם דבר אחד הם סבורים שהם לומדים דבר שני) כך תולדות־המדע והמדע הן שתי בליבות שונות ואפילו לא ידידותיות ביותר. אפשר להתהכן ולקבוע שאי אפשר להיות גם מדען וגם היסטוריון של המדע (ומסופקני אם יימצא כישהו דוגמה נגדה). המדע מתחיל במקום בו נגמרים הולדות־המדע ואין לבוא בטענות כלשהן לאותם פיסקאים ואנשי מרכז החלל האמורים שאין הם יודעים על קו־ פרניקוס הרבה מעבר לשמו. אף שהעניין שמעורר קופרניקוס בי אינו רחוק מזה שמוצאים בו „היסטוריוני אידיאות", אין הוא זהה עמו לגמרי.

אני קורא בפרק העשירי של „על ההפוכות גרמי השמים": „...ובתוך של כל הדברים יושב לו השמש. שהרי אי הכקום הראוי יותר בהיכל הדור הזה לישיבתו של השמש המאיר את כל סביביו? פליכן יפה עושים אלה המכנים אותה לפיד העולם והאחרים קוראים לו נפש העולם והאחרים קוראים לו שליט. טריסמגיסטוס קורא לו האלוהות הנראית ואלקטרה של סופוקלס האלוהות הרואה הכול. משמע כמו מכס־מלכים משגיח על עושי דברו הכוכבים הנעים סביבו".

(ניסיתי למצוא פיסקה על נושא מקביל בספר מודרני העוסק באסטרונומיה — ספרו של ג'יימס ג'ינס „האוניברסום שמס־ ביבנו" — אך הכול אובד שם בין התרשימים והדיאגרמות).

ובכן, עיני הקוראים רואות שאין זה חומר מתאים לאנשי מרכז החלל ביוסטון (שאת תיאורם כאנשים אפשר למצוא בספרו של נורמאן מיילאר „האש על הירח" — תיאור המציין את האימפרסונאליות שלהם, את היותם מכונות מעומלות ומעולות, את חוסר הריח שלהם, את לשון הקוד האחידה שלהם — את היותם אנשי־ירח לכל דבר).

מיהו קופרניקוס? כל ילד יאמר שהוא אחד הראשונים, אם לא הראשון ממש, מאורחי העולם שלנו, המודרני. עיון יותר מעמיק גורם להטיל בכך ספק. אלכסנדר קוירא, חוקר תולדות־ המדע הגדול, הבחין בין „העולם הסגור" של הקדמונים ובין „האוניברסום האינסופי" של ראיית העולם החדשה. את קופרניקוס הוא משייך ל„עולם הסגור" של הקדמונים, מבציע על טיב האר־ גומנטאציה שלו כלקוחה מתחום האמוציות והחשיבה ההיאראר־ כית. כך, למשל, כשהוא טוען שהארץ סובבת ולא השמש הרי זה לא משום שאין זה סביר שגוף גדול מאוד ינוע סביב לגוף קטן יחסית, אלא משום ש„מצב התנוחה נחשב לאצילי יותר ואל־ להי יותר מזה של תנועה ושינוי — על־כן ראויות התנועה וה־ שינוי לארץ ולא ליקום" (אלכסנדר קוירא „מן העולם הסגור ועד האוניברסום האינסופי", פרק שני).

בכלל, כשקוראים עבודות על אספקטים שונים של פועלו, כת־ קבל הרושם שקופרניקוס לא חידש דבר ולא הצטיין בשום תחום מן התחומים הרבים למדי שעסק בהם, איש רנסאנס אמיתי שכמותו. קוירא מתאר אותו כאסטרולוג גרפה למדי, שהתרשל בחישובים ושגה שגיאות יסודיות. ג'ורג' סארטון, חוקר המדע של תקופת הרנסאנס מציין („התקדמות המדעים בימי הרנ־ סאנס") שהשיטה ההליוצנטרית הועלתה כבר על־ידי אריס־ טארכוס איש סאמוס, אלא שהשקפותיו של זה נדחו על־ידי האסטרולוגים החשובים של הקדמוניות ותכותו של קופרניקוס היא רק בפיתוח הרעיון של אריסטארכוס (אשר את תורתו הכיר, כנראה). על דרכו של קופרניקוס כרופא, פעילות שעסק בה ברצינות מרובה, יעיד המרשם הציורי הבא שהוא רשם על גב „ספר האלמנטים" של אקלידס (לפי ספרו של א. ריבקה „ניקולאי קופרניקי"): „קח שתי אונקיות של חמר ארמני, מחצית האונקיה של קינמון, כנה חתיכות שגהב ואבקת ברזל, פיסת לימון ופניגה, יקינתון אדום אחד, עצם מלבו של האייל" וכו'...

דומה שלא קשה להבין מי היה בעצם קופרניקוס. היה זה אמן ואומן, רב־מג, אמגוש שהורה להכין תרופה מעצם של לב־ האייל והכמו כן טען שהארץ נעה סביב השמש, שהוא כמלך במסיבה. היתה לו השכלה קלאסית טובה, הלאטינית שלו גמישה ורבת־חן, יוונית ידע פחות אך די הצורך לתרגם ספר מכתבים של הסופר הביזאנטי תאופילאקטוס סימוקאטא ללאטינית (דוגמה של מכתב כזה, אותו סוג ספרותי שכלה בינתיים מן העולם: „אפלטון לדיוגניסיוס. אם הצער מציק לך יותר מדי, לך אל בין הקברים. שם המצא מרפא מן התשוקות ותבין שהאושר האנושי הגדול ביותר לעפר נחשב"). חייו של קופרניקוס מצוינים היו בתאוות עוזת וברצון ברזל (אין לשכוח שהוא היה איש דת), כשהתוקפים עליהן נזכרים שוב בקטע של ליאונרדו (מהדורת ריכטר 682): „כי שקשר את גורלו עם הכוכב — שוב לא יסוג אחור". התמונה המאתנית הנודעת ביותר של חיים אלו היא זו של ההוכן הזקן על ערש דווי, שלא נותרו לו עוד אלא שעות מעטות של חיים, והנה מובא לפניו מבית־הדפוס בנירנברג ספר חייו, בידי תלמידו רטיקוס. קופרניקוס מנסה לפתחו אך היד רפה. הוא מלטף את הכריכה וכת (כתוך המכתב של רטיקוס, לפי „ניקולאי קופרניקי" של ריבקה). מי שקשר גורלו עם כוכב.

לאמיתות המדעיות הגדולות יש השובה־תגובה באומנויות — שהרי זה תפקידן, או מהותן, להיות „מיבדים", חוקרי המציאות. על ההפכה הקופרניקאית כתב ג'ון דון את השורות הנודעות, שירות של ספק הדהבה ספק קינה, אלה המתחילות:

פילוסופיה חדשה ספק בכל תטיל
ערך יסוד־האש בטל לחלוטין
השמש והארץ אבודה ואין שכלו של אדם
יודע אי ימצא כדי למצוא אותם.

דון „הבזים" — הפילוסופיה החדשה הטילה ספק בדברים בעסים מאד, אבל המשוררים בהגוותיהם משיגים את מה שהמד־ ענים בחיוקיהם אינם יכולים להשיג: את דאן קוראים היום יותר משקוראים את ה„התפוכות".

הדיאלוגים של ארטינו

לפייטרו ארטינו יצאו מוניטין של הסופר הבזיהה ביותר בין הסופרים המשיהתים על איטליה במאה ה־16. הוא נודע כאחד הפורנוגראפים הוד־ ריפים ביותר בספרות. באנגליה יצא עתה תרגום החיב של „הדיאלוגים", פרי־עטו של ריימונד רוזנטאל שאף הקדיש לספר מבוא מקיף על האיש ותקופתו. אלברטו מוראביה, הכוקד תרגום חדש זה ב„ניו־יורק טיימס בוק רביו", מגדיר אותו כבוזין. הוא אף מסכים עם רוזנטאל שארטינו הוא סופר מסובך, ולאחר ההרהור קצר בניע למסקנה שבעצם אין אר־ טינו מסובך, אלא הקיפתו היא מסו־

בכת — סופר פשוט שחי בתקופה מסובכת.

מוראביה כבגד — ודומה שבמידה רבה של צדק — שהפורנוגראפיה המפורסמת של ארטינו אינה מלאת כלל אחר המושכל הראשון של פור־ נוגראפיה: הרצון לעורר גירוי מיני. מוראביה רואה את ארטינו בראש־ ובראשונה כאיש־ספרות המאוהב מעל לכול במלאכת־הסופרים בלפקד וב־ סגנון. קשת הנושאים שלו היא מה־ זהה הניק, או ליותר דיוק, מתחום השחיתות הפינית, רק משום שהוא „הנושא" של תקופתו וסביבתו. הוא מבצע תרגילים ספרותיים, ומבצע מ־ צולה, כמו שבכותבי הסוגיות ניצלו

את אבהות השיר שלמדו מפטרארקה בתור „אמנות לשם אמנות" — הנושא יכול היה להינתן צלידי אחרים ר היהה לו חשיבות משנית.

כך, למשל, סבור מוראביה שב־ דיאלוג שהוא אולי הידוע ביותר „נאנא מלמדת את בתה פיפא איך להיות זונה" מהכוון למעשה ארטינו להפגין את יכולת החיקוי שלו לסופ־ רים קלאסיים — הדיאלוג בנוי מסוב־ את הספרות הקלאסית לצורך גר־ בא חדש. כוונתו של ארטינו לא הי־ תה בכלל לספר סיפור מטולה על אם המלמדת את בתה להיות זונה — אלה להפגין יכולת בסויבת בת־ חום הספרות.

שוב אלמאן על ג'ויס

ג'ויס־איאנים של כל העולם — הת־ אחדו ויקישו, פרופסור ריצ'ארד אל־ לכאן, שזדהה היה כי אמר את המלה האחרונה על „יוליסס" בביוגראפיה המושלמת שלו „ג'יימס ג'ויס" — דיבר שוב, השוב על אותו הנושא, במלאות חמישים שנה להופעת „יו־ ליסס" (1922) יצא ספר חדש של אלמאן הכולל עיונים נוספים באס־ פקטים הטונים של יצירה־המופת, שמו „יוליסס על נהר הליפי" (אוק־ ספורד יוניברסיטי פראס) והקדמ־ תו כותב אלמאן: „מבקר שכתב לאחרונה על ג'ויס ציין שאחרי חמי־ שים שנה שוב אין טעם להפש אח־ רי מיתוס חדש ביוליסס — אך זה בדיוק מה שבכוונתי להציע..."

וכה אומר אלבאן: „למיתוס של ג'ויס יש ארבעה אספקטים, כמו ל־ כל מיתוס טוב". הוא מגדיר את ה־ אספקטים הללו כ„לשוני, בוטרי, אס־ תיטי ואנאגוגי", (אנאגוגי — משמע מצדיק את הקיום). „יוליסס", לפי פירושי אלמאן הוא שיטתי, מסובך ומדויק כמו מכונה חדישה המפעילה אלפי פרישים וגלגלים לצורך סינת־ זה ויצירת האפקט הסופי. חלק מה־ שיטתיות הסביבות הזאת הוא בור־ דאי בתכניתו המודפת של ג'ויס, הוא התוודה פעם לפני כמואל בקט שהוא הושש „שמא יוליסס הוא שיטתי יותר על המידה", אך אין ספק שאלמאן כוצא ביוליסס יותר גלגלים ויותר ברגים משחשב ג'ויס שיש בו. הוא

לפעמים כמו נכנס לתוהו של ג'ויס, להית התודעה שלו: בקטע שבו צופה ליאופולד בלום בשני זבובים הדבר־ קים זה בזה על שמשת החלון רואה אלבאן אסוציאציה שהיתה לג'ויס עם תיאורו של פלובר את אמה בו־ בארי ברגע שבו ראה אותה לראשונה בעלה לעתיד כשהיא מחזיקה בכוס יין הזבובים יושבים עליו.

על ג'ויס הילך קסמו של שקספיר. אפילו שאמר פעם כי איבסן כותב הרבה יותר טוב ממנו. נורה ג'ויס אמרה פעם, לפי אינקדוטה אחת, כי עכשיו צריך בעלה להכות רק איש אחד „את שקספיר הזה". אלמאן עו־ כר באהד מפרקי הספר על יחסו ה־ מסובך של ג'ויס לשקספיר.

„יוליסס על נהר הליפי" מיועד ל־ חובבי ג'ויס קנאיים, החרדים שלא לאבד אפילו את הקל שברמזים ב־ שולי המשפטים של הסופר. מכיון שיש קוראים כאלה, מסתבר שזהו ספר נחוץ, אף כי קורא שאינו אמון על ג'ויס פשוט יכול להיהתם כעומק והשגה.

(„אובזרבר" ה„גארדיאן" סריבונ")

ניקאנור פארא באנגלית

בשנה האחרונה הופיעו בארה"ב לקטים בהלים של החשובים שבמ־ שוררי אמריקה הלאטינית: כרכים חדשים של פאבלו נירודה ואוקטביו, תרגום חדש לשיריו של סיזאר וליי־ אחו, המשורר הצ'יליאני הנפלא, ש־ השיג במספר מצומצם של שירים המציתיות וכוח המעלה אותו לראש־ וראשון בין משוררי השפה הספר־ דית במאה זו. זה עתה הופיע כרך שיריו של ת.ל. בורחאס, שהיה עד עתה מוכר יותר כמחבר סיפורים ומסות (אף כי כמה משיריו הופיעו ב„אנתולוגיה איטליה" שלו שהופיעה לפני שנים מעטות) ונראה צד בור־ חאס אחר, שונה מזה ליכול היה לצפות לו קורא סיפוריו, אף שהדהמה הקוראים הפכה כבר למעין שיגרה בדרך הצגתו של בורחאס בפני קור־ אים זרים.

עתה הופיע בארה"ב, בהוצאת „ניו דיירקשנס" קובץ שירים של משורר המתורגם זו הפעם הראשונה לאנגלית ואולי לכל שפה אחרת: ניקאנור פארא הצ'יליאני, הצעיר ב־ כעשר שנים מנירודה בן־ארצו ויש־ הוא המשורר הקונטרוברסאלי ביותר של צ'ילה. פארא הוא סוריאליסט אף שהגדרה זו תואמת אך בקושי את הזוג המיוחד של השיר שלו, ה־ נע בין טנבאגם טהור ובין הומור עצמי כהמיה. פארא מנסה להיות פחות ככל האפשר „משורר" בכובן הכפורתי של המלה. „המשורר מוכיר לי תמיד כומר על דוכני" — הוא הצבפא פעם, בניגוד בולט לנירודה הא נמצע מכל ניסה של גבואה ר־ נשיאת משא מגבוה — כחיות מצין בביא או אל. הוא מנסה לדבר ככל האפשר „מלכטה" בהאבטבוגות של חיי היום־יום, כמו־כן ההומוג הלא־ מאוגיג „ההבצב" של, הנם בכבוגותיו המייצגות חסרות הקץ התכלית. מ־ וחות למעשה הגרוטסקה המפאוריה מהתר קו טראגי של אבדן־עצות ר־

אבסורדיות של החיים. „שירים לשר עם הירוס" זהו שם כרך שירה. ב־ קור פארא בבקש משירתו שתהיה בה־לוויה של האדם, חברתו — ולא במהיגה שלו, המצווה עליו ומבבאת את עתידו.

„כל חברי יהיו לזרים"

בים הריסון — מבקר ה„נ.י. טיימס בוק ראביו" כותב: „כאשר סיימתי את ספרו האהרון של לארי מאקמאר דטרי „קדימה" (Moving on) שהיה סיפור ארוך ומייגע על עולם הרו־ דיאו (תחרות בוקרים באילוף סו־ סים פראיים, בשיכוש במלצור וכו'), הרגיזוני ביותר איזו רשלנות שבכ־ תיבתו... אחר־כך כשצברו החודשים מספר, גיליתי — כשם שאירע לי לב־ בי ספרו הקודם של מאקמארטרי „ה־ תצגה האחרונה" — שיכולתי לד־ כור בבירור כל מאורע ברומאן. ס־ הספר כולו נשאר חרות בזכרוני ב־ צד כל שאר גיבורי הספרות שנת־ קשרו בעיני; וכך. בין שרציתי ובין שלא רציתי, הסתבר שמאקמארטרי אינו מסוגל ליצור פרוזה שאינה נש־ אר אדיש לה".

עתה הופיע ספר הדש מפרי־עטו של מאקמארטרי: „כל חברי יהיו לז־ רים" (הוצאת „סימון אנד שוסטר") ועליו כותב המבקר שהוא הדגמה ר־ בת־עוצמה של אותו היבט ביצירתו של מאקמארטרי — תכונה שהיא הבחינה האסתטית העיקרית של כל רומאן טוב. אכנות מקרבת אותנו אל החיים ודבקה בנו.

„כל חברי יהיו לזרים" הוא ספר רב חיות ואליפי. זו יצירה מראשה ועד סופה. והקורא עשוי לסיימה בהרגשת הוקרה...

המוזרה של דמות אשר עניינה באמ־ נות אולי מופע מזה של שרברב. צי־ לילה הספר פשוטה. היא מספרת על כסע מטכסאס לקאליפורניה ובחזרה. הכסע נמשך שנה אחת. אשר בה גר שא דאני אשה רעה, נפרד ממנה. פר־ גש אשה טובה, ומגלה כי אינו מסוגל לאהבה בריאה. סיפור נישואיו לסאלי יפהפיה ארוכת־רגליים מן המערב. הוא סיפור־בלהות. סאלי היא יצור כה שוהם ושוטה עד כי הקורא מת־ פלל שתשבור את ראשה. יהסיו של דאני עם האשה השניה, דיל — אותה הוא פוגש בהוליבוד — הם בצי־ לי אופי סהרורי, לידי וקר. שניהם — האיש והאשה — באו אל האהבה ריקים ובאיחור. נוסף על סיפור־ כשולש זה, מצייר מאקמארטרי כעשר רים דמויות־שוליים של שופרים, סר־ טורים, ספרנים, בוקרים, עורכים, סטודנטים ובעלי אחוזות מטכסאס. ה־ שליש האחרון של הספר מאופיין על ידי המבקר כ„רוסי" — מתוח, צבעוני —והסיום: זעקה מושלמת. המשפט שנאמר מפי דאני — דומה כי גדולי הם לפגוש נשים שאי־אפשר היה לבלתי אוהב. אך גם כי אי אפשר היה לאהוב נכונה" — הוא משפט המפ־ תח לספר זה. המבקר כותב: „קשה לאפיין כשרון כה יוצא־דופן כשל מאקמארטרי לעתים קרובות נדמה כי יכבתו קושנית ומליצה בכוזה מגובה ביותר, ואולם הכוונה זו בספרו „כל חברי יהיו לזרים" מתו־ כבת באמצעות הרוח הקומית, יכולתו להעביר תחושה של גוף ומקום ומתח פנימי המזכיר את המתח בספרו של בלו על סאמלר".

אוטוביוגרפיה של הארמאפרודיט

שבחים רבים משבח מבקר ה„נ.י. טיימס בוק ראביו" את הרומאן „הער־ מאפרודיט" מאת אלן פרידמן (הוצ' אלפרד קנופף), שכותרת־המשנה שלו היא „אוטוביוגרפיה של פייטך". סי־ פורו המוזר של פרידמן עוסק בחייו של משולי — חתן פרס נובל — בשם ת.ה. ניומאן. ראשי־התיבות ת. ה. פשרם: מילין וויליי — שכן מר/ מרת ניומאן הוא אנדרוגינוס. כמצוין בכותרת הספר. והנה, כשם שבילי גי־ מאן היא יותר מאשר סתם אשה, הריהי גם יותר מאשר סתם משורר, הקאריירה שלה מקיפה עסקים, אר־ כיאולוגיה והפכות. אחת התכונות המרשימות שבכתיבתו על פרידמן היא היותה משכנעת בכל רבדיה: סגנון הספר אינו פיוטי אך הלשון חינגית, והקורא נוטה להאמין כי אמ־

גם משורר הוא הכותב. וכך גם כש־ מדובר בעניני ארכיאולוגיה או עס־ קים. זאת ועוד, הספר משכנע עד מ־ אוד. ככספרים אחרים המשתמשים ב־ צורה הסיפורית של גוף ראשון על דרך הגרוטסקה, כך, גם כאן הי־ לילה מורכבת מכדי שאפשר יהיה למצותה. הרומאן עוקב אחר עליותה של מילי ניומאן לגדולתה בתחומי ה־ התעסקות השונים שלה. ואחרי הר־ פתקותיההאהבים שלה. בדרך הטבע מתרכז הספר בעניני מין, שהרי ה־ מין הוא נושאו. לשונו הדורה סגנונו עשיר וקומי.

מכתב לעורך

תערוכות

לביקורתו של רן שחורי על תע־ רוכתי („תרבות וספרות" 18.5.72) אבקש להעיר:

(א) אשר לומר שלא ה„פופ" החזיר את ה„התלהבות" לפרספקטי־ בה, וכל ההקדמה הארוכה של ה־ מבקר בביקורת שלו יש בה מעין סילוף.

(ב) המבקר סוען שההוצאה שהג־ עתי אליה „מרוה". השאלה היא: כי־ דוע הוא חושש מפני תוצאה מרוה?

(ג) רן שחורי כסוג מראש את האמנים לזרמים מוגדרים ומקובלים ובעיקר מעסיק אותו זרם ה„פופ". לכן הוא מזכיר את דוי ליכטנשטיין כשאין כאן כל הצדקה לכך. אני רחוקה מהשקפת־עולמו של אמן זה, ולכן אין גם לערוך כאן השוואה של ביצוע.

נדמה לי שהגיע הזמן (לאות הות־ רים גם בארצות אחרות), שלא לסווג מראש אמנים לזרמים אבסולוטיים, ולהסתגל גם להוצאות מוזרות.

(ד) ואשר להערוכתי — באמת ביקשתי „ללכלך" את הקו הישר וב־ כוונה רבה, ואולי גם להתריע נגד הקיינות ולא נגד השפה ברוכה, הקיינות המסווגת את האמנים למסד־ גרות הקובלות.

מינה זיסמן

תל־אביב

ספרים חדשים

מקור

עיונים בבעיות תרבות, חינוך והדרה לזכרו של נפתלי גינתון ז"ל, העורך: נחמן תמיר, כרך ד', הוצאת עם עובד — תרבות וחינוך, בשיתוף עם המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, 824 עמ'.

ד"ר יוסף שכטר: שיחות על פר־ שת השבוע, עורך: צ. צבי שכטר, 119 עמ'.

כתבי עת

יסודות, רבעון, עתון לחינוך מני־ מיתי, כתוב בידי אנשי חינוך, עורך: מרדכי ארציאלי, חוברת מס' 12, מאי 1972.

העתיד רבעון גרפני בעברית, מס' 25, 1972 תשל"ב, 96 עמ'.

בשר רבעון לשאלות חיי האומה. שמונה עשרה, בהוצאת ההנהלה הישראלית של הקונגרס היהודי העולמי, גליון 1 (70) 100 עמ'.

אשכבה (ב)

יצאנו מן ההנחה, שנסיבות חיי דו־ רנו הם כך, שיש הצדקה בבקשה ייחוד מתנה לכל מערכת הטקס הכת־ משך הקשור בהלויה, הספדים, מע־ מדות של נאומים וכו'. ראינו שלמע־ שה נהגים באחרונה לדבר על טקס „אשכבה" ועל „תפילות אשכבה", ר־ התחלנו לדון בשאלה, שלמשמע אז־ נינו היום זה מונח היאה לטקס ק־

טור הלשון

תולי — אבל לא לדרך הלוית הכת לפי דיני ישראל. הזכרנו, כי מעולם הרבות הקתולית רגילים אנו להצ־ גות מוסיקליות נהדרות הערוכות ל־ טקסי „השכבה" — „רקוויאם" בכונה הלטינית — דווקא משום כך נתפקפק עלינו השימוש הנוהג באחרונה.

מובן, שדרך ראייה כזאת יש בה התיפוך יתרות. הרי כל אותו כנהג של הלשון החדשה לכנות איזה טקס לא־יהודי בשם „תפילת אשכבה" אין פירושו אלא שהמילו מונח כשלנו על טקס משלהם. „אשכבה" אינו מונח לועזי, אלא צורתו מעידה עליו, שיש כאן מונח עברי או קרוב לעברי. אם כך, מצווים אנו מראש לנהוג זהי־ רות ולעקוב אחרי התפתחותו. רק לאור בדיקת השתלשלות הדברים נר־ כל לקבוע עמדה.

הביטוי שלפנינו משתלשל ב„מקום קלאסי", והוא בכתובות ק"ג ע"ב: „ההוא יומא דאשכבתיה דרבי נפקא בת קלא ואמר: כל דהוה באשכב־ תיה דרבי מזומן לחיי העולם הבא". למהנו כיד, שלפנינו שימוש שבוודאי אין לזכר עליו שיפה הוא דווקא לש־ אינם בני ברית. אבל צריך עיון, למה התכוונו חכמים — שכן אנו חיים דווקא מאותו מקום. כי שב־ עיין במסופר בהקשר הגמרא שם (על הכובל שבדיוק לא היה שם באר־ תו מעמד) נוטה לפרש, שמשמע ל־ שון „אשכבתיה דרבי" הוא: שעת פטירה, מעמד פטירה. אבל אינו י־ כול להתפלם מדברי רש"י שם: יום פטירתו. רש"י ונימוקו עמו — ופי־ רושו מרחיק את הביטוי מעט. אף זו שאין להבין לפי דברי רש"י שם, איך השתלשל הביטוי למשמע שהשתלשל.

אלא מקומנו יש לו מקבילות בי־ רושלמי (כלאים ל"ב, כתובי ל"ה בדי־ פוס ונציה); ומאותן הקבלות נלמד, שאותה המסורת עצמה באמרה גם בלשון אחר "כל מי שלא נתעצל בהספדו של ר' יהא מבושר לחיי ה־ עולם הבא". יש הפרש זעיר במסו־ רות בלשון „לחיי / מחיי" ויעויין ב־ מקורות. מכל מקום, לשון „מבשר לחיי העולם הבא" מלמד, שלפנינו תקבולת ממש לנוסח „מזומן לחיי העולם הבא" שבבבלי. כלומר, אין להעלות על הדעת, שלפנינו ענין שבמקרה. לניתוח המסורות לא נוכל להיכנס. אבל כותר לומר, שענין „אשכבתיה" דרבי מוקבל על ידי לשון „הספד". ואם תרצה יש אפוא חיזוק לפירוש „מעמד פטירה" וכד', הפירוש „יום פטירה" פחות סביר.

בין כך ובין כך, כצאנו את המקור לקירוב המשמעים שבין „אשכבה" ל„הספד". לא זו בלבד, שלפנינו שי־ מוש יהודי מובהק, אלא שהשמע קרוב מאד לענין הספד — והרי זה מה שמתבקש לפי נקודה המוצא של בירורנו. כדרך שאירע בשימו־ שים ארמיים — אף אם שימשו פעם אחת בלבד בספרות — כך אירע במקרה שלפנינו. בספרות הלכה של ימי הביניים נהפך „אשכבתא" ל„הס־ כבה", ואפשר למצוא דוגמאות בכי־ לוגים. יש מעט שינויים וגיוונים, ואין בידי לציין בשעה זו בהוראות, באילו ארצות שימש לשון „השכבה". נראים הדברים, שיש הגבלות של עדות ומנהגים — אין ספק שעצם ה־ מושג של „השכבה" כתפילת הספד לנפטר היה מקובל בישראל. נוטה אני לומר, כי לא מקרה הוא כי גם בספרותנו החדשה מתגלה השימוש דווקא במסגרת סיפור המתאר הווי עדתי — אם כי ייתכן שהאשכבה ברישום שלפני. השוה: „קרא את ה„אשכבה", כפף עצמו על גבי הק־ בר ונשק את עפרו" (ישיש ב' 14). דיש לדייק: המונח הוא „השכבה" ההוא עניין של תפילה לנשמת הנפ־ טר — קרוב לענין הספד אבל לא בזהה. מתוך בירור זה יש אפוא בי־ דינו להתקדם ולהכריע בשאלה ש־ עלתה לפנינו תחלה — ועל כך בהמשך.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קור־ אים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות למ־ דור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

התחייה השנייה

(סוף כעמוד 18)

רום צעק וצווח כמטורף. אילו אך עברה כבר השירה הארורה וניתן להם לחצות את הרחוב! אך המשאיות הוסיפו להתנהל בכבדות, בלי קץ. רום קפץ ועמד לפני האסיר. הסב את אקדחו, כיוונו לשמים ולחץ על ההדק.

הקהל התפזר בבהלה. אחדים נפלו על השלג במקום שעמדו, כשפניהם כלפי מטה וידיהם מכסות על ראשם. אחרים רצו לחפש להם מקלט לכל הכיוונים, כשהם שומטים כל מה שהחזיקו בידיהם — תיקים, כובעים, ונתקלים זה בזה.

בתוך המהומה נשארו שלווים רק הכומר, השוטר היהודי: הכומר כורע כפסל בעיניים עצומות: השוטר עומד ביד מורמה; ובפניו המחוצים של היהודי, מה היה בהם? ג'חוך לגלגני? צל של חיוך?

השירה עברה. לאט־לאט, כאילו לא אירע דבר, פנה השוטר פנייה מדויקת של תשעים מעלות, שרק ושוב הרים את ידו.

„קדימה! קדימה!" צווח רום, הדף את היהודי והיכה בו פעמיים בקת אקדחו. „זוז! זוז, ימח שמך!"

אך ברכיו של היהודי נתכופפו לאטן הוא התמוטט ונפל על השלג — חבילה סתורה בין שני לוחות כרטון.

דווקא עכשיו צריך היה לצולל לי זאת, חשב רום במרירות, ונחשול כביר של שנאה להטת גאה בו, שנאה ליהודי, לפולנים, לכומר, לשיירת המשאיות הגרמניות, ואפילו לשילקה. הוא נופף באגרופו כלפי השמים וגידף.

*

הדי הירייה שירה רום כבר נדמו, אך שני אנשים עדיין רצו באחד הרחובות הצדדיים, עד שנתברר להם, בפתאומיה מזעזעת, שהסכנה חלפה והם נעמדו מתנשמים.

„אוף!! הפעם כמעט..."

השני עמד וניגב את פניו בממחטה גדולה.

„מה זה היה? רק שמעתי יריות וראיתי אנשים רצים — וגם אני התחלתי לרוץ".

„שוטר גרמני שהוביל אסיר. ראיתי הכול, עמדתי על שפת המדרכה. רציתי לחצות את הרחוב. הכול התחיל בגלל כומר: הוא כרע והאנשים התחילו להסיר את הכובעים, להצטלב. זה הרגיז את הגרמני והוא התחיל לירות".

„מזור! אבל בימינו, אדוני היקר, הכול יכול לקרות, הכול!"

האיש היה בריא־בשר, אדום־פנים ורגוז.

בן־שיחו, שהיה גבוה ממנו הרבה, הציץ בו בבבת מלוכסן.

„אתה רוצה לדעת מה זה היה, באמת? ראיתי אותם לפני שהוא ההחיל לירות: עמדתי ממש לידם על המדרכה".

„מה?"

הגבוה השהה רגע את תשובתו כדי להאדיר את הרושם.

„האסיר שלו היה רק יהודי אחד שהם תפסו".

שומכו קפץ את פיניו הקף את גבוהיו כלא מאמין.

„הלוא אמרתי לך: רק יהודי, יהודי".

רגע עמד כמשותק ואחר־כך פרץ בצחוק פרוע, והשני התרה־צחוק אחריו. הם צחקו עד שהדמעות ירדו על לחייהם. ספקו על ירכיהם וצחקו צחוק היסטרי, מבלי יכולת להפסיק.

לבסוף נרגעו ופנו ללכת יחדיו, לאט, בניחותא — שני אנשים שאך זה ניצלו מסכנת מוות והם שמים עצמם, לפהות לפי שעה, במוחים ושאננים.

עברית: א. י.

שבועות־יים, פסח תשל"ב.

תמונות

השבוע אנו מציעים:

- ציורים: אורי ליפשיץ, אשהיים, ליטבינובסקי
- גואש: ליאו קן, איינשר, בלה קדר
- ליטוגרפיות: גליצנשטיין, וקסלר, כרסי ינקו, CAMPIGLI ERNST FUCHS, MUELLER

מחלקה מיוחדת להערכת עזבונות ולצור־ כי בטוח. משלוחי תמונות לכל הארצות כולל בטוח ואריזה.

גלריה לאמנות Rooz

סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924

הופיע

שדמות

גליון מ"ז — קיץ תשל"ב

מקום מרכזי בחוברת מוקדש לחמישה ביוני, וכן מצויים בה כל המדורים הקבועים.

בין המשתתפים: ש. ה. ברגמן, אדם זרטל, שמעון קושניר, אהוד בן עזר, ד"ר עדה אברהם, אברהם שפירא, י. ד. אברמסקי, טורגנייב, קרישנא־מורטי, ועוד.

הפצה: בית עלים, רח' קרל נטר 3, תל־אביב ובחנויות הספרים המובחרות.

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

בן־עמי שרפשטיין (אוניברסיטת תל־אביב)

תרבות סין

סין, אין איש יכול לשכוח. מוסיפה לחיות. יהיו אשר יהיו השינויים המתחוללים, או שעוד יתחוללו, איכה תוסיף סין הישנה לחיות בעצמותיה של החדשה.

הפרק הראשון, משלים ובנים, נותן מעין רקע מדיני וסוציולוגי לפרקים הבאים, על אמנים, היסטוריונים, קוסמוגראפים ופילוסופים.

אנדה דגן־הראל

ימים רבים

ספר ביכורים. שירי נופים פנימיים ובהם זריחה ושלכת, שורשים ועלים נידפים ברוח. רישומים: לאה ציטרקן.

יעקב צבי שרגל

עלי ספים

שירה שהבשילה מתוך צמיחת הושים ונפש בהוויה הארצישראלית וברוחה בה את אהבת החיים ובקשת מופלאם.

נתן שחם

מי שלח את הצפור

ציורים: שמואל כץ

מה זה „כנור" בלשון סתרים של התנגה. איך אפשר לגלות אקדח באמצעות חיבור רשלני של ילד — על כך ועל דברים נוספים, בספרו החדש של נתן שחם, המלווה איורים מעשה ידי שמואל כץ. חוקה־על־שניים אלה שוקצ'ה יהותה לידיהם ספר באה לילדים בגיל 12—8.

„הוועד להוצאת כתבי אחימאיר"

מודיע:

יצא לאור הספר

אב"א אחימאיר

„ברית הבריונים"

(כתבים נבחרים — כרך ג')

המחיר: —.10 ל"י

להשיג בחנויות הספרים

מפיץ: „ספרי איילי", רח' שטראוס 3 תל־אביב

הוצאת „יבנה" תל־אביב

רח' מזא"ה 4, טל. 611856; רח' אלנבי 80, טל. 625098

יצא לאור

חוברת לימי החופש

חשבון לכיתות א' ב' ג' ד'

מאת י. זר

4 חוברות חדשות המבוססות על הגישות החדישות במקצוע החשבון. חומר מגוון, משעשע ומאלף, השאוב מחיי הילד בחופש, ומסביבתו הקרובה. החוברות נדפסו בהידור בליווי ציורים.

כן נמצא למכירה בהוצאת „יבנה":

חשבון והנדסה לחופש לכיתות ד'—ז' מאת כיטוב, אחיה
חשבון לחופש לכיתות ב—ז מאת ירדני, רבינוביץ
עברית לימי החופש לכיתות א'—ז' מאת ירדני, רבינוביץ
תנ"ך לימי החופש לכיתות ב'—ה מאת ירדני, רבינוביץ
עלים, עברית לימי החופש לכיתות א—ו
מאת מלומד, אפרוני, ברשמן
אנגלית לימי החופש לכיתות ו'—ז' מאת ת. שכטר
דפים לחשבון — חוברות 10—1 מאת שרה בורק

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ

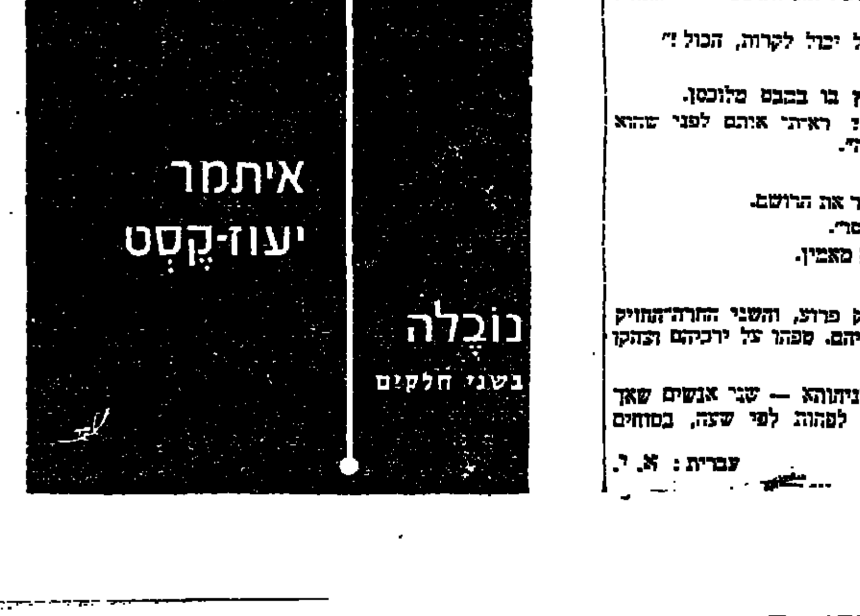

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הגנה אמיצה וערמומית

ברידג'

בעריכת ב. גשרי

יד השבוע: מחלק דרום. הכל פגיעים.

צפון
♠ 9 4 3
♡ 7 2
◇ A Q 10 6 7 4
♣ 8 3

מערב
♠ J 6 2
♡ 10 9 8 6
◇ 8 5 2
♣ K 10 5

מזרח
♠ K 10 7 5
♡ 5 4 3
◇ K 6
♣ Q J 7 2

דרום
♠ A Q 8
♡ A K Q J
◇ J 3
♣ A 9 6 4

בתחרות קבוצות הגיעו דרום־צפון לחוזה סופי של „3 בלי שליט" בשני השולחנות לאחר מהלך הכרזה שיגרתי. בשני המקרים התחיל מערב את ההגנה עם ה־10 הארט שנלקח ביד הכרוז עם ה־A הארט.

בשולחן הראשון שיחק הכרוז את ה־J דיאמונד מידו, רהם דיאמונד נמוך מהדומם בבנין עקיפה. מזרח עזק את ה־6 דיאמונד ללא היסוס. הכרוז המשיך בדיאמונד נמוך ושם את ה־10 דיאמונד מהדומם. כאן „הפתיע" מזרח בהופיעו עם ה־K דיאמונד שוכה בלקיחה. מזרח חזר בקלאב נמוך. ההגנה זכתה בשתי לקיחות קלאב לפני שהכרוז זכה בלקיחה עם ה־A קלאב. הכרוז משך את קלפי ההארט הגבוהים, ויצא כ־ידו עם הקלאב הרביעי שנלקח ביד מזרח עם ה־Q קלאב. זה חזר עם ה־10 ספייד הכרוז עקף בהצלחה עם ה־Q ספייד בידו שזכה בלקיחה. ה־כרוז זכה בלקיחה נוספת עם ה־A ספייד, אך נכשל בביצוע החוזה ל־אחר שיכול היה להשיג רק שמונה לקיחות (ארבע בהארט, שתיים ב־ספייד, אחת בדיאמונד ואחת ב־קלאב). ההגנה המכשילה את הכרוז זכורה למשחקו „האמיצי" של מזרח.

בשולחן השני שיחק הכרוז דיא־מונד נמוך מידו, ושם את ה־10 דיא־מונד מהדומם. גם כאן שיחק מזרח בצורה „אמיצה" כאשר שם דיאמונד נמוך והרשה ל־10 לזכות בלקיחה בדומם. אולם הכרוז עלנו חשש מ־המשמנה פה, ומשחק עתה ספייד נמוך מהדומם, כאשר הוא עוקף בהצלחה עם ה־Q ספייד בידו. כעת היו ל־כרוז תשע לקיחות בטוחות והוא החליט לשחק „על בטוח". הוא משך ארבע לקיחות הארט, שתי לקיחות ספייד, ואת ה־A קלאב והמשיך עם ה־J דיאמונד. כאשר הוא שם את ה־A דיאמונד מהדומם. על לקיחה זו נפל כמובן ה־K דיאמונד של מזרח, והכרוז יכול היה לזכות את כל שש הלקיחות בדיאמונד שהביאו לו בסיכום את כל שלוש־עשרה הל־קיחות האפשריות.

הפער בין התוצאות שבשני ה־שולחנות היה עצום, למרות שבשני המקרים השתמש באותו קו־הגנה. נתברר שאפשר להתגבר על הגנה אמיצה וערמומית כאשר משחקים „על בטוח" ומוכנים להסתפק ב־מועט בבידות הצורך.

אליפות תל־אביב לזוגות

השבוע נסתיימה התחרות הארוכה של גמר אליפות ת"א לזוגות לשנת 1972. אליפות השנה נפלה בחלקם של האמנים הבין־לאומיים (1) אלי־קים שאופל ויוליאן פרידריך שחזר־ בילו במקום הראשון כבר בסיבו־בים ההתחלתיים. הם הולכו אכבב לקראת הסוף, אך הצליחו לסיים ב־הפרש ניכר לפני אלופי אשתקד (2) משה כך והד"ר ניסן רנד, כאשר אלה מקדימים בהפרש (3) ד"ר פאול לוקאצ' וה. זליגבון.

חלק מהכתת של אליפות השנה הי־עם בשל הרכבם של אלופי הארץ כאשתקד שמשפר ששחק שבבר ב־תחרות הבין־לאומי ולא הצליחו להת־פנל לכולב הגמר, להפתעת הכל. ב־גמר התמודדו 24 זוגות (מתוך יותר ממאה שהתחילו בתחרויות המוקד־מות). הבינה הראשונים יעפילו ישי־רות לשלב גמר אליפות ה־ארץ, ששת הזוגות הבאים (10—15) יוכלו להתמודד בתחרות הפליי־אוף הארצית. להלן התוצאות הסופיות של אליפות ת"א לזוגות לשנת 1972: (1) שאופל — פרידריך: 311 (2) ד"ר רנד — כך: 286 (3) ד"ר לו־קאצ' — זליגבון: 284 (4) גבי שפן — קינר: 268 (5) הכטריט — לוויס: 267 (6) ד"ר בוגר — סירקין: 258 (7) שייבן — דבבר: 253 (8) ד"ר קרוקבסקי — בן בחור: 247 (9) א־לבוגר — אדלבאום: 245 (10) גבי ביצוב — גינצבורג: 240 (11) ד"ר גיפבן — כבר: 231 (12) דומבבי — קפיטסה: 227 (13) קורץ — ל־בל: 220 (14) מוסקוביץ — בלוך: 217 (15) ברוך — מלצר: 216.

לחץ בלתי פוסק

שחמט

בעריכת משה צ'רניאק

הסגולה המאפיינת את גדולי השח־מט היא יכולתם לממש עדיפות עמ־דתית ולהפכה ליתרון מוחשי מבלי להעניק ליריב סיכויי־נגד כלשהם.

יריבו של אולמן במשחק הבא הוא אמן צעיר מוכשר; משנקלע למצב קשה הוא מבין את מלוא כשרונו הטקטי. כל יריב פחות חזק יתכן והיה מצליח להחלץ מן המסד. אך אולמן בולם את כל תכסיסיו ביד חזקה ובטוחה.

לבן: אולמן   שחור: קנאק
גרמניה מזרחית, 1972

1. ג4, פ"ז6; 2. פ"ג3, ז6; 3. פ"ג3, ג5; 4. ז3, ב6; 5. ר"ז2, ר"ב7; 6. 0—0, ר"ז7; 7. ד4, ג:ד4; 8. מה:ד4!

הכאה שיגרתית, בפרש, היתה מאפ־שרת חילופי רצים וכיוצא בזה — פישוט העמדה. הלבן הקדים להפסיד „טמפו".

8... פ"ג6; 9. מה"ד4, 0—0; 10. ב3, א6 ?!

רעיון נועז. השחור מכין התקפה באגף המלכה אך אולמן יוכיח כי אין היא חזקה כפי שנראית.

11. צ"ד1, ב5; 12. ג:ב5, א:ב5; 13. פ:ב5, פ"ד5;

השחור סמך על מסע זה המכין ר"א6.

14. צ:ד5, ה:ד5; 15. ר"ב2, ד6; 16. א4, מה"ד7; 17. צ"ד1

כבר השיג הלבן עדיפות־מה; ר אין זה סוף פסוק.

17... פ"ד8;

כדי להמשיך פ"ה6־ג5.

18. פ"ה4, ה5;

כמובן, לא 18... ז5? כי אז 19. פ"ד5! ובאיים פ"ה:א6.

19. ר"ד:א6.

אחר 19. צ:ד5, פ"ה6; היה השחור זוכה לסיכויי־נגד כלשהם.

19... ר"ב5; 20. צ:ד5, פ"ה6;

גם עתה אסור 20... ז5 בשל 21. פ:ז5!

21. מה:ב4, 41; 22. פ"ה5, ז:ה5; 23. ה:ה5, צ"א־ג8; 24. מה"ה4!

מאיים, מלבד הכאה ישירה ב־ה5 גם 25. פ"ה6+, מ"ח8; 26. ר:ח7+ עד לכידת המלכה השחורה. כדי למנוע זאת נאלץ השחור להפקיר רגלי נוסף.

24... ר"ה6; 25. צ"ה6, מה"ב6!;

הגנה מתוחכמת, אם 26. צ:ה6, ר:ב2 ואם 26. ר:ה6 ?!, או 26... צ"ג1+ ומט ב־ח1.

26. ר"א3, פ"ה5; 27. צ:ה6, ז:ה6; 28. פ"ה7+

המשך מדויק. אחרי 28. 41, צ"ג־ד8; (28... מה"ה1; 29. ה:ה5!) 29. ה:ה5, צ"ד1+; 30. מ"ז2, מה"ב6+; המצב איננו ברור.

28... מ"ז8; 29. צ:ה6, מה:ה8; 30. מה"ד4!

עתה, על 30... צ"ד יבוא 31. פ"ד6.

30... פ"ה6; 31. מה"ח4, השחור נכנע.

אם 31... פ"ג5 או 32. פ"ד6, מה"ג6; 33. פ"ה4! עם זכיה בחומר נוסף.

בעיה מס' 681
ג. קאלנדרה, 1971

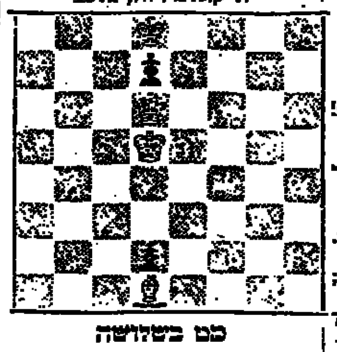

מט בשלושה

בעיה מס' 682
ג. הלברשדט, 1955
פרס ראשון

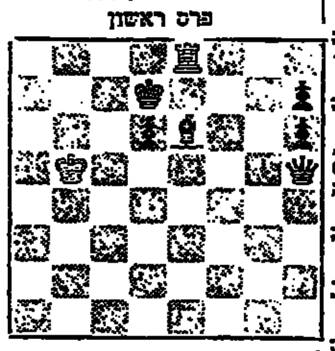

מט בחמישה

פרס יופי מפוקפק

כאשר בתורים במשחק ל„פרס יו־פי" אין זה מספיק שיעשו בו כמה מסעי ראווה. התנאי לקבלת פרס־יופי הוא: א) רעיון מקורי ומהנה, ב) ביצוע מושלם שאינו מושתת על טעות גסה של היריב. המשחק הבא, שזכה לפרס יופי באחת ההת־רויות בארה"ב, נבחר כנראה בשל חוסר מועמדים אחרים.

אגב, באליפות אחרונה של ישר־אל, זכו לפרסי־יופי משחקים על סמך מסע נאה של אחד הצדדים ר בלי להביא בחשבון את הנכון ה־כללי של המשחק.

לבן: קארקלינש   שחור: קומנס
ארה"ב, 1972

1. ה4, ג5; 2. פ"ז3, ד6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, פ"ז6; 5. פ"ג3, ה6; 6. ר"ה2, ר"ה7; 7. 0—0, פ"ג6; 8. ח4, א6; 9. ר"ה3, ב5; 10. א3, ר"ב7; 11. מה"ד2, פ"ב8; 12. פ:ה6!?, ז:ה6; 13. מה"ד4, פ"ג4; 14. מה:ה5, מ"ז7; 15. ר:ג4, ב:ג4; 16. ט"ט... 17. צ:ז6+?!

הקרבה זו היתה צריכה להביא ל־תיקו בלבד.

17... מ:ז6; 18. מה"ד4+, מ"ג5; 19. מה"ה6+, מ"ג8; 20. מה:ה6+, מ"ד7; 21. צ"ד1, מה"ד8?;

מסע זה מכריע. הנכון הוא 21... מה:ה8! הלבן חייב להסתפק בתה־ורה. השחור חשש כנראה מפני 22. פ"א4 ולא הבחין כי יש לו הגנה — 22... ר"ג5!

22. פ"א4, ר"ג6; 23. מה:ה6+, מה"ד7; 24. מה:א8+, מה"ב8; 25. מה:א6+, השחור נכנע.

פתרון הבעיה

מס' 680 (גאורדייטשהויל): 1. ר"ג4! (1. צ"ב18, מ"ב3; 2. צ:ב4+, מ"א3; או 1. מ"ג21, צ"ג5+; 2. מ"ב3, צ"ג3+; 3. מ:ב4, מ"ב2; וזוכה) 1... צ"ג15; (מסעי המלך מביאים ל־תיקו: 1... מ"ב3; 2. צ"ז2+ או 1... מ"ב1; 2. צ"ב8) 2. ר"ה81! (מסמר הבעיה: לא 2. צ"ז41, צ:ג4;) 2... מ"ב2; 3. צ"ב8, צ—ג1+; 4. מ"ד2, צ"ג2+; 5. כ"ד1, אויכה; 6. צ:ב4+, מ"ב2; 7. צ"ג4, צ"ג5; (או 7... צ"ג2+; 8. מ:ג2, מה"א5+; 9. ...) 8. צ"ב4+! (לא 8. צ:ג2, צ"ג4+) 8... צ"ב2; 9. צ"ג4, היקו: לפח חזור עם איום בצור על...

שחמט בישראל

כנן ניצח בטהרן. שמעון כנן, אלוף ישראל לשעבר, ניצח בצורה משכנעת ביותר בתחרות האיזור ה־אסיאני, בטהרן. הוא יוזמן, בעקבות נצחונו, להשתתף באחת משתי ה־תחרויות הבין־אזוריות, בשנת 1973. נציגה השני של ישראל בתחרות טהרן, עוזי גלר, התאושש במעט לק־ראת סופה (ניצח את אריסטון). ה־תוצאות: כנן 8 (מ־9), חסן האמי־סומן 5½, שאריף 5, אתם 4½, גלר, ארון 4, סומרבאור 3½, הרגרי 3, כואר 2.

ידיעות בקצרה. בתחרות אמנים בחיפה נותרו שני סיבובים בלבד. מוביל, אחר 9 סיבובים בליימן עם 7 (1); אחריו: רום 6 (1), בירנבוים 6, פרץ 5½ (2), בודיענסקי 4½ (2), הלמן 4, פוטסמן 3½ (3), פישר 3, ברגי, לשם 2½, הרשברג 2 (1), קלאוזנר 1½ (2) ● שבצה מטעם ועדת הנוער שליד האגוד הישראלי לשחמט הגישו את התפטרותם, הם: ז. אורן, א. בוך, ד. בן־ציון, א. גרוס, א. הדר, ד. פיקלני ורכז הועדה, ש. קנדלשיין. נימוקי התפטרותם: חו־סר אפשרות לפעול כראוי במסגרת ה־קיימת ● באליפות המועדון „לסקר" נערך הסיבוב ה־11. וולפינגר ניצח את לביא, סמילטינר את גוטליב, בשיאן את סהר. מלאכי סיים ב־תיקו עם גלוהמן. צ'רניאק הפסיד ל־גלוהמן במשחק שהוקפא. בדייעקב פרש מן התחרות וכל תוצאותיו בוט־לו. עתה מוביל מלאכי עם 8½ (מ־11) ויש לו סיכויים טובים למקום הראשון. אחריו: צ'רניאק, סמילטי־נר, לביא, פלאס, גלוהמן ומשיאן ● ב־5 ביוני תקיים בכפר־סבא (בית הסטודנט) התחרות המסורתית לקבו־צת נוער ● באליפות ה„מתחיה" של המועדון „רשבסקי" ת"א, מובילים אחרי 5 סיבובים: קורצאג 4 נק', פיקלני, ששרן 3½(1), הדר 3(1), ישע 2(2).

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה. בדורטמונד נשים על אליפות העולם בין גפרינדשווילי לקושניר הובילה הראשונה בשיעור 4:1½. המשחק החמישי נסתיים ב־תיקו ובשישי ניצחה האלופה ● אלי־פות דנמרק נערכה בהרכב חלש יח־סית. ניצח סוון הנן שצבר 8 נקודות בתוך 10 סיבובים. השתתפו 28 שח־מטאים בתחרות „סוויצרית" ● הפוס רודריגס הוא אלופה החדש של קובה. הוא סיים את התחרות בלתי מנוצח (15 מ־19), אשר לשני האמנים הבינלאומיים — היכנס הפס מקום שלישי וקובו — שישי ● בוורנה, שבבולגריה נערכה אליפות אירופה לקבוצות עובדי הרכבת. ה־קבוצה הסובייטית עם פולוגייבסקי, טייבן ויודוביץ בלוחות הראשונים הגיעה למקום השני, חצי נקודה אח־רי הקבוצה הבולגרית.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

1.6.72

	שער	שינוי	קונים
מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
הסנל (ש)	61		61.5
אליאנס ב' (ש)	771		771
אלקו 1 (ש)	111		
אלקו 2.5 (ב)	110		109
אלקטרה 1 (ש)	197.5	+0.5	195
אלקטרה 5 (ש)	190		187
ארגמן (ש)	338		335
ארגמן (ב)	337.5	−3.5	340
ארגמן (ר"מ) (ב)	341	−9	348
אתא ב' (ב)	194	−1	193.5
אתא ג' (ב)	193.5		192.5
אתא כימיה (ב)	182	+1	
בית תרכב (ב)	68	−1	68
דובק ר"מ (ב)	329.5	−2.5	338
קידר 1 (ש)	260		
קידר 10 (ש)	172	+2	173.5
כבלים (ב)	165.5		165
כרמ ר"ב (ב)	131		131
מכבת (ש)	117.5	+1.5	
כימיקלים (ש)	61.5	−0.5	62
לאיס ר"מ (ב)	93.5		95
מולר (ש)	171		
מחשטן ר"מ (ב)	276	+2	278
סבנ (ש)	764	−1	
סבנ (ב)	784	−1	
פיניציה ר"מ (ב)	115		115
מפעלי נייר (ש)	275	+1	275
עסיס ב' (ש)	250		250
שמן ר"מ (ב)	114.5		114.5
תעל ב' (ב)	198.5	−0.5	194
עדר (ש)	94.5		
בנקים וביטוח			
אמר עלבון (ב)	138	+1	136
אי הי הי (ב)	270		
אמר להשקעה (ב)	337		
אי.די.בי. ר"ג (ש)	153		193.5
אי.די.בי. ב (ש)	232		
בנק אגוד (ש)	218	−1	
אמפתי (ב)	137	−0.5	
אי בריטי ר"ב (ש)	178		
אי בריטי (ש)	180		
דיסקונט א' (ש)	355.5		
בנק לחקלאות ר"ב (ש)	102		
בנק מזרחי (ב)	131.5	−0.5	
פועלים (ש)	247		247
פועלים ר"מ (ב)	262.5		262.5
בנק כרמל (ב)	145	+2	145
לאומי רגיל (ש)	313	+2	313
משכן בנין (ב)	145		
סחר חוץ (ב)	255		
פ' העשיה 9% (ש)	55.5	+0.5	54.5
פ' משכ' (ב)	191		
מכשי שכ' (ב)	148		148
כלל תעשיה (ש)	129.5	+1	
מרכזות ב' (ש)	182	−0.5	182
המנה (ב)	161.5	+0.5	182
ו' ק' כ' — I (ש)	194		
ריקפי — 10 (ב)	111	−2	169.5
ספחות ר"מ (ב)	180		
משנה (ב)	172		171.5
סחר ג' (ב)	157	−0.5	157.5
צור (ב)	148	−0.5	
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	153.5		
אפריקה 1 (ש)	349		
אפריקה 10 (ש)	320		317
חבי השיכון (ש)	229		225
חבי השיכון (ב)	233.5		237.5
משכני זהב (ש)	97		96
ישרס (ש)	138	−1	137
ג. ובכין (ש)	224		223.5
מהדרין (ש)	159.5		
פרי אור (ש)	174.5		
אבנ' — יקי (ב)	115.5		115
באות אביב (ש)	86.5	−0.5	86.5
ריאלקו (ש)	127.5		128
רסקו ר"ב (ב)	97	−0.5	
רסקו (ש)	72		70
דלק ונפט			
דלק ב' (ש)	180	−1	

	שער	שינוי	קונים
דלק (ש)	167.5	+1	169
ירדן א' (ש)	73	−1.5	
חברות להשקעה			
אלגר (ב)	80.5	+0.5	
אלרן (כ)	185	−1	181
פועלים (ב)	209	+1	208
יצבא (ב)	84.5	+0.5	85
גוז (ב)	207		199
אמפא א' (ש)	115		
דיסקונט (ש)	186	+1	
צה (ש)	202		
יפה ב' (ש)	133	−7	
לאומי (ש)	183	−2	183
סחר חוץ (ש)	93.5	+1.5	
מזרחי ב' (ב)	109		
כיתן ב' (ש)	[illegible]		70
כלל (ב)	121	+1	121
שוק הפיננסי			
נפטא (ש)	70	+1	70
לפידות (ב)	140		140
לפידות (ב)	160	−6	
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	207	+1	
אמיסר (ש)	69.5		
6.5% בנק משכנ' לשיכון (ש)	113		112
6.5% כור (ש)	160		
7% צים (ב)	251		
מניות השתתפות			
איגיקו א' (ב)	79		
8% איגיקו (ב)	86		
7% פ' תעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	165		
6% פ' תעשיה גג (ש)	180		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	99.5		
גזית (ש)	63		
אגרות חוב			
צמודות דולר			
5% דשא יב המלוה (ש)	196.8	+0.3	
5% אג"ח יב המלוה (ב)	106		
6% הסבל חשיבה ב' (ש)	121.7	+0.5	
מלוות קלור באיד 6.5% אג"ח אקס (ש)	81.8	−0.5	
תלויים 5	114.7		
תלויים 6	114	+0.6	
תלויים 7	117.6	+0.7	
תלויים 8	102		
תלויים 9	103.6		
תלויים 10	105	−0.4	
תלויים 11	103.5	−0.4	
תלויים 13	104	+0.3	
תלויים 14	105.1	−0.2	
תלויים 15	105.7	+0.2	
תלויים 16	103.8	+0.5	
תלויים 17	105		
תלויים 18	104.4		
תלויים 10 עדה	103.4		
צמודות למדד			
מלוה בנמק 1962			
סדרה א	170		
סדרה ב	168.1		
סדרה יא	168.9		
מלוה בנמק 1968			
סדרה א'	147.3	−1	
סדרה ה'	145.8	−0.3	
סדרה מ"א	144.1	−0.9	
מלוה בנמק 1969			
סדרה א'	140.4	−0.3	
סדרה כ'	134.7	−0.4	
סדרה כ"א	133.6	−0.7	
מלוה קליטה 1962			
אינדקס 132.6	148.6		
מלוה קליטה 1963			
אינדקס 132.6	214.3	−0.3	
מלוה קליטה 1964			
אינדקס 138.5	194.4		
מלוה קליטה 1965			
אינדקס 110.1	175.6		
מלוה קליטה 1966			
אינדקס 118.7	145.1	−0.2	

מקרא: ר"מ — רגילות מבוכרות; א' — כמות א'; ב' — כמות ב'; ב' — מניה ב'; (ש) — על שם; (כ) — טו"ב; : בלתי ממוכפות — כמות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	204.2	194.5	194.5
ארז	115.0	109.5	109.5
איתן	115.28	—	112.46

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

רהיטי נצר־סירני למשרד בעל יוקרה

אם עדיין לא בקרת בתערוכת "אדם ומעונו" ביריד־המזרח, אל תחמיץ את ההזדמנות!

מפעלנו, שהוא הגדול והחדיש בארץ בשטח הרהוט המשרדי, מעמיד לרשותך מבחר עשיר ומגוון של דגמים חדשים של רהוט משרדי, בנוסף לאלה המפארים את אולמי התצוגה שלנו.

אם הנך מתכנן לרהט את משרדך, אנא בקר אותנו קודם לכן בביתן 32 — מועדון יצרני הרהיטים.

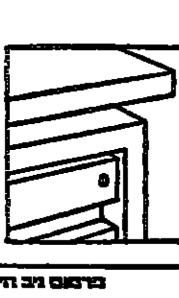

רהיטי נצר־סירני דואר באר יעקב טל. 03-965671

הצגה ומכירה ברחבי הארץ:
תל־אביב: רח' החשמונאים 91, טל. 03-252884
ירושלים: רח' כורש 6 — כרורי, טל. 02-222767
חיפה: דרך העצמאות 59, טל. 04-521387

לצליל מושלם
האזן למערכות Hi Fi Stereo של

השם בעל המוניטין העולמי
פטיפונים, מערכות, מגבירי קול, רמקולים, טיונרים וטייפים
מתקבלות גם הזמנות לעולים חדשים ומשוחררי מס
רק להזמנות עם אשורינו אחריות מלאה של ביחוד
מפיצים בלעדיים לישראל: א. יעקבס בע"מ
רח' לינקולן 10 ת"א טלפון 612009

בקרו באולם התצוגה שלנו בתערוכת „אדם ומעונו" ביריד המזרח ביתן מס' 29

„חומת־אנך" בע"מ
נתניה, רח' סמילנסקי 25 טלפון 23867—053

מציעה למכירה

דירות פאר
עם כל השכלולים
ברחוב סמילנסקי בנתניה

דירות לכניסה מידית בנות 4 חדרים ו־4½ חדרים
דירות בנות 4 חדרים כניסה תוך 8 עד 10 חדשים
דירות בנות 3½־5 חדרים בבנין רב קומות בהקמה ובנות...

מעונים לשכור
מחסן עם הקפאה עמוקה

מפעל לייצור מזון מעונין לשכור מחסן עם הקפאה עמוקה בקיבולת של עד 1,500 מע"ק

המעוניינים להשכיר מחסן כנ"ל יפנו בכתב לת.ד. 7095 ת"א, עבור כס' 38.

בלייכר־זיכהולץ, קבלני בנין בע"מ
אנו עוברים למשרדינו החדשים
ברחוב הנביאים 20 קומה ד'
ביום 2.6.72

שעות הקבלה: 08.00 – 13.00
16.30 – 19.00
טלפון 641371 • 667561 חיפה

רכוש דירה בגבעת הרקפות בחיפה

שלב ב'

על מורדות הכרמל המערבי בדרך הים — מוקמת קבוצת בנייני מגורים בהם דירות בנות 3½ ו־4 חדרים. מראה מרהיב עין מכל הדירות.

תכנון מודרני, בצוע ברמה גבוהה. משכנתאות בלתי צמודות לפי הנדרש.

מבני מגורים נוספים במרחב הכרמל ע"י החברה נמצאים בתכנון ובצוע.

פרטים במשרד החברה.

י. דרורי מהנדסים ובונים בע"מ
חיפה, רחוב מנחם 12 (פינת רחוב ירושלים 28) טלפון 65032

מבנה תעשיתי 1400 מטר
על שטח קרקע פרטית כ־9 דונם.
קרית אריה — פ"ת
כביש, כוח, מים, גג בטון וסידורים מצויינים לפרי־קה וטעינה (רמפה)
למכירה במחיר הזדמנותי
לפנות ת"ד 16512 ת"א

מדפיסים
למכירה שטנץ־טיגל 55 × 40
טל: 824485

מעונין להחליף 15־10 דונם בפרדס במושבה על חוף הים.
לפנות ת.ד. 4496 חיפה לממסר 27984.

מודעות ל„הארץ" ולכל העתונים מתקבלות במשרד „פאר" בן־יהודה 85 תל־אביב טל. 238631 רצוף 19.00—6.00 בימות השבוע, שבת לילה רשבה טלפון 39665

הידעת כי
אנשי צבא הקבע
נהנים מהנחה ניכרת
מדמי המנוי
ראה מודעה בעתון בעמוד 21
הארץ

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור־תל־אביב

מכרז קניות מס' 27/72־תא
אספקת 2,000 מעילי ניילון, לגברים

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות") מזמינה בזאת הצעות להספקת 2,000 מעילי ניילון, לגברים.

את ההצעות למכרזים הנ"ל יש להגיש על טופסי הצעה (הכוללים הנאים) שאפשר לקבלם במשרדי הסוכנות, בתל־אביב, רח' קפלן 17, חדר 438 החל ביום א' 4.6.72 שעה 09.00.

ההצעות חייבות להגיע לתיבת המכרזים שבכתובת הנ"ל, לא יאוחר מיום ה' 15.6.72 שעה 12.00.

הסוכנות אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הסוכנות שומרת לעצמה את הזכות לחלק את התמורה למספר יצרנים.

מדינת ישראל
שה"ת שירות התעסוקה

לשכת המודיעין
לתעסוקה ולהכוונה מקצועית

עברה
לרח' אבא הלל 6 פינת ריינס, ת"א.

טל. 247261—03 שלוחה 84
שעות קבלת קהל: 08.00 — 20.00

המועצה המקומית קרית ביאליק

מכרז 8/72

1. מוזמנים בזה הצעות מאת קבלנים לבצוע עבודות צבעות במוסדות הציבור.
2. את מסמכי המכרז אפשר לקבל במחלקה בהנדסה בשעות העבודה תמורת תשלום של 10.— ל"י שלא יוחזר.
3. פרטים נוספים הנוגעים אפשר לקבל במחלקה ההנדסית בשעות קבלת קהל.
4. את ההצעות יש להכניס במעטפות סגורות לתיבת ההצעות בחדר מזכיר המועצה בציון המכרז „מכרז 8/72 — עבודות צבעות" לא יאוחר מיום 15.6.72 שעה 17.30.
5. על מגיש ההצעה להפקיד בידי גזבר המועצה יחד עם הצעתו סך של 1000.— ל"י כמחויבים בערבות בנקאית או בהמחאה עצמית להבטחה של 75 יום.
6. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ג. קירשנר, ראש המועצה

המפתח לפרסום בארץ
פרסום ב־הארץ

מחיר הצדק

זה היה גובה שכר הטירחה ששולם לפרקליטים במשפטים שהסעירו-בעבר את הארץ

מאת נתן ריבון

אטוריה המשפטית הקצרה של היו משפטים לא מעטים, שהסעירו בשעתו את הצי־ א פהוה כ"נתיבי נפש" כיום.

במשפט רוזן מינה בית המשפט את עו"ד י. טוניק (כיום יו"ר לשכת עורכי הדין) לנהל את ההגנה, ב־ ההאם להוק סדר הדין הפלילי ה־ מחייב במקרה כזה מינוי סניגור מטעם המדינה לנאשם שאין לו סני־

הם סניגורים מטעם בית המשפט. לצורך כך גייסו מספר פרקלי־ טים למילואים (לא הוחזר שכר טרחה). הפרקליטים שליכדו סני־ גוריה על שני המפקדים הבכירים באותה פעולה רב־חן שמואל מלי־

מייגע. גרינולד זכה בשלושה מ־ תוך 4 סעיפי כתב האישום. על ה־ עבירה הרביעית בזמן באורח סמלי לקנס בסך לירה אחת. אולם נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים ד־ אז שישב במשפט, ד"ר ב. הלוי (כ־ יום ח"כ גח"ל), ציווה לשלם ל־ נאשם 200 ל"י "כחלק מההוצאות הב־ גתרו באוצר המדינה."

דמויות במשפטים מפורסמים (מימין): י. סהר, פ. רוזן, ב. טוביאנסקי, א. מלחי, י. ש. שפירא וי. טוניק.

היו גם משפטים בהתונים בהם היו מעורבים עובדי מדינה אזרחיים ובמדים. (ישראל בר למשל) שהו־ אשמו בעבירות כבדות. אך אלה היו משפטים בדלתיים סגורות, כגון מש־ פט האיש השלישי. היו גם ועדות חקירה ובדיקה — למשל בענין ה־ פרשה. כפי שלא פורסם תוכבם של משפטים ודיוני ועדות אלה ומי הופיע בהם, כך גם לא נודע שכר טרחת הפרקליטים שם ומי נשא בו.

ניק והסגן גבריאל דהן ועל טוראי שלום עופר היו: עורכי הדין מ. קריצמן, א. ליזצקי, י. אורן, ג. חסיד ומ. שויג. המשפט נמשך שנה. 3 זוכו ועל 8 הוטלו עונשי מאסר שמהם יותר הומתקו. ל־ ימים סייפר חלק מהנאשמים לרצות את עונשם ולקראות והמ"ש השכ"ב נותנו שני הנאשמים העיקריים — מלינקי ודהאן.

בעקבות הרשעת אנשי מג"ב הו־ עמד לדין גם מי שהיה אז מפקד החטיבה הצבאית באזור, אלוף מש־ נה ישכר שדמי, באשמת רצח ו־ הריגה מסבכות. הוא זוכה מאשמת הרצח, אך נקנס ב־10 פרוטות על הריגה מסבכות. עורך־הדין שהגן עליו היה יעקב סלומון. בפירסומים מאותם ימים לא נאמר מי שילם את שכר הטרחה ואם צה"ל השתתף בהוצאות. לא פורסם אם נאשמי מג"ב — אלה שלא מנו להם סני־ גורים מטעם בית המשפט — קיבלו השתתפות בהוצאות הגנתם.

משפט חיניאוי

מחמוד בכר מוחמד חיניאוי הוא איש פתח אשר בינואר 1965 חדר מירדן לישראל עם קבוצת חבלנים בחבל לכיש למטרות חבלה. בית־ דין צבאי דן אותו ביוני אותה שנה למוות. לאיש לא היה סניגור משלו ולשכת עורכי הדין, לפי פניית של־ טונות צה"ל, מינתה לו את עו"ד אביגדור מישאלי. בשל נימוק שרו־ מי, שלחיניאוי היתה זכות, בהתאם לסעיף 23 בחוק לשכת עורכי־הדין (שבוטל מאז), למנות לעצמו סני־ גור מירדן או מחו"ל — הצליח מי־ שאלי לבטל את גזר־הדין בערעור והתיק הוחזר לדיון מחדש בערכאה ראשונה. כאן "נהלך" לעזרתו של המחבל הפרקליט האלג'יריי־צרפתי ז'אק ורג'ס — מי שהגן על אנשי פ.ל.ג. שהתנדבו להגן עליו. אולם לאחר שורת עתירות לבית־המשפט הגבוה לצדק, סרב שר המשפטים דאז ד"ר דב יוסף לאשר מינויו כ־ סניגור.

לשכת עורכי הדין חזרה ומינתה את מישאלי כסניגורו של חיניאוי, כשסרב חיניאוי לשתף פעולה בכי־ עם הפרקליט הישראלי להתפטר. אולם, אב־בית־הדין לא הסכים בנימוק, כי "אין כופים על הנאשם סניגור, אלא כופים סניגור שישיע בידי בית־המשפט להרוץ משפט צדק". חיניאוי נדון ל־30 שנות מא־ סר. במארס אשתקד החליף בשומר ממשלה שמואל רוזנוער. שכר טר־ חתו של מישאלי שולם בהתאם ל־ תעריפי לשכת עורכי הדין.

הוראות שונות בספר החוקים מ־ אפשרות לבית־המשפט לפסוק השי־ תתפות בהוצאות. צד במשפט, גם אם אינו עובד מדינה. בשנים 1953/1955 התנהל בירושלים אחד המש־ פטים ההיסטוריים בתולדות המדי־ נה. במשפט זה, שנודע כמשפט קסטנר, הואשם מלכיאל גרינוולד (האיש שנפטר) על־ידי היועץ ה־ משפטי לממשלה (אז ח. כהן, כיום שופט בית המשפט העליון) בהוצ־ את דיבה על ד"ר ישראל קסטנר, מי שהיה דובר משרד המסחר וה־ תעשיה (נרצח בעקבות המשפט). במשפט זה הועלו קורות שואת יהו־ די מזרח אירופה.

סניגורו של גרינוולד היה אז עו"ד שמואל תמיר (כיום ח"כ המרכז העצמאי). היה זה משפט קשה ו־

גור. השופט מלחי הבע סכום כולל של 117 אלף ל"י לכיסוי ההוצאות הנגנתו ושר המכספים אישר לו רק 78,000 ל"י. למר טוניק ועוזריו שול־ מו 40,000 ל"י. פרט מעניין: הק־ ציב משפט רוזן כולו היה 191,000 ל"י, מבוסס על 20 ימי דיונים ו־20 ימי הכנה (למר טוניק היו 14 ימי הופעה רגילים במשפט ו־7 ימים מוארכים שנחשבו ל־9 ימים ו־40 ימי הכנה). השכר שנקבע תחילה למר טוניק היה 50 ל"י ליום ב־ תוספת הוצאות.

משפט באורי

אחת הפרשיות הראשונות שזע־ זעו את המדינה כמעט בימיה הראשו־ נים היתה פרשת מאיר טוביאנ־ סקי ז"ל. טוביאנסקי, עובד חברת החשמל, היה קצין הגנה ותיק (ל־ אחר התהבילינציה הועלה לדרגת סרן) ובימי 1948 היה ממונה, בין היתר, על שדות תעופה בירושלים. על האיש נפל חשד, כי הוא מעביר ידיעות לירדנים באמצעות פקידים בריטיים שעבדו עמו בחברה. אי־ סר בארי המנוח, מי שעמד אז ב־ ראש השי"י (שירות ידיעות של ה־ הגנה) הרכיב בית־דין שדה (כפי שכונה אז: "בית דין צבאי דהוף") בן שלושה קצינים שגזר פסק מוות על האיש. ללא סניגור, ללא זכות לצמד הגנה על עצמו וללא ערעור, בניגוד לכללי צדק אלמנטריים כל־ שהם, ואפילו ללא חסד אחרון של חנינה, נורה טוביאנסקי למוות באו־ תו יום (30.6.48) על־ידי כיתה יו־ רים. גזר־הדין בוצע בבוסתן ליד הכפר הנטוש בית ג'יז בהרי יהוד־ לים. רק שנה לאחר מכן, בעקבות פניותיה של האלמנה לנה טוביאנ־ סקי, אל שר הבטחון וראש הממש־ לה דאז דוד בן־גוריון — הוקמה חקירה שנערכה לפי הוראת ב.ג. — טוהר שמו של טוביאנסקי. הוא הו־ בא לקבורה בטכס צבאי ונחלק לו הכבוד הראוי. בהודעת משרד ה־ בטחון מ־4.7.49 נאמר בין השאר: "...התברר כי מאיר טוביאנסקי היה חף מפשע ופסק־הדין וביצועו היו טעות טרגית".

בעקבות מימצאי החקירה הועמד בארי לדין והמשפט בהריגת טו־ ביאנסקי. היועץ המשפטי לממשלה והתובע אז היה עו"ד י. ש. שפי־ רא. סניגורו של בארי — עו"ד י. סלומון. את המשפחה ייצג עו"ד א. ליוצקי המנוח. בארי הורשע ו־ נדון למאסר יום אחד. עו"ד ליוצ־ קי הודיע, כי לא יתבע פיצויים מבארי. לא מצאתי בסיקור העתו־ נות מאותם ימים כי שולם שכר טר־ חת לויצקי וסלומון.

כפר קאסם

ערב מבצע קדש ב־29.10.56 הוטל עוצר על שלושה כפרים ערבים ב־ משולש. אחד מהם היה כפר קא־ סם. העוצר נכנס לתוקף בשעה 5 אחה"צ, אולם עשרות פועלים מה־ כפר שהיו בסביבה לא הספיקו ל־ שוב לבתיהם לפני מועד העוצר. כשחזרו, נורו ונהרגו 47 מהם — בתוכם נשים וילדים — על־ידי אנ־ שי יחידת משמר הגבול ששהתה במקום. 11 נאשמים הועמדו לדין באשמת רצח בעקבות אותה פרשה מזועזעת. המשפט נערך בפני בי"ד צבאי. 6 מהנאשמים ביקשו מהפרק־ ליטות הצבאית הראשית למנות ל־

שפטים אלה היו מעורבים מדינת שהוריעו — או זו־ היו נאשים בהשתתפות הצב־ נהם. אולם מעולם לא פור־ השלומי שכר טרחה כה־רגבו־ צי שהוקצבו לפרקליטים ש־ בועדה ויתקן. עם זאת לא בעבר מי נשא בהוצאות ה־

המקרים המעניינים בא ל־ הציבור ב־4.11.61. פ. רו־ שהיה אז שר המשפטים בעל בכנסת לשאילתא י"כ ה. רובין המנוח (כשיעת בקשר למענק בסך 5,000 ניתן ליחזקאל סהר, מי ש־ אביל המשטרה והנציג יש־ אוסטריה, והודיע בשהי עד־ בעדות שקר במשפט הדיבה בן־גוריון — שורה המתנד־ סכום המענק שקיבל אז סהר, ב משרד המשטרה, היה ב־ להטיל עליו בית־המש־

אז פנחס רוזן: "יש עניין לעזור לעובדי המדינה לה־ צינורים לפי בחירתם, כשהם עומדים במאבקם עם התביעה ת". מר רוזן הסביר, כי שכר הסניגוריה במשפטו של סהר 20,000 ל"י ועוד 3,500 ל"י ת. המענק כיסה איפוא רק מסכומים אלו. כי שהוא או משרד המשפטים מר י. קר־ הסביר: "לפי הנוהג של המבו־ עובד מדינה שעבר עבי־ תו־לב להשתתפות בהוצאות

מלחי ורוזן

ים האחרונות היו שני מש־ פטים בהם שולמו הוצאות יה נכבדים. האחד במשפטו שהיה שופט בית־המשפט י בב"א עו"ד אליעזר מלחי. כאשמת קבלת שוחד 1) השני במשפטו של מצית אל־אקצה מייקל דניס רוהן ריה (1969). י בחר לעצמו את סניגוריו: . שרף המנוח א. רוזנבלום.

תקציב ללא תוכנית

לע"ת יתוספו 145 פקידים למרות שדובר על קיצוץ בתקן

מאת יהודית וינקלר

התקוות שתלו בתל־אביב בהחלפת המסים העירוניים במגמה להבריא את המשק העירוני ולהחזיר אמצעים להרחבת הפעולות והשירותים הישי־ רים לתושבים — נתבדו. הצעת תק־ ציבה של העיר לשנת הכספים 73/72 הוגשה באיחור רב, בשל המשא ומתן המתמשך בין הרשויות לממשלה ול־ ההסתדרות, שבא על סיומו בועדה הכלכלית של הבערך. ההצעה מעידה בפליל, כי בגידול הכללי בתקציב עולות במידה ניכרת התוספות לשרו־ תים עירוניים ופעולות.

יהושע רבינוביץ הניח על שולחן מועצת העירייה הצעת תקציב בסך 306 מיליון לירות ובכלל זה 35 מיליון לירות לשירותי האישפוז הנקראים עירוניים, אך מוחזקים על־ידי ה־ ממשלה, לעומת 262 מיליון ו־50 אלף לירות ב־71/72, מכלל זה 28 מיליון ו־750 אלף תקציב לשירותי האישפוז. הכנסות העירייה ממסים תגדלנה לעו־ מת השנה שעברה ב־31 מיליון ו־670 אלף לירות, מזה 14 מיליון לירות הגלאת מס ו־17 מיליון ו־670 אלף לירות גידול טבעי. בהכנסות ממסים: 11.6 מיליון תוספת המודת מס רכוש המועבר לקופת העירייה מהאוצר; גידול במספר הדירות והעסקים — 3140 דירות נוספו בשנה האחרונה ו־304 יחידות עסק המבטיחים הכנסה נוספת של כ־3 מיליון לירות. מהעל־ את תעריפי המים צפויה תוספת של כ־1.2 מיליון לירות. כן צפויה עליה בהכנסות מהיטל שילוט, אגרת הב־ ברת מקרקעין, מס שבח מקרקעין ואגרת כלי רכב.

יותר מ־8000 עובדים

התוספת הצפויה לקופת העירייה ממסים בסך 31 מיליון ו־670 אלף לירות הוא קצת יותר מ־10% מכלל התקציב. לעומת זאת, בסעיף שכר ומשכורות לעובדי העירייה חל גידול של כ־16.6%, שהם תוספת בסך 19.3 מיליון לירות ו־41% מהגידול בתק־ ציב לעומת 71/72. מר רבינוביץ מסר, כי בסך הכל יגדל מספר המש־ רות ב־145, מ־7869 ל־8014. אולם בנאום התקציב לפני שנה מסר מר רבינוביץ, כי מספר המשרות ב־ 71/72 יגיע ל־7607, דהיינו נוספו בשנת התקציב האחרונה 261 משרות בעירייה מעל למסגרה התקציבית.

נתונים אלה מתמיהים לנוכח הכר־ זות נבהרים בתל־אביב, כי אפשר היה לפטר כמאה מעובדי העירייה לו ניתן הדבר לביצוע, בלי לפגוע על ידי כך בפעולות העירייה ובשירותים לאורח.

ההוצאות העירוניות לפעולות מס־ תכמות בתקציב החדש ב־57.8 מיליון לירות לעומת 47 מיליון לירות אש־ תקד. הגידול הוא בכ־12 אחוזים בלבד. מכאן ניתן להסיק, כי לא צפויה הרחבה משמעותית של השי־ רותים להרשב וכי סעיפי הפעולות כצומצם בהיקפו הכספי במידה ניכרת לעומת הגידול התקציבי היחסי ב־ סעיף שכר ומשכורות.

פרעון חובות

מהתקציב לשנה זו מועדה העירייה 65 מיליון לירות לפרעון חובות, לעומת 49.5 מיליון אשתקד, גידול של 31.2%. סך כל חובות העירייה ל־31 במארס ש.ז. הגיע ל־325 מי־ ליון לירות, לעומת 278 מיליון אש־ תקד. את הגידול בסכום המיועד השנה לפרעון מלוות הסביר ראש ה־ עירייה בהוצאות הפיתוח; עלית אינ־ דקס המחירים, עלית היקף תקציבי הפיתוח כהוצאה מהתיקוריות. במשך ובמיוחד בענף הבניה ובהתחלת פר־ עון הקרן של מלוות שנתקבלו לפני כמספר שנים.

בסעיף "שרותים והשתתפויות כלליות" הגדילה העירייה את פרעון המלוות השנה מסכום של 5 מיליון ו־585 אלף לירות אשתקד, לכדי 12 מיליון ו־827 אלף לירות השנה.

נאום התקציב של מר רבינוביץ היה שגרתי, ללא רמז ולו הקל ביותר על יזמות או פעולה עירונית ב־ עלות היקף משמעותי לשינוי פני הדברים בעיר ולקביעת סולם עדיפו־ יות.

ביוב, תאורה, ריצוף

במלים ספורות בלבד הזכיר חיבור רשת הביוב העירונית למוביל של איגוד הערים בכיוון ראשון לציון, תוך הבעת תקוה, כי בחודשים ספ־ טמבר־אוקטובר יתאפשר החיבור. בדבריו התעלם ראש העירייה להלו־ טין מהמצב החמור המעמיד בסיכון שאלה את כל הפרויקט היקר וה־ מסובך של טיהור ימה של העיר: האמנם תוסר ההתנגדות בועדה ה־ ביוב העליונה להזרמת שפכי תל־ אביב לתעלה ראשון־לציון?

ראש העירייה ציין, כי נוספו 450 פנסים חדשים ברחובות ונמשכת הח־ לפת הפנסים הישנים. בשנה האחרו־ נה נוספו לעיר 13 ויכוורים. הפרויק־ טים התתמרתיים הגדולים בעיר כ־ מבצעים על־ידי חברת נתיבי איילון, המטפלת גם בהסדרת מקומות חניה חדשים.

מצוקת האישפוז

אשר למצוקת האישפוז — אין בידי העירייה פתרונות בידיים לצפי־ פות האיומה בבתי החולים. כספי תקציב האישפוז באים מקופת הממ־ שלה, אולם הניהול המעשי נתון בידי העירייה. איכא דמר רבינוביץ עצמו, במחלקות מסויימות התפוסה הממו־ צעת מגיעה ל־130%. אולם "הפתרון יבוא רק בטווח ארוך, עם גמר בני־ תם של המרכז הרפואי ברחוב וייצמן, בית החולים ע"ש איידנברג ביפו ובית החולים הממשלתי בתל־גיבו־ רים".

השבוע אמר אחד הרופאים, ויש בדבריו לבטא דעת רבים מעמיתיו, כי אינגו מבין מדוע אין העירייה יכולה להקים "עוד מספר מבנים ארעיים, כדי לשחרר את פרוזדורי בית החולים מחולים קשים."

משכנות עוני

קטע מאלף בנאומו של ראש העי־ ריה נוגע למלחמה בעוני: "במסגרת הטיפול בבצורת העוני נפתחו 2 כי־ תות גן נוספות לגילאי 4 וכן נפתחו 5 מעונות גן נוספים בשיתוף עם ארגון נשים למען תל־אביב—יפו. אשר לשכונת העוני חזר ראש ה־ עירייה על מבכורי אוכלוסיית העוני בעיר, כפי שפורסם כבר פעמים רבות, וסיכם את הנושא: "תבענו מהממשלה בסכיל תל־אביב—יפו 12 אלף פתרונות־דיור לדרי משכנות־ עוני אלה, מתוך 47 אלף פתרונות שהוחלט עליהם בממשלה להקימה של חמש שנים. אנו רוצים לקוות שה־ ממשלה תמצא דרכים להענות לתבי־ עתנו ולסייע לנו בקידום הפתרונות לבעיה חמורה זו בעירנו, למען כבור בבעד מועד וצועים בהוטם סעד זה".

ומסיים ראש העירייה פרק זה: "...לשנה 1972 הסכים משרד השיכון ל־1700 פתרונות בלבד, אך כדי ל־ קדם פני רשות צפויות יש צורך בהגדלה ניכרת של מספר הפתרונות בתל־אביב בשנים הראשונות של הב־ נית הנומה שהממשלה אימצה לעצ־ מה".

המוזיאון

לעומת מצוקת הדיור ציין ראש העירייה בגאוה רבה את התפתחותה בקרית התרבות החדשה: "מוזיאון תל־אביב החדש פתח שעריו לציבור הרחב וגבר רישומו בחיי התרבות המתפסים בעירנו. בניית הספריה ה־ מרכזית שלנו ליד המוזיאון החדש נמצאת בעיצומה ועם השלמתה ית־ חקף בעיר גבם תרבותי היובי שחסרו־ נו כה מורגש בחיים הרוחניים של העיר. שני בניינים אלה, עם הכבודת רחבות הידיים, יהוו נכסים ארכיטק־ טוניים רבי ערך שיוסיפו ליופיה של תל־אביב ולגאוות תושביה עליה".

אשר לתכנית ל' — לדעת ראש העירייה "תכנית ל' באיזור ל' מת־ פתחת בקצב המניח את הדעת".

במסגרת הפרק המכונה בפי ראש העירייה "יחסות חדשוה" מנה נוש־ אים "בודדים" כמאריבה סיטי, יפו העתיקה, מרכז הספורט הלאומי, קרית העסקים עתידית מדע, רכבת התחתית, לנסה לעידוד השקעות.

בתחום הפקיעה, האלימות, הפרת סדר, כחולים בתחום הפיקוח העי־ רוני, המנגנון התנפנה ואוכל כל חלקה הקציבית טובה — לא היו התבטאויות בנאום התקציב. העדרם של אלה והיכצאותם של הנושאים שכנותי מפידים, נוסף על עדיפויות תקציביות, על הצפוי לנו השנה — קיצרה בתחומי הפעילויות העירוניות השוטפות, פיתוח הרחבה על ידי מפעלים חברות המשותפים עם ה־ ממשלה או הפרטים באורח עצמאי, ללא תלות במנגנון העירייה ובתק־ ציבה.

50 אלף ג'ימס בונדים

תופעה מדאיגה של ריבוי מחזיקי נשק בלי רשיון

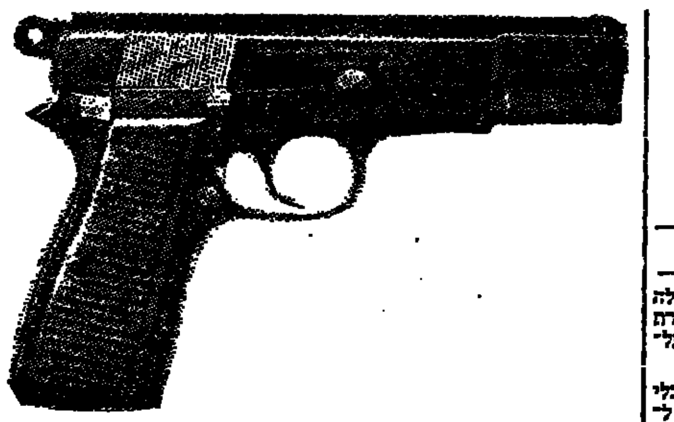

אקדח בראונינג

אקדח ברטה

מאת אבי ולנטין

כמה עשרות אלפי כלי יריה — ואפשר גם לנקוב במספר מפורש של כ־100 אלף — נמצאים בבעלות פר־ טית בישראל, אולם רק מיעוטם ב־ רשיון מטעם משרד־הפנים.

50 אלף רשיונות הוצאו השנה על־ ידי משרד־הפנים לכלי יריה הנמצ־ אים בידי אזרחי ישראל. כ־60% מ־ מספר זה הם רשיונות לכלי נשק להגנה עצמית — בעיקר אקדחים מ־ כל הסוגים הניתנים לרכישה בחנויות הנשק. שאר כלי הירייה הם רובי ציד ושפורים (אמר־ומטן). רק כ־20 רשיו־ נות ניתנו לבעלי תת־מקלעים או רובים ברוסיה. בעקבות החשש לרשיון זה מגבלות המקשות את אפשרויות התפעול הנשק.

למספר של 50 אלף יש להוסיף כמות גדולה של כלי נשק, אקדחים ותת־מקלעים, הנמצאים ברשות מוס־ דות ומשרדי ממשלה. עוד 2700 כלי יריה צבאיים — בעיקר תת־מקלע עוזי ורובים אנגליים — נמצאים ב־ היתר מצה"ל אצל גורמי־הגן כחב־ רות־שמירה, להם עניין משותף ב־ בטחון (נתון זה בלבד נכון לשנת 1970, אין נתונים על 1971/72). הגי־ דול במספר כלי הנשק הנמצאים ב־ רשות נאמד ב־15% לשנה.

סיכון המשאילים

כמות הנשק הנמצא בבעלות פר־ טית ללא רשיון, לדברי סגן־ניצב תבור, דובר המטה הארצי של המש־ טרה, היא לפחות זהה לזאת המוחזקת ברשות, אם לא יותר.

חלק מכלי יריה אלה משמש גם בנשקם של פושעים לפעולותיהם. אר־ לם מספר כלי הנשק המופעלים על־ ידי הפושעים, לדברי סגן־ניצב תבור, אינו עולה על כמה עשרות. גם כמות זו גורמת להעמקת תהליך השימוש בנשק חם בעולם־התחתון והי עם ההתגברות התופעה של "מקצוענים". באיזור תל־אביב ניתן לשכור כלי נשק למיבצע. המחירים משתנים. ה־ מקובל הוא סכום של 300 עד 500 ל"י לכלי, אולם נהוגה גם שיטה אחרת: הרווח של המשאיל הולך בגובה הסכום השודה. בגלל הסיכון בהשאלת כלי נשק — יש בכך סיוע לפשע אם נכשל המבצע — מקבלים המשאילים סכומים העולים לעתים על אלף ל"י לכלי.

מחיר אקדח ברטה 6.35 מ"מ ב־ חנויות הנשק (עבורו יש לקבל תחי־ לה רשיון) הוא 225 ל"י. אקדח F.N. 9 מ"מ משנת יצור 1963 עולה 430 ל"י. אותו דגם משנת יצור 1973 — 525 ל"י. אקדח סמית־וסון 0.38 אינץ' (אמריקאי) עולה כ־700 ל"י, אולם הוא לא נפוץ בארץ ומקובל לקנות אקדח כזה מספק שמחירו 205 ל"י.

דוד כהן, עובד עירית תל־אביב המטפל בנוער במצוקה, קובע במחק־ רו על נוער מנותק — קבוצות רחוב עברייניות מן המעמד הנמוך, המורכ־ בות מנערים מגיל 14 עד 20 שנה — כי בכנופיות הנוער העברייניות כבר מקובל להשתמש בנשק חם. אולם ה־ עובדה, כי תלמידי תיכון אינם מו־ דעים להחמרת הבעיה (הימצאות ה־ נשק) מעידה, כי השימוש בנשק־חם מוגבל לפי שעה לתחום של "והבר־ רוהי".

להדגמא מביא מוהס ראיון עם ג.ל. — נער מנותק משכונה בדרום תל־ אביב — שסיפר כי יש לו אקדח ו־ הוא משתמש בו לפי שעה לאיומים בלבד וגם זאת במסגרת השכונה או החבורה. הוא לא היפנה את הנשק כלפי בני נוער משכונת הצפון, משום שכלפיהם די בהפעלת ידיים או סכי־ נים, אך אם תהיה השגאה גדולה יו־ תר והשימוש בידיים לא יספיק, לא יהסס להשתמש בנשק. נגד אנשים או ילדים, שיש לו עמם יחסים ה־ דדיים חיוביים, לא ישתמש באלימות אף פעם.

במחקר מציין מוהס, כי "6 מתוך 20 הנשאלים היו מעורבים אישית בתגרות בהן השתמשו בנשק חם. ש־ לושה הפעילו נשק ושלושה נפצעו ממנו. שנים מהם נשפטו לתקופות מאסר על השימוש בנשק. אחד מהם טען שהוא עושה שימוש יום־יומי בנשק לביצוע מעשי עבריינות שונים וכמו האחרים — לצורך איומים בל־ בד. מבין הנשאלים — של אחד צעיר ואף יתר מספר ידיעה שלא פגעו, ושל שני האחרים איומה בלבד".

מקורות הנשק

הנשק הרב הנמצא בבעלות פר־ טית ללא רשיון מגיע ממקורות שו־ נים: שלל משלוש המלחמות ומפעו־ לות לכידת מחבלים לאחר מלחמת ששת־הימים, קניות מסוחרי נשק ב־ הגדה וגנבות ממקורות שונים.

שלוש המלחמות היו מקור לא אכ־ זב לנשק. יעיד על כך הגידול בתפו־ צת הנשק אחרי מלחמת ששת־הימים. כמויות גדולות של נשק נמצאות ב־ ידי מפקדים שלקחו תת־מקלעים ו־ אקדחים מהשלל כאשר נכבשו השט־ חים. נשק זה אינו משמש את העולם התחתון והוא מוחזק בידיים "נקיות". נשק ללא רשיון נמצא בידיים פר־ טיות עוד מתקופת הצבא"ל והפלמ"ח. לנשק זה בעיקר ערך סנטימנטלי. כ־ מזכרת.

נתונים על כלים שאבדו לצה"ל לא ניתן לקבל. דובר צה"ל גם לא גילה כמה כלי נשק נאספו במבצע התחרה כלי־יריה מחולי מילואים אחרי מל־ חמת ששת־הימים.

מקור אחר הוא גנבות. 316 כלי נשק נגנבו ב־1970 ועליהם דווח ל־ משטרה (ישנם מקרים בהם נפרצים בתים וכלי נשק המוחזקים ללא רש־ יון נגנבים, אך הנגנב לא מדווח על כך מחשש לעונש). נמצאו רק 17 מן הכלים הגנובים. 224 מהכלים ה־ גנובים היו אקדחים, 39 — רובים, 53 — תת־מקלעים. משמע, האקדחים נפוצים ומבוקשים.

הכמות של 53 תת־מקלעים גנובים היא מבסך של 2700 כלי נשק צבאיים בשנת 1970 בידי גורמים אזרחיים. נוסף למספרים אלה ישנן גנבות מ־ צה"ל, עליהן אין נתונים. מחנויות ה־ נשק נגנבו כלי־יריה בודדים. לפני כשש שנים נפרץ בית הנשק בבאר־ שבע ונגנבו כמה אקדחים. באותה תקופה נפרצה גם חנות בתל־אביב ונגנבו כמה אקדחים.

מספר הנשק בבעה מתנגבים בעיקר בליל המלבאים ברשותם מתקופה שלפני המלחמה. מקור זה הולך ו־ אבד את חשיבותו.

סוחרי הנשק הרשמיים הם "מחוץ לתחום" לגבי עבריינים המבקשים להצטייד בכלי יריה, בגלל הצורך ב־ קבלת רשיון ממשרד־הפנים. לא ניתן לקבל כלי יריה מחנות נשק לפני קבלת רשיון, עד שלושה חודשים מ־ יום הבקשה. רק לאחר בדיקה אופי המבקש מבחינה במשטרה על־ידי ה־ משטרה, והמצדקה לבקשת הקניה, ניתן הרשיון.

מתחילת שנה זו יש להצטייד גם באישור של משרד הבריאות כדי ל־ קבל רשיון לכלי יריה ובודקים אם המבקש לא היה מאושפז בבתי־חולים למחלות נפש.

באיזור תל־אביב שלוש חנויות למכירת נשק. כ־10 חנויות נוספות פזורות ברחבי הארץ, גם ביישובי הדרום. אחת החנויות בתל־אביב מוכרת 400 עד 500 אקדחים בשנה.

ביקורת על התחמושת

גם על כמות התחמושת יש ביקו־ רת. בעל אקדח יכול לקנות רק 100 כדורים בשנה. בעל רובה ציד — 600 כדורים בשנה ולרובה טשר — 1000 כדורים. את התחמושת ניתן לק־ נות רק באותה חנות בו נרכש כלי הירייה, כדי שניתן יהיה לנהל רישום מדויק של הכמות. אנשי העולם־התח־ תון משיגים את התחמושת מאותם מקורות מהם מגיע הנשק הבלתי־חו־ קי.

תת־מקלעים או רובים, כאלה ה־ נמצאים בשימוש צה"ל, לא נמכרים בישראל. שאול דובר, העוסק בענף סחר הנשק כמה שנים אומר, כי לדעתו אמצעי הפיקוח חמורים מאוד. "עושים הכל כדי שנשק לא יגיע בידיים פקיעות או כלשהן לידים ה־ ללא גבדעת.

על חומרי חבלה — אצבעות, פתי־ לים ונפצים — יש פיקוח חמור עוד יותר. החומר משמש בעיקר לצורך פיצוצים במחצבות ופריצת דרכים. החלוקה על החומר נעשית פעם ב־ שבוע, אחרי שההזמנה מטעם משרד העבודה אושרה אחרי בדיקה.

העונשים הניתנים לאנשים המחזי־ קים נשק ללא רשיון אינם יכולים להרתיע. אלי יערי, פקיד בכיר ב־ משרד הפנים והקרוב לענייני רישוי נשק, אמר לי, כי "הבעיה היא כגב־ שופטים בפניהם מובאים אנשים בה־ אשמת החזקת נשק ללא רשיון אינם רואים בכך פשע, אלא עבירה טכ־ נית. לכן הם נוטים להקל בעונשם של אלה".

אנשי משרד הפנים ערים לבעיה וגורסים, כי עתה מכוון המשרד שינויים בחוק כישראי לשינוי המצב. גם אנ־ שי המשטרה הרואים את חלקם בגי־ לוי הנשק ללא רשיון, בחיפושים כ־ אשר מתגלה רמז להימצאות נשק כזה בידיים פרטיות. אולם עובדה היא, כי כמויות הנשק ללא רשיון הנמצאות עדיין בידיים פרטיות הן גדולות מאוד.

הכר את עיט הסלעים

מאת עוזי פז

לעתים נדמה כי בארץ קטנה וצ־ אוכלסת כישראל, בה פעילים עשרות שנים זואולוגים וחובבי טבע לא מע־ טים, אין עוד סכוי לתגליות מרעי־ שות בעולם החי. אך מעטם למעט גילים בעלי־חיים, שהצליחו להת־ חמק במשך שנים מעיני החוקרים, ואין הכוונה לחסרי־חוליות. כחרקים ודומיהם, שאין מי שכשלה את עצמו כי אכן כולם נאספו ומוינו. הדב־ רים מתיחסים לזוחלים. לעופות ו־ ליונקים. נתברר רק בסוף שנות ה־ 50, כי בהרי הגרניט שבאזור אילת מצוי הורדון. חצבר ההדור. עט וחל המזכיר בדמותו דינוזאורוס קדום ו־ על גבו מספר פסים כתומים או צהו־ בים, המתבלטים על רקע צבעו ה־ ירקרק־אפור. גם הקרקל, אחי החתול בעל ציציות אזנים שחורות. המוכר היום מאזורים רבים בארץ, נחשב עד 1958 לאגדה ולמשאלה כמוסה של קומץ חובבים. הנה, נתבשרנו רק ל־ אחרונה, כי באחד הקניונים בצפון מדבר יהודה, מקנן עיט־הסלעים, הוא האוליר האירופי, הידוע מארצות דוברות אנגלית כ"גולדן איגל". עיט זה, עם ראש אחד או שניים, מוכר מסמליהן של כמה מארצות אירופה, ודמותו מפארת את דגליהן, בוליהן ומטבעותיהן.

עיט־הסלעים הוא הגדול שבעופות הדורסים, פרט לעיט־הים ולאוכלי ה־ נבלים, כנשרים וקונדורים. ארכו מגיע לכדי 90 ס"מ ומוטת כנפיו מתקרבת לשני מטרים. כמו לגבי דורסי־יום אחרים, משקל הנקבה רב יותר. היא עשויה להגיע לכדי 4.5—5 ק"ג, בן־זוגה, כ־3.5 ק"ג בלבד.

צבע העיטים הוא כהה. לקודקוד ולעורפם גוון זהוב, אשר היקנה להם את שמם האנגלי: "העיט המוזהב". ככלל העיטים רגליהם חזקות וצפר־ניהם הגדולות והכפופות פועלות כ־ צבת שאיבה. מוהיה סיכוי רב ל־ גלוחן בינוק. רגליהם משמשות סימן היכר לעיטים לעומת דורסיים אח־ רים כעקבים וניות, שכן לרגלי ה־ עיטים "מכנסיים" מנוצות. יש ה־ רואים בנוצות זה הגנה מפני נשיכות ושריטות של הטרף.

העיטים הם עופות ציד, ועיט־ה־ סלעים הוא המצליח שביניהם. אין לו התמחות צרת־תפריט ולכן אינו בררן גדול: כל מי שורף, מחולדה עד שועל, יערב לחיכו. גם זוחלים ועופות אינם נעדרים מתפריטו. דואה הוא בגאון מלכות במסלולו הקבוע ומשיבחין בטרף, יכווץ את כנפיו, ו־ יצלול כאבן, ידרוס את טרפו ב־ רגליו וישאנו עמו אל "שולחן ה־ אכילה". משקל קורבנו עשוי להגיע לכדי 5 ק"ג — היינו כמשקל גופו. שם, במקום מבטחים, יטרוף העיט את נגצת טרפו או יפשיטנו מ־ פרוותו.

עיט הסלעים

לעתים צדים העיטים בזוגות ותוך עזרה הדדית. אז, גם מחבוא של סבך לא יציל את הקורבן מצפורניהם. אחד מבני הזוג רובם בכנפיו על ענפי השיח והשני ממתין ליצור הנפחד עד שימלט ממחבואו. יש ועיטים אלה אף צדים גדיי יעלים ועפרי איילים, או גדיי עזים וטלאי כבשים.

בפולקלור של עמים אחדים מצו־ יים סיפורים על עיטים שנשאו עמם לטרודים תינוקות. זה הביא לרדיפה אחריהם. כתברר כי באזורי תפוצתם כמו בסקוטלנד, בשוויץ ובצפון מזרח ארה"ב, הושמדו בשיעור ניכר. כיום נותרו עיטי הסלעים בעיקר באזורים המאוכלסים בדלילות בסב־ פר ארצות סביב הים־התיכון, באירן ובהימאליה. גם נתברר כי עיטי הס־ לעים היו אחד ממיני העופות הרא־ שונים אשר הושפעו מחומרי־ההדברה לטיביהם. השפעתם של כימיקלים אלה התבטאה בדקות קבון של קלי־ פות הביצים ורובם נשברו מתחת ל־ דוגרת. ואלה שהחזיקו מעמד היו בלתי־פוריות. בסקוטלנד כמעט נפ־ סק הקינון עד לשנת 1966. אך כאן נאסר השימוש בדיאלדרין, ב־1967 נתחדשה שם הדגירה.

עיטי הסלעים הם עופות יציבים. הזוחות באזור שקטרו עשוי להגיע לכדי 20 קמ"ם ויותר. במשך כל ימות השנה. בהגיע המועד והזוגים בונים, או מחדשים, קן. הקן נבנה לרוב במצוק, אך לכל זוג מספר קנים בהם הוא משתמש לסרוגין. במצוק במד־ בר יהודה בו נמצא הזוג ישנם כ־ 4—5 קנים כאלה. המעידים כי אין הוסעתם שם מקרית וחד־פעמית. ב־ משך השנים צומחים הקנים לגובה ו־ לרוחב. הם עשויים להגיע לכדי 3 מ' לגובה ולמטר ומחצה לרוחב, ו־ בקנדה נמדד קן אחד שהגיע לכדי 6 מ' גובה. עובדה מעניינת היא, כי אף דורס אחר, כמו מתוך הכרה כבוד כלפי עיטי־הסלעים, אינו דוגר בסביבתם ובשכנותם.

עם גמר בניית הקן מטילה הנקבה שתי ביצים בהפרש של 3—4 ימים זו מזו, ומתחילה לדגור מיד עם הטלת הביצה הראשונה. עיקר עול הדגירה מוטל עליה, ואילו הזכר רק מסייע ודואג לתאכלתה: הוא מביא את הטרף אל שולחן האכילה, ה־ נמצא לא הרחק מהקן, וקורא לה לסעודה.

כששה שבועות לאחר תחילת הד־ גירה, בוקע התולה גוזל אחד, ומספר ימים לאחר מכן השני. אלא שימים אלה מספיקים לבכור כדי לצמוח מעט, והוא יכול עתה לקדם את אחיו הצעיר בבקירת מזון. ואמנם, מקרה נדיר לפדי הוא ששני גוזלים יגיעו לבגרות בקן העיט. כפי שקרה בקן במדבר יהודה.

בבקיעתם, הגוזלים לבנים, מכוסי פלומה צפופה. אז הם תלויים להל־ טין באמם. המאכילה אותם מקור־ מקור. אם האם מבה — אין צביהם מסוגל לגדלם. תפקידו אז מצטמצם להבאת המזון בלבד. בשלב מאוחר יותר, מביאים להם שני ההורים טרף שלם. רק מנוקה. הגוזלים לומדים לקרעו לגזרים בכוחות עצמם. בתחי־ לה, ההאכלות תכופות ומגיעות למס־ פר פעמים ביום, ואחר כך מצטמצם מספרן רק לאחת בכמה ימים.

לאט לאט הולך ונעלם צבעם ה־ לבן של הגוזלים. מתחת לפלומה ה־ פלומה צומחות נוצה ואברה. צבעם הופך שחור ולבן, וכתמי הלובן ייעלמו מנוצתם רק בגיל חמש.

הגוזלים עוזבים את הקן בגיל 9—10 שבועות. אך נשארים עוד זמן ניכר בסביבתו ושבים אליו ללינת לילה. אט אט הם לומדים מהוריהם את מלאכת הציד. כי עם בוא האביב הם יורחקו על־ידי הוריהם ויצטרכו לב־ צוא את תחום מחייתם ולהתקיים בו בכוחות עצמם. בהצלחה!

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו המנוקד, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדואר שולמו ע"י המען מניף הדואר הראשי
ברחוב אלנבי תל־אביב, אשור 6205

לכבוד
הארץ
מחי ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

2/6/72

שם פרטי ______ שם משפחה ______

הכתובת ______ טלפון מס' ______

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־× במשבצת המתאימה:

☐ עובדי מדינה — יה"ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מה"ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: הגזירים מהודקים בסיכות או הגזורים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דואר ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול - 55 אגורות לשורה / יום ו׳ 75 אגורות לשורה

הצעה מיוחדת
דרוש נגר רהיטים
מעוניין בשותף
במפעל קיים ללא השקעה
לפנות בצרוף קורות־חיים. ת.ד. 36514, ת״א

דרוש גהצן,
תופרות לזינגר
ואוברלוק
תנאים מצויינים.

לפנות רח׳ הסדנה 10,
קומה ג׳ ת״א,
טלפון: 823480.

לחברת ספנות בחיפה

דרוש ארכיבר

בעל נסיון של מספר שנים
בניהול ארכיב

ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין הכרחית

המעונינים יפנו קורות חיים, המלצות וציון מקומות עבודה קודמים לת.ד. 1501 חיפה
עבור „ארכיבר״.

אגוד הייעל בע״מ
יועצים לניהול
נתבקשו לבחור מועמד מתאים לתפקיד של:

ממונה על אחזקה

במפעל גדול באיזור תל-אביב

נדרש נסיון קודם בניהול אחזקה במפעל תעשייתי
רצוי נסיון בענף המזון

נא לפנות בכתב, תוך פרוט מלא של הכשרה ונסיון אל ת.ד. 6128 ת״א.
פניות ללא פרטים אישיים מלאים לא תיענינה.

סודיות מובטחת

לצה״ל
דרושים
העובדים הבאים:
לעבודה באזור ראשון לציון

א. כרסמים
ב. מחסנאים
ג. פועלי תעשיה
ד. נגרים
ה. מסגרים
ו. רתכים

● המעונינים יפנו בכתב לד.צ. 3036

דרוש
ליחידה במוסד למחקר ופיתוח
טכנאי והנדסאי אלקטרוניקה
לעבודה בציוד ספרתי מתקדם ומגוון

הכשרים:
בוגר בי״ס טכני, לאחר שירות צבאי, רצוי בוגרי מכ״מ, ידיעת השפה האנגלית לצורך קריאת חומר טכני.

● פניות בצירוף תולדות חיים יש לשלוח לת.ד. 7057
עבור ש. ו.

למוסד ממלכתי גדול
דרוש
מהנדס בנין

לתפקידי פיקוח על ביצוע עבודות מגוונות ובקנה מידה גדול.

מקום העבודה: חיפה
דרגת המשרה: ב׳ מהנדסים

על המועמדים להיות בעלי ותק מקצועי של 5 שנים.

דרוש רשיון נהיגה וכושר ניידות.

הצעות בכתב בליווי קורות חיים והאור מפורט של הכשלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 — תל־אביב, למס׳ 15 (067), לא יאוחר מיום 14.6.1972.

דרושים מועמדים בכל הארץ

אם סיימת חמישית או שישית תיכון.
אם אין לך מקצוע.

אם אתה מעוניין להחליף מקצוע.

תוכל להרויח כ־1000 לירות לחודש בשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ב״א לכבי ל.

שם:
כתובת:
השכלה:
גיל:

למפעלי טקסטיל
בית-שאן — נצרת בע״מ
למשרדם בתל־אביב

דרושים:

1) מנהלי חשבונות
2) כתבנית בעברית
(אנגלית יתרון)
3) פקידה אחראית —
למחלקת הייצוא

נא לפנות אל: ת.ד. 658 תל־אביב

מכון ויצמן למדע

ללשכה ליחסי ציבור
דרוש
איש יחסי ציבור

הכישורים הדרושים:
נסיון בכתיבה עיתונאית, בעריכת פרסומים ובהגשת לדפוס. ידיעה על בוריה של השפה העברית וידיעה טובה בשפה האנגלית.
רצוי בעל השכלה אקדמית ורקע במדעי הטבע.
משרה מס׳ 173.

על המעוניינים לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם למחלקת המנגנון ת.ד. 26 רחובות — בציון מס׳ המשרה.

Merci

דרושים
למפעלנו בעפולה

* **חשמלאי מוסמך**
בעל נסיון בתעשייה

* **עובד גילוטינה לדפוס**

בעלי נסיון יפנו לת.ד. 80, עפולה

למוסד למחקר באזור תל־אביב
דרושה מזכירה
לנהול משרד

כשורים:
● נסיון בנהול משרד
● הדפסה במכונת כתיבה עברית, רצוי גם אנגלית
● נשות מכתבים ופקוח על תיקות. תועדף בעלת נסיון כפקידה ראשית במהו״ל
● יום עבודה רצוף
● נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 7057, תל־אביב, עבור א. ה.

הצטרף
לשירות הקבע בצה״ל

לצה״ל דרושים מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:

- בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
- אפסנאים ומחסנאים טכניים
- חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
- מכונאי רכב וחשמלאי רכב
- בעלי מקצועות טכניים לחיל האויר
- נהגים לרכב מעל 4 טון

מועמדים במקצועות הנ״ל יוכלו לשלוח את התלוש המצורף לדואר צבאי 2146 עבור ״קבע״

גזור ושלח

אל: דואר צבאי 2146 צה״ל, עבור „קבע״.
הנני מעונין להקרא לראיון על מנת לברר הבאי ביוסי לשירות „קבע״.

מס׳ אישי ____ שם ____ גיל ____

כתובת ____ 2

הרג׳ם בע״מ
דרושים מתלמדים ועובדים בליטוש אבני חן

למד מקצוע מעניין עם עתיד!!!
רח׳ תובל 26 רמת־גן טל. 731967

כתבנית עברית
דרושה לחברה קבלנית להדפסת חשבונות
שעות עבודה 8—12
לפנות רח׳ שלי״ג 9 ת״א
טלפון: 245188.

לעבודות פתוח ובניה במערכות אלקטרוניות מתוחכמות

דרושים:

1. מהנדסי אלקטרוניקה.
2. טכנאי אלקטרוניקה.
3. מהנדסי מכונות
לתכנון ציוד אלקטרוני למערכות הנ״ל.
4. טכנאי מכונות
לתכנון ציוד אלקטרוני למערכות הנ״ל.

● לפנות לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס׳ 11); בלווית קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי, וכן מס׳ טלפון להתקשרות.

למפעל בינוי גדול בחיפה

דרושה
כתבנית מעולה

השולטת שליטה מלאה באנגלית ועברית
רצוי נסיון של לפחות 5 שנים

המעונינות תפנינה בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם אל ת. ד. 10036 חיפה
— סודיות מובטחת —

למשרד הנדסי בתל-אביב

דרושים:

● **מהנדס מכונות**
— לתכנון מתקני העבודה הרגילה ומתקנים תעשייתיים.

● **מהנדס אלקטרוניקה**
— לתכנון ופקוח על בצוע של מערכות אלקטרוניות משולבות (כולל מערכות שלט־בקרה).

● **טכנאי אלקטרוניקה**
— בעל נסיון של 3—4 שנים בשטחים הנ״ל.

● **שרטטת**
— בוגרת בי״ס מקצועי־טכני לעבודה שרטוט בלוויות השרטוט אלקטרוני.

● **פקידה כתבנית**
— דרושה שליטה בשפה העברית ויכולת קריאה והדפסה בשפה האנגלית.

● בקשות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת. ד. 7508 ת״א עבור ד.א.

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.
משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	681.— ל״י	885.— ל״י
נשוי + 1	720.— ל״י	924.— ל״י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של 100.— ל״י. לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

● **תזכה להטבות הבאות: —**
1. נסיעות ללא תשלום בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ״ח), מס עירוני ורכישת כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק״ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיודע בעת פנייתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה״ל.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

● פנה נא עם תעודת זהות ופנקס מלואים אל:
1. **בתל־אביב** — לשכת הגיוס, הקריה רח׳ ח׳ מס׳ 8, בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות ובימים שני ורביעי גם בשעות 4.00 עד 7.00 בערב.
2. **בבאר־שבע** — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן״) בימים שני ורביעי בשעות המשרד הרגילות.
3. **בירושלים** — בבית אגרון, רח׳ הלל 37, קומה ד׳, בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות.

למפעל מזון בסביבות ת״א
דרוש
מהנדס מכונות

בעל נסיון של שנתיים
בנושא אחזקה

נא לפנות בכתב לת.ד. 33157 ת״א
עבור מס. 539.

למועצה לשיווק פרי הדר
בנמל אשדוד דרושים
מפקחי טעינה

לעבודה על אוניות פרי
רצויים קציני ים בעלי נסיון

המועמדים יפנו בכתב בצרוף פירוט קורות חיים ונסיון לת. ד. 270 אשדוד עד יום 15.6.72.

למוסד ממלכתי בתל-אביב
דרושה
מזכירה למנהל היחידה

בדרגה י״א—י״ב אחיד

העבודה עד שעה 1700 עם תמורה עבור שעות נוספות.

לפנות לת.ד. 33190 ת״א, בציון נסיון קודם

דרושים:

1) **טכנאי שרטט**
לעבודות שרטוט מערכות ביוב, כבישים ותאומן.
רצוי בעל רכב.

2) **שרטט**
בעל נסיון רב בשרטוט מערכות כבישים, ניקוז, ביוב. אפשרי גם לעבודה חלקית.

טלפונים: 440531; 444472.

NCR

דרושים
עבור האגף לשיטות בקמעונאות בחיפה

צעירים עד גיל 27
לאחר שירות צבאי

הכישורים הדרושים:
— השכלה תיכונית
— ידיעת השפה האנגלית
— כושר הבעה בעל-פה

האנשים המתאימים יוכשרו בשיטות שיווק מתקדמות.

נא לפנות בכתב יד תוך ציון קורות חיים לי. א. מיטווק ובניו בע״מ מחלקת המנגנון, עבור משרה מס׳ 10—5 ת.ד. 1089 ת״א.

סודיות מובטחת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הבאה הפנויה:

[illegible]

מהנדס במערכת בה
מותקן מחשב י.ב.מ. 370/165

תאור התפקיד: טיפול בציוד היקפי, קוי תקשורת להעברת נתונים, מסופים מסוגים שונים ומחשבי מיני. התפקיד כולל התוקה ופיתוח של הציוד והתכנה הקשורה בו.

הכשירויות הדרושות: מהנדס אלקטרוני עם נסיון בטיפול במחשבים, ציוד היקפי וקוי תקשורת. רצוי ידיעה בתוכנת המערכת ההפעלה של מחשבי י.ב.מ. (P.S.)

קיימת אפשרות השתלמות לקראת תואר גבוה.
מס׳ המשרה: כב. 1/14.
המעונינים מתאימים הענים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם עד יום 9.6.72.

לדפי זהב
דרוש עוזר
למנהל מחלקת הוצאה לאור
לניהול צוות של 25 איש

הכישורים הדרושים:
1. תעודת בגרות (רצויה השכלה נוספת).
2. ידיעת עברית על בוריה וידיעה טובה באנגלית.
3. אחריות, רצינות, דינמיות.

נא לפנות בצירוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. [illegible] תל־אביב — כח אדם.

להברה בירושלים
דרושים

1. **מנהל(ת) חשבונות עצמאי(ת)**
בעל(ת) נסיון של 5 שנים לפחות.

2. **עובדת נשיונל מנוסה**
שתהיה מסוגלת גם לעבוד עם מחשב ״ניקסדורף״ לאחר הכשרה מתאימה.

תנאים טובים לאנשים המתאימים

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת. ד. 2270, ירושלים.
סודיות מובטחת

לחברה א״י לאוטומובילים בע״מ
מפיצי Ford בישראל

דרושים

* **מחסנאים**
נסיון בעבודות מחסנאות, רצוי ידע בחילוף לרכב. עבודה זמנית בשלב זה, סיכוי לעבודה קבועה.

* **מחסנאים טכניים לחלקי חילוף**
נסיון של שנה לפחות במקצוע זה. לאחר שרות צבאי.

המעונינים יפנו לחברתנו בת״א רח׳ המסגר 43 כח אדם בימים א׳—ב׳ בין השעות [illegible]—15.00

דרושים

1) איש יחסי צבור למוסד צבורי באזור תל אביב.
שליטה מצוינת באנגלית, שליטה בעברית.
2) מזכירה-עוזר, גם בתל-אביב, מצוינת בעברית, שליטה טובה באנגלית. התפקיד דורש תרגומים והדפסה בבתי הדפוס.

נא לשלוח פירוט נסיון בעבודה, קורות ומשכורת מבוקשת לת.ד. 273 עבור 12 [illegible]

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק

דרוש
מהנדס אלקטרוניקה

לפתוח ואחזקת מכשור מדעי למחקר

על המעונינים לפנות בכתב אל: הועדה לאנרגיה אטומית, נחל־שורק, דאר יבנה
ולצרף פרוט קורות. או להתקשר לטל מס. 03—953075 (פנימי 359).

דרושים
באשדוד

מהנדס בנין/אזרחי
הנדסאי בנין
טכנאי בנין

לעבודות מגוונות בשטחי בניה ובנין.

לכתוב בצירוף נסיון עבודה הדרושה לת.ד. 21 אשדוד

למוסד ציבורי

דרושים דוברי רוסית
(גברים)

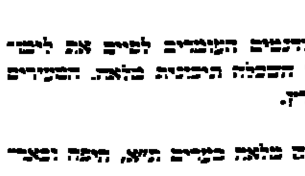

● אקדמאים, מהנדסים העומדים לסיים את לימודיהם או בעלי השכלה תיכונית מלאה. הצעירים רשאים כחדי הארץ.

● לעבודה במשרה מלאה באזורי ת״א, חיפה ובאר־שבע.

מעונינים מתבקשים לפנות לת. ד. 17021 כס׳ 3 ת״א בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים

סודיות מובטחת

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 97 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום-חול - 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

למוסד צבורי
דרושה
מנהלת חשבונות עצמאית
בעלת נסיון
להתקשר טלפונית: 223741 ת"א

...דרוש
...איש מכירות
למפעל
בענף הפלסטיקה
...תפקיד מכירה ופתוח שווקים חדשים בסקטור החקלאי
...יפות תנתן לבעלי יזמה ורקע בחקלאות בשוק, בניהול משא ומתן ובארגון.
רצוי בעל רכב
...בר פרטים לפנות בכתב יד עם פרוט השכלה ...סיון, „שלם" שרותים לשכר מחדרי בע"מ, ...רח' הארבעה 24, תל-אביב.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הבאה הפנויה:
ביחידה לנקיון וחברנות
...עובדי/ות משק ונקיון
לעבודות משק ונקיון בבנייני הטכניון
...עות העבודה הרגילות הן בהיקף של 42½ שעות שבוע. מועמדים מתאימים יתקבלו לתקופת נסיון ...ל 6 חדשים ובאם יעמדו בה בהצלחה, יקבלו קבי... ...ות בטכניון.
...מעוניינים יפנו אישית למר י. קאופמן, קרית הט... ...כניון, בנין הסגל, פרוזדור תחתון, חדר מס' 114, ב... ...ל יום בין השעות 08.00—14.00.
...מס' המשרה נת.ב./143.

דרוש
מנהל עבודה
לעבודות שלד וגמר
בחברה קבלנית בדימונה
להתקשר לת. ד. 220 דימונה
בצרוף תולדות חיים וכישורים

הדיראן
למפעל התקשורת בפתח-תקוה
דרושים
1. טכנאי אלקטרוניקה — למשרות הבאות:
א. הכנת התקני מדידה וייצור לציוד נושא. בוגר בי"ס מקצועי או אלקטרונאי. בעל נסיון של 3 שנים.
ב. ידע במעגלי ממסרים והבנת מעגלים אלקטרוניים. ידיעת אנגלית וגרמנית רצויים.
ג. לפיתוח מערכות קשר דיגיטליות ואנלוגיות בעל נסיון במעגלים דיגיטלים ואנלוגים. בעל יכולת לעבודה עצמאית.
2. כרסם — נסיון של שנתיים בעבודה מדוייקת.
3. חרט — נסיון של שנתיים עבודה.
4. פקידה למח' אספקה — דרוש ידע בקריאה וכתיבה אנגלית. רצוי נסיון של שנה לפחות בפקידות.
5. מסגרי מבנים — בוגרי בתי-ספר מקצועיים עם נסיון של 5 — 3 שנים. כן יתקבלו יוצאי צבא בוגרי 2 שנות בי"ס מקצועי ללא נסיון מקצועי, המעוניינים להתמחות במקצוע מסגרות מבנים.
השמלאי תעשייתי בעל רשיון חשמלאי למתח גבוה, בעל נסיון מקצועי של 5 שנים לפחות לאחר שרות צבאי.
לקביעת ראיון, נא לפנות לטל: 918585 החל מיום א'.
סודיות מובטחת

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים
אחראי משמרות
הכישורים הדרושים: הנדסאי מכונות או הנדסאי כימיה או בוגר בי"ס מקצועי. ידיעת אנגלית טכנית הכרחית.
מפעילי חדר בקרה
בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות. רצוי בוגרי בי"ס מקצועי עם 2—3 שנים נסיון בתעשיה.
מפעילים למתקני יצור
בעלי השכלה של 8 שנים לפחות. משוחררי צה"ל, עם גישה טכנית מעשית.
מסגרים מכונאים
עם נסיון תעשייתי של כ־5 שנים.
טכנאי חשמל וחשמלאים
לעבודות אחזקה ופקוח בהקמה.
מכשירנים תעשייתיים
עם נסיון של 3 שנים בתעשיה הכימית.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ותיאור הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה.
— סודיות מובטחת —

דרוש סדר יד
(רצוי ידע גם בהדפסה)
בדבר פרטים לפנות לאקדמון ירושלים או להתקשר 02־36253/4

דרוש בירושלים
מיקרוביולוג
לפיתוח תהליכי תסיסה
בעל נסיון או תואר גבוה
לשלוח קורות חיים אל: היחידה לתהליכי תסיסה, ת.ד. 1172 ירושלים.

למפעל לקונפקציה ג'רקולי
דרושים
גזרנים וגזרניות
בעלי נסיון ביצור בכמויות
בא לפנות למר קוקלין, חב' ג'רקולי רח' חומה ומגדל 20 תל-אביב (2 תחנות אוטובוס מתחנה מרכזית), טל. 32411, 36962

דרוש
מנהל חשבונות מתחיל
לתפקיד קופאי והנהלת חשבונות בחברת שווק
שעות העבודה 16.30 — 08.00
רצוי נסיון מה בעבודה בבנק בהנהלת חשבונות או שיש
לפנות לת.ד. 16284 ת"א עבור „מנהל חשבונות מתחיל".

דרושים:
אדריכל,
טכנאי
שרטט
לפנות טל. 226524

הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול
דרוש
מסגר
אחזקה
(ידיעה באינסטלציה)
לפנות בכתב: הכפר הירוק 60974

דרושה
פקידה/כתבנית
מעולה בעברית
עם ידיעת באנגלית או גרמנית.
לאחר שרות צבאי
שעות העבודה 8.00—16.00
נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים לאלדר את שערן בע"מ, רח' יפו 43, חיפה

דרוש מיד
מנהל חשבונות
ממדרגה ראשונה
המסוגל גם להכין מאזן שנתי
נא לפנות בכתב-יד וציון קורות חיים למאפית כץ בע"מ
ת.ד. 329 חיפה עבור „מנהל חשבונות"

איש פרסום ויחסי ציבור
צעיר ובעל נסיון של 15 שנים בשטחי התקשורת (עתונות, פרסום, יחסי ציבור וקידום מכירות)
בחברות גדולות, בחברות ובמפעלים.
מעונין להחליף מקום עבודתו
הצעות לתפקיד בכיר מתאים נא להפנות לת.ד. 33072 תל-אביב.

מיקרואלקטרוניקס
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרוש
טכנאי או הנדסאי אלקטרוניקה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי בעל נסיון בתחזוקת ציוד בדיקה.
תנאים טובים במיוחד.
סודיות מובטחת.
על המעונינים לפנות בכתב: רח' הפסיש 4 אזור, מחלקת כוח אדם או לטלפון 848038.

למגאסון אלקטרוניקה
בע"מ
דרושים נערים
לעבודות ייצור והתקנה של ציוד אלקטרוני
להתקשר לקביעת ראיון לטלפונים 723001, 726850

הזדמנות יחידה במינה
דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי
לתפקיד קבוע
בתל-אביב
בסוכנות לבטוח חיים מן הגדולות בארץ
בנוסף למשכורת נאותה, ימצא המועמד המתאים גם סיפוק רב, ועניין, בעבודה.
הכישורים הדרושים:
— נסיון של 3 שנים לפחות בניהול משרד גדול.
— ידע בפיקוח על הנהלת חשבונות.
— נסיון ביחסי אנוש.
המשרה נושאת עמה אחריות רבה
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 36202 ת"א (עבור י. טלמור)

למפעל חדיש באזור חדרה
דרוש:
טכנאי אחזקה
לפקוח ומעקב אחר עבודות אחזקה מגוונות במפעל תעשיתי.
כישורים: בוגר בי"ס מקצועי בעל ידע בשרטוט. רצוי נסיון בתפקידים דומים.
בעל ידע באנגלית טכנית, וכושר בטוי טוב.
● המעונינים יפנו תוך פירוט תולדות חיים והשכלה לת.ד. 339, חדרה, ויציינו המשרה המבוקשת.
סודיות מובטחת

למחלקת המכירות של חברה גדולה בענף הרהיטים
דרושים/ות
מעצבי־פנים
✱ בעלי נסיון לתכנון מטבחים
✱ בוגרי קורס לעיצוב-פנים
בעלי כישורים אלה יפנו בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 29797 תל-אביב, „עבור מעצבי-פנים"

לבית ק.ד.מ.- אלקטרוניקה
דרושים:
1. פקיד יבוא.
המתמצא בעניני יבוא, אדמיניסטרציה וגביה.
2. איש מכירות לטלפרינטרים וציוד פרפרלי במחשבים.
3. סוכני מכירות
בעלי נסיון בענף האלקטרוניקה, אפשר על בסיס עמלה ממכירות.
4. מחסנאי
בעל נסיון בענף האלקטרוניקה.
לפנות ת.ד. 4770 ת"א
או טלפון: 56952, 53517

למעבדה של מפעל בסביבת פ"ת
דרוש
רוקח/ת (מגיסטר)
רצוי עם נסיון במפעל תעשייתי.
נא לפנות בצרוף תולדות חיים לת. ד. 1098, תל-אביב.
סודיות מובטחת.

לגד כימיקלים בע"מ עתלית
דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון בתעשיה
לפנות בכתב יד לפי הכתובת הנ"ל או טלפונית למספר 04־942051

הדיראן
למפעל הגבישים דרוש
מסגר מכני
מעולה
רצוי בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בעבוד שבבי.
נא לפנות ישירות למפעל, רח' המנוע 23, אזור, אזור התעשיה של חולון (ע"י „המתי") או טלפונית 851121 בימים א'—ה'.
סודיות מובטחת

אודם תעשיות חשמל בע"מ
אזור התעשיה לוד, טלפון 962591
דרושים
1. טכנאים
לעבודת במבדקה בנתי ספקי כח.
2. חשמלאים תעשייתיים
3. מסגר

מכון ויצמן למדע
דרושים/ות
סורקים/ות
להסתכלות ומדידת תופעות פיסיקאליות מצולמות
לאחר שירות צבאי
✱ בעלי תעודת בגרות או 12 שנות למוד לפחות
✱ כושר ראייה תקין
✱ לא נדרש נסיון קודם בעבודה
✱ העבודה היא במשמרות
משרה מס' 174
על המעוניינים/ות לפנות בכתב למחלקת המנגנון ת.ד. 26 רחובות — בציון מספר המשרה.

דרושות
כתבניות
בעלות כושר הדפסה מעולה בשפה העברית
למועמדות מתאימות סיכויים טובים להתקדם
● המעונינות יפנו לרשות הנמלים — המשרד הראשי ת.ד. 20121 ת"א, או טלפונית לטל. 38911 עבור כח אדם.

פדקו
פדקו ישראל בע"מ
למפעלה בהרצליה דרושים
✱ טלפוניסטית
בעלת נסיון בהפעלת מרכזיה 3/9 רצויה התמצאות בעבודות משרד וידיעת השפה האנגלית.
✱ מסגרי כלים
בעלי 3—2 שנות נסיון.
בפרטים נא לפנות ישירות למפעל בהרצליה ב' רחוב משכית טל. 930150 או בכתב לת.ד. 416 הרצליה.
תנאי שכר ועבודה מעולים
סודיות מובטחת

לחברה בתל־אביב
דרוש
איש מכירות
צעיר
התכונות דרושות:
✱ ידיעת שפות
✱ תואר אקדמאי רצוי
לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 29280 תל־אביב

דרושה כתבנית
בשפה העברית
ידיעת השפה העברית על בוריה
רצוי ידע גם בשפה האנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 724 חיפה

לבית ספר תיכון איזורי בעמק הירדן
טל. 50390 — 067
50716 — 067
דרושים מורים מוסמכים
במקצועות אנגלית — מתמטיקה — פיזיקה — כימיה
בדבר פרטים נא לפנות טלפונית כל יום בין השעות 1—7 לפנה"צ.

דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
✱ השכלה מקצועית ברמה גבוהה.
✱ נסיון של מספר שנים כמנהל חשבונות עצמאי.
✱ כושר הבעה בכתב ובע"פ.
✱ מקום העבודה — חדרה.
תנאים מצויינים לאיש המתאים.
לפנות בכתב עם ציון קורות חיים ל„פרי טעים" ת.ד. 104, חדרה.

מפעל באיזור התעשיה בנתניה
המונה כ־180 עובדים
מבקש הצעות:
לניהול ואחזקת מזנון
נא לפנות בכתב לת.ד. 84 נתניה. בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת! —

לסניפנו בירושלים
דרושה
פקידה מעולה
התמצאות בהנהלת חשבונות.
שעות העבודה: 8.00—13.00, 16.00—19.00.
✱
נא לפנות בכתב לת. ד. 6530 ירושלים.
טלרון
החברה הגדולה בישראל לשרותי טלויזיה
חיפה · תל אביב · ירושלים

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
מפיצי CATERPILLAR בישראל
עוברת לאיזור התעשיה בחולון
מחפשת
חשמלאי רכב
נא להתקשר טל': 911675 פ"ת,
ת.ד. 1766 ת"א.

לבית הוצאה כתר
בע"מ
דרוש/ה
בחור/ה נמרץ/ת ובעל/ת יוזמה
למחלקת תכנון ומעקב
למטרות ריכוז ועיבוד אינפורמציה
דרושה השכלה תיכונית לפחות ורצוי ידע בחשבונאות.
נא לפנות בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 7145, ירושלים, או טלפון 521201—02

דרושים מורים
למקצועות הבאים:
✱ מורה לפיסיקה ומתימטיקה
(משרה מלאה או חלקית)
✱ מורה לשרטוט וטכנולוגיה
✱ מדריך למסגרות מיבנים
בעלי השכלה ונסיון מתאים יפנו להנהלת ביה"ס התיכון התתישבותי המקיף „אשל־הנשיא", ליד באר־שבע בכתב, או בטלפון 3355—057.
קיימת אפשרות לקבלת מגורים במקום.

סיבי דימונה בע"מ
למשרדנו בתל-אביב דרוש
מתכנת
בשפות COBOL ו־R.P.G.
עם נסיון של שנה לפחות
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, בציון נסיונם המקצועי למנהל כוח אדם, ת.ד. 2092, תל-אביב.
— סודיות מובטחת —

דרוש מהנדס מכירות
SALES ENGINEER
לרכבי אלקטרוניקה
חצאי מוליכין וכד'
הכשורים הדרושים:
מהנדס או הנדסאי אלקטרוניקה עם נסיון מתאים.
תנאים בהתאם לכשורים.
לפנות בכתב: ת.ד. 29322 תל-אביב, עבור אלקטרוניקה
סודיות מובטחת

בבאר־שבע
דרושה מזכירה
לניהול משרד מסחרי
שליטה מלאה באנגלית ועברית — תנאי הכרחי
לפנות בכתב־יד לת.ד. 291 באר־שבע עבור „מזכירה"

למפעלי יצוא ויבוא בע"מ
מפיצי מכונות כביסה גאלה
דרושים
טכנאים
למכונות כביסה אוטומטיות
התכונות הדרושות:
✱ בוגר בי"ס מקצועי (רצוי)
✱ נסיון מתאים
✱ רשיון נהיגה
לשם קביעת ראיון נא לפנות לטלפון 265241 ת"א בשעות 5—3 אחה"צ

למפעל תעשייתי בירושלים
דרושה
מזכירה למנהל המפעל
הכישורים הדרושים:
1. נסיון של שנתיים בעבודות משרד
2. ידיעת הדפסה בעברית
3. ידיעת השפה האנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 7172, ת"א
בציון קורות חיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת

● מהנדס צנרת
תעשיתית
● טכנאי צנרת
תעשיתית
● מנהל עבודה
לצנרת תעשיתית
● צנר מעולה
לצנרת תעשיתית
● אינסטלטורים
סוגים מעולה א'—ב'
מחפשת
חב' אור - עבודות בע"מ
טלפון: 736102
כתובת: רח' השוטרת 3, רמת־גן.

לחברת אפריקה־ישראל
להשקעות בע"מ
דרוש
הנדסאי
או
טכנאי בניין
לעבודות תאום ופיקוח על בניינים, כבישים, ביוב וקוי מים.
הכישורים הדרושים:
✱ נסיון בפיקוח על בניינים
✱ ידיעה בשימוש במכשירי מדידה רגילים
✱ חישוב כמויות
✱ ביקורת ועריכת חשבונות עם קבלנים
✱ בעל רכב פרטי.
מועמדים מתאימים יפנו, בצירוף קורות חיים ומשכורת מבוקשת, לת.ד. 29280 ת"א.
סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול - 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

דרושים
מתכננים/מתכנתים
למערכת מחשבים מתקדמת,
בשיטת ON-LINE
מקום העבודה חיפה. אפשרות עבודה בחו"ל
לפנות עם ציון השכלה ונסיון קודם לת.ד. 6468, חיפה.

לחברה מסחרית גדולה בת"א
דרוש
איש מכירות בכיר
בשטח קירור מסחרי
עם ידע מכני מתאים
רצוי מהנדס
מועמדים יפנו בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס. 28.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח
מודיע על הכשרה הפנויה הבאה בהנדסה חקלאית: —
פקידה-כתבנית אנגלית
הכשירויות הדרושות:
שפת אם אנגלית.
ידע בכתבנות בשפה העברית.
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המקצועי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 9 ביוני 1972 בציון מס' המכרז מו/72/51.

לחברת תרופות מוכרת
דרוש
תועמלן רפואי
עדיפות תנתן לבעלי נסיון ולבעלי רכב פרטי
עם קורות חיים נא לפנות בכתב לת.ד. 5259 חיפה עבור מספר 2443.

תדיראן
למפעל המערכות (רחובות)
דרושים
1. מכונאי אחזקה — בוגר ביה"ס מקצועי, נסיון של מספר שנים במפעל לייצור המוני, בעל נסיון בפקוח על עבודת המפעילים, עצמאי בהחלטות בשטחים הנתונים לפקוחו, רצוי בעל ידע בפנאומטיקה.
2. חרט—כרסם — רצוי נסיון של 5—4 שנים בעבודה בבית מלאכה (רצוי אחזקה), יכולת לעבודה עצמאית.
3. הנדסאי או טכנאי אלקט' — בוגר ביה"ס להנדסאים או לטכנאים בעל נסיון בעבודות אחזקה של ציוד אלקט', ידיעת השפה האנגלית. כושר ארגון צוות עובדים, נסיון של עבודה בקבוצת פתוח — יתרון.
נא להתקשר טלפונית לבעל הסלולה טלפון 950051 החל ביום א' 4.6.72.
סודיות מובטחת

חברה פיננסית גדולה
מחפשת
* **מנהל חשבונות בכיר**
— על המועמד להיות מנהל חשבונות מיומן או בעל ד"ח, עם נסיון רב בעבודה.
בהצעות מפורטות עם ציון השכר המבוקש, נא לפנות לת.ד. 29057 תל-אביב, עבור מנהל חשבונות בכיר

לחברה גדולה
לייצור לבני נשים
בגדי ים וחזיות
דרוש סוכן
לאזור הדרום והמרכז
הכישורים:
* צעיר ודינמי 35—30
* בעל רכב
* מקום מגורים באזור המרכז
תנאים מצוינים לאיש המתאים
לפנות בכתב תוך ציון נסיון קודם אל ת. ד. 4353 חיפה עבור מספר 247

צעיר בעל יוזמה ומרץ (קצין בצי הסוחר) השולט היטב בשפות: עברית, אנגלית וצרפתית מעוניין לעבוד בסוכנויות ימיות פרטיות וציבוריות
הצעות רציניות נא לפנות: לת.ד. 2103 אשדוד. (עבור א. אורן)

דרוש מנהל משרד
המעסיק 20 עובדים
הכישורים הדרושים:
* מנהל חשבונות עצמאי
* אדמיניסטרטור מעולה
* מגע עם לקוחות
לפנות: ת. ד. 11262 ת"א
— סודיות מובטחת —

לחברה בניה ארצית
בסביבות תל-אביב
דרושות קבוצות קבלניות
לעבודות שלד
עם ובלי חומר
בפרטים נא לפנות
בטלפון 757191/3
בין השעות 9.00—16.00

המכון הישראלי לתכנון ומחקר תחבורה
מחפש
מרכז לסקר
העבודה נעשית גם בשעות בלתי רגילות ובנסיעות ברחבי המדינה. מרכז הפעילות ת"א.
דרושה השכלה אקדמאית מלאה או חלקית במדעי החברה.
נסיון של 3—5 שנים בעבודה הכרוכה במגע עם אנשים.
רשיון נהיגה חובה.
השכר ג'—ד' דרוג אקדמאי בהתאם לכשורים.
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 29510, ת"א

דרוש
לנגריה מסודרת
פועל רהיטים
סוג א'
תנאים טובים למתאים.
להתקשר טלפונים:
857822, 856681.

למשרד אדריכלים
דרושה
מזכירה מעולה
להתחלה ימים בשבוע
נא לטלפן: 244001

לחברה לעבודות עפר
דרושה מנהלת-חשבונות
בעלת נסיון לפחות 3 שנים
פרטים: נא לפנות 057—71321
ת.ד. 520 באר-שבע

דרושים/ות
כורכים/ות
תנאים טובים למתאימים
לפנות ניסן פלג דרך השלום 49
טל. 260645

לחברת תאום ופקוח הנדסי
דרוש
מהנדס בנין
בעל נסיון של 3 שנים לפחות לסניף בירושלים ובתל-אביב לפקוח על פרו־יקטים גדולים בשטח הבניה
בפרטים נא לפנות לת.ד. 2705 ר"ג, עבור מס' 270.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת

למפעל תעשיתי גדול
במפרץ חיפה
דרושים
* **מסגרים - מכונאים**
מסוג מעולה בעלי נסיון באחזקת ציוד במתקנים כימיים.
* **מפעילים**
למתקנים כימיים חדשים המוקמים במפעל. העבודה מעניינת ומהווה אתגר, למועמדים המתאימים אפשרויות קידום טובות.
הכשורים הדרושים: השכלה של 10—8 כתות, רקע טכני — רצוי.
*
בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט מחשבים בע"מ

דרושים לפרויקט מחקר ופתוח:

* **5 מהנדסי אלקטרוניקה**
5—3 שנות נסיון, לעבודה במגוון רחב של בעיות הקשורות בתיכון ראשוני של מערכת לעיבוד אותות ביקרו גל ובתחה ביצועה; לרכזת התיכון של מערכת RF בפרויקט; בעלי נסיון בשטח הדיגיטלי.
* **מהנדס שווק**
רקע טכני בשטח מחשבים ו/או כלכלה. בעל וותק של שנתיים לאחר גמר לימודים. רצוי נסיון קודם בתפקיד דומה, דרושה ידיעת השפה האנגלית.
* **כתב טכני בכיר**
בעל תואר באלקטרוניקה/חשמל. נסיון בעבר בתכנון ו/או בבדיקה סופית ובאחזקה של ציוד מערכות אלקטרוניות. שליטה מלאה בשפה העברית, רצוי יכולת כתיבה טכנית גם באנגלית.
* **מהנדס/טכנאי יצור**
עריכת תכניות יצור של מערכות אלקטרוניות בעזרת כלים מתקדמים, כגון PERT כמעקב ועדכון אחר בצוע, רכת הזוה תלויות (יש אפשרות להעסיק סטודנט בשלבים מתקדמים של קורס תעשיה וניהול של הטכניון).
* **הנדסאי יצור**
שלוש שנות נסיון. לצורה אדמיניסטרטיבית בתכנון לוחות זמנים ותלויות, תכנון רב שנתי ומעקב אחר הבצוע.
* **4 טכנאי אלקטרוניקה**
בעלי נסיון של 1—5 שנים בפתוח וריסום מערכות דיגיטליות עם מחשבים.
* **רכז רכש**
נסיון 3—4 שנים, ידיעת עברית ואנגלית. הכרת פריטים אלק־טרוניים מתקדמים, כושר אילתור, עצמאות בעבודה.
* **רכז צוות יצור**
נסיון בהרכבה, התוס ויצור מכלול אלקטרוני, כושר ארגון צוות, ועמידה בלוח זמנים, ידיעה בשמוש בכלי יצור מתקדמים.
* **מנהל אחזקה**
בעל רקע טכני בדרג של הנדסאי לפחות, יכולת ונסיון באחזקת ציוד ספרתי, היוני. דרושה שליטה בשפה האנגלית.
* **מתכנן מכניקה**
טכנאי מכונות בעל נסיון של שתי שנים לפחות בשרטוט ותכנון, רצוי בשטח הזיווד האלקטרוני.
* **טכנאי יצור**
בעל רקע באלקטרוניקה ונסיון בעבודה עם PERT.
* **שרטטים**
בעלי נסיון בשרטוט טכני אלקטרוני 3 שנים ומעלה, באים בחשבון גם שרטטי בנין, צנרת.
* **עורכי מעגלים מודפסים** בעלי נסיון בעבודה.
* **2 פקידים טכניים**
למטרות תיאום, תכנון ופיקוח היצור, בוגרי 10 שנות לימוד לפחות, מפ"ס חלקי אלקטרוניקה או חלקי חילוף בצה"ל עם גישה הבנה לבעיות הנדסיות פשוטות, ידיעת השפה האנגלית עד כדי קריאת חומר טכני והבנתו, ידיעה טובה בעברית, לאחר שרות צבאי.
* **כתבנית עברית ואנגלית** בעלת נסיון.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב עם תאור מלא של הרקע המקצועי למחלקת כח אדם — אלביט מחשבים בע"מ, ת.ד. 5390 חיפה
— סודיות מלאה מובטחת —

לחברת בנין דרוש:
מנהל עבודה בעל נסיון
לאיזור תל-אביב
לפנות: ת.ד. 20051 תל-אביב למס' 1048

לחברה תעשייתית גדולה בענף הבניה
דרוש
הנדסאי בנין
בעל רכב
הכישורים הדרושים:
— נסיון וידע בתכנון תערוכות בטון ובקרת איכות
— השכר והתנאים יותאמו לכשורי המועמד.
לפנות: ת. ד. 21085 ת"א עבור הנדסאי בנין
— סודיות מובטחת —

למשרד פרסום גדול בת"א
דרושה
פקידה כתבנית מעולה
היודעת חשבונות, עברית על בוריה, אנגלית רצויה
נא לפנות בכתב בציון פרטים לת. ד. 33157 ת"א עבור מספר 345.

למלון גדול 4 כוכבים בטבריה
* **סגן למלצר ראשי**
* **מלצרים(יות)**
תנאים טובים — מקום מגורים במקום
לפנות לת.ד. 555 טבריה, בצירוף קורות חיים והמלצות במקומות עבודה קודמים.

דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד'
בעל נסיון בהנהלה
לפנות טלפון 56166, תל-אביב

דרושה
עובדת משק בית מנוסה
לעבודה בגבעתיים
משרה מלאה ב-5 שעות ב-08.00—16.00
בתנאי שכר הוגנים
לפרטים נא לפנות לטל. 744614 בשעות היום

בת 20, בת 30, בת 40
באם את בוגרת 10 שנות לימוד ומעוניינת בלימוד מקצוע מעניין ובעל אפשרויות קידום רבות, פני אלינו עוד היום!
אנו מפעל מודרני בשטח האלקטרוניקה ומוכנים להעבירך קורס השתלמות במשכורת מלאה החל מיום הלימודים הראשון.
פני עוד היום, אישית, למונסאל — מכשירים אלקטרוניים בע"מ, רח' מנוסים 6, דרך חיפה, (אצבעות כסי 2), להנהלת כח אדם. קיימת הסעה מיוחדת לעובדי המפעל.

עבור משרד לתיאום ופיקוח
דרוש
הנדסאי/טכנאי בנין
לעבודה בשטח הארץ
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות: ת.ד. 21115, תל אביב

חברת ספנות
מחפשת
אחראי לתכנון הדרכה
תאור התפקיד: עריכת סקרי הדרכה, עבוד ויזום תוכניות הדרכה של קורסים השתלמויות, כישורים במדעי החברה, נסיון קודם של 3 שנים בתכנון הדרכה בתעשיה ובנהול.
הדרגה בתאם לכישורי המועמד.
*
על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 127

ד. קולמן בע"מ
יועצים לניהול וייצור
ת.ד. 270 קראון — טל. 755915
מחפשים
טכנאי ייצור בכיר
לעבודה באחד המפעלים הנמנים על הלקוחות שלנו — מפעל לעיבוד שבבי.
שטח העבודה:
פרויקטים שונים בהנדסת ייצור, חקר עבודה ושכר עידוד.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים — או להתקשר טלפונית עד שעה 16.00.
סודיות מובטחת

לחברת ספנות גדולה
דרוש
עורך דין
מתחיל
הכישורים הדרושים: נסיון מסוים בשטח דיני החברות, החוזים והמסים.
שליטה בשפה האנגלית.
תנאי השכר בהתאם לנתוני המועמד.
*
על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 128.

למפעל גדול ברמת-גן
דרוש
מחסנאי
כישורים: נשוי, גיל 45—30.
נסיון לפחות שנתיים.
לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים לת.ד. 267 רמת-גן.
תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים
סודיות מובטחת

לדפוס אופסט דרושים
* **דפס מעולה**
למכונת היידלברג ½ דף
(התנאים טובים בייחוד-לאדם המתאים).
* **עוזר מנוסה**
* **מכין לוחות -**
PLATE MAKER
* **פקידה מתחילה**
* **מתלמד -** לפוטו ליטו
לפנות „גרפיקה אומנים" בע"מ רח' ההסתדרות 9 פינת המסגר 51 ת"א, טלפון 30932

דרושים
עובדי ייצור
לאחר שרות צבאי
לעבודה במקצוע מעניין
עם סיכויי קידום.
במפעל המונה 200 עובדים.
העבודה ב-3 משמרות.
לקביעת פגישה נא להתקשר טלפונית בימים א'-ו' בשעות 8—16 לטל. 777121 תל-אביב.
סודיות מובטחת
sabrina

הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
באגף לארגון ותכנון
פקיד/ת הפקה ביחידת קלט פלט
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; הכשרה לתכנות; נסיון בעבודות פקידות והנהלת חשבונות; יתרון: מועמדים בעלי נסיון בעבודות הפקה במחשב.
הקף: העבודה בהנהלה במשמרות.
מס' המשרה: א.ת.ב./84.

במחלקה להנדסת חומרים
פקידה כללית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה; נסיון קודם בעבודות משרדיות כלליות.
מס' המשרה: ה.ז. ב/120.

בפקולטה להנדסת מכונות:
פקידה כללית (½ משרה)
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה מלאה בעברית ידיעה טובה באנגלית; ידיעת הדפסה בשפות עברית ואנגלית; נסיון קודם של שנתיים לפחות בעבודות משרדיות כלליות.
מס' המשרה: הנ. ב/146.
מועמדים המתאימים הנענים לדרישות יפנו בכתב ל־אגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 9.6.72 בציון מס' המשרה.

לחברת ביטוח גדולה
דרוש
לעבודה בתל-אביב למחלקת תביעות
עורך-דין
בעל נסיון בנזיקין או/ו בביטוח
יש לפנות בכתב-יד בציון קורות חיים לת.ד. 4684 ת"א כס' 152.
— סודיות מובטחת —

תעשית מוצרי חשמל
יזרום בע"מ
ירושלים
דרוש מסגר מכני
בוגר בית-ספר מקצועי בעל נסיון של 3 שנים באחזקה תעשייתית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1414 ירושלים.

לחברה הדרומית לשיווק
רח' לבנדה 5, תל-אביב
טלפון 34409
דרושות 2 פקידות
להנהלת חשבונות
נא לפנות לכתובת הנ"ל להנהלת החשבונות.

טלסטאר-קדם
מערכות קשר אלחוטיות -
דרך פ"ת 128 טל. 269196 תל-אביב
דרושים
1. **טכנאי/הנדסא אלקטרוניקה**
בעל נסיון רב במערכות קשר אלחוטי
2. **מחסנאי טכני**
בעל ידע בציוד ורכיבי אלקטרוניקה.

תדיראן
דרושים
1. מנהל מדור השקעות — תכנון תקציב ההשקעות של החברה, תכניות עבודה ותקציבי מכון למוצרים שונים. אפשרי לקבל בעל תואר שני במינהל עסקים. בעל נסיון בעריכת חישובי כדאיות.
2. רואה חשבון — לביקורת כספים ומסחר. בוגר ביה"ס ליעודי לראית חשבון, בכון ובסור לעבודתו (הסמכה אינה הכרחית).
3. פקיד/ה בהנה"ח — רצוי בעל/ת סוג ג' בהנהלת חשבונות עם נסיון בקביל של לפחות שנתיים.
נא לכתוב אל מחלקת כח-אדם ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת

למוסד ציבורי בתל-אביב
דרושה
מזכירה בכירה
לנהול וארגון משרד.
הכישורים הדרושים:
● 8 שנות נסיון לפחות.
● אנגלית על בוריה.
● התכתבות באנגלית ועברית.
● כתיבת פרוטוקולים.
● יכולת עבודה מצוינת.
על המועמדות לשלוח קורות חיים בכתב מכונות בבוקשת, ת.ד. 1526, תל אביב עבור מזכירה בכירה.

ACRILAN Monsanto
סיבים כימיים ישראליים בע"מ
חברה בת של מונסנטו ארה"ב
דרוש
קנין עוזר
(היה כיוון לתקופה קבועה)
כישורים — נסיון מעשי ביבוא, רשיון נהיגה, ידיעת אנגלית מקצועית, נסיון מעשי ברכש ובמכירת חלפים לתיקון.
המעונין מתבקש לפנות בכתב לת.ד. 19 אשדוד.
סודיות מובטחת.

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248985, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

אורט ישראל

דרוש מהנדס אלקטרוניקה

בעל נסיון

לתפקיד ניהול מחלקה אלקטרוניקה בבי"ס מקצועי באזור תל-אביב.

מתעניינים מתאימים יפנו לפי הכתובת: אורט ישראל, שד' דוד המלך 39, המחלקה הפדגוגית, טלפון 269165

אורט ישראל

דרושים

מנהל בשביל בי"ס להניכות באילת

מרכז בעל נסיון במכונאות רכב בשביל בי"ס התעשייתי בשער-הנגב

המועמדים לפנות למשרד הראשי, ת"א רחוב דוד המלך 39, חדר מס' 314, טלפון 269165.

ליצירות יהודית בע"מ

יצרני קונפקציה

דרוש

סוכן מכירות מעולה

לאזור המרכז

תנאים הדרושים:
✱ בעל רכב
✱ בעל קשרים ונסיון בענף

הבאים בחשבון הכנסה גבוהה

לפנות טל. 829040, 825346, 823569

אוניברסיטת הנגב

מחלקת המנגנון

מכרז מס' 72/6

לשנת הלימודים תשל"ג דרושים:

מדריכים ואסיסטנטים במחלקה לפיסיקה

במשרות מלאות

מעונינים להמשיך בלימודי מוסמכים לתואר M. או ד"ר PH. D.

מועמדים מחוץ לבאר שבע תנתן עזרה בדיור.

פניות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים, יש לשלוח למזכירות המחלקה לפיסיקה, אוניברסיטת הנגב — ת.ד. 2053 — באר-שבע.

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות של:

מזכירה במחלקה מנהלית

כישורים הדרושים:
בגרות תיכון.
נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות ברמה גבוהה והדפסה בעברית.
עדיפות תנתן למזכירה היודעת את השפה האנגלית והדפסה באנגלית.

דרגה המוצעת: ס—י"א בדרוג האחיד.

במזכירות האקדמית

ראש מדור מערכת שעות

תאור התפקיד:
אחראי לתאום מערכת שעות ובחינות עם מזכירי הפקולטאות.
בתאם הקצאת מעבדות וחדרי לימוד ודואג לבקיומם וזאת בתאום עם מתאם שרותי הוראה ומחלקה המשק.
מפרסם מערכת השעות והבחינות ומקומן.

כישורים הדרושים:
השכלה גבוהה B.A. או B. Sc. לפחות.
נסיון מנהלי של 3 שנים לפחות.
שליטה בעברית ואנגלית.

דרגה המוצעת: ה'—ד' מנ"ש.

מפעיל ביחידת שרותי המחשב

כישורים הדרושים: בוגר בי"ס מקצועי או בי"ס תיכון, רצוי נסיון בהפעלת מחשב וציוד עזר.

הערות: העבודה הינה ב-3 משמרות

דרגה המוצעת: ו'—ד' בדרוג עובדי מינהל

המשרות הינן מלאות.

עובדים מחוץ לבאר שבע אשר מעל דרגה י"ג בדרוג האחיד ובדרגות המקבילות תנתן עזרה בדיור.

פניות בצרוף תולדות חיים, יש לשלוח עד יום — 9.6.72 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 — באר-שבע.

לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

Burroughs-תמבין

לשכת השרות דרושים:

1. בוחני שיטות

נסיון בעיבוד נתונים ממוכן, נסיון כגון בבחינת שיטות ותכנות. יכולת לקיים מגע עם לקוחות.

2. תוכניתנים

מספר שנות נסיון. בעלי נסיון ב-COBOL יועדפו.

3. נקבנית

בעלת נסיון בניקוב עברי ואנגלית (נתונים ותוכניות).

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם ולציין את התפקיד המבוקש לת.ד. 11014 תל-אביב.

— סודיות מובטחת —

להברת בטוח

דרוש פקיד צעיר

למחלקה רכישה בענף אלמנטרי

ושיפול בתביעות. בתנאים טובים

נא לפנות ת.ד. 352, ת"א

סודיות מובטחת

למשרד מהנדסי חשמל

דרושה

שרטטת חשמל מעולה

עם 3 שנות נסיון לפחות.
למשרה מלאה או חלקית.
המשכורת בהתאם לכישורים.

נא לפנות בטלפון 225880

סודיות מובטחת.

למפעלי מבט נתיבות

דרושים:

1. נגר מעולה לניהול מחלקת ייצור
2. נגרים מכל הסוגים

תנאים טובים מיוחדים בהתאם לתנאי המועמדים.

פרטים: נא לפנות טלפון: 057—94161. ת.ד. 31 נתיבות.

למושב שדות

דרושה

גננת מוסמכת

לשנת הלימודים הבאה

עדיפות תינתן למשפחה עם ילדים בעלת רקע חקלאי

לפנות למושב שדות טלפון: 057—73330 או לתנועת המושבים מחי הקליטה תל-אביב, טלפון: 03—258473.

חברה מסחרית ציבורית

מחפשת

לעבודה בחנויות כל-בו באזור ת"א

מועמדות לקורס קופאית

העבודה במשרה חלקית.
בתקופת ההדרכה ישולם מענק כספי.

מועמדות מתבקשות לפנות בכתב בציון גיל ומצב משפחתי לת.ד. 8601, תל-אביב עד ליום 11.6.72.

לקיבוץ בנגב

דרוש
חשמלאי
מוסמך

לאחזקה של רשת עליות, מתקני קירור וקיטור ולעבודות שוטפות. נא לפנות בפירוט הכשרה ונסיון לת. ד. 16540 ת"א עבור מס' 0870.

למפעל קונפקציה סריגים

ארגו בע"מ

✱ מנהל/ת עבודה
✱ מחסנאי
✱ גהצן/ית
✱ קטלריות
✱ אוברלוקיות
✱ תופרות
✱ עובדות לעבודות יד
✱ עובדות בלתי מקצועיות

לפנות טל. 35518 ; 39472 בשעות העבודה.

דרושות

עובדות

אוברלוק וזיגזג

בתנאי שכר גבוה

לפנות:

משי-סלע בע"מ רח' שלמה 44, ת"א

דרושים

חרטים

מעולים

בתנאים טובים!

לפנות ל„שביב" — עבוד מתכת בע"מ, קרית המלאכה, שביל המפעל 4 ת"א, טל. 820811

דרושים

עובדי
נקיון

רצוי זוג מרמת-גן

להתקשר אחה"צ 780566

לדפוס אמנים מאוחדים

דרוש

שליח אחראי

(רצוי עם טוסטוס)

לפנות במקום:
רח' אלנבי 111 ת"א
בשעות העבודה

לחברת רפאלי טביב

קבלנים בע"מ

דרושה מזכירה

הכישורים: נהול משרד לפחות 5 שנים וידע בהנהלת חשבונות.

פרטים טלפון 912945 פתח-תקוה.

דרוש
מבקר איכות
מעולה

לעבודה אחראית

במפעל לעיבוד שבבים

לפנות: קסטל בע"מ, ת"א רח' מרדכי אניליביץ 38, ת.ד. 9040, טל. 33327, 263831

ל Angle ריבה בע"מ

יצרני ויבואני הלבשה וכוהנות אופנה
יבואן מבסיין
דרך יפו ת"א 25, ת"א טל. 59555

דרושות

מתפרות מעולות

לתפירת חולצות ושמלות

תנאים טובים לתפירה המתאימות

לפנות למר סיני

בלרס

יצרני תנורי אפיה ובישול

דרושים

מהנדס מכונות צעיר

רצוי בעל רקע בתכנון ופיתוח מוצרים ובב־לטים למוצרי פח והפעלת צוות עובדים.

הנדסאי

רצוי בעל רקע בתכנון ופיתוח מוצרים ובב־לטים למוצרי פח והפעלת צוות עובדים.

מסגר כלים

נסיון בבנית כלים לעבודות פח כביסה ו־הפעלת צוות עובדים.

בדבר פרטים לפנות לת.ד. 4 ראש-העין או טל.: 914153, 918288

למשרד מהנדסי בנין

דרושים
שרטטים
טכנאים
ומהנדסים

נא לפנות לטלפון 230837 ת"א

נהגי
סמיטריילרים
והייברים
דרושים

עם השקעה כשותפים

לפנות טל. 03—747421

בשעות 17.00—20.00

למוסד צבורי ארצי

דרושים

רכזי איזורים

למבצע מיוחד

שייערך בחודשים יולי—אוגוסט ש"ז

✱ הרכבה טובה לסטודנטים

בפרטים לפנות בשעות 15.30—18.00
רחוב יצחק שדה 34, ת"א
חדרים 110—111

למפעל תעשייתי דרוש

מתכנת למחשב

I.B.M. 360/20

הכישורים הדרושים:
נסיון של שנתיים לפחות בשפת R. P. G.
ידיעת שפת אסמבלר רצויה.

המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב-יד בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33011 ת"א עבור „מתכנת".

למשרד הנדסי

דרושים

מהנדס: בנין

א) **לתפקיד מנהל ביצוע** של פרויקט גדול בסביבות תנופה. (בעל נסיון של 5 שנים לפחות בביצוע)

ב) **לתפקיד פיקוח** על מבנים צבוריים ומבני מגורים בגליל העליון

ג) **לתפקיד פיקוח** על מבנה מגורים בסביבות תל אביב

תנאים מצוינים לאנשים המתאימים

לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת. ד. 33008 תל-אביב.

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה

דרושים

1. **מהנדסי אלקטרוניקה** — למשרות בתחום של הנדסת איכות וחשובי אמינות, תכנון מערכות בתחום ציוד הקשר, פתוח ושיפור מעגלים חדשים של מכשירי קשר צבאיים במערכת V.H.F וכן קיום קשר טכני עם לקוחות. רצוי נסיון קודם של 3 שנים לפחות וידיעת השפות עברית ואנגלית.
2. **מהנדס או הנדסאי מכונות בכיר** — רצוי נסיון בבקרת מדידות וידע והכרה בכלים סטטיסטיים.
3. **הנדסאי אלקטרוניקה** — למשרות בתחום תכנון ובדיקת מעגלים לאגרים לחדר גבוה. תכנון התקני בדיקה לייצור, תכנון ובנית התקנים לבדיקת פתילים. אפשרי גם הנדסאי לפני בחינות הגמר.
4. **הנדסאי או טכנאי בכיר** — בעל 4 שנות נסיון במכשירי קשר צבאיים רצוי בתדרי V.H.F. יכולת לעבודה עצמאית ונהול צוות.
5. **הנדסאי מכני מוסמך** — תכנון זיוד של מכשירי קשר ותכנון התקנים מכניים רצוי בעל נסיון של 3 שנים בעבודות דומות. בוגר בי"ס מקצועי מוכר במגמה אלקטרונית. רצוי נסיון קודם בהפעלת ובדיקת ציוד קשר מודרני.
6. **ראש צוות הרכבות** — במעגלים מודפסים; רצוי השכלה תיכונית מקצועית, נסיון בניהול צוות.
7. **ראש מדור תעוד טכני בענף הנדסה** — הנדסאי אלקט. בעל נסיון בעבודה עם מערכות קשר אל-חוט. ידיעה טובה באנגלית ידיעה בסיסית בעבוד נתונים ע"י המחשב.
8. **אלקטרונאי** — בעל נסיון של שנתיים לפחות בהפעלת ציוד מדידה אלקטרוני סטנדרטי. בדיקת מכשירי קשר צבאיים, ידיעת השפה עברית ואנגלית הכרחית. רצוי בוגר בי"ס מקצועי.
9. **ספרן/נית טכני/ת** — בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בספריה טכנית. ידיעה טובה של אנגלית ועברית כולל הדפסה במכונה, כושר ארגון ועבודה עצמאית.
10. **חשמלאי תעשייתי** — מורשה מטעם חברת החשמל — ידע ונסיון בטפול המערכות כח תאורה ופקוד.
11. **מסגרים מכניים** — הרכבות מכניות עדינות, בנית התקני ייצור. רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמה מסגרות מכנית או מכשירנות. רצוי נסיון בעבוד שבבי, ובמסגרות מכנית מבלטנות וכרסום.
12. **מחסנאים** — קבלת משלוחים. אחסונם ונתובם לעבודי מסנה. בוגרי בי"ס תיכון או בי"ס מקצועי. ידיעה בשפה עברית ואנגלית. רצוי נסיון של 3 שנים.

נא להתקשר טלפונית החל מיום א' 4.6.72 לטלפון 848181 לקביעת פגישה.

סודיות מובטחת

תדיראן תדיראן

לחברת בניה ארצית

דרושים

מנופאי עגורנים ניידים

נא לפנות לטל. 446705
או בכתב לת.ד. 399 ת"א.

לחברה הקשורה בעבודות בניה

דרושים:

1. מנהל פנקסים
2. טכנאי בנין

נא לפנות לטלפון 244879

דרושים

חרטים ורתכים

בוגרי בית-ספר מקצועי

נסיון בעבודה שנתיים לפחות

תנאים טובים למתאימים

לפנות: „בנימינוביץ ובנו בע"מ
רחוב בלפור A בת-ים, בשעות העבודה.

לאיזור פיתוח בדרום הארץ

דרושים

עובדים

ללמידת מקצוע

בענף המתכת

באים בחשבון רק בעלי משפחות

(עדיפות לזוגות צעירים).

למועמד המתאים ולבני ביתו יינתן דיור במקום

נא לפנות בכתב, בציון פרטים אל: ת.ד. 7 מצפה-רמון, טל' 057-98045, עבור „דירה".

לחברת דיור לעולה בע"מ

סניף באר-שבע

דרושים:

מנהלי עבודה מעולים

לפנות טלפון: 057—2786

בשעות 8.00 — 15.00

דרוש

אחראי על מחסן

בתל-אביב

עם נסיון בחלפי אוטומובילים

ידיעה טובה באנגלית ועברית הכרחית

נא לפנות בכתב, באנגלית, בצרוף קורות חיים לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 538

למשרד למחקר

בבני-ברק-רמת-גן

דרושה דחוף

כתבנית עברית מעולה

הכישורים הדרושים: נסיון רב בעבודה
שעות העבודה 8.00—13.30 (גמיש)
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למועמדת המתאימה
בדבר פרטים: נא להתקשר לטל. 782404 בין השעות 8.00—4.00 לגבי מור.

דרושים צורים

לעבודה בחיפה

לתקופה של חצי שנה

תנאים טובים

נא להתקשר 04—641932.

למפעל תעשייתי גדול
בענף המזון
באיזור תל-אביב

דרושים

✱ **מסגר אחזקה מעולה**

בעל נסיון באחזקת מכונות ומסגרות כללית.

✱ **מסגרים מתחילים**

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מענינת וסיכויי התקדמות.

המעונינים מתבקשים לכתוב לת. ד. 2897, ת"א, ולציין פרטים אישיים, נסיון קודם ומשכורת מבוקשת, בציון המשרה המבוקשת על גבי המעטפה.

— סודיות מובטחת —

למשרדי הסוכנות היהודית לא"י
בתל-אביב רח' קפלן 17

דרוש

מתכנן/מתכנת

בעל נסיון בשפת RPG

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת הכספים לפי הכתובת הנ"ל, או אישית לחדר מס' 405, קומה ד' בשעות 8.00—14.00 לפנה"צ, או לטלפון מס' 11־82־25 קו פנימי 323.

לחברת הרץ השכרת רכב בע"מ

דרוש בבאר-שבע

עובד לחצי משרה

(אפשרי גם סטודנט)

הכישורים הנדרשים:
רשיון נהיגה בתוקף למכלה משנה
התמצאות כללית במכוניות.

בדבר פרטים נא להתקשר לטל. 3430 באר-שבע
או 231351 ירושלים

דרושה

פקידה עצמאית

משוחררת משרות צבאי

ידיעת כתיבה במכונה. רשום חשבונות וכו'.

מועמדות בתאימות יפנו
ל„בנימינוביץ ובנו בע"מ"
רחוב מרכולת 3 תל-אביב

בימי חול בשעות: 13.00—15.00
בימי ששי בשעות: 10.00—13.00

פז

לפז חברת נפט בע"מ

דרוש

מהנדס אזרחי

הכישורים הדרושים:
— מהנדס בוגר הפקולטה להנדסה אזרחית המחלקה לדרכים ואספלטים
— שלוש עד חמש שנות נסיון בעבודה מעשית.
— הגיל עד 35 שנה
— ידיעת השפה האנגלית ברמה מספקת לקריאת חומר מקצועי
— בעל רשיון נהיגה

מקום העבודה: המשרד הראשי בחיפה

המשכורת תקבע בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב תוך פירוט הכשרתם ונסיונם אל אגף כח אדם ת.ד. 434 חיפה.

למפעלי

בלו-בנד תלמה בחיפה

דרוש/ה

באופן דחוף לעבודה זמנית

מפעיל/ה

מכונה להנהלת חשבונות.
רצוי נסיון במכונת נשיונל 32.
תנאים טובים.

נא לפנות טלפונית בשעות 8.00—15.00 לטלפון מס' 721143 חיפה, ליחידת המחשב.

בלו-בנד תלמה

דרושים

למשרד פרטי לתכנון

קונסטרוקציות בנין

1. **מהנדסים**
2. **הנדסאים**
3. **טכנאים/שרטטים**

ד"ר אינג' א. הרמל
רח' הבבון 4 ת"א טל. 447848

בביה"ס התיכון

השש-שנתי

בכפר הנוער

בן-שמן

פנויות לקראת שנת הלימודים הבאה משרות הוראה במקצועות:

מתמטיקה ✱ מקרא

אנגלית ✱ היסטוריה

מתבקשים לפנות רק מלומדים בעלי השכלה אקדמאית ורשיון הוראה.

כמו כן דרושים

מדריך חברתי ✱ אם בית

✱ מזכירה ספרנית.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב למזכירות כפר הנוער בן-שמן דאר בן-שמן תוך ציון השכלתם ונסיונם.

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול · 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

לחברה ציבורית ארצית גדולה
דרוש
מהנדס מבקר
הכישורים הדרושים
- מהנדס בנין מדופלם.
- נסיון של 5 שנים לפחות בפיקוח על ביצוע עבודות הנדסה אזרחית.
- כושר עריכת ביקורת וכושר קיום מגע נאות עם המבוקרים ועם קהל.
- כושר הבעה בע"פ ובכתב.
- ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת השפה האנגלית או הצרפתית.

— מקום העבודה הוא בתל־אביב אם כי מילוי התפקיד כרוך בנסיעות לכל חלקי הארץ.
— הדרגה תיקבע לפי הסכם מיוחד.
* המועמדים יגישו את הצעותיהם בכתב יד ברור למחלקה לכח אדם של החברה, ת.ד. 7045 תל אביב עד התאריך 9.6.72

לחברה פרטית בחיפה
דרוש
ראש אגף ייצור
לניהול אגף העוסק בעיבוד שבבי מדוייק ובהרכבות מכשירי מדידה
הכישורים
1. מהנדס ייצור או מהנדס מכונות
3. נסיון של 5 שנים לפחות
3. ידיעת השפה האנגלית

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים המלצות ודרישות שכר לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 245

לאמישראגז
דרושות
פקידות
לאחר שרות צבאי
לעבודה באזור תל-אביב
המעוניינות תפנינה אישית למחלקת הסגל רח' אחד העם 34 תל־אביב

למפעל בדרום הארץ
דרוש
מבלטן/מכשירן
לתפקיד מנהל מחלקת מכשירים לייצור מדידים קבועים ומתקנים למפעל לעיבוד שבבי.
לאיש המתאים תנאים טובים ודיור במקום
נא לפנות בכתב לת.ד. 8150, ת"א
בציון פרטים על נסיון קודם

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
חטיבת ההנדסה
דרושים:
1. **מהנדס אוירונוטיקה או מכונות**
לחישובי חוזק של מבנה מטוס, בעלי נסיון של שנתיים עד חמש שנים.
2. **מהנדס אוירונוטיקה בכיר**
לעבודה בנושא התעייפות מבנה המטוס.
3. **מהנדס אוירונוטיקה**
לתיכון מבנה ומערכות במטוסים.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל: יחידת תעסוקה, תעשיה אוירית, נמל תעופה לוד.

עבודה מעניינת לגברים
לך אנו מציעים
* קדום, ענין ואתגר בעבודה.
* עבודה קבועה בכל חלקי הארץ והשטחים המוחזקים.
* תנאי עבודה ושכר טובים.
* למוד השפה הערבית מכך חצי שנה בתנאי פנימיה עם שכר.

אם הנך עונה לדרישות הבאות:
* משוחרר צה"ל בעל כושר בריאות תקין.
* בעל תעודת בגרות לפחות או בוגר 12 שנות למוד בקבוץ.

● מעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 לכמ' 1 תל־אביב, בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.
ס ו ד י ו ת מ ו ב ט ח ת

דרושות דחוף
1. נקבניות י.ב.מ.
בעלות נסיון של שנה לפחות (אפשרי בקבלנות או לפי שעות)
2. מועמדות (נשים ובנות) ללמוד נקבנות י.ב.מ.

המתאימות לאחר גמר הקורס תועסקנה בעבודה מעניינת ובתנאים טובים
לפנות לש.ר.ג.ל. הנביאים 28, חיפה טל. 641628

משרה פנויה
בדניש אינטריורס
בחור צעיר בגיל 18—23 לעבודת מחסן
עתיד בטוח לאדם המעונין ללמוד ולקבל על עצמו אחריות.
ידיעת האנגלית הכרחית.
חברה מתקדמת. שעות העבודה 8—16.30
טלפון 784131—03.

המגפר בע"מ
דרוש
הנדסאי - טכנאי ייצור
עם נסיון במדידת תקני זמן
לפנות בציון קורות חיים ותק במקצוע ונסיון בעבודה לת.ד. 1335 חיפה למחלקת כח אדם

כל-בו שלום
לקראת
„שבועיים דנמרק"
שייערכו בכל־בו שלום
דרושות
דיילות מכירה וקופאיות
למשרה חלקית / זמנית.
המועמדות לעבוד על קופה רושמת בעלות כישורים מתאימים תעבורנה קורס מיוחד לשם הכשרתן להפקיד.
תתקבלנה גם בקשות של צעירות בוגרות תיכון לפני גיוסן לצה"ל או משוחררות מצה"ל.
המעוניינות מתבקשות לפנות למדי המנגנון בין השעות 09.00—11.00 עד 5.6.72

דרושים
* חשמלאים
* עוזרים לחשמלאים

טל. 942053 ראשל"צ.

מתמנה בקרוב
מנהל בעל נסיון רב באדמיניסטרציה, עובדים, הנהח"ש, יחסי ציבור וקשרים עם מוסדות.
רק בהצעות רציניות
לפנות ת.ד. 6438 ת"א

דרושה שרטט/ת בנין
בעל נסיון
תנאים טובים
לפנות למהנדס אור
פ"ת 912442

דרושים
* מדפיס מולטיליט ½ — ¾ עם נסיון
* צלם קסארו ½ — ¾
* נערה לעבודות איסוף וכריכה
* נערה למכון העתקות

שלמגרף בע"מ ארלוזורוב 20 ת"א

למפעל אדרת
אזור התעשיה הרצליה
דרושה עובדת נשיונל
למכונה 32—33
ידיעות בשפה אנגלית ועברית.
מעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 301 הרצליה או טלפון 938631 למנהל כח־אדם.

לחברת השמירה דרושים
לסניף אשדוד
פקח
לעבודה קבועה ומעניינת
הכישורים הנדרשים:
* גיל 35—45
* בעל רכב פרטי.
* מגורים באשדוד או בסביבה הקרובה.
* בעל נסיון צבאי או משטרתי בפיקוח על עובדים יתרון.

—*—
בהצעות בכתב־יד, לפנות לסניפנו באשדוד, אזור א' בנין משרדים, עבור „פקח".
—*—
סניפים בכל רחבי הארץ
שמירה · אבטחה · חקירות
מערכות אזעקה

אם את
מוכשרת להיות
נציגת מכירות
אצלנו
תעבדי
קשה —
בתמורה
לכסף שתרויחי.
5 ימי עבודה בשבוע,
יומיים עבודה מפוצלת.
עליך להיות בעלת כושר דיבור ושיכנוע, סבלנית וסובלנית, נמרצת ודינמית, בגיל 30 ומעלה.
אין הכרח בנסיון קודם בשטח המכירות — אנו נכשירך לעבודה.
המכירה באמצעות הטלפון
לפנות ל„דפי זהב" טלפון 257111 לניצה או שרית.

רשות השידור
מודיעה על
משרה פנויה
תואר המשרה:
סגן מנהל כללי של רשות השידור
(אמרכלות).
הדרגה: י"ט של הדירוג האחיד או דרגה מקבילה בדירוג אחר.
מקום העבודה: ירושלים.
תיאור התפקידים: אחריות לאמרכלות הרשות, הכוללת היחידות בכל הנושאים המינהליים. אחראי לתכנון תקציב הרשות, השתתפות בקביעת מגבלותיו, הכנתו והטיפול בו. השתתפות בקביעת מדיניות כח־אדם ודרכי הכשרתו. אחראי לטיפול בנושאים הכלכליים הכספיים של הרשות. אחראי לפרסום הוראות ונהלים בשטח האמרכלות. אחראי לביצוע פעולות האמרכלות ברשות, פיקוח ומעקב אחריהן. טיפול וייצוג הרשות בפני גופים שונים בנושאי אמרכלות, הקציב ונושאים עסקיים. פקוח על הפעלת היחידות בתחום המינהל. חבר בהנהלה הרשות.
כפיפות: למנהל הכללי.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית בתוספת נסיון של לפחות 10 שנים בתפקידי ארגון ואמרכלות, מהן מספר שנים בדרג בכיר. ידיעה ונסיון רב בתכנון הארגון של כח־אדם, תקציב וכו'. רצוי נסיון מעשי בניהול יחידה עצמאית בהיקף ארצי. כושר הבעה בכתב ובעל־פה. כושר ניהול משא ומתן בדרג גבוה עם גורמים משקיים וציבוריים. כושר לקיים מגע נאות עם עובדים ואנשי ציבור. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
הערות: מילוי התפקידים כרוך בנסיעות ברחבי הארץ ובעבודה מחוץ לשעות הרגילות. תוקף המינוי הוא ל־3 שנים עם אפשרות הארכה.
● המעונינים במשרה זו יפנו למחלקת כח־אדם, רח' הלני המלכה 9, בצרוף תעודות ואישורים המעידים על השכלתם וניסיונם כנדרש לעיל, ע"מ לקבל את הטפסים המתאימים.
המועד האחרון להגשת הבקשות:
18.6.72

למושב במרכז הארץ
דרוש מרכז משק
לניהול שטחי השלחין והמטעים של המושב
*
על המעונינים בעלי השכלה חקלאית ובעלי כישורים מתאימים לפנות בכתב לת.ד. 156 הוד השרון

דרושה לחברה מבוססת
מזכירה מנוסה
בהדפסה וקצרנות עברית והתכתבות עברית עם ידיעות באנגלית.
ת.ד. 4853 ת"א.

מזכירה עברית מעולה
עם נסיון רב בנהול משרד והתמצאות ב־ הנה"ח ועם המלצות
מעוניינת במשרה מתאימה בת"א או חולון
בשעות: 8.30—13.30—14.00
בהצעות נא לפנות ל־ ת.ד. 12046 ת"א או טל. 827614 אחרי 13.30

דרוש
טכנאי
יוצא צבא בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה
לכתן שרות למכונות משרדיות בחיפה והסביבה
★
נא לפנות בכתב יד בציון נסיון קודם לת.ד. 618 חיפה.

לחברה העוסקת בפיתוח תעופתי מתקדם
דרושים:
● **מהנדס חשמל/ אלקטרוניקה**
לעבודה כצוות בשטח האינטגרציה של מערכות־מכשור אלקטרוניקה.
התפקיד דורש לתאם עבודות במחלקות שונות, בקשר עם גורמי חוץ.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

● **הנדסאי מכונות**
לעבודת תכנון והתקנות במטוסים (אפשרי גם פרקטיקנט)
רצוי יוצא ח"א.

● **הנדסאי ייצור בכיר**
לעבודות תכנון ומעקב ביצוע.

(תנאי שרות ושכר טובים למועמדים המתאימים)
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 7132 תל־אביב

ש.א.ש. שרותי אבטחה ושמירה
דרושים
• אנשי אבטחה
• שומרים
עד גיל 55, יוצאי צה"ל לאזורים גוש־דן, רמלה, לוד ואזור הצפון.
לפנות אישית למשרדינו, בנין הש"א, רחוב כנבני 39, טלפון 612508. בניין היכל, רחוב בלפור 9, טלפון 687226, בין השעות: 08.30—13.00; 16.00—18.00.

1500 לירות לחודש בכל מקום בארץ
באם יש לך השכלה תיכונית.
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח החדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ____________
גיל: ____________
השכלה: ____________
כתובת: ____________

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 35

ממגר: רתך!
אם ברצונך להרויח יותר ולעבוד עבודה מעניינת בענף הרכב מקומך אצלנו.
טל. 745503

למשרד פרסום גדול
דרוש
נער אחראי לשליחויות
שיש ברשותו אופניים או קטנוע
פרסום א. טל ושות' בע"מ, רח' לבנסון 30 תל־אביב

דרוש מזכיר חוץ וגזבר למושב דישון
רצוי עם נסיון קודם.
על המועמדים בכתב לפנות ישירות למושב דישון ד.נ. מרום הגליל לא יאוחר מ־10.6.72.

לעדין ש. נויפלד בע"מ
בית חרושת לטריקו
תל־אביב, רח' לבנדה 30
דרושים:
1. פקידה מזכירה השולטת בשפה האנגלית
2. סורגים למכונות עגולות
3. תופרות למכונות: אוברלוק 2 מחטים, 3 מחטים
4. נער/ה, שליח/ה
5. פקידה טלפונאית

דרוש
מחלק לחם
מקצועי ועצמאי עם סדור סגור, רצוי מ־ סביבות בת־ים. קו החלוקה מוכן, פרנסה בטוחה. לפנות: מאפית „לחם חן" רחוב העבד־לה 35 (מול ארסיק) אזור התעשיה בת־ים.

כלכלנית צעירה
מעונינת להחליף מקום עבודה
פורת, שד' הל"ה 9 חיפה.

דרוש
מכונאי / חשמלאי
להחזקת מפעל תעשייתי בירושלים
נא לפנות בפירוט נסיון לת.ד. 2160, ירושלים עבור „משכורת כפל 1,500"

ל"ז. ענב אדריכלים בע"מ
דרושים
• אדריכלים
• מכונאים
בעלי נסיון בעבודות ביצוע
סודיות מובטחת
לפנות: 38218, 31057 ת"א

דרוש דחוף למוסך המרכזי לילנד יהוד
מחסנאי לחלקי חילוף
לפנות טל: 753411, 755793 אל מזכירת ההנהלה

ברמלה
דרושות
מזכירות ונקבניות I.B.M.
למשרות חלקיות או מלאות בוקר או ערב
לפנות ת.ד. 28125 ת"א (למספר 17)

מעבדה המטולוגית באזור חדרה
מחפשת עובד
בעל תואר במיקרוביולו־ גיה עם נסיון, או טכנאי ראשי עם 8 שנות הס.
לפנות בכתב לת.ד. 29695 ת"א בציון הכישורים הנסיון.

לדפוס אבנים מאוחדים בע"מ
דרושות
פקידות:
1. למשרדנו בתל־אביב דרושה פקידה הידע הנדרש: כתיבה במכונה עברית אנגלית מגע עם קהל הנהול קופה קטנה.
2. למפעלנו בקרית אריה פתח־תקוה הידע הנדרש: הפעלת כרטסת 3×9, ידע חש־ בון בהנהלת חשבונות. על המועמדות להיות בעלות 4 שנות נסיון לפחות.

לפנות במקום: רחוב אלנבי 111 ת"א בין ה־ שעות 8.00—13.00

דרוש
ברזלן ראשי וברזלני
לעבודות בנין בירושלים
לפנות טלפון 69663—02

דרוש
עוזר למנהל הגבי
לחברה מסחרית גדולה בת"א
עם ידיעות טובות (מג ב' או ד') בהנהח"ש
ונסיון בהתחשבנות עם לקוחות (מחוי
הצעות הכוללות פרטים אישיים, מקום העבודה, נסיון בעבר והמלצות על כה נא לשלוח לת.ד. 1736 תל־אביב, עבור מס

דרושה
פקידה כללית
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית או בוגרת בי"ס לפקידות הדפסה על מכונת כתיבה עברית, ידיעה בהנהלת חשבונות — רצויה.
עדיפות לבעלות נסיון של שנתיים לפ
נא לפנות עם פירוט קורות חיים (בכתב יד) לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס. 29

דרושה כתבנית מעו
בשפה העברית על מכונת כתיבה חש
עם נסיון. ליום עבודה רצוף או מ
לקביעת ראיון נא לצלצל לטלפון 08 פתח־תקוה.

חברת שווק ארצית
מחפשת
עוזרת צעירה לקנין
להלבשת נשים
עדיפה בעלת נסיון בעיצוב אופנה או ב בי"ס למגזרנות/[illegible]
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות ב בציון נסיונן המקצועי וגילם לת.ד. תל אביב עד ליום 11.6.72

עירית תל־אביב־יפו
דרושים עובדי נוע
א) מדריכים לעבודה במועדוני נוער (גם בשעות הערב).
ב) מדריכי פעילות לענפים: כדורידגל, כדורסל, כדורעף, פתוח תנועה, התעמלות, וכו'.

על המעוניינים לפנות לבית העיריה, קומ חדר 1122, בימים ב' ו', בין השעות 9.00—

לבי"ס מקצועי „אורט השומרון"
בנימינה
טלפון 88073—063
דרושים
מורים לשנת הלמודים תשל"ג במקצועות
* שרטוט בנין ואדריכלות
* עברית ותנ"ך

המעונינים יפנו להנהלת ביה"ס לפי הכתובת הנ"ל.

לחברת בטוח גדולה בת"א
דרושה
מזכירה למחלקת התביע
הכישורים הדרושים:
* הדפסה בעברית.
* נסיון של שנתיים לפחות בעבודות מזכ

המעוניינות נא לפנות לת.ד. 26222 תל־א למנהל המנגנון.

למפעל תעשייתי גדו בשטח האלקטרו־מכ
בסביבות ת"א
דרושים
1) **מהנדס או טכנאי**
שיעסוק בבקורות לציוד אלקטרו־מכ זרם חזק.
2) **חשמלאים מעולים**
בעלי נסיון בהרכבת ציוד לצבה במחלקת לוחות חשמל.
3) **מסגרים רתכים**
בוגרי בתי־ספר מקצועיים במגמת כללית לעבודות הרכבה לוחות חשמל.
4) **חרט מעולה למחלקת כליו**
בעל נסיון מעשי בחרטות של 3—5 שנ
5) **מפעיל למכונת כיפוף פח**
למחלקת פחחות.

המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים תוך הדגשת נסיונם הקודם והכשרתם המקצועית לת.ד. 2644 רמת־גן.

[redacted]

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב רח' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230321, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

לאולמי שמחות מפוארים
דרושים
טבחים
תנאים טובים למתאימים.
לפנות: טלפון 855031 פריד.

לבנק גדול
דרושות
1) כתבניות
בעברית ובאנגלית
2) נקבניות
(למוד המקצוע בבנק) — משמרת שניה
המעונינות מתבקשות לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים לת.ד. 29878 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

מנהל חשבונות
סוג ד' בעל נסיון מ־2—5 שנים
רצוי עם נסיון בתשלומי שכר ו/או בתמחיר
מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה מעניינת ביותר ותנאי עבודה טובים
לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 1371 חיפה
סודיות מובטחת

המכון למחקר ביאולוגי בישראל
ת.ד. 19, נס־ציונה
דרושים:
1. **לבורנט רפואי**
2. **לבורנט ביאולוגי**
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון בעבודה קודמת לכתובת הנ"ל.

למשרד רואי־חשבון
דרושים
* בוחן ראשי בחיפה
* אחראי על סניף בחיפה
* בוחנים מרכזים, במשרד בת"א
* בוחנים, במשרד בתל-אביב.

לפנות לת.ד. 1334 ת"א למספר ד/15085

למפעל תעשיתי גדול
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
לעבודה במשרד הראשי בתל-אביב
הכישורים הדרושים:
בעל תואר רואה־חשבון או השכלה מקבילה.
נסיון של 5 שנים לפחות בחשבונאות תעשייתית.
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
לפנות בצרוף קורות־חיים לת.ד. 1334 ת"א למס' 9801444

EL AL
דרושים
מנהלי חשבונות
סוג ג'
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית
מפעילי מחשב
I.B.M. 360/
בעלי נסיון של שנה לפחות ב־D.O.S
השולטים בשפה האנגלית ברמה טובה
קבניות I.B.M.
בעלות נסיון של שנה לפחות בניקוב
ובשפה האנגלית
—■—
המעונינים לפנות אישית למדור העסקה קומת קרקע, אל על, נמל התעופה לוד בין השעות 08.30—12.
אל על נתיבי אויר לישראל

למוסד בנקאי
דרוש
מהנדס-רצוי טקסטיל
לצורך בדיקת פרוייקטים תעשייתיים
* הכישורים הנדרשים:
נסיון 3 שנים לפחות בתעשיה, וידיעה טובה בעברית ובאנגלית.
בהצעות נא לפנות:
ת.ד. 1462, תל־אביב, עבור מס' 357.

למפעל גדול במרחב תל־אביב
דרושה
מזכירה כתבנית
הכישורים:
* השכלה תיכונית
* הדפסה שוטפת בעברית
* נסיון קודם בעבודה משרדית
● על המעוניינות לפנות בצרוף תולדות חיים לת.ד. 6397 תל־אביב.
סודיות מובטחת.

ל"סוסון"
אופנת ילדים ונוער
דרושות
מתכננת אופנה
לבגדי ילדות וילדים
תופרות מנוסות
למכונות זינגר ואוברלוק
מתלמדות
(רצוי מגורים בין נתניה לחדרה)
*
נא לפנות טל. 615283.

וישיי־ישראל בע"מ
דרושים
טכנאי אלקטרוניקה
הכישורים הדרושים: בעלי נסיון. משוחררי צ.ה.ל.
רצויה ידיעת השפה האנגלית.
המעוניינים יפנו בכתב או טלפונית אל "וישיי ישראל בע"מ", תל־אביב, רחוב האחים מסלאויטה 3, טלפון 39062.

לחברה קבלנית לבנין
דרושים
מנהלי עבודה לבנין
לעבודות שלד
לעבודת גמר
נא לפנות בכתב לתיבת דאר 220 דימונה או טלפונית 057—91565
לאנשים המתאימים — השכר המתאים
עזרה בדיור תינתן

למוסד רפואי ארצי
דרושים
● **רופאים**
במקומות הישוב הבאים:
תל־אביב — רופאים כלליים
יפו — רופא ילדים
פתח־תקוה — רופא ילדים
נתניה — רופא ילדים
רמלה — רופא ילדים
לוד — רופא ילדים
חולון — רופא ילדים
גבעתיים — רופא כללי
ראשון־לציון — רופא ילדים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב עם ציון קורות־חיים ונסיון־עבודה קודם לת.ד. 4026 ת"א.

דרוש במשרד אדריכל
טכנאי הנדסאי
לתפקיד מס' 1 — התנאים טובים
לטלפן 269020 תל־אביב

למושב אורות
דרוש מרכז משק
דיור במקום מובטח.
המעונינים יפנו:
מושב אורות, דואר קרית־מלאכי.

דרושה
מטפלת
+ עבודות משק בית
עם לינה
לפנות לת.ד. 9233 ת"א
למתילדה

לחברה הדרומית לשיווק בע"מ
דרוש בוגר צעיר אחרי צבא
להפעלת מכונת הדפסה בשיטת פלקסוגרפיה
הכשרה מוקדמת תנתן במקום
להתקשר לטלפונים 31161, 37505 לקביעת ראיון

למפעל גדול בחיפה
דרוש
מחסנאי ראשי
לניהול ופקוח על מחסני מתכות ומחסנים טכניים.
הכישורים הדרושים:
* יכולת לניהול צוותות עובדים במחסנים הנ"ל
* בעל נסיון קודם
* בעל השכלה תיכונית
* בעל רקע טכני עד כדי הבנת מפרטים טכניים בעברית ובאנגלית (רצוי גם בגרמנית)

תנאים טובים למעמד המתאים
המעונינים יפנו בכתב יד תוך ציון קורות חיים, נסיון בעבודה וכן בציון כתובת מלאה ומספר הטלפון לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 250.
סודיות מובטחת

האוניברסיטה העברית בירושלים
בי"ס להקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות
דרושה ארכיברית
בפקולטה לחקלאות
תאור התפקיד:
— מיון וסווג חומר בגנזך ויצוא ותיוק, ביצוע עבודות ארכיב שונות, כולל איתור חומר לפי דרישה, הפצת חומר לפי דרישה, הדפסה במכונת כתיבה בעברית ובאנגלית.
דרישות התפקיד:
— השכלה תיכונית מלאה, רצויה גם הכשרה ארכיברית מקצועית, ידיעת השפות עברית והאנגלית ויכולת הדפסה במכונת כתיבה בשפות אלה. נסיון קודם בעבודה בארכיב ובהדפסה.
הדרגה: 7—9א בדירוג האחיד.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב עד לתאריך 12.6.72 למזכירות הפקולטה לחקלאות ברחובות, ת.ד. 12, רחובות.

FIAT
למוסך האזורי "פיאט"
הגדול והמשוכלל
העומד להפתח החודש
בירושלים
דרושים
● **מכונאים מעולים**
מכל הסוגים
● **פקיד טכני**
עדיף מתמצא בחשבונות מוסכים
● **סיכאי**
או בחור יוצא צבא המעונין להשתלם בסיכאות

המועמדים מתבקשים לפנות אישית לסוכנות "פיאט" בירושלים — "גולדין", רחוב שלומציון המלכה 7 — בימים שני 5.6 ושלישי 6.6 בין השעות 2.00—6.00 אחה"צ או בכתב לסוכנות מכוניות לים התיכון בתל־אביב, רחוב יצחק־שדה 30, למר מנסקי.

דרושים ראשי קבוצות וחשמלאים
לעבודות אינסטלציה תעשייתית
תנאי תשלום טובים לבעלי נסיון, וקידום מהיר למתחילים.
לפנות טלפון 30418 אחרי 18.00.

מהנדס חשמל
בוגר הטכניון חיפה, רצוי בעל נסיון 2—5 שנים במערכות הפקוד התעשייתיות
עדיפות לבעלי ידע בהנעה חשמלית במערכות דיגיטליות ו/או אלקטרוניקה תעשייתית
מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה מעניינת ביותר ותנאי עבודה טובים
נא לפנות למחלקת המנגנון ת. ד. 1371 חיפה
סודיות מובטחת

מוסד חינוכי על תיכוני
בירושלים
מציע לזוג נשוי (ללא ילדים)
את התפקידים הבאים:
1) **אם־בית לפנימיה**
בעלת נסיון בעבודה חינוכית עם נוער
2) **איש משק**
בעל נסיון וידע בעבודת אחזקה במוסדה
המועמדים יפנו בקשותיהם בכתב בציון תולדות חיים ונסיונם בעבודה לת.ד. 3578 ירושלים. קיימת אפשרות להגיש בקשות גם לשאינם בני זוג.

צים
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
אם אתה בעל נסיון של 3—5 שנים בעבודות הכנון וריכוז פרויקטים בעל נסיון במגעים עם גורמי חוץ ומוכן לגור בחיפה.
צלצל לחברת צים אגף כח אדם טלפון 04—643311 שלוחה 555 04—669998 או אגף תכנון ופיתוח טלפון 04—641161 שלוחה 449.
אנו מציעים עבודה מעניינת בתכנון וריכוז פרויקטים עבודה עם אפשרויות קידום לתפקידי ניהול. משכורת בהתאם לכישורים
צים — החברה השיט הישראלית בע"מ

פרסטון Preston
TEXTILE COMBINE LTD. AFULA — תשלובת טקסטיל בע"מ עפולה
דרוש
מנהל חשבונות סוג ד'
עם נסיון בתעשיה, תמחיר ועריכת משכורות
נא לפנות בכתב יד עם ציון הנסיון ומשכורת מבוקשת לפרסטון תשלובת טקסטיל בע"מ, ת. ד. 225, עפולה
סודיות מובטחת

נוה אסבסט בע"מ
דרושים:
1. **נגרים לבנין**
מכל הסוגים
2. **שרטטת**
לפנות לטלפון 669382/4 חיפה

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרוש
מנהל לבית פומרנץ
מרכז קהילתי (מתנ"ס) בשכ' שמואל הנביא בירושלים.
הכישורים:
נסיון רב מאד בניהול ובמינהל של חינוך משלים ו/או חינוך מבוגרים או חינוך גופני.
השכלה אקדמאית בנושאי החברה או החינוך או בעבודה קהילתית.
נכונות ויכולת לעבודה בלתי שגרתית גם בשעות הערב, בשבתות ובחגים.
יכולת ניהול צוות עובדים, תכנון ופיקוח תקציבי וכשר לקיים מגע רב בכתב ובע"פ עם אישים ומוסדות.
תנאי העסקה:
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
השכר — 15,000.— — 18,000.— ל"י לשנה.
לעובד הוענק פקידות בדרגת ותוספות אחרות.
המעונינים יפנו בכתב אל החברה למרכזי תרבות וספורט בע"מ, שדרות הרצל 82 בית הכרם ירושלים, עד ליום 20.6.72 ויוזמנו לבחינה בכתב ולראיון

דרוש זוג עד גיל 55 בלי ילדים
בתור שומרים במפעל ביהוד עם דירת 2 חדרים לרשותם והשלום טוב.
*
לפנות לטלפון מס' 751606, 758557 משעה 10.00 — 13.00 למר משה

דרושים מחסנאים מקצועיים
וגם מתלמדים
למפעל תעשייתי
לפנות: "תייל-און"
רחוב עשר טחנות 2 תל־אביב
טלפון 770626

דרוש
מונטז'ר מעולה
בענף האופסט
תנאי שכר טובים.
לפנות ת.ד. 435 למס' 179, רמת־גן.

ליפאורה בע"מ — רחובות
דרושות
* **מפעילה לאוליבטי (נשיונל)**
* **מנהלת חשבונות מתחילה**
* **מרכזנית - פקידה מתחילה**

להפעלת מרכזניה ועבודות עזר (אפשרי ללא נסיון קודם)
לפנות טל. 953760, 950721 בשעות העבודה

Recherchons
REDACTEURS/REDACTRICES
de langue francaise
CONNAISSANT BIEN L'ANGLAIS
Sujets generaux
Economie
Biologie
Les candidats sont priés d'adresser leur réponse avec C. V. et titres à: Boite Postale 7145, Jerusalem.

דרושים
1) אדריכל מתכנן ערים
2) שרטט טכנאי בנין ערים
למשרד אדריכל השמשוני
טל. 257541 ת"א

למפעלי מתכת קדמוני בע"מ
דרושה מזכירה למנהל הכספים
הידיעה הדפסה עברית ואנגלית
רצוי עם ידיעה בהנהלת חשבונות
נא לפנות לת.ד. 258 או טלפונית 04—913606

למכון היצוא הישראלי
דרוש
מנהל מרכז המתכת
לתפקיד קידום היצוא בענף המתכת
ההכשרה הנדרשת: מהנדס עם נסיון מסחרי בשטח זה או כלכלן/מינהל עסקים עם רקע טכני בענף זה.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים למכון היצוא הישראלי ת.ד. 29732, תל־אביב.

מנהל כללי
לחברה אמריקאית
עתירת ידע הפועלת בארץ
מבוקש
מנהל כללי בעל כישורים הוכח בניהול עבודה מדעית.
נא לפנות בכתב באנגלית בצרוף תולדות חיים אל ת.ד. 1469 ת"א עבור "מנהל".
סודיות מוחלטת מובטחת

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
לבורנט בעל M. Sc. או B.Sc. לעבודה מיקרוביולוגית עם איזוטופים במחלקה לבקטריולוגיה
מכרז מס' 135/72
תיאור התפקיד: עזרה במחקר בתחום המיקרו־ביולוגיה; העבודה היא עם חמרים רדיואקטיביים.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות אנגלית ועברית; השכלה אקדמאית; בוגר או מוסמך במדעי הטבע (מיקרוביולוגיה, ביוכימיה) רצוי בתחום מים הנ"ל.
הערה: עדיף אדם בעל נסיון בעבודה עם חמרים רדיואקטיביים.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
קצרנית סוג א' במחלקה ליחסי ציבור
מכרז מס' 156/72
דרישות התפקיד: שפת אם אנגלית, עברית רצויה. השכלה תיכונית; נסיון בעבודה משרדית.
הערה: ידיעת קצרנות באנגלית הכרחית, המשרה הינה ארעית.
הדרגה: י"א—י"ב בדירוג האחיד.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 12.5.72 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה "מועמד למשרה מס'..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD
* **מסגרים** *
המעוניינים יפנו לעץ־לבוד בע"מ, פתח־תקוה
מחלקת כח אדם, טלפון: 03—914931

למטוית צמר מנופץ
דרוש
פוצר
לפנות: ד"ר מצנר בע"מ
איזור התעשיה הרצליה
טלפון 932327

דרושים לחברה גדולה לייבוא מכוניות בת"א
• **מחסנאי מומחה**
לניהול מחסן חלקי-חלוף למכוניות פרטיות.
כישורים: נסיון של 5 שנים לפחות. כושר מינהלי. ידע בהזמנת חלקי־חלוף מחו"ל. ידע בעיתוד כלאי. כושר ניהול כרטסת מלאי. ידיעת אנגלית חובה.
• **מחסנאי**
לעבודה במחסן חלקי-חלוף למכוניות פרטיות.
כישורים: נסיון של 3 שנים לפחות.
תנאי קידום ושכר מיוחדים למועמדים שיתקבלו
מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 4104 תל־אביב, עבור "מחסנאי מומחה" או עבור "מחסנאי".
סודיות מובטחת.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ביום א', כ"ט סיון (11 ביוני) בירושלים
אולם מיציל בית הסתדרות, רח' שטראוס
הכנס הארצי
של התנועה למען ארץ ישראל השלמה

ישיבה ראשונה: יו"ר ד"ר ח. יחיל

9.30—10.10 פתיחה — ד"ר חיים יחיל

הרצאת אלוף (מיל.) אברהם יפה — חמש שנים למלחמת ששת הימים

10.10—11.30 **ברכות:**

כ' הרב הראשי יצחק ניסים
נציג ישובי פיתחת רפיח
רחל ינאית
הרב משה לוינגר — קריית ארבע
נציג החוג לשלמות הארץ במפלגת העבודה
נציג צעירי המפד"ל
נציג המרכז החפשי
נציג הרשימה הממלכתית — רפ"י

ישיבה שנייה: יו"ר שמואל כ"ץ

11.30—12.00 הרצאת א. ליבנה — העם היהודי במפנה ההיסטורי
12.00—13.00 דיון
13.00—14.00 הפסקת צהרים

ישיבה שלישית: יו"ר אפרים בן־חיים

14.00—14.30 הרצאת ח"כ דוד קורן — ההתנחלות — דרך המלך של הציונות
14.30—19.00 דיון
19.00—20.00 ארוחות ערב

ישיבה רביעית: יו"ר צבי שילוח

20.00—22.30 ברכת גח"ל — ח"כ ד"ר בנימין הלוי
הרצאת רב אלוף (מיל.) חיים לסקוב — אור לעצמנו
הרצאת הרב מ. צ. נריה — הזכות על ארץ־ישראל
הרצאת ד"ר י. אלדד — גאולת ישראל ממהפכות הגויים
משה שמיר — ארץ־ישראל בחינוך הדור

המפלגה הליברלית
תכנית שבועית

מרחב תל־אביב־יפו
מסיבת צעירים תתקיים הערב, יום ששי 2.6.72, בשעה 8.30 בערב, במועדון „זבולון", רח' אוסישקין, בהשתתפות מר ראובן ויפלה ונחום קולמן.

מרכז / ארגון נשים
ביום ראשון 4.6 בשעה 5.00 אחה"צ, ישיבת ועדת האירות, בקפה „רוליה", קומה ב', רח' אבן־גבירול 68, ת"א.

יפו / מרחב ת"א־יפו
ביום ראשון 4.6, בשעה 7.30 בערב, ישיבת הנהלת הסניף יפו, במועדון המפלגה הליברלית, שד' ירושלים 112, בהשתתפות עו"ד יעקב ברכה ויעקב ויינר.

ראש־העין
ביום ראשון 4.6, בשעה 6.00 בערב, תתקיים ישיבת הנהלת הסניף, במועדון המפלגה בראש־העין, בהשתתפות נציג המרכז.

טירת־הכרמל
ביום שני 5.6, בשעה 12.00 בצהריים, תתקיים פגישת פעילים בסניף טירת־הכרמל בהשתתפות מר רפאל הצבי ומר זאב גרגו.

כרמיאל
ביום שני 5.6, בשעה 4.00 אחה"צ, בתחנת „סונול" בכרמיאל, תתקיים ישיבת הנהלה, בהשתתפות מר רפאל הצבי ומר זאב גרגו.

קיסרא
ביום שני 5.6, בשעה 6.00 בערב, תתקיים פגישת פעילים דרוזים מאיזור קיסרא, בהשתתפות נציג המרכז.

גבעתיים / תא בעלי מלאכה
ביום שני 5.6, בשעה 7.30 בערב, תתקיים ישיבת ועד תא בעלי המלאכה בגבעתיים, במועדון המפלגה בגבעתיים, רח' כצנלסון 68, קומה ב'.

מרחב תל־אביב־יפו
ביום שני 5.6, בשעה 4.00 אחה"צ, מתכנסים פעילי איזור הדרום באיזור התחנה המרכזית החדשה (רח' הגלבה) לשם סיור באיזור התחנה המרכזית, שכ' התקוה וכפר שלם.
חברי מרכז הנוער מתכנסים ליד בית־המפלגה בת"א, רח' אבן־גבירול 68, בשעה 3.30 אחה"צ.

חיפה / ארגון נשים
ביום שלישי 6.6, בשעה 5.30 אחה"צ, ישיבת ההנהלה, במועדון המפלגה בחיפה, רחוב הנביאים 32.

קרית־ים
ביום שלישי 6.6, בשעה 5.00 אחה"צ, בביתו של מר אבי יונה, רח' סמולנה, קרית־ים, תתקיים פגישת פעילים, בהשתתפות מר זאב גרגו.

„קדימה" — חוג יוצאי הונגריה
ביום [illegible] 8.6, בשעה 5.30 אחה"צ, פגישת ההנהלה הארצית, בהשתתפות [illegible] אליעזר רימלט, [illegible] גדעון פת ומר רפאל הצבי, בבית המפלגה הליברלית בתל־אביב, רח' אבן גבירול 68, קומה ד'.

חוג דוברי אנגלית / מרחב תל־אביב־יפו
ביום רביעי 7.6, בשעה 8.00 בערב, פגישה בהשתתפות עו"ד יצחק ברמן — יו"ר מזכירות המרחב, ומר יעקב אלקוב, בבית המפלגה, רחוב אבן־גבירול 68, קומה ד' חדר מס' 403.

דלית־אל־כרמל
ביום רביעי 7.6, בשעה 4.30 אחה"צ, תתקיים פגישת פעילים בהשתתפות נציג המרכז.

דור ההמשך
ביום רביעי 7.6, בשעה 8.30 בערב, יתקיים דיון במסגרת דור־ההמשך, בביתו של עו"ד יהודה באור, רח' [illegible] 86, ת"א, בהשתתפות הח"כ אליעזר רימלט.

מרחב תל־אביב־יפו / שכונת התקוה
[illegible]

קבלת קהל / סניף התקוה — מרחב תל־אביב־יפו
[illegible]

מכתבים למערכת הארץ

עגל הזהב

במסגרת ידיעה של סוכנות הידיעות הצרפתית על מותו של הסופר ג'ייכס מיצ'נר על היחס הלגלגני כלפי הבעיה היהודית בבריה"מ מצידם של סופרים סובייטיים („הארץ" 26.5), צוטטה תשובה סופר סובייטי המסתמך על דיאלוג ביצירה הסאטירית „עגל־הזהב", „פרי יצירתם" של אילף ופטרוב.

בידיעה נפלה טעות ביחס למוצא מחברי הספר. רק אחד משני הסופרים — איליה אילף — היה יהודי, בניגוד לאמור בידיעה ששניהם היו יהודים. פטרוב היה רוסי מלידה. שמו האמיתי של אילף היה פיינזילברג והוא נולד באודסה ב־1897 ונפטר שם משחפת ב־1937. יבגני פטרוב, (שמו האמיתי — קאטאייב) ידידו, נהרג בחזית סבסטופול בשנת 1943.

יצירותיהם הסאטיריות של השניים („12 הכורסאות" ו„עגל־הזהב") שתיארו את הווי־החיים בבריה"מ בתקופת ה„נאפ" ואחריה (שנות העשרים והשלושים המוקדמות) הוחרמו בתקופת סטאלין, כנראה משום שהמציאות באותן שנים, גם בהיותה מתוארת בספריהם מנקודת־השקפה קומוניסטית — לא נעמה לרודן.

אין ספק שאיליה אילף רצה להשתלב באופן מלא בחברה הסובייטית וביקש להעלים מקיום הבעיה היהודית — וזאת הסיבה לדו־השיח שהכניס לספרו „עגל הזהב" שבו שואל העתונאי האמריקאי על בעייה זאת — ואילו הסובייטי עונה לו: „יהודים יש אצלנו — אך בעייה אין". פיסקה תמפוליתיה זאת הופכת לאסמכתא ספרותית־היסטורית בפיהם של עסקני איגוד הסופרים הסובייטיי כדי לכפור בקיום שאלת היהודים היום, 41 שנים לאחר הופעת „עגל־הזהב".

באותו ספר מופיע היהודי בפעם שניה בסיפורו של הגיבור אוסטאפ בנדר — נוכל קוסמופוליטי האוהב הזהים קלים — על „היהודי הנצחי". סופו של הסיפור הוא כי האטמאן פטליורה רצח ב־1919 את היהודי הנצחי, לאחר אלפיים שנות חיים. בסיפור זה בקש אליה אילף להשיג שתי מטרות: להזכיר כי אנשי המשטר הישן היו רוצחי־יהודים ולהציג את התיזה שלו כאילו היהודים בבריה"מ הם כבר חלק מן האוכלוסיה עם היהודי־הנצחי אינו מייצג עוד.

אגב, „עגל־הזהב" תורגם לעברית ע"י אליהו ביטוס ויצא לאור בהוצאת „תבל" בשנת 1951 או 1952.

אהרן ספו
תל־אביב

טירוף כנגד טירוף

לפני ימים אחדים חיבל איש שאינו שפוי בדעתו בפטיש בפסל המפורסם של מיכלאנג'לו בכנסית פטר הקדוש ברומא. כל אדם הרואה עצמו בן־תרבות הזדעזע בקראו על מעשה ברברי זה.

הקמת מלון הייאט הענקי בשיפולי הר־הצופים — הבגבנד את העיר העתיקה של ירושלים ופוגע באופן הרסני בנוף בעל משמעות יהודית במיוחד בבחינה הנופית, היסטורית ובבחינת המסורת הדתית הקשורה בו — היא פעולת הרס שאינה נופלת בחומרתה מפגיעה בפסל של מיכלאנג'לו. כמה אנשים חשובים בישראל המעוניינים בודאי שיחשבו גם אותם לכלל בני־תרבות לא רק שאינם מודעים, אלא אף יוזמים ומעורבים בפועל במעשה הרס זה?

אליעזר ברוצקוס
ירושלים

מכתבים המתפרסמים במדור זה עשויים להופיע בקיצורים המתחייבים מתנאים ומשיקולים של חוסר מקום. יש לשלחם בכתב ברור, רצוי במכונת כתיבה, ברווחים גדולים בין השורות ועל צדו האחד של הנייר בלבד. עדיפות תינתן למכתבים קצרים. מכתבים בעילום־שם או בשם בדוי לא יתפרסמו, ורק במקרים יוצאים מן הכלל יודפסו מכתבים ששם כותבם יישמר במערכת. אין „הארץ" מחזיר מכתבים, ואין הוא נושא את קבלתם או דחייתם.

הפולמוס על פסטיוואל הפרקליטים

שופט כינה ועדת חקירה שהוא עמד בראשה „פסטיוואל"; למשתתפי השמחה שולמו סכומים אגדתיים מקופת המדינה וסביב כל זה קמה סערה ציבורית. מדוע בעצם? הלא קביעת שכר טירחה זה לעורכי־הדין עבור השתתפותם בוועדת החקירה איננה אלא המשך טבעי של הדו"ח המסקנות הרוב של אותה ועדה, דהיינו: זלזול מוחלט בכספי הציבור.

החשש שהתעורר עם פרסום מסקנות ויתקון, שמא אין אנו כולנו שווים בפני החוק, קיבל עתה הוכחות נוספות. בזמן הקצר של קיום מדינתנו נמוגו רבים מחלומות הנעורים שלנו; אם נאבד גם את זכות האמונה לשוויון בפני החוק, נאבד את התקווה להיות עם חופשי בארצנו שלנו.

מ. לוים
צהלה

סכנה למתרחצים

בשפת ימה ההומה של תל־אביב, באזור גורדון־פרישמן הוקצה איזור מיוחד למשחקים. אלא שלאיש לא איכפת ולאורך שפת־הים משחקים ב„פינג־פונג" דבר הגורם סכנה לקהל הצפוף מסביב, שרבים בתוכו הילדים.

בשבת האחרונה בשעה 11.30 ראיתי במקום שני פקחים עירוניים ומייד פניתי אליהם. הם סירבו לעזור לי ולבקש מהמשחקים לזוז, למרות בקשות חוזרות גם מצד מתרחצים אחרים. יש לציין שאחד מהם זכור לי ממקרה דומה לפני כשנה בחוף „שרתון", כשסירב לי לבקשה דומה.

ידוע לי על ילד שאיבד עין כתוצאה מחבטת „מטקה". האם מחכים לאסון נוסף כדי לנקוט פעולה?

מרים ויגנפר
תל־אביב

הימים הללו

גבורי ערב...

יחס יפאן אל היהודים

אין כל ספק שרגשי ממשלת יפן ושגרירה על הודעותם מהפשע המחריד שביצעו בלוד שלושה מאזרחיה כנים הם. מובן גם הזעם של העם בישראל על מבצעי הפשע ושום פיצוי כספי אינו יכול להרגיענו. בהזדמנות זו אולי כדאי להזכיר שדווקא העם היפני, הושיט לנו את ידו לעזרה והציל אלפי יהודים ברגע הקריטי ביותר לעמנו.

בשנת 1940/41 היו מרוכזים בליטא אלפי פליטים יהודיים מפולין. השגריר היפני בקובנה נתן לכל דורש ויזות מעבר דרך יפן, למרות שידע שהמקום אליו פנו הנוסעים שאליו מועדות פניהם — קיראסאו — אינו אלא אחיזת עיניים. גם אני קיבלתי אז את הויזה על סמך הודעה של שגרירות ארה"ב בקובנה שהוגשה עבורי בקשה לאשרת כניסה לארץ זו. זה לא היה מקרה יוצא דופן. גם הקונסול היפני בולדיווסטוק נתן ויזות מעבר לכל פליט שרק הצליח להגיע אליו.

ביפן עצמה התיחסו לפליטים היהודיים כאילו לא היו היפנים בעלי־ברית של גרמניה הנאצית. הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים מינתה אותי אז נציגה בארץ זו ובאפשרותי לספר הרבה על היחס האנושי של העם היפני ליהודים.

אולם סבורני כי כיום, כשיפן טוענת שהיא ניטראלית בסיכסוך במזרח התיכון, דבר שאינו נכון במציאות מפאת כניעתה לחרם הערבי, חייבת היא לתת ביטוי לרצונה הטוב ולבטל כליל את החרם בארצה וכך להראות לכל העולם במעשים ולא רק במילים שאינה מזדהה עם שולחי הרוצחים.

י.ת. ברם
תל־אביב

ראיתי שמעתי

משאבות ולא פצצות

שלטונות הבטחון ביהודה ובשומרון הודאגו בימים אלה בגלל בקשה של תושב שכם לרשיון יבוא. המבקש כתב בגוף הבקשה בשפה האנגלית כי הוא מבקש לייבא 30 „בומבס". להלן מסר המבקש את פרוט הרכיבים [illegible].

בדיקה מהירה גילתה כי המבקש אינו אלא סוחר בכלים חקלאים והוא התכוון ל„פומפס" (משאבות), אלא שהחליף את האות פ האנגלית באות ב, כפי שנוהגים אחדים מדוברי הערבית. כמובן שהרשיון ניתן כי בבקשה הסוחר יקבל את המשאבות במועד המבוקש.

טיראנה וירושלים

[illegible]

מאבק על בריכת השולטן

אם יוחלט לשחזר את בריכת השולטן שנבנתה בימי הורדוס למרגלות הר־ציון בירושלים, כפי שרשות הגנים הלאומיים מתכוונת לעשות, יהיה זה בזיון למקום ההיסטורי החשוב — התבטא אדריכל צבי בילר בדיון פומבי על [illegible] בירושלים שהיה בשבת שעבר בבירה.

[illegible]

לדברי האדריכל בילר [illegible] רשות הגנים הלאומיים לשמר את הבריכה בגבולות [illegible] של 2 דונם, בה שיהפוך את האתר ההיסטורי החשוב לקריקטורה. הוא ביקש מהציבור הירושלמי להירתם למאבק נגד רוע הגזירה.

משכורתו של דוור דני

[illegible]

היום לפני...

2.6.1966 : [illegible]
2.6.1958 : [illegible]
2.6.1953 : אליזאבת השניה מוכתרת כמלכה אנגליה.
2.6.1946 : משאל עם באיטליה קובע כי [illegible] רפובליקה במקום המלוכה.
2.6.1793 : [illegible]
2.6.1619 : [illegible]

הנחות חד־פעמיות

לרגל תערוכת "אדם ומעונו"־ירידי המזרח
מאי־יוני 1972 תוענקנה ע"י מפעלי
"אליאנס קיסריה" הגמות מידביות
ובלא תנאים:
ספה־כורסה מדגם "אילת" במקום 450 ל"י
רק 275 ל"י (הנחה של 175 ל"י)
כורסה מדגם "דיסקוטק" במקום 315 ל"י
רק 156 ל"י (הנחה של 159 ל"י)

כורסה "דיסקוטק"

במסגרת מבצע זה:	המחיר הרגיל	
156 ל"י	315 ל"י	עם ריפוד בד
[illegible] ל"י	330 ל"י	עם ריפוד סקאי

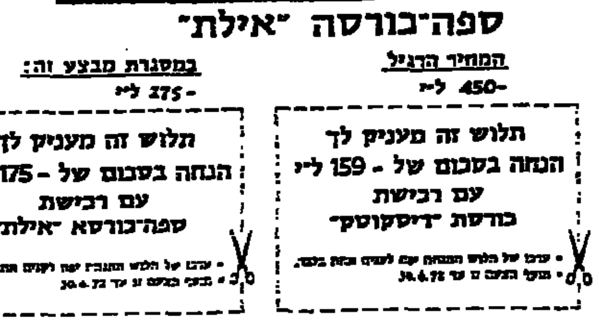

ספה־כורסה "אילת"

המחיר הרגיל — 450 ל"י
במסגרת מבצע זה: — 275 ל"י

תלוש זה מעניק לך הנחה בסכום של — 159 ל"י עם רכישת כורסת "דיסקוטק"

תלוש זה מעניק לך הנחה בסכום של — 175 ל"י עם רכישת ספה־כורסא "אילת"

פנה מיד עם התלוש הנ"ל לאחד ממרכזי השיווק של
"אליאנס קיסריה"
תל־אביב: רח' בוגרשוב 40, טל: 282630
חיפה: רח' י. ל. פרץ 12, טל: 520163
ירושלים: כבר החרות 2, טל: 20795
ותוכל ליהנות מההנחות המיוחדות

הידעת כי?

זוגות נישאים, בשנה הראשונה לנישואיהם, זכאים להנחה ניכרת מדמי המנוי

ראה מודעה בעתון בעמוד 21

הארץ

STEREO HI. FI. בחיפה
בהפירמה הידועה בעולם אצל רדיו אפריים
[illegible]

הכל בכל בלוח הכפול

למשפטנים בשרות המדינה

בעקבות הודעת נציבות שירות המדינה ל"ב/56 מיום 28.4.72 בדבר רישום נוכחות עובדים, הרינו להודיע כי עד לקביעת עמדה בנושא על ידי הועד הארצי של איגוד המשפטנים, לא יחול שינוי בדרכי הנוכחות של המשפטנים בעבודה או בדרכי הטבעת כרטיסי הנוכחות.

הועד הארצי
איגוד המשפטנים

הכל בכל בלוח הכפול

מפעל קיבוץ
המעונין בחדר משרד
במרכז תל־אביב
לפנות ת.ד. 526 תל־אביב

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

הודעה לציבור
[illegible]

האם דרוש לך
מהנדס תעשיה וניהול
בעל נסיון רב בתעשיה
ל־3—2 ימים בשבוע
ת. ד. 33455 ת"א

דרושים
משרטטי בניין צעיר
להכנת כבדי השטח
לפנות טל. 30418 אחרי 18.00

דחוף מאוד:
דרושה ספרית מעולה
טלפון 914248
פתח־תקוה

דרושה ספרית מתקדמת, תלמידה ושכר מדריך לגברים
סלון פייר
בן יהודה 63 ק"ב ת"א

[illegible]

לתיכון מקצועי דרושה
מזכירה
לשעות הבוקר 1—9
לפנות לת.ד. 2246 תל־אביב

דרושים
קבלני שלד
לשכונים בחדרה
בדבר פרטים נא להתקשר
לטלפון: 063—26158

דרושה פקידה
[illegible]
רח' תוצרת הארץ 13 ת"א
(ליד גבורי ישראל 118)

דרושים למשרדנו בת"א
1) הנדסאי/ת קונסטרוקציות בנין
2) שרטט/ת קונסטרוקציות בנין
בעלי נסיון של שנתיים לפחות
גוטסמן—וגשל—פיש—קדר
מהנדסים יועצים בע"מ
רח' צייטלין 5 ת"א, טל. 281141

סוכן בעל רכב מסחרי
דובר 5 שפות
בא במגע עם החנויות המובחרות למתנות לתיירים
מוכן לקבל מוצרים נוספים להפצה
ת. ד. 16540 ת"א
עבור מס' 0589

[illegible]

Burroughs — תמבין

דרושים
1. מהנדס אלקטרוניקה (TELEPROCESSING)
בעל נסיון במערכות למחשבים
2. טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון בעבודות מעבדה כשרתיות.
הנאים הולמים למועמדים המתאימים.
נא לפנות בכתב לת. ד. 11014 תל־אביב, ולציין התפקיד המבוקש.
— סודיות מובטחת —

מזכירה
[illegible]
טל. 56502

PHILCO

זה ממש אוצר

✶ מכונות כביסה ✶ טלוויזיות ✶ מכונות יבוש
✶ מדיחי כלים ✶ מזגני אויר תוצרת ארה"ב
פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איזור התעשיה בת־ים, רח' הסוללים 9, טל: 86.01.11

57 אלף ל"י נשדדו מבל"ל ברמת אביב

3 מזויינים נמלטו דקה לפני שבאה המשטרה ✶ אשה נפצעה קל

(ע). כ־57 אלף ל"י וניירות ערך בשווי של 7,000 ל"י נשדדו אתמול לפני הצהרים בסניף בנק לאומי ברחוב ברודצקי 43 ברמת אביב. שודדים מזויינים פתחו באש־הפתעה במהלך ביצוע השוד ובעקבות ניפוץ שמשת חלון על ידי קליע — נפצעה קל לקוחה.

בשעה 10.45 נעצרה מול פתח סניף הבנק, השוכן באחד צדדי, מכונית דודג'־דארט בצבע כחול־ירוק נושאת מספר 293918, שנגנבה אותו בוקר בתל־אביב.

במכונית היו שלושה שודדים רעולי פנים ומזויינים בתת־מקלעים. בעוד אחד מהם נשאר ליד הגה המכונית, התפרצו שניים לבנק בהכריזם „הנו שוד מזויין, כולם להרים ידיים". בבנק היו אותה שעה 11 פקידים ו־10 לקוחות.

אחד השודדים פנה לעבר המנהל, דוד בלייך (41) והורה לו לפתוח את הכספת.

המנהל התמהמה בנסיון להרויח זמן וטען שאין לו מפתח. השודדים נתמלאו חימה ואחד מהם פתח בצעקות וירה מנשקו יריית אזהרה לתיקרה. הקליע ניתז לעבר שמשות אחד החלונות. הזכוכית התנפצה ורסיסיה נשרטה לקוחה והתעלפה. לאחר השוד הועברה הנפגעת לטיפול במד"א ושוחררה לביתה.

בעקבות האיום בנשק, נפתחה כספת הבנק לפני השודדים והם מיהרו לגדוש צרורות כסף לתוך שק שהביאו עימם. בתום הפעולה זינקו החוצה, אך לפני כן הורו לקהל לא לרדוף אחריהם, ירו פעם נוספת לעבר התקרה ונכנסו למכונית. זו פתחה בנסיעה מסחררת לעבר כביש הרצליה הישן כשנוהגה מתעלם מתמרורי התנועה ומסכן עוברים ושבים.

ההודעה על השוד נתקבלה במוקד המשטרה מאוחר, ממש בעת שהשודדים השלימו את איסוף הכספים.

המוקד הזעיק ניידות מכל האזור שהגיעו לבנק כדקה לאחר מנוסת השודדים. נפתח מצוד ברחוב בעקבותיהם, הוקמו מחסומים בדרכים ונערכו סריקות.

עדי־ראייה שהיו בבנק בשעת ביצוע השוד סיפרו לכתב עתיים, כי השודדים היו גבוהי קומה ובעלי מיבנא מזרחי. את פניהם כיסו כרבעי־גרב עם פתח לעיניים.

לדברי העדים היו השודדים עצבניים מאד במהלך השוד ומנהיג הכנופיה שניצב בפתח זירז כל העת את חבריו לגמור את מלאכת איסוף הכסף במהירות. השודדים קיללו במהלך השוד וצעקו על הקהל לבל יזוז ממקומו.

עד כה טרם אותרו המכונית והשודדים והחקירה המשטרתית בעיצומה.

✶ המחלקה למטבע חוץ בחיפה שננעלה בתחילת מאי על ידי משרד האוצר בנימוקי חסכון נפתחה אתמול מחדש, זאת — בעקבות פניות נמרצות מצד לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים בחיפה.

פקידות התעלפו

סיפורו של מנהל הבנק שנשדד

מאת אבי ולנטין
סופר „הארץ" לעניני משטרה

שתי פקידות העובדות בבנק שלי ברמת אביב התעלפו במהלך השוד — סיפר לי אתמול המנהל, מר דוד בלייך (40) בתארו את המעשה.

מר בלייך הוסיף וסיפר כי השודד הראשון שנכנס לבנק הילך פקידות בצורה יפילה ואף הרגיע את אחת הלקוחות שלא חשה טוב.

על המשך השוד מספר בלייך: „ניסיתי לעכב את הפתיחה כתוך ידיעה, כי הודעה על השוד נמסרה למשטרה. השודד הראה סימני עצבנות וירה כדור אחד שחלף כחצי מטר מעל לראשי. השודד הזהיר אותי שאם לא אפתח את הכספת ,ידפוק בי כדורי. מחוסר ברירה פתחתי את הקופה והשודדים הריקו את תוכנה".

מר בלייך אמר כי השודדים נראו בריאים ואחד לבש מעיל עליון, כבראה צבאי. הם היו עצבנים כאשר נפתחה הקופה בגלל שלא ראו את הכסף בתחילה.

לדבריו נמשך השוד כעשר דקות. לדברי דובר המשטרה עמוס אריכא, הגיעו ניידות המשטרה למקום דקה אחרי שהשודדים הסתלקו מהמקום. לדברי מר בלייך הגיעה המשטרה מאוחר יותר.

מיכאל ורבר (27) בעל חנות בפאסאז' שבבנין שבו הבנק סיפר לי כי שמע את מכונית השודדים מתנעת בשני עמודים בסימנו של שביל צדדי הסמוך לבנק ויצא לראות מה מתרחש. הוא חזר לחנותו וניסה להזעיק את המשטרה, אולם כאשר שמע את היריה הראשונה נשכב על הריצפה ותוך כדי כך גרם לניתוק מכשיר הטלפון. את המשטרה הזעיק אבי בן־שושן (21) מחנות הספורט של צבי רונן, בדיזנגוף מכבי תל־אביב. הוא דבר עם מוקד המשטרה בזמן מהלך השוד.

תלונות על המשטרה

תלונות חמורות על המשטרה כי לא השיבה לקריאות הטלפוניות של אזרחים שהבחינו במעשה השוד, התקבלו אמש במערכת „הארץ". תלונות אלו כבר הביאו לכך שחה"כ פת מהמפלגה הליבראלית הגיש אתמול שאילתא בקשר לתגובת המשטרה בעת השוד.

נמסר כי בזמן בטרם החל השוד תעו השודדים ונכנסו לחנות ירקות. משהבחינו בטעותם שאלו את בעל החנות היכן נמצא הבנק. הלה הבין מה מתרחש וניסה להתקשר מיד בטלפון למשטרה. לדבריו לא השיבו לו במשך שעה ארוכה. אשה אחרת טענה כי צלצלה שלוש פעמים למשטרה. אך לא קיבלה מענה. המשטרה טענה כי ידעה על השוד מיד עם ביצועו ולכן הפעילה את המוקד, וזה מה שגרם לכך שהמצלצלים לא קיבלו מענה לקריאותיהם.

אני הייתי היורה – אומר החשוד ברצח אשרוב

הוארך מעצרו של לוסיאן ליאונטה

(ע). „אני הייתי היורה. יוסף עמיאל היה איתי" — אמר אתמול בבית משפט השלום בחדרה לוסיאן ליאונטה, החשוד ברצח אילן אשרוב.

ליאונטה אמר את הדברים מיד עם פתיחת הבירור בו ביקש המפקח מ. חן להאריך את מעצרו ב־15 יום. השופט מ. סלוצקי ציווה לעצור את החשוד להשלמת החקירה.

יוסף עמיאל, מעובדי הבאר פורטו ריקו הוא בין העצורים בקשר לרצח אשרוב ויובא ביום א' הקרוב בפני שופט שלום להארכת מעצרו.

בית המשפט האריך גם את מעצרו של ראובן מזרחי. המכונה אהרן הדייג, החשוד במסירת תת־מקלע עוזי לליאונטה. לפי טענת המפקח מ. חן, בוצע הרצח בנשק זה.

לשאלות סניגורו של ראובן מזרחי, עו"ד י. סגל, השיב מ. חן: היתה הודאה בכתב, כמדומני של לוסיאן, שקיבל את הנשק מראובן מזרחי, ניקה אותו לאחר מעשה והחזירו לבעליו. בינתיים עברו 15 ימים והוברר כי מזרחי נתן את הנשק בו בוצע הרצח, אך הנשק עצמו טרם נמצא. בהודעה שניה של לוסיאן נאמר כי הנשק לא הוחזר על ידיו למזרחי. נחקרו אנשים בענין זה, „אבל אין לומר כי הנשק אכן לא הוחזר למזרחי", אמר מר חן.

בין השאר הוסיף ואמר, „כי בשלב זה אינני אומר אם החשוד ידע או לא ידע אם מסר את הנשק כדי לבצע בו את הרצח או לא".

יש עדות נוספת

מר חן הוסיף כי יש עדות נוספת בכתב שראובן מזרחי מסר נשק ללוסיאן. עדות זו ניתנה על־ידי אדם שאינגו במעצר, אשר ראה את הדבר.

להלן הודיע מר חן, כי היום יוגש חומר החקירה לפרקליט מחוז חיפה.

הסניגור י. סגל טען בסיכום הדיון, כי בגירסות של המשטרה בעניין הנשק חלו שינויים. ביום נאמר כי הבקשה להארכת המעצר מבוססת על הודעתו של לוסיאן כי הנשק לא חזר לחשוד ראובן מזרחי. הסניגור טען כי אין בהודעה זו שום דבר המחשיד את ראובן מזרחי במסירת נשק המיועד לרצוח את אילן אשרוב. הסניגור אמר עוד, כי ניתן לטעון שראובן מזרחי החזיק נשק ללא רשיון, אך האם בכך יש סיבה מספקת כדי לעצור אותו על סיוע לרצח? שאל.

השופט מ. סלוצקי החליט להאריך את המעצר לעוד 15 יום להמשך החקירה.

מינויים בצה"ל

רום – ראש הג"א

אבנר שלו — ראש לשכת הרמטכ"ל

תא"ל אורי רום

סא"ל אבנר שלו

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

אלוף משנה אורי רום מונה לראש הג"א במקומו של תת אלוף שלמה אבנר שהשתחרר מצה"ל ומונה לראש שרותי הדואר. עם מינויו קיבל אורי רום דרגת תת אלוף.

מפקד הג"א החדש (46), הוא יליד חיפה וגדל בבאר טוביה. במלחמת העצמאות היה מפקד מחלקה בחטיבת גבעתי ואחרי כן מפקד פלוגה. במבצע קדש היה מפקד גדוד שריון שלחם בציר המרכזי והגיע עד להעלה. מילא אחרי כן תפקידי פיקוד הדרכה. היה מפקד בית הספר לשריון ובעת מלחמת ששת הימים פיקד על חטיבת שריון שפעלה בשומרון וכבשה את שכם. אחרי המלחמה היה ראש משלחת צה"ל בסינגפור.

✶

סגן אלוף אבנר שלו, נתמנה לראש לשכתו של הרמטכ"ל במקומו של סגן אלוף עמי יאירי.

סגן אלוף שלו (33), עמד בראש ענף ההסברה במפקדת קצין חינוך ראשי. יליד ירושלים, בוגר האוניברסיטה העברית ובית הספר לפיקוד ומטה.

נפצע קשה בהתמוטט פיגום

(ע). ישראל קפל (24), בנו של קבלן הבנין צבי קפל מנתניה, נפצע אתמול קשה בהתמוטט פיגום־טיות בגובה של תשע קומות. הצעיר יצא מהקומה התשיעית אל הפיגום עם שלושה פועלים ערבים כדי להשקות את הטיח הגמור. כל הארבעה נפלו בהתמוטט הפיגום. שלושת הפועלים נפצעו קל. קפל, אשר צינור שנעקר פגע בצוארו ובראשו, נפצע קשה והועבר לרמב"ם בחיפה. הפיגום היה עשוי מצנורות ברזל ולוחות עץ.

✶ (ע). הקונגרסים הבאים של אירגון אנשי האקדמיה למשפט בין־לאומי יתקיימו בטוקיו ובישראל, לפי החלטה שנתקבלה בקונגרס ה־24 של האירגון שנועל לא מכבר בניקוסיה. על כך מסר עו"ד בצלאל מרגלית, מזכיר הסניף הישראלי של הארגון, בשובו בימים אלה מן הקונגרס בבירת קפריסין.

✶ אמוה"א (ארגון סטודנטים חברי ההסתדרות) בירושלים יצא בקריאה לועד הסטודנטים הערביים בירושלים ולפעילי מצפן באוניברסיטה העברית לא לקיים את ההפגנה המתוכננת ל־5 ביוני. הם רוצים להפגין מול רחבת הכנסת במלאת חמש שנים למלחמת ששת הימים. אם לא תבוטל יערכו חברי אמוה"א הפגנת נגד.

✶ יותר מאלף ציונים מארה"ב ישתתפו בחגיגות יובל ה־75 של ה־ז.א.אי. שתיערך בישראל בימים 12—19 ביולי, מסר מר ליאון אילוטוביץ, המנהל הכללי של ההסתדרות הציונית של ארה"ב, בבואו אתמול לניו־יורק. מר אילוטוביץ שהה בישראל שבוע, בקשר להכנות לועידה.

✶ יום תנועת הנוער בירושלים יתקיים ביום שלישי הקרוב וישתתפו בו כ־2000 בני נוער במגמה להביא לתודעת הציבור והנוער בפרט את נושא פעולותן של תנועות הנוער.

תנועת מטוסים בלוד
יום ו'

נוחתים:
אל־על (454) ב־01.35 מרומא; מ.ו.אי (748) ב־04.05 מארה"ב, המזרח הרחוק; איירפראנס (193) ב־04.20 מסייגון, בומביי, מהראן; טי.בי.איי (204) ב־11.30 ממונטריאול, רומא; (200) ב־11.45 מניו־יורק; אל־על (382) ב־12.30 מאיסטנבול; מ.ו.אי (740) ב־13.25 מניו־יורק, פרנקפורט; אל־על (252) ב־13.35 מניו־יורק, פריס; מ.ו.אי (888) ב־13.40 מניו־יורק; סייפרייר (302) ב־13.50 מניקוסיה; אל־על (16) ב־14.50 מניו־יורק, לונדון; אל־על (164) ב־15.00 מניירובי, אדיס אבבה; מ.ו.אי. (510) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; אל־על (462) ב־15.55 מציריך; אל־על (864) ב־16.10 מניקוסיה; אל־על (484) ב־16.30 מרומא, אתונה; מ.ו.אי. (840) ב־16.30 מניו־יורק, רומא, אתונה; איירפראנס (194) ב־16.40 מפאריס; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; בי.אי.איי. (452) ב־19.15 מלונדון; איירפראנס (138) ב־21.10 מפאריס, אתונה; סוויסאייר (386) ב־23.35 מז'נבה.

ממריאים:
אל־על (163) ב־02.00 לאדיס אבבה, ניירובי; איירפראנס (198) ב־05.35 לפאריס; מ.ו.אי. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; מ.ו.אי. (741) ב־06.50 לפרנקפורט, ניו־יורק; אל־על (461) ב־07.10 לציריך; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; מ.ו.אי. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ניו־יורק; אל־על (381) ב־07.50 לאיסטנבול; אל־על (463) ב־08.00 לרומא; אולימפיק (302) ב־08.30 לאתונה; איירפראנס (139) ב־08.40 לאתונה, פאריס; אל־על (261) ב־09.00 לאתונה, פאריס, ניו־יורק; בי.אי.איי. (453) ב־09.25 ללונדון; אל־על (465) ב־09.30 לאמסטרדם, לונדון; מ.ו.אי. (501) ב־ לאתונה, פאריס, ניו־יורק; טי.בי.איי. (205) ב־13.40 לרומא, מונטריאול; אל־על (383) ב־15.00 לניקוסיה; סייפרייר (303) ב־14.30 לניקוסיה; אל־על (467) ב־14.45 למינכן, פאריס; מ.ו.אי. (742) ב־16.40 להמזרח הרחוק, ארה"ב; סוויסאייר (337) ב־17.05 לז'נבה, ציריך; איירפראנס (194) ב־18.00 למזרח הרחוק.

שבת

נוחתים:
מ.ו.אי. (743) ב־04.05 מארה"ב, המזרח הרחוק; בי.או.איי.סי. (321) ב־09.00 מטהראן; מ.ו.אי (740) ב־13.25 מניו־יורק, פרנקפורט; לופטהאנזה (624) ב־15.30 מפרנקפורט, מינכן; מ.ו.אי. (510) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; מ.ו.אי. (840) ב־16.30 מניו־יורק, רומא, אתונה; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; מ.ו.אי. (808) ב־17.10 מניו־יורק, פאריס, אתונה; בי.או.איי.סי. (322) ב־17.35 מלונדון; אל־על (470) ב־19.00 מלונדון; בי.אי.איי (482) ב־19.15 מלונדון; אל על (478) ב־19.30 מפאריס; אל־על (480) ב־19.45 מפרנקפורט; אל־על (472) ב־20.30 מציריך, ז'נבה; אל־על (470) ב־20.55 מפאריס, מינכן, רומא; אל־על (474) ב־21.30 מאמסטרדם; איירפראנס (132) ב־21.40 מפאריס, רומא; אוסטריאן (711) ב־22.15 מווינה.

ממריאים:
מ.ו.אי. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; מ.ו.אי. (741) ב־06.50 לפרנקפורט, ניו־יורק; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; מ.ו.אי. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ניו־יורק; איירפראנס (139) ב־08.40 לאתונה, פאריס; מ.ו.אי. (881) ב־09.20 לאתונה, פאריס; בי.אי.איי. (483) ; (687) ב־16.20 למינכן, פרנקפורט; מ.ו.אי. (742) ב־16.40 להמזרח הרחוק, ארה"ב; בי.או.איי.סי. (322) ב־15.20 לטהראן.

משלחת מבריה"מ לועידת רק"ח

משלחות גם מצרפת וממזרח גרמניה

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

משלחת המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, בת שלושה חברים, תבוא לועידה ה־17 של רק"ח העומדת להיפתח בת"א ב־21 בח.ז.

על בוא השלושה, היה קונסטאנטין ניקולאייביץ גרישין חבר הועד המרכזי וסגן ראשון של יו"ר הועד המבקר שליד הועד המרכזי; אלכסנדר סלומונוביץ' גרינבאום, סגן עורך „מוסקובסקאיה פרבדה" וניקולאי בוריסוביץ' סאפוב מראשי ברית החברות לקשרי ידידות עם ארצות חוץ, נתקבלה אתמול ידיעה במשרדי רק"ח.

כן הודיעו על שיגור משלחות, המפלגות הקומוניסטיות של מזרח גרמניה ושל צרפת. ממזרח גרמניה יבואו: גבי לנה ברג, חברת הועד המרכזי ומר רודולף גוטמן סגן יו"ר המחלקה לקשרי חוץ. מר גוטמן הוא יהודי והשתתף בועידת רק"ח הקודמת.

מצרפת יגיע מר ליאו פיגרה, חבר הועד המרכזי.

הודעת שוא על פצצה בחיפה

מטרידים הקונסוליה הצרפתית

(ע). בעקבות הודעת־שוא על הטמנת פצצה בתחנת האוטובוסים שבכיכר פלומר בחיפה, הוזעקו אתמול חבלני המשטרה, שסרקו את השטח במבואות תחנת הרכבת שבעיר התחתית, אך לא גילו דבר.

ההודעה הכוזבת נמסרה לעתונאי יואל דר, שהעבירה מיד למשטרה.

משטרת חיפה, שהוטרדה ביומיים האחרונים בקריאות דומות, עצרה סמוך למסירת ההודעה הכוזבת, צעיר בן 22, החשוד בהטרדות בטלפון, קבלת שיחות טלפוניות ללא תשלום, ומסירת הודעות כוזבות. הוא נעצר ליד תא טלפון ציבורי בהדר הכרמל.

לכתב עתיים בחיפה נודע כי במשרדי הקונסוליה הצרפתית שברחוב הגפן 33, נתקבלו כמה קריאות טלפוניות מאלמונים שאיימו באלימות, כמעשה נקם על אולת היד של איר פראנס בטבח שאירע בנמל בלוד. המשטרה הגבירה את השמירה על הקונסוליה.

דובר משטרת חיפה סירב למסור דבר על אופי הפעולות, שנוקטת המשטרה בקשר לאיומים כלפי הקונסוליה, אך ציין כי יש בידי המשטרה האמצעים להביא למעצרם של האנשים המטרידים בטלפון.

גם שלשום התקשר אלמוני עם הקונסוליה והציג עצמו כמדבר בשם הליגה להגנה יהודית מסר הודעה כוזבת, כאילו הוטמנה פצצה במשרדי הקונסוליה.

הגרלת הפיס

בסך —.150,000 ל"י זכו המספרים: 311287 ; 660738.

בסך —.50,000 ל"י זכה המספר: 340673.

בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 180036 ; 726648.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 047567; 145059; 295737; 319758.

בסך —.600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־20038: 24373; 33738; 48383; 51467; 58267; 67793; 84364; 89398; 95715.

בסך —.250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־06274: 20641; 22456; 31760; 33262; 33823; 36467; 38117; 44087; 46198; 54302; 61262; 68002; 70412; 78737; 82106; 83339; 85388; 89771; 91563; 95673; 96263; 98048; 98880; 99141.

בסך —.100 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־3399: 5075; 6839; 7359; 7705; 7988; 9979.

בסך —.50 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0375: 0594; 0690; 0845; 1078; 1129; 1135; 1658; 1688; 1848; 1916; 2269; 2393; 2444; 2636; 2848; 3356; 3388; 3481; 3910; 3916; 4355; 4499; 4631; 5037; 5342; 5394; 5764; 6965; 7206; 7289; 7531; 8991; 9197; 9230; 9375; 9507; 9706; 9741.

בסך —.4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 0.

בסך —.1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 005387; 033060; 091105; 238503; 300725; 348842; 384655; 424184; 437062; 499970; 541493; 575728; 578791; 639474; 659822; 667153; 672364; 679456; 703478; 722069; 787449.

[...]שרות מקרי אונס של [ק]טינות — בירושלים

[ה]קיפות — בקטמון ✶ [עב]ריינים עוד לא אותרו

מאת גדעון אלון, [ס]ופר „הארץ" בירושלים

[...]ות מקרי אונס של קטינות ב[...]ודשים האחרונים בשכונה קט[מון ב]ירושלים על ידי עבריני [מין ...] אותרו — מסר לי אתמול בת[שובה] לשאלה סגן מפקד מרחב ירושלים, סגן ניצב אברהם טורג'מן. [...] ציין כי מקרה האונס של ה[ילדה] בת ה־9 ברחוב אלעזר המודעי [...]ן לפני כשלושה שבועות שנע[שה ע]ל ידי עבריין שטרם אותר, היה [...]ה האחרון בשרשרת מעשי האו[נס ב]שכונה.

[...] ניצב טורג'מן גילה כי במהלך [...]ה החופשים אחר עבריין המין, [...]שרות הורים כי ילדותיהם נאנ[סו ב]חודשים האחרונים, אולם לא [...] טעם להודיע על כך למשטרה. [...]ז כי על סמך עדויות שונות הר[כיבו] כן קלסתרון של עבריין המין האלמוני. חוקרי המשטרה התדפקו השבוע על כל דירות תושבי השכונה וביקשו מהתושבים לסייע באיתורו של העבריין. כן נתבקשו הדיירים שלא להתיר לבנותיהן בגיל הרך לצאת את הבית בשעות החשיכה.

סגן מפקד מרחב ירושלים ציין כי אין כל בטחון שאת כל מעשי האונס בשכונה ביצע אותו עבריין־מין החשוד באונס הילדה בת ה־9.

סכסוך משאיות הבטון — בביהמ"ש

(ע). הסכסוך על הובלת הביטון ממפעלי חברת פיוניר קונקריט (ישראל) שהביא בשעתו להשבתת מפעלי החברה ולהפגנת משאיות ברחוב בן־יהודה בתל־אביב — הגיע לבית המשפט המחוזי בתל־אביב. החברה הגישה תביעה לפיצויים בסך 259 אלף לירות נגד חברה מוביטון, חברת סע שא ונגד חמישה נהגים שאירגנו את השביתה. מטעם הנתבעים עדיין לא הוגש כתב הגנה.

בכתב התביעה טוענת החברה כי הנהגים הנתבעים התארגנו במוביטון שמטרתה היתה להגיע לבלעדיות בהובלת ביטון של פיוניר קונקריט. החברה התובעת טוענת עוד כי הנתבעים קבלני הובלה אצלה, אירגנו את חבריהם וגרמו הפרעות בעבודה לנהגים אחרים ולהשבתת מפעלי החברה בערים שונות במרכז הארץ. כן גרמו להפגנה לפני משרדי החברה בתל־אביב. לאחר השביתה חזרו רוב הנהגים לעבודה.

(ע). עדות כי ראש עיריית [...] מר דב ברזילי, המשמש כ[יו"ר ו]עדת בנין ערים המקומית, הש[תתף] בישיבות בהן נדונו תכניות שהגישו לקוחות של משרד ד. [...]יא. סגל, שראש העיריה שר[...], השמיע אתמול מר ב. דותן, [...] המעורך בעיריה בפני שר השלום בחדרה ה. שפירא. היה [...]ך המשפט נגד ראש עיריה [...], על עבירה על סעיף 47 לחוק [התכנון] ובניה 1965, האוסר השתתפות [...] בדיון בתכניות בנין „בהן היה [...]לו או טובת הנאה".

אזכרה וגילוי מצבה על קברו של יקירנו

אליהו בן משה קולנגייב ז"ל

תתקיים ביום השנה לפטירתו
ביום ראשון כ"ב בסיון תשל"ב (4.6.72) בשעה 4 אחה"צ
בבית העלמין בפרדס־חנה

מוקירי זכרו מוזמנים להשתתף

המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

אבא למברג ז"ל

מרח' בילינסון 4 תל־אביב

הלויה תצא ביום ראשון כ"ב סיון תשל"ב (4.6.72) בשעה 12.00 בצהרים מבית הלויות העירוני רחוב דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים: אשתו, פרידה
בתו וחתנו, דבורה וזאב בן־זאב
בתו וחתנו, עליזה ושלמה מוריאל
נכדיו: אילן, אביתר ושושנה
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

אנו מודיעים בצער רב על מות של

אסתר מרקוביץ ז"ל

בת ישעיהו
(לבית כצמן)

ההלויה תתקיים היום 2.6.72 בשעה 11.30 לפנה"צ. נפגשים ליד השער החדש של בית הקברות בחולון

המשפחה המתאבלת

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה לרפואה
מכבדים את זכרו של

קורט גליק ז"ל

KURT GLÜCK

שנפטר ב־ט' בסיון תשל"ב (22.5.72)
והקדיש את גופתו לצרכי מדע ומחקר,
ומשתתפים באבל המשפחה

בצער וביגון אנו מודיעים על פטירת יקירנו

ד"ר בנימין דול ז"ל

הלויה תצא היום, יום ו', כ' סיון תשל"ב (2.6.72) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית הלויות, סנהדריה, ירושלים להר המנוחות.

המשפחה

בעלי ואבי היקר באדם

מיכאל (מישה) אלצפון ז"ל

איננו

הלויתו תצא היום, יום ששי כ' סיון תשל"ב (2.6.72) בשעה 12.30 בצהרים מבית הלויות העירוני רחוב דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בקרית שאול

אשתו, מוסיה
בנו, אליק

בצער רב מודיעה אני על מות אמי

אסתר ביגל ז"ל

ההלויה תצא היום, יום ששי, 2.6.72, מבית החולים רוטשילד לבית העלמין הישן בחיפה

הבת צילה, מדרום אפריקה

במלאת שנה לפטירת אשתי היקרה, אמי וסבתי

ברטה קיינס

לבית פלאם ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ב סיון תשל"ב 4.6.72, בבית העלמין צור־שלום בשעה 4.00 אחה"צ
אוטובוס יצא מבית המשפחה קרית מוצקין שביל כלניות 7

בשם המשפחה אברהם קיינס

במלאת שלש שנים לנפילת יקירנו

סרן נדב קליין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום חמישי, כ"ו בסיון (8.6.72) בשעה 3 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בחיפה.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

עו"ד מיכאל צילן ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון כ"ב בסיון תשל"ב (4.6.72)
בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער בשעה 3.45

המשפחה האבלה

במלאת שלש שנים לפטירת יקירנו

ישראל שטינגרטן ז"ל

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו, ביום ראשון, כ"ב סיון תשל"ב (4.6.72) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום ראשון כ"ב בסיון תשל"ב 4.6.72
במלאת ארבע שנים לפטירת יקירתנו

ע. מרגלית קוכן ז"ל

מנהלת בית הספר לאחיות הדסה ע"ש הנריטה סאלד

נעלה לקברה בהר המנוחות בשעה 3.30 אחה"צ

אוטובוס ייצא בשעה 3.00 מרחבת בית הספר ומבית המשפחה, בית המעלות, כניסה 7, רח' שמואל הנגיד 9, ירושלים.

המטען שאתה שולח על פני ימים רבים הוא יקר ואתה חרד לגורלו. כמובן שתבטח אותו.
שאלה היא, איך? ואצל מי? ל"סלע". חברה לבטוח בעמ, יודע ונסיון עשיר בביטוח
מטענים. (למעשה חלק נכבד של המטענים המועברים בנמלי ישראל מבוטחים ב"סלע".)
בטח את מטענך ב"סלע" חברת הבטוח האיתנה
לקוחותיה המרוצים מעידים עליה יותר מכל. חברה המיישבת תביעות במהירות וביעילות.
המשרד הראשי: תל־אביב, רחוב אחוזת בית 6. טלפון 51381 (10 קוים).

סלע
חברה לבטוח בעמ

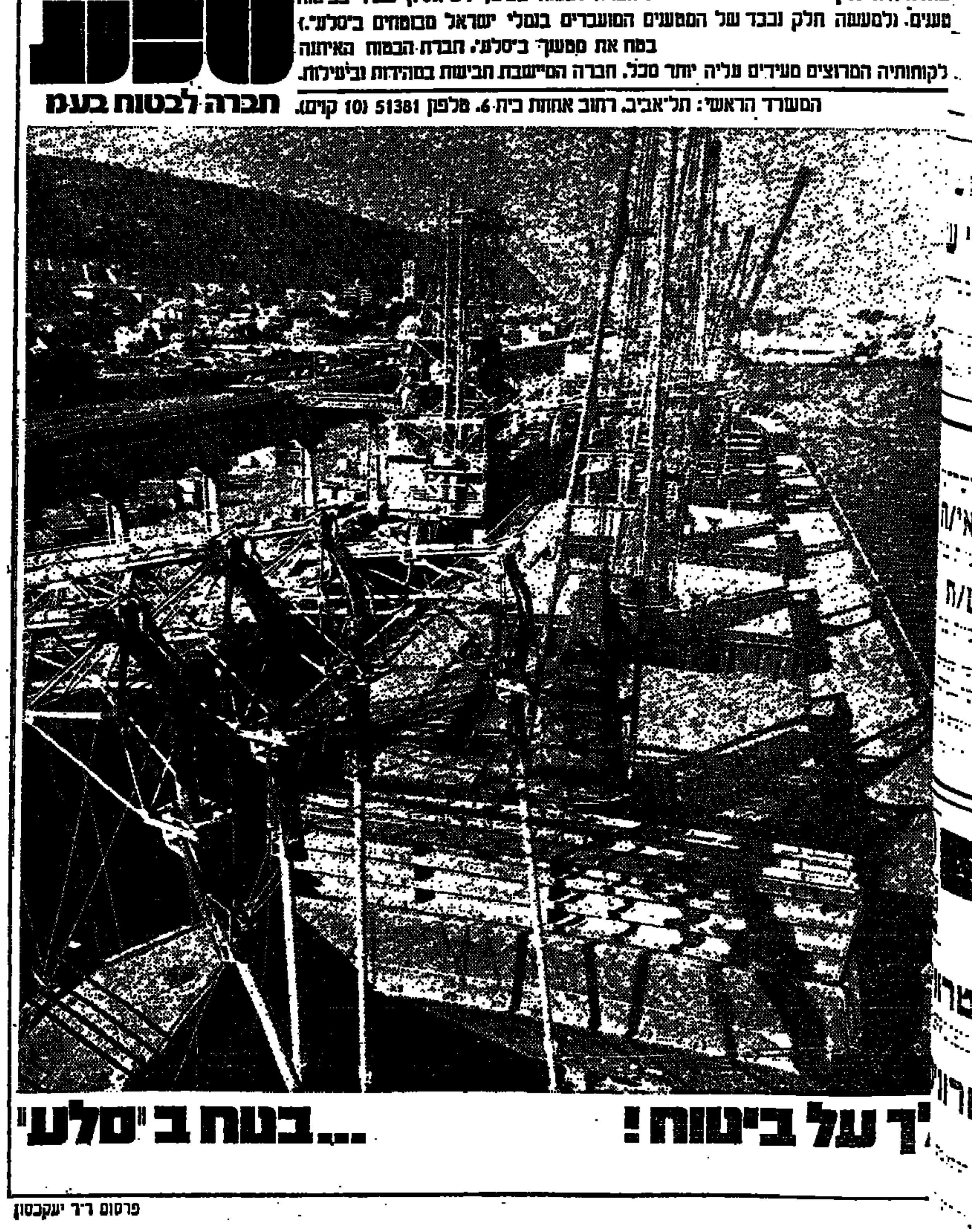

[...]ך על ביטוח!
...בטח ב"סלע"

פרסום ד"ר יעקבסון

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

הממשלה לא תאשר הקמת אוניברסיטאות ובתי"ס עד סוף תשל"ב

אלון נפגש עם ראשי האוניברסיטות

מאת סופרת „הארץ" לעניני חינוך

„עד סוף תשל"ב לא תאשר הממשלה הקמתן של אוניברסיטות חדשות, פקולטות, בתי ספר ויחידות אקדמיות אחרות הכרוכות בהשקעות כספיות" — אמר אתמול שר החינוך מר יגאל אלון, בפגישתו עם ראשי האוניברסיטאות. הוא הדגיש כי לא יוגבל פיתוח המוסדות במסגרותיהן הקיימות, כדי לאפשר קליטת כל המועמדים העונים על הדרישות.

בדיון על העלאת שכר הלימוד באוניברסיטות הבהירו ראשי המוסדות כי הם מתנגדים לדרישת הסטודנטים להקפיא את שכר הלימוד עד לסיום עבודתה של ועדת בר־ניב. הוחלט כי המו"מ עם הסטודנטים על העלאת שכר הלימוד בשנה הבאה — בהתאם למסקנות ועדת אגרנט — ייערך על־ידי ראשי האוניברסיטות ומשרדי החינוך והאוצר ישותפו בו.

בתקציבים מאוזנים

בפגישה הוסכם גם כי החל משנת הלימודים הבאה יפעלו כל המוסדות להשכלה גבוהה במסגרת תקציבים מאוזנים, שיאושרו על־ידי חבר הנאמנים והממשלה. כדי להבטיח שהפעילות האקדמית והמינהלית לא תחרוג מהתקציבים המאושרים, הוקמה ועדת מישנה משותפת למשרד החינוך ולאוניברסיטות לקביעת סידורים מתאימים. כן הוחלט כי הסכמי העבודה באוניברסיטות עם הסגל האקדמי והמנהלי ייחתמו באופן ארצי לפי קריטריונים אחידים. האוניברסיטות גאר־ תכנית חסכון מקיפה לפיתוח ההשכ־ תכנית חסכון מקיפה בפיתוח ההשכלה הגבוהה.

סיכוי לתשלום משכורת מלאה באוניב׳־ת"א

סיכויים לתשלום משכורות מלאה לעובדי אוניברסיטת ת"א בימים הקרובים נסתמנו השבוע. מסיבה זו החליטו הועדים של ארגון הסגל האקדמי ושל עובדי המוסד לדחות את שביתת האזהרה שאמורה היתה להערך בתחילת השבוע הבא.

הועדים הודיעו, עם זאת, כי אם לא יתממשו הסיכויים יודיעו בהמשך השבוע הבא על האמצעים שינקטו.

נעלם עובד בכיר במינהל התעופה האזרחית

מאת סופר „הארץ"

עובד בכיר במינהל התעופה האזרחית מר באורי אונגר נעלם תוך אה כי עזב את המדינה בדרך לא חוקית לאחר שהתברר כי עם קבלתו לעבודה, הציג רשיונות טיס מזוייפים. ראש מינהל התעופה האזרחית, מר אריה אלוף, אישר כי הודיע למשטרה ביום שנוכח שהעובד נעלם.

מר אונגר הגיע כעולה מקנדה ד' לאחר ששהה באולפן משמר העמק נתקבל לעבודה כעובד בכיר במינהל התעופה האזרחית, והיה אחראי על הטיסות למטרות חקלאיות. מר אונגר קיבל את עבודתו לאחר שהציג רשיון טיס ועליו אישורים המעידים כי טס במטוסים כבדים. הוא טען כי במלחמת העולם היה טייס מפציץ. מר אונגר עבד כחצי שנה בתפקידו ואז החלו להתעורר חשדות בקרב אחדים מחבריו לעבודה כי נסיונו בטיס אינו כפי שהוא טוען.

לפני כחודש סיפר שהיתה לו תאונה במכוניתו ועל רשיון הטיס שלו אשר הוצא במדינה אפריקאית נשפך שמן מנוע ולפיכך יש להוציא רשיון חדש. אחד העובדים עמו ראה כי הוא מטביע על הרשיון החדש חותמות המעידות על כושר טיסה במטוסים כבדים. בחקירה שקטה התגלה כי מר אונגר רשאי להחזיק רשיון במטוס קל מסוג ססנה. לפני כשלושה שבועות נעלם ולאחר ימים הודיעו על כך למשטרה. חיפושים אחריו בארץ לא העלו דבר ושמו לא נמצא גם בין העוזבים את המדינה.

בתשובה לשאלות אמר מר אלוף כי מר אונגר התקבל לעבודה לאחר שעבר את כל הבדיקות הדרושות כולל בדיקות של גורמי בטחון.

124 מיליון — ההוצאות לפרסומת ב־1971

איגוד הפרסומים הקים חברה בת לקבלת זכיון לפרסומת בטלוויזיה

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

הוצאות הפרסומת בישראל היו ב־1971 כ־124 מיליון ל"י (מחירים שוטפים) — גידול של 30% לעומת ההוצאות ב־1970 שהיו כ־96 מיליון ל"י — כך מסר דו"ח ארגון המפרסמים שהוגש אתמול לאסיפה הכללית של האיגוד בתל־אביב.

כמו בשנים הקודמות הסעיף העיקרי הוא פרסומת בעיתונים שהיתה אשתקד 74 מיליון ל"י, גידול של 14 מיליון לעומת 1970. הפרסומת ברדיו גדלה ב־28% והגיעה ל־9.5 מיליוני ל"י. לעומת זאת היה קפאון בהוצאות לפרסומה בקולנוע.

דו"ח האיגוד מוסר בין השאר כי האיגוד רשם חברה בת של פ.ס.ב.ט. שמטרתה העיקרית לקבלת זכיון לפרסומת בטלויזיה.

פעולות אחרות של האיגוד הן במחקר פרסומי וחקירה של הרגלי קריאה האזנה וצפיה. בין היתר מקיים האיגוד מעקב רצוף אחרי שידורי גל הקל בכל שעות השידור, והשידורים מוקלטים לצורך בירורים.

באיגוד חברים כ־200 חברים, מפעלים, בנקים ומוסדות שונים.

✱ גם השנה, כבשנים קודמות, ייערך באוניברסיטת ת"א מבצע התרמת דם, בתאריכים 5—8.6.72, והוא מאורגן על ידי אגודת הסטודנטים לרפואה בת"א, בשתוף עם מוסדות האוניברסיטה ומגן דוד אדום.

✱ מתחילת השנה נקלטו בוולקן יציקה בחיפה 40 פועלים חדשים מבין עולי גרוזיה. בין הפועלים מספר בעלי מקצוע בעיקר תרשיב — נמסר בבטאון חברת כור.

שבוע של פעילות מעורבת

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

הפעילות בשוק המניות התנהלה השבוע במגמה מעורבת: סיכויים לסירוגין בכיוון המסחר מיום ליום ואפילו בשלב אחד של המסחר למשנהו. היקף המסחר הוסיף להיות גדול יחסית: בין כתלי הבורסה נעשו עסקות בסך 10 מיליון ל"י.

על השוק השפיעו לחיוב מספר הודעות על חלוקת דיוידנד מוגדל, במיוחד מצד שתי חברות: אתא, שהפתיעה בבונוס בשעור 30% ודיוידנד בשעור 10%; דובק — בונוס בשעור 33⅓% ודיוידנד בשעור 12%. לגבי שתי חברות אלה, ורבות נוספות, קובעת במיוחד גישת המשקיעים. אלה שמחזיקים מניות דובק בוודאי לדעת שבמשלוש השנים האחרונות קיבלו בונוס בשעור שנתי של 30%, בנוסף לדיוידנד. אתא חילקה בדרך כלל דיוידנד שנתי של 10% ובונוס בשעור דומה. ברור כי המחזיקים במניות אלו לא יעברו להשקעה אחרת, שכן קשה למצוא השקעה אלטרנטיבית טובה יותר בשוק הישראלי. מבחינה זו יתעלמו המשקיעים מן השינויים לטווח קצר בשערי המניות.

ואולם בנקודת ראות הגורמים הפעילים בשוק שימשו מניות אלו כי קיבצות את המגמה הכללית, שכן אותם גורמים מבקשים רווחי הון מידיים. מכאן נובעה של צפיות לב־ גוסים מוגולים בחברות נוספות, אם כי קשה לקבוע הפרדה ברורה בין צפיות ספקולטיביות, הלגיטימיות כל־כך בבורסה, ובין אינפורמציה בדוקה.

תכובה למדי העובדה כי היקף המחזורים היומיים עולה על ממוצע של 1.5 מיליון ל"י. הדבר מצביע על מציאות כמויות כסף גדולות הבוכנים לפעול בשוק המניות. אלה המחזורים בשבוע האחרון (מיליוני ל"י):

	בבורסה	מחוץ לבורסה
יום א'	3.57	2.21
יום ב'	1.93	0.63
יום ג'	1.75	0.43
יום ד'	1.66	0.58
יום ה'	1.36	

גם בשוק אגרות החוב שררה מגמה בלתי אחידה, אף כי היקף הפעילות היה גבוה למדי. צמודי המדד מוכרים מן הציפיות להתייקרות נוספת. אך במקרים רבים באו צפיות אלו לידי ביטוי בשערים, דבר שהביא להקטנת התשואה.

הדולר בשוק השחור נמצא בעליה: השבוע נסחר בין 4.42—4.45 ל"י. הביקוש המוגדל לדולרים קשור בדרישה מצד ישראלים היוצאים לנסיעה בחו"ל.

20% בונוס בתעש

חברת תעש הודיעה אתמול לבורסה על החלטתה לחלק בונוס בשעור 20% לשנת 1971, זאת בנוסף לדיוידנד בשעור 10% שהוחלק במזומנים.

בקיצור מכל הארץ

✱ מגדל ענק לפעולות כיבוי נחנך אתמול ונמסר לשירותי הכבאות בבני־ברק. המגדל מגיע לגובה של 26 מטר (השע קומות) ובראשו מרכבת הסבל להצלת ציוד כיבוי וכן ציוד נשימה להכיכה כבאים בראשה. מפקד הכבאים מר א. כספי מסר כי מחיר המגדל מגיע ל־420 אלף ל"י.

✱ דליקה גדולה פרצה בצהרי אתמול בפארק הלאומי של רמת־גן. הדליקה פרצה בשדה קוצים והתפשטה לפרדס שבפארק. כבאי רמת־גן שהגיעו למקום עמלו כארבע שעות בכיבוי הדליקה ומניעת התפשטותה. מפקד הכבאים מר מיכאל אלקס אמר כי סיבת הדליקה אינה ידועה.

✱ המועצה לארץ־ישראל יפה סגן הנגיד הערבי ההולך לדרוב באום עירית עכו מר י. דורון, לצורות לשיפור מבואותיה של עכו. הכוונה בעיקר לקטע הדרומי של המבואות, שם הפך חלק מהסככות הביצתי למזבלה עירונית.

✱ במצוות פעילי עליה ב', עובדי הסוכנות היהודית וראשי הנער עת העבודה הליברלית ומשפחות הבית, נחנך השבוע בית הרבות ע"ש הדי זיבנר, שהיה שליח העלה בר אירופה במלחמת העולם השניה ר גזבר מחלקת העליה של הסוכנות היהודית, במושב סורק שבהרי יהודה.

מדד שערי מניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	31.5.72	1.6.72
כל המניות	227.82	226.77
בנקים וביטוח	181.31	181.22
מקרקעין	227.10	225.40
תעשיה ומסחר	329.09	328.63
חברות להשקעה	189.00	189.06
חברות נפט	200.97	201.66

מועצה ארצית של סטודנטים לעבודה סוציאלית

מועצה ארצית של סטודנטים לעבודה סוציאלית הוקמה אתמול בפגישה הראשונה שנערכה באוניברסיטת ת"א בהשתתפות נציגי בתי הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטאות. הוחלט כי המועצה תעסוק בעיקר בנושאים הבאים: טיפול בבעיותיהם של הסטודנטים לעבודה סוציאלית ויצוגם; התייחסות ונקיטת עמדה בכל הקשור למדיניות סוציאלית; טיפול בנושא תנאי העבודה של העובד הסוציאלי.

המועצה בחרה במר יצחק קדמן מהאוניברסיטה העברית, כיו"ר זמני עד להתחלת שנת הלימודים הבאה.

החלטה על מקום כנס מודדים נדחתה בשל חרם הגוש הסובייטי

מזכיר הפדרציה: איננו רוצים להסתכן

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

מועצת הפדרציה הבין־לאומית של מודדים שנערכה השבוע בתל־אביב דחתה לשנה הבאה את ההחלטה שעמדה לקבל בדבר עריכת הכנס הבין־לאומי של המודדים שייערך ב־1980, בישראל. מזכיר הפדרציה, מר ריצ'רד מאיר מגרמניה, אישר אתמול בפגישה עם עתונאים כי ההחלטה נדחתה משום שאת המועצה הנוכחית מחרימים המודדים מפולין, צ'כוסלובקיה, בולגריה, רומניה ויוגוסלביה. בתשובה על שאלת סופר „הארץ" אם פירוש הדבר שהמועצה הבין־לאומית נכנעה לחרם של הגוש הקומוניסטי ונמנעת עקב העדר נציגי מזרח אירופה לקבל החלטה על עריכת הכנס בישראל, השיב מר מאיר כי המועצה אינה רוצה להסתכן ולגרום פילוג בפדרציה.

חמש המדינות המזרח־אירופאיות הוזמנו אישית על ידי מר מאיר להשתתף בכנס הנוכחי של המועצה, אך כולם השיבו בסירוב. הנימוק שבישראל שוררת מלחמה. המדינה הערבית היחידה החברה בפדרציה היא מרוקו ונציגיה כלל לא ענו להזמנה שנשלחה אליהם. נודע כי בכנס הבין־לאומי הקודם שנערך אשתקד בגרמניה הציעה בולגריה לערוך את ישיבת המועצה השנה לא בישראל אלא במדינה אחרת, אולם ההצעה נדחתה. יצויין כי הפדרציה של המודדים מקיימת אחת ל־3 שנים קונגרס בין־לאומי גדול, ובין קונגרס לקונגרס מקיימת כל שנה כנס. בכנס הנוכחי בתל־אביב כ־400 משתתפים מחו"ל. בפדרציה חברות 41 מדינות. בריה"מ איננה חברה בה, משום שלפי התקנון רשאים להיות חברים רק מודדים לא ממשלתיים, וכאלה אין בבריה"מ.

בנק ישראל פירסם אוסף מטבעותיו העתיקות

מאת אבינעם חייט, סופר „הארץ" לעניני ארכיאולוגיה

בנק ישראל פירסם בהוצאה מהודרת את קטלוג אוסף המטבעות שברשותו — אוסף שנרכש בהדרגה של מטבעות עתיקות של ארץ־ישראל, שהמטבעות של חלק מהן משמשים דוגמה למטבעות מדינת ישראל. הקטלוג מכיל 207 מטבעות, והוא הוכן בידי מר אריה קינדלר, מנהל מוזיאון קדמן למטבעות במוזיאון הארץ בתל־אביב. לא כלולים בקטלוג השקלים וחצאי־השקלים שנמצאו ב־1963/5 בחפירות פרופ' יגאל ידין במצדה. בנק ישראל רכש רוב מטבעות אלה, אך פרסומם ייעשה תחילה על ידי פרופ' ידין עצמו, ובינתיים מצויים טיפוסיהם השונים באוסף הבנק המתפרסם בקטלוג.

לא לאספנים מקצועיים

קטלוג הבנק לא נועד לנומיסמטיקים מקצועיים, ולכן צומצם בו הצד הטכני־מקצועי עד למינימום. בעוד שמצד אחר ניתן מבוא היסטורי־נומיסמטי לכל סוג של מטבעות, כגון מטבעות כל מלך מבית החשמונאי ובית הורדוס. נכללות באוסף גם מטבעות נציבי רומי, מטבעות המימשל הרומי בארץ אחרי חורבן בית שני, מטבעות הערים ההלניסטיות בארץ, ועוד. אולם באופן מיוחד מציין קינדלר בהקדמתו, כפריטים בודדים, מטבע „יהד" (שם פחות יהודה בתקופת השלטון הפרסי), את הטטרדרכמה מן השנה הראשונה למלחמת בר־כוכבא, ואת מטבעות הזהב מטיפוס „יהודה השבויה".

רוב מטבעות האוסף המשתקף ב־קטלוג זה מ־270 שנות טביעתם של מטבעות יהודיים, מטבע־המטבעות היהודי הראשון יוחנן הורקנוס ה־1 (135—104 לספה"נ) ועד גמר מלחמת בר־כוכבא ב־135 לספירה. אך יש בו גם כמה מטבעות ללא קשר או בעלי קשר רופף לטביעה היהודית: מטבע אלקטרון (נתך זהב וכסף) מאסיה הקטנה, מן המאה הי"ד לפנה"ס — ראשית הטביעה בעולם העתיק; או מטבעות משל, אספיאנוס ובניו טיטוס ודומיטיאנוס, בלי קשר לסידרת „יהודה השבויה".

מטבע עם דגם אניה של הורדוס ארכילאוס.

מונו שופטים

(ל.ע.מ.) — נשיא המדינה, מר זלמן שזר, מינה אתמול את ד"ר זאב נבבי לכהונת שופט בית־דין אזורי לעבודה ואת מר אריה אבנר לכהונת שופט של בית משפט שלום.

מסתיים תיכנון ההרחבה של קרית הפלדה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

בעוד כמה שבועות יסתיים תכנונה של קרית הפלדה על בסיס תכנית הפיתוח וההרחבה, עליה החליטה הנהלת כור (בשתתפות עם קרופ) בהשקעה של 54 מיליון ל"י ולקראת סוף השנה יוחל כאן בהקמת הפרויקט.

תכנית הפיתוח באה לענות על שלוש בעיות עיקריות: הגדלת הייצור ל־200 אלף טונה פלדה בשנה במקום 120 אלף כיום; שינוי תהליך הייצור על ידי התקנת תנורים חשמליים; יציקה רציפה ועירגול בקטרים שונים, ביזון ו־שיפור איכות המוצרים. המודרניזציה תביא לחסכון בכוח אדם: ב־1976 יעבדו במפעל 546 איש במקום 610 ב־1970.

זיידל: ראשי האוצר מנותקים מהציבור ומהמציאות

„ההנהגה הכלכלית של המדינה מוכיחה בהצהרותיה ומעשיה, כי היא מנותקת לחלוטין מהציבור ומהמציאות הכלכלית במדינה" — אמר אתמול מר הלל זיידל בישיבת ההנהלה המרכזת של תנועת העבודה הליברלית.

„נגיד בנק ישראל מר זנבר הכריז לאחרונה, כי לא יהיה מנוס מהטלת מסים נוספים על ציבור העובדים. הצהרות אלה מסוכנות ומזיקות ועלולות לערער את האיזון המשקי במדינה, אשר בלאו הכי רופף ביותר. לא יתכן, כי מיד בתחילת המגעים לחתימת הסכמי השכר עם העובדים, יעלו המסים העירוניים ותעריפי החשמל בעוד מהפועלים נדרשת התאפקות בלתי סבירה", הדגיש מר זיידל.

מדוע יתחייבו היום העובדים לחתום על הסכמים בעוד הממשלה מפירה יד ביום את יציבות המחירים? הקשה.

„במקום ליעל את עבודת העיריות בוחר לעצמו המערך, המנהל 90% מהמועצות המקומיות והעיריות — דרך קלה ומטיל מסים נוספים על הציבור. הגיעה העת להשיב את כל הגופים המנהלים את כלכלת המדינה, קרי הממשלה וההסתדרות תחת גג אחת לשם הידברות ותכנון כלכלי כמקובל בכל המדינות בעולם", ציין מר זיידל.

עירית הרצליה לא תעלה המסים

(ע). — הנהלת עירית הרצליה החליטה בישיבתה שלשום להמליץ בפני מועצת העיריה שלא להעלות את המסים העירוניים בשנת 1972, לאחר שלא כמו בעיריות וברשויות אחרות בארץ הועלו בהרצליה המסים העירוניים בשנת 1968־69, בעת כהונתה של הועדה הקרואה.

ועדה תבדוק אפשרויות למערכת הסעה המונית בת"א

בראש הוועדה משה קשתי

(ל.ע.מ.). ועדה שתפקידה לבדוק את ההצעה להקים מערכת הסעה המונית באיזור תל־אביב רבה, או הצעות אלטרנטיביות, הוקמה אתמול על ידי שר התחבורה מר שמעון פרס.

משה קשתי

בראש הועדה יעמוד מר משה קשתי והחברים בה מר צבי טולו מנכ"ל משרד המשפטים, מר אורי בן־אפרים סמנכ"ל משרד התחבורה, מר דוד וינשל ממשרד האוצר, מר אשר אולניק ממשרד השיכון, מר י. רדזי של ממשרד הפנים, מהנדס עירית תל־אביב מר יהודה רבינוביץ, מהנדס עירית חולון מר מ. קורנבלום, ד"ר שלום רייכמן מהאוניברסיטה העברית ועו"ד מ. שליט.

מר פרס ביקש מהועדה להגיש לו מסקנות והמלצות תוך שלושה שבועות. לאחר שמשרד התחבורה ועירית תל־אביב הגיעו למסקנות משותפות בעיקבות התקדמות התיכנון מערכת ההסעה ההמונית, הביא שר התחבורה לממשלה את ההצעות המשותפות למשרד התחבורה ועירית תל־אביב והוא ביקש להקצות — מתקציב הנוכחי של משרד התחבורה — את הכספים הנדרשים לעריכת התיכנון.

פרס מד"א לשמעון פינס

העתונאי שמעון פינס, מוותיקי מערכת „דבר", נמנה עם מקבלי פרס הצטיינות של מגן דוד אדום בתל־אביב על שם משה פרנקל. מר פינס המשמש יושב ראש ארגון תורמי דם מתנדבים, מקדיש עצמו מזה שנים לגיוס תורמי דם לארגון, ומשקיע מאמצים מיוחדים למשיכת בעלי סוג דם נדיר.

ארגון תורמי דם בתל־אביב המכיל 1300 חברים התורמים באופן קבוע מדמם להצלת חולים ופצועים, מארגן עתה כרטיסיה חדשה שתאפשר להזעיק תורמים בכל מקרה. דחוף. טכס הענקת הפרסים למתנדבי הארגון המצטיינים שייערך ביום א', יעמוד בסימן קריאה לציבור להצטרף לשורות הארגון.

טרנזיסטור דמוי־רימון

מאת סופר „הארץ" בירושלים

בהלת שווא היתה אתמול לפני הצהרים בשכונת קרית היובל בירושלים כשנתגלה רימון דמוי טרנזיסטור בתוך שקית ליד תחנת האוטובוסים. חבלן משטרה שהוזעק למקום סבור היה שזה רימון ממולכד. הוא לקח את הרימון לשדה פתוח כדי לפרקו. אולם התברר שהיה זה טרנזיסטור מתוצרת יפאן.

חשודים בהצתת מנדיס בבירה

(צ.) — שני תושבי ירושלים, אלברט ואליהו סיבוני, נעצרו אתמול לשבעה ימים כחשודים בהצתת מועדון הלילה מנדיס בבירה.

פועלי הייצור ימשיכו במאבק

מאת סופר „הארץ"

פועלי המזון ימשיכו במאבק להגדלת הפיצויים לעובדים ותיקים לשכר ארבע שבועות על כל שנת ותק. על פי ההסדר החדש שהושג בתיווכה של ראש הממשלה, סוכם כי שיעור הפיצויים יוגדל לשלושה שבועות במקום שבועיים עד כה.

מזכיר הסתדרות פועלי המזון מר יצחק בר־אבא שהודיע על המשך המאבק, אמר כי פועלי מזון העובדים עשרות שנים במפעלים במעמד של יומיים, לא ישלימו עם העוול שבמקרה של פיטורים, סגירת מפעל או מחלה שאינה מאפשרת המשך העבודה יקבלו כספי הפיצויים בשביל שנים שעברו שהם כשני שלישים פחות מאשר עובדי הפקידות ועובדי ייצור במעמד של חודשיים.

אבלים וכואבים על מותו הטראגי

של יקירנו

אהרן קציר

(קצ'לסקי)

אשר נגדע בידי מרצחים

לרגל האסון, יהיו משרדי חברותינו סגורים

היום, בעת ההלוויה, החל מהשעה 11 לפנה"צ

אחים טיבר

ציון־יהודה
חברות לביטוח בע"מ

הנהלת האגודה הישראלית לקרנות מחקר וחינוך והמועצה המדעית שלה

אבלות על מותו של

פרופ' אהרן קציר ז"ל

חבר ההנהלה

ומשתתפות בצער המשפחה

המכון לחקר רפואי ע"ש רוגוף

ההנהלה וחבר העובדים

מתאבלים מרה על מותו של

פרופסור אהרן קציר ז"ל

ושולחים תנחומים למשפחת קציר

המרכז למחקר גרעיני — נחל שורק
ההנהלה וחבר העובדים

אבלים על מותו הטרגי של

פרופ' אהרן קציר ז"ל

ומשתתפים באבלם של

אברהם קציר ובני משפחתו

ההנהלה הסגל האקדמי וציבור העובדים

של אוניברסיטת תל־אביב

מזועזעים על מותו של

פרופ' אהרן קציר

מבחירי מדעי ישראל

ומשתתפים בצער המשפחה

מכון ויצמן וכל בית ישראל

ארגון הסגל האקדמי
בטכניון חיפה

מזועזע על מותו של

פרופ' אהרן קציר הי"ד

ומשתתף בצער המשפחה
ומכון וייצמן

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה לחקלאות ברחובות

אבלה על מותו של

פרופ' אהרן קציר הי"ד

ומשתתפת באבלה הכבד של המשפחה

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע
המכון למדעי החיים

מתאבלים מרה על מותו הטרגי של

פרופ' אהרן קציר הי"ד

ומשתתפים בצערה של המשפחה כולה

החברה הישראלית לכימיה

משתתפת באבלה הכבד של המשפחה

ושל הקהיליה המדעית

על מותו של

פרופ' אהרן קציר ז"ל

החברה הישראלית לכימיה
רח' פייבל 4 ת"א

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי החיים

אבלה על מותו הטרגי של המורה הדגול

פרופ' אהרן קציר

ומשתתפת בצער המשפח

לבית קציר
לבית טיבר

אתכם באבלכם הכבד

על מותו הטראגי של היקר באדם

אהרן קציר הי"ד

עובדי ציון—יהוד
חברות לביטוח בע

סגל המחלקה לביוכימיה
אוניברסיטת תל־אביב

מתאבלת על מותו הטרגי של

פרופ' אהרן קציר הי"

ונושאת תנחומיה

למשפחות קציר־קצ'לסקי

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגי
ההנהלה, המערכות וכתב־העת הישראלי לכימי

אבלים על

פרופסור אהרן קציר (קצ'לסקי

תנחומים כנים למשפחה ולמכון ויצמן למדע

לרינה קציר והילדים

אנו משתתפים באסונכם הכבד על מותו הטראגי של

אהרן ז"ל

דיירי הבית
ברחוב דובנוב 18 ת"א

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מרכינים ראש על הלקחו של

פרופ' אהרן קציר

ומשתתפים בצער המשפחה
ומכון ויצמן

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

אבל

על מותו הטרגי של

פרופ' אהרן קציר הי"ד

חבר מועצת המנהלים של בית הספר

ומביע תנחומים לבני משפחתו

[redacted]

אנו מבכים את מותו של
רופסור אהרן קציר (קצ'לסקי)
כמכון ויצמן למדע
חבריו מאוניברסיטת ברקלי
קליפורניה
30.5.

בצער עמוק אנו מצטרפים לאבלם הכבד של
ינה קציר אפרים קצ'לסקי
ובני משפחותיהם
על מותו הטרגי של
פרופ' אהרן קציר
המחלקה לביוכימיה
מכון ויצמן למדע

סמ"ר צמיר אורן
במות אחיך
צמיר אדם ז"ל
משתתפים באבלך הכבד
חבריך ביחידה

יעקב צמיר ומשפחתו
אתכם באבלכם הכבד בנפול הבן
אדם הי"ד
תכנון המים לישראל בע"מ
ההנהלה והעובדים

משפחת בירנבוים
משתתפים בצערכם במות עליכם אבי המשפחה
ר' משה ז"ל
דיירי הבית
רח' ז'בוטינסקי 36 חולון

מרדכי רונן
השתתפותנו הכנה באבלך במות עליך
אמך ז"ל
חברת י.ב.מ. ישראל בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

מר יוסף רוזן
אתך באבלך
אגרקסקו
חברה לייצוא חקלאי בע"מ

בית חרושת „קליד" בע"מ
מודיעים בצער רב על מותו של
אבא למברג ז"ל
יו"ר מועצת המנהלים
ההנהלה, הפקידים והעובדים

חמרי בנין וגדור בע"מ
ההנהלה ופקידיה
מתאבלים על מות
מייסד ומנהלה של החברה
אבא למברג ז"ל

למר דוד מנדז'יצקי ומשפחתו
משתתפים באבלכם הכבד
בהלקח מכם בנכם
ארתור ז"ל
המורים והעובדים
של המחלקה למכניקה הטכניון חיפה

מנהל אגף המכס והבלו
וכל העובדים
מתאבלים מרה בנפול חברם לעבודה
יהושע ברקוביץ הי"ד
בידי מרצחים בעת מלוי תפקידו
ומביעים תנחומים למשפחתו

לשושנה מרקוביץ ומשפחתה
אתך באבלך על מות
אמך ז"ל
דיל סוכנויות בע"מ
והעובדים
משפחות: פלג
ושוורצמן

למשפחות
צוקר, גולדשטיין ובסרב
אתכם אנו באבל וביגון, בהלקח מכם ראש משפחתכם
מרדכי מאיר צוקר
ז"ל
יעקב, לידיה
ואפרים וקסלר

למשפחות צוקר וגולדשטיין,
לבית פיאט —
אנו מביעים צערנו העמוק ומשתתפים אתכם באבל בהלקח
מרדכי מאיר צוקר
ז"ל
פ. ק. וולף ומשפחתו
סוכנות „פיאט בחיפה

למשפחות
צוקר, גולדשטיין ובסרב
תנחומינו הכנים באבלכם בהלקח מכם ראש המשפחה
מרדכי מאיר צוקר
ז"ל
הנהלות: "עלית" חברה ישראלית לתעשית שוקולדה וסוכריות בע"מ, רמת־גן
"פרימן" בע"מ, רמת־גן

למשפחות:
צוקר, גולדשטיין ובסרב
אתכם אנו באבלכם במות היקר באדם
מרדכי צוקר ז"ל
יצחק פרץ
ראש עירית דימונה
וחברי מועצת העיר

סוכני „פיאט" בישראל
אבלים על מותו של
מרדכי מאיר צוקר ז"ל
מייסד וראש החברה

סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ — תל־אביב
מוסמך — חיפה
גולדין — ירושלים
ש.ח.ן. — באר־שבע
דרכי שרון — נתניה
אלי שולרוף — פתח־תקוה
נחלאות קיום בע"מ — בני־ברק
נחלאות קיום בע"מ — רמת־גן
קריצמן — חדרה
נינדקוביץ — נהריה
אוטו אשקלון — אשקלון
רפפורט — רחובות
ורדי — טבריה
רכב הוה — עפולה

סבנו וראש משפחתנו
היקר, האהוב והנערץ
מרדכי מאיר צוקר
נלקח מאתנו

ויויו וסאס קואם — ניו־יורק
אלכס ורינה גולדשטיין־גורן — לונדון
מיכאלה גולדשטיין־גורן — מילנו
ג'ימי גולדשטיין־גורן — מילנו
כרמלה ומיכאל מינדל — מונטריאל
מיכאל ואיזובל צוקר — מונטריאל
רוני צוקר — מונטריאל
ליאורה צוקר — מונטריאל
אמיל פרומצ'נקו — תל־אביב
דני פרומצ'נקו — תל־אביב
אלון פרומצ'נקו — תל־אביב
גיל (סטאפן) בסרב — ברימן

על מותו של אבי משפחתנו
היקר והאהוב
מרדכי מאיר צוקר
ז"ל
אבלים ניניו
אנדריי (יורם) ובטי גולדשטיין—גורן — לונדון
אלכסיס קואם — ניו יורק
דני ואלי מינדל — מונטריאל

מייסדנו ומנהלנו
היקר
מרדכי מאיר צוקר
איננו
מתאבלים
פלבריק בע"מ

אבלים מרה ומשתתפים בצער המשפחה
על פטירת ראש חברתנו
מרדכי מאיר צוקר
ז"ל
המוסך המרכזי „פיאט" תל אביב
ההנהלה והעובדים

אבלים וכואבים את צער המשפחה
במות היקר באדם
מרדכי מאיר צוקר
ז"ל
המוסך האיזורי „פיאט" ירושלים
ההנהלה והעובדים

לסוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ
(פיאט)
משתתפים בצערכם במות
מר מרדכי צוקר ז"ל
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט הארץ

בעריכת יחיאל ארדי

נקודות המוקד של המחזור ה־26:

מכבי ת"א בבאר־שבע
הפועל ת"א בימק"א

מאת סופר הספורט "הארץ"

360 דקות לפני סיום העונה, תינתן מחר לכמה קבוצות אחת מן ההזדמנויות האחרונות לחולל שינויים בעלי משמעות באותם שני מקומות רגישים בדירוג, הצמרת והתחתית, ששום דבר לא הוכרע בהם באורח סופי.

אחד המשחקים החשובים ביותר, מבחינה זו, יהיה מחר במחזור ה־26 בימק"א, שם יארח בית"ר ירושלים את הפועל תל־אביב. בפיגור של ארבע נקודות מן הפיסגה ברור לבית"ר, כי ללא שתי נקודות מלאות יאבד כנראה סופית הסיכוי האחרון להדביק את המוביל. אחרי שנפרדו בסיבוב הקודם ללא שערים בבלומפילד, יש לבית"ר סיכוי תיאורטי לנצח הפעם את יריבו, שעודו בכושר לקוי. אבל העובדה שהפועל מצוי במקום ה־14 עשויה להוות גורם מכריע במאבק זה, מפני שעליו למנוע בכל מחיר כשלון נוסף. אם יגייסו כמה משחקני הפועל אותו כושר מעולה, שהפגינו באמצע השבוע נגד מנצ'סטר יונייטד בנבחרת התל־אביבית — צפוי בירושלים משחק מורט עצבים.

חדרה עדיין מקווה

הכושר התנופה של מכבי תל־אביב, חייבים להדאיג את הפועל באר־שבע, שיארח מחר את המועמד העיקרי לכתר. הקבוצה הדרומית לא ניצחה מאז מחצית מארס, ואם כי עודה שומרת על מעמדה במרכז הטבלה, נסוגה מאד מבחינה איכותית. מכבי חזק במידה מספקת, כדי להשיג לפחות תיקו. במיפגש הקודם — 0:0 בבלומפילד.

בחזרה לתחתית, מוסיפה חדרה לקוות — או, אולי, להשלות את עצמה — גם בפרוס משחק החוץ הקשה שלה בנתניה. היא חייבת לנצח את האלוף, כדי לצמצם את פער־הנקודות לה, אבל בהרכבה החסר יהיה זה מיבצע קשה מאד. כשלון נוסף של חדרה כנראה יחרוץ סופית את גורלה לשבט.

בני־יהודה ודאי ינצלו אחד ממשחקיהם הלאומיים האחרונים בבלומפילד (ב־2), כדי להציב הרכב צעיר נגד כפר־סבא, שגם לגביה אין חשיבות מיוחדת לתוצאה. כעבור שעתיים יתמודדו באותו מגרש שמשון ומכבי יפו, שישאב עידוד מנצחונו המוחץ על הפועל פתח־תקוה שלשום (1:4). בסיבוב הקודם ניצחה יפו 0:4, ועל סמך כושרן של שתי הקבוצות כיום, אין כל סיבה שהיפואים לא ינצחו שוב.

הפועל חיפה, שכנראה איבד גם את הסיכוי להיאבק על המקום השני, יתחרה מחר בקרית־חיים בתקווה להתאושש מסידרת אכזבות ארוכה. האתגר היחיד שלפניו — נצחון על הכח רמת־גן, שהתבסס במקום השלישי תוך גילוי מחץ ויציבות. הדבוק לבתי־הכדורת טובות להפגין גם קצת איכות. החסרה כל כך בליגה הלאומית שלנו.

שני המשחקים בפתח־תקוה אינם

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכבי תל־אביב	26	18—38	39
2.	בית"ר ירושלים	26	12—30	35
3.	הכח רמת־גן	26	24—38	33
4.	הפועל חיפה	26	17—31	30
5.	מכבי נתניה	26	26—37	30
6.	מכבי יפו	26	18—26	30
7.	הפועל ירושלים	26	22—25	27
8.	מכבי חיפה	26	26—22	26
9.	הפ' באר־שבע	26	28—23	24
10.	בית"ר תל־אביב	26	25—19	23
11.	הפועל כפר־סבא	26	28—22	23
12.	שמשון תל־אביב	26	30—21	23
13.	הפועל פ"ת	26	30—21	22
14.	הפועל תל־אביב	26	31—22	21
15.	הפועל חדרה	26	26—12	17
16.	בני־יהודה	26	38—12	13

בעלי משמעות מיוחדת, למרות העובדה שהפועל המקומי נקלע לפתע לעמדה לא נוחה בגלל כשלונו נגד יפו באמצע השבוע. על אף כושרו הלקוי, הוא מסוגל להשיג תיקו נגד מכבי חיפה, במשחק המרכזי באיצטדיון זה שיחל ב־4. לפני כן ישחקו בית"ר תל־אביב והפועל ירושלים, באחד מאותם מיפגשי סוף עונה, שתוצאותיהם שוב אינן מטרידות ביותר את השחקנים והצופים.

כוכב התקפת איאקס אמסטרדאם, יוהאן קרויף (מימין), בעת כיבוש השער הראשון נגד אינטר מילאנו, במשחק הגמר על גביע אירופה לאלופות שהיה ביום ד' בערב ברוטרדאם. קרויף כבש שער נוסף, ואיאקס ניצחה 2:0. (צילום ראדיו של אי. פי.).

קרויף הכתיר שנית את איאקס כאלופת אירופה

כבש את שני השערים בגמר נגד אינטר

רוטרדאם, 1 (עי"ר וצ"צ). קבוצת הכדורגל ההולנדית איאקס אמסטרדאם זכתה אמש זו השנה השניה ברציפות בגביע אירופה לאלופות, כאשר ניצחה כאן במשחק הגמר את הקבוצה האיטלקית אינטרנציונלה מילאנו 0:2 (0:0). 65 אלף צופים, בהם 15 אלף איטלקים, חזו במשחק.

גיבור הנצחון היה החלוץ הנודע ו"כדורגלן השנה", יוהאן קרויף בן ה־25, שהבקיע את שני השערים בדקות ה־47 ו־77.

המשחק לא עמד על רמה גבוהה, ורבו בו הפגיעות הגופניות. ההולנדים שלטו בו וסיכנו מספר פעמים את השער האיטלקי, עליו הגן השוער בורדון. הוא היה אשם בשער הראשון, כשיצא להדוף כדור גבוה שנבעט על־ידי אלסופ, ונכשל; את השגיאה ניצל היטב קרויף, שבעט מ־חמישה מטרים לרשת החשופה.

השער השני הובקע בנגיחה נהדרת, כאשר קרויף ניצל היטב מסירה גבוהה שנבעטה מהאגף השמאלי על־ידי קייזר, והחדיר את הכדור מתחת למשקוף.

לכל שחקן של איאקס הוענק פרס כספי בסך 8.000 דולר.

איאקס זכתה העונה גם בתואר אליפות הליגה ובגביע ההולנדי, הישג שלא זכתה בו בעבר שום קבוצה אירופית, פרט לריאל מאדריד בשנות החמישים המאוחרות. אשתקד ניצחה איאקס בגמר בתוצאה זהה, את פאנאתינאיקוס אתונה במשחק שהיה בוומבלי.

איאקס, הקבוצה הרביעית שנטלה פעמיים ברציפות את הגביע האירופי — אחרי ריאל, בנפיקה, ואינטר — תפגש עם אינדפנדיאנטה מארגנטינה במשחק על הגביע הבין־יבשתי.

מזרח גרמניה — אורוגוואי 0:0

רוסטוק, 31 (עי"ר). נבחרות הכדורגל של מזרח־גרמניה ואורוגוואי נפרדו כאן בתיקו 0:0. לעיני 17 אלף צופים. היה זה משחק גומלין. בשבת ניצחו הגרמנים 0:1.

יוון — צ'כוסלובקיה 1:2

אתונה, 1 (צ"צ). נבחרת צ'כוסלובקיה עד גיל 23 העפילה לשלבי הגמר של גביע־אירופה לנבחרות צעירות, אף שנוצחה כאן על ידי יוון 2:1. במשחק הראשון, שהיה בפראג לפני שבועיים ניצחו הצ'כים 0:2.

מכון לג'ודו וקאראטה

מכון אורנים לג'ודו, קאראטה ו־פיזיותרפיה, שיפעל באורך־באולינג בת־ים, ייפתח בסוף יוני בחסות שגרירות יפאן בישראל. המכון, שבהקמתו הושקעו 250,000 ל"י ועוד 100,000 ל"י במכשירים ובציוד, יעסיק את מיטב הכחות המקצועיים.

בראש המכון עומד גדעון קדרי (27), יליד ת"א, שהחל בלימודי ג'ודו כבר בגיל 15. לאחר שירותו הצבאי נסע ליפאן ללמוד ג'ודו, קאראטה ופיזיותרפיה. השתלם חמש שנים בג'ודו בביה"ס הבין־לאומי קודוקאן בטוקיו, ובמקביל למד ארבע שנים קאראטה בביה"ס מאס אויאמה. קדרי הוא בעל חגורה שחורה ובעל דרגה דן־4, שהיא הגבוהה ביותר בארץ.

ניוקומב יגן השנה על תוארו בווימבלדון

לונדון, 1 (שרות ספורט "הארץ"). אלוף וימבלדון בשנתיים האחרונות, האוסטרלי ג'ון ניוקומב, יגן השנה על תוארו באליפות שתפתח ב־26 ביוני.

הידיעה על־כך באה כהפתעה, משום שניוקומב משתייך ללהקה המקצוענית אשר הכריזה, כי חבריה לא יוכלו להשתתף באליפות עקב סכסוכי המפנקים. לאחר פשרה הוסר האיסור, ומי שחפץ בכך הצטרף לרשימת המשתתפים. ניוקומב נרשם לאליפות ב־12 שעות לפני נעילת ההרשמה.

מלניק שברה שוב שיא עולמי בדיסקוס

מוסקבה, 31 (צ"צ ועי"ר). הספורטאית הסובייטית בזריקת דיסקוס, פאינה מלניק, שיפרה כאן ב־54 ס"מ את שיאה העולמי כאשר זרקה דיסקוס למרחק 65.42 מטר.

ליגה למשקולות

התחרויות הליגה הלאומית במשקולות לאזור הדרום יפתחו הערב ב־8 ברמת־גן. במחזור זה יתמודדו הפועל צפו, מכבי תל־אביב, הפועל תל־אביב הפועל אור יהודה.

אתלטיקה בוינגייט

אליפות הפועל באתלטיקה לנוער תהיה היום ומחר במכון וינגייט. בתחרויות ישתתפו גם אתלטים בוגרים בתחרויות הזמנה.

בליגה לכדוריד

הפועל הרצליה והפועל ר"ג נותרו בלתי מנוצחים גם בתום המחזור השביעי בליגה הלאומית לכדוריד. לשניהם — 14 נקודות.

אור לאתמול ניצח הפועל הרצליה את הפועל קרית מוצקין 19:26 (7:13), ואילו הפועל ר"ג גבר על הפועל חולון 10:20 (7:12). הפועל רחובות ניצח את הפועל פ"ת 12:16 (4:11) ו־מכבי ר"ג את הפועל ראשון לציון 16:18 (9:10).

חולון ושעריים יעקבו בתקוה אחר המשחק יהוד—מרמורק

אפשרי מיפנה נוסף בצמרת ליגה א' דרום

צמרת ליגה א' — דרום

1.	הפועל מרמורק	27	21—62	41
2.	הפועל חולון	27	18—52	40
3.	מכבי שעריים	27	25—49	40
4.	הפועל יהוד	27	28—25	29

מאת סופר הספורט "הארץ"

המאבק הדרמטי לאליפות מחוז הדרום של ליגה א' בכדורגל ימשך השבת ביהוד, בחולון וברחובות — כאשר קבוצות הפועל מרמורק, חולון ומכבי שעריים יתמודדו על זכות העליה.

הקרב המראתוני, שלפתות מבחינה תיאורטית נראה כאילו יוכרע רק סמוך לשריקת הסיום של העונה, עשוי לקבל השבת תפנית מחודשת — באשר המוביל מרמורק יוצא למאבק־חוץ קשה מאד נגד הפועל יהוד, מדורג 4, שאינו מוותר בנקל ומהווה יריב עיקש ומסוכן. בסיבוב הקודם — 1:0 למרמורק.

החולונים, שירדו בשבת החולפה למקום השני, יעקבו ממגרשם — בו יתמודדו עם הפועל בית־שמש (מדורג 6) — בצפיה מתוחה אחר תוצאת המשחק של מרמורק, באשר טובים סיכוייהם לגבור על בית־שמש, שנכנעה גם במחזור הקודם לחולון (2:0). קרב קשה מאד צפוי גם למכבי שעריים במגרש הפועל ברחובות, בו יארחו את הפועל אשקלון, המדורג 15. אשקלון נתונה בסכנת ירידה כמחצית ביותר, ועל כן תתאמץ ביחוד כדי לא לנסור לליגה ב' כבר השבת. בסיבוב הקודם — 0:0

יתר משחקי מחוז הדרום: מכבי רמת־עמידר — הפועל באר־יעקב, הפועל ראשון־לציון — הפועל אילת, בית"ר רמלה — הפועל לוד, הפועל אשדוד — הפועל קרית־אונו, מכבי בת־ים — הפועל בת־ים (ב־נתניה).

נתניה במאבק הצלה כפול

בעוד שהפועל קרית־חיים כבר איבד את מקומו בליגה א', מחוז הצפון, עדיין יעשו מחר שתי הנתניתיות — הפועל (המדורג 15) ובית"ר (14), מאמץ עליון להציל את עורן. הפועל יוצא למשחק־חוץ קשה בכנרת, ואילו בית"ר יארח את הפועל מחנה־יהודה, המדורג 9.

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל קרית־חיים — הפועל טבריה, הפועל הרצליה — מכבי פתח־תקוה, הפועל נהליאל — הפועל נהריה, הפועל מגדל־העמק — הפועל סידרת־הכרמל, הפועל רמת־גן — הפועל קרית־שמונה, הפועל עכו — מכבי הרצליה.

ח"כ ידלין:

יידחה פרסום המסקנות בענין החובבנות

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ" ב ירושלים

"לא נראה לי, שבשבועות הקרובים יוכל שר החינוך והתרבות יגאל אלון לפרסם את מסקנותיו בסוגית החובבנות בספורט. דנו בנושא זה וליבנו את הבעיה הסבוכה, אולם עדיין לא הגענו להכרעה. אין ספק, שזה נושא סבוך לא פחות מבעיית האוניברסיטאות בה אנו טרודים עתה", אמר לי אתמול נשיא התאחדות לכדורגל וסגן שר החינוך והתרבות, ח"כ אהרון ידלין, בהתייחסו לפרסומים כאילו מתכוון שר החינוך לפרסם בשבוע הבא את מסקנותיו לגבי בעיית החובבנות.

השר אלון הבטיח במועד לפרסם את מסקנותיו בסוף מאי, בעקבות המלצות ועדת אורן שדנה בנושא חודשים רבים. לאחר הגשת מסקנותיה כינס שר החינוך את חברי המועצה הציבורית לחינוך גופני, כדי לשמוע את השגותיהם בנושא.

בתשובה לשאלה כיצד הוא מתייחס להשדות של מכירת משחקי ליגה הלאומית, הרף במסקנותיה של ועדת עציוני, השיב ח"כ ידלין: "לפי שעה לא קיבלתי את הדו"ח של חברה מדידיין א'רחי שנמסר להתאחדות. אולם אני מקווה. שחברת החקירות מבצעת את עבודתה בצורה יסודית, ויצליח בידה להגיע לחקר האמת".

משחק אליפות הנוער הועתק לירושלים

ראשי בית"ר ירושלים שיכנעו את אגודת מכבי יפו להעתיק את משחק הנוער על התואר אלוף האלופים, בין קבוצות שתי האגודות, מיפו לבירה — תמורת 1500 ל"י. המשחק, שיקנה לזוכה בו את תואר אלוף הליגה הארצית לנוער בכדורגל, יהיה מחר בשעה 2 במגרש ימק"א, כמשחק מוקדם למשחק בליגה הלאומית בין בית"ר ירושלים להפועל ת"א.

— טניס שולחן —

התחרויות הגמר לאליפות ישראל בטניס שולחן יהיו מחר באולם הפועל בפתח תקוה. תחילת המשחקים בשעה 6 בערב.

אליפות שיוט

אליפות ישראל לקבוצות בשיוט, בסירות מדגם 420, תהיה מחר בשעה 9.30 בבוקר מול חוף שדה יב.

מירוצי אופניים

היום יהיו ברבלה מירוצי אופניים לבוגרים ולנוער. הזינוק ייתן בשעה 4 אחה"צ.

שחיה בגבעת רמב"ם

תחרות שחיה לזכרו של אברהם בן דיל, שנפל במערכת ששת הימים, תהיה מחר בשעה 5 אחה"צ בבריכת גבעת רמב"ם.

מיקה ודני דביד
חובקים בן
אח לנעה
נכד לחוליה ונתן רוטנברג, חיפה
31.5.72, הדסה, ירושלים

לאיר מרפיש ורעייתו
לחנה מרפיש והמשפחה
ברכות להולדת
הבן - הנכד
בית "הארץ"

"פוטו בנו" דיזנגוף 118, טל. 237280
מבצע העתקת מסמכים (פוטוקופי)
במקום, במחיר התחרותי עבור מוסדות ופרטים
מקבלים הזמנות, לחתונות, בר־מצוה ומסיבות
העתק בגודל פוליו — 70 אגורות

אירית ברנר פנחס יעבץ
נ ש ו א י ם
תל־אביב 30 למאי 1972

בית ציוני אמריקה
ביום שלישי, 6.6.72 בשעה 6.00 אחה"צ
משוש במרחבי ברזיל
הרצאה בעברית מפי
עו"ד מרכוס וסרמן
יוקרן סרט תעודי צבעוני
על ברזיל, חייה ואוצרותיה

ניבה ואהוד מנדלבליט
שמחים להודיע על
הולדת הבת
אחות ליוסף
חיפה, 1.6.72 י"ט בסיון תשל"ב

מעונות שיקום והחלמה
בהנהלת אח מקצועי ע. רומנו
מקבלים מבריאים לאחר מחלה להחלמה הבראה לשם שיקום ופנסיונרים לסידור קבע מכל הגילים. ברשותנו 2 מעונות:
1. רמת־חן אלכסנדרוני 30.
2. רמת־גן, הירדן 88 טל. 748784.
טיפול פיזיותרפיה מטבח כשר ודיאטטי.
השגחה רפואית במשך 24 שעות.

יעקב ושולה קלין
שמחים להודיע על הולדת בנם
עירן
ניו־יורק 25.5.1972

בשכונת בית הכרם, בירושלים
דרוש מבנה
לגן ילדים
לפנות טלפון: 35284, לשמואל

לסגן יו"ר התאחדות בתי מלון בירושלים
מר יהודה גרינבוים ולרעיתו
מזל טוב
להולדת הבן
אח לאפני
תזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים
הנהלת התאחדות בתי מלון בירושלים

לפרוייקט מלונאי
דרוש
שטח בין 5—10 דונם באזור שבין נתניה וחדרה. (נתניה, הרצליה, רמת־השרון, פתח־תקוה, תל־אביב, רמת־גן, חולון, בת־ים).
הצעות: למר לוין טל: 03—36328
או ת.ד. 1469 ת"א עבור "לוין".

להה"ה **בלייכר** את **זיכהולץ**
עם כניסתכם למשרדים החדשים
מיטב הברכות והאיחולים
אריה עמית בע"מ
ביצוע מערכות הסקה
בשיטה אמריקאית
חיפה, הרצל 4, טלפון 04 35 64

בקיראון
להשכיר דירת 3 חדרים
מרוהטת לוקסוס + טלפון
לשנה, אפשרי מיידית
נא לטלפן 755773.

למנועי בית־שאן בע"מ
ולמר ליש והעובדים
ברכות לפרס קפלן ליעילות
מאת: מתכנן המפעל
מארק
מהנדסים יועצים
ת"א, דיזנגוף 202
טל. 223511

[illegible]
מחוז הדרום — תל־אביב
1. מכרז מס' 356/66/72.
2. מכרז מס' 356/65/72.
מתבקשות הצעות:
1. לחפירת בורות ויציקה יסודות לעמודי קו מתח־עליון איזור זיקים.
2. לחפירת בורות ויציקה יסודות לעמודי קו מתח־עליון אשבג'ב — יבנה.
4. את הפרטים על העבודות הנ"ל אפשר לקבל במשרדי החברה ברחוב החשמל 16, תל־אביב, החל מיום 7.6.1972 תמורת תשלום של —.60 ל"י.
את ההצעות יש להחזיר עד יום 15.6.1972 בשעה 14.00.
הרשות בידי החברה לבצע את כל העבודה או חלק ממנה ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

חיתמו למנוים על הארץ שלנו
השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15
והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות
קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

(גזור כאן)

לכבוד
הארץ שלנו
מח' הפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

תנאי החתימה:

שנה	חצי שנה	רבע שנה
40.— ל"י	21.— ל"י	11.— ל"י
במקום 48.—	במקום 24.—	במקום 12.—

(בחשבון 2 מהשבועיים הבלתי מתאימים ביעוד חג)

הנני מוסיף בזה את "הארץ שלנו" החל מתאריך ___ ועד קבלת ___ לפי התנאים המסומנים מטה

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה ___ שם פרטי ___
רחוב ___ מס' ___
עיר ___ מיקוד ___ מס טל. ___
יום הולדת: יום ___ חודש ___ שנה ___

שם ההורים או המוכיח:
שם משפחה ___ שם פרטי ___
רחוב ___ מס' ___
עיר ___ מיקוד ___ מס' טל. ___
מקום עבודתו ___

שלם מראש
ותזכה בהנחה ניכרת
מנויי "הארץ" המשלמים באמצעות הבנק אשר מועד הפרעון של המנוי שלהם חל החודש, מתבקשים לפנות עד 15 לח.ז. עם תלושי התשלום לאחד מסניפי הבנקים:
בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, בנק לסחר־החוץ, בנק המזרחי ובנק קופת־עם.
תשלום דמי המנוי במועד מקנה הנחה ניכרת בדמי המנוי.
מנויים שעדיין אינם משלמים באמצעות בנק — יפנו לקבלת פרטים ל"הארץ", מח' ההפצה והמנויים, ת.ד. 233 תל־אביב.
הארץ

בנק ישראל
מכריז בזה על התחרות להגשת הצעות
למטבע זכרון תשל"ג מכסף בן -.10 ל"י
המטבע יוקדש לציון 25 שנות קיום המדינה.
כל הפרסים כלולים בתנאי התחרות שאפשר להשיג בבנק ישראל, היחידה להנפקת מטבע, ירושלים, או בסניפי בנק ישראל בתל־אביב ובחיפה, אצל פקיד הקהל.
חברי אגודת הגרפיקאים וחברי אגודת הציירים והפסלים יוכלו לקבל את תנאי התחרות באמצעות אגודותיהם.
הפרסים שיחולקו לזוכים יהיו:
- פרס ראשון — 2,500.— ל"י
- פרס שני — 1,000.— ל"י
- פרס שלישי — 500.— ל"י

התאריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ג' — 4.7.72, בשעה 12.00 בצהרים.

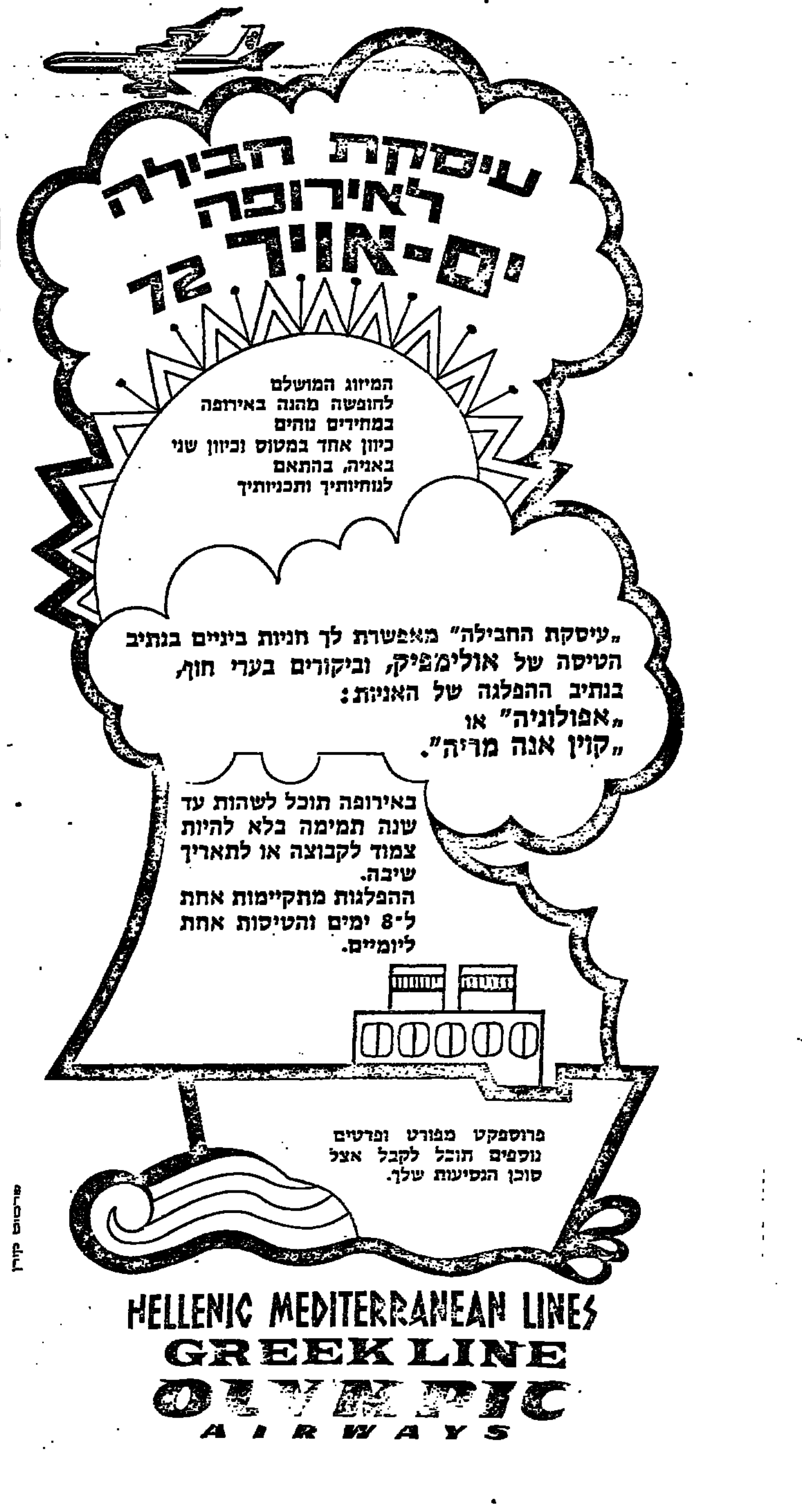

[redacted]

לוח הכל · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 97 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 230401, 230521, 248905
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

היום בתנ"ך

משנה יומית

שבת הדלקת נרות

תורנות רופאים בקופות החולים

תורנות בתי חולים

תל-אביב
● היום: איכילוב.
● שבת: איכילוב.

בתי כנסת

● התפילות בבית הכנסת הגדול בת"א באולם יהודה ... בשבת פרשת שלח מנין ראשון 6.45 בבוקר. למוד משנה חבר י.ע. פנים לי ... מנין שני 8.15 בבוקר. יעבור לפני התיבה החזן הידוע ... מרוסיה ... הכתור שמואל ג"י.

נרשמו לנשואין

● חתן כנישל מאיר, סדר ... ישראל עזרא. הכלה ... ישראל עזרא.

הודעות

● הארץ המובנת בע"מ רח' הלל 10 ירושלים, טלפון ...

אירועים ובידור

● הערב ומחר בערב תיולים ותיכוניים מכלים בריכוקסו "כמה" קק"ל 26.

תורנות בתי מרקחת

דירות

● בגבעתיים או רמתהשרון דרושה וילה או קוטג' ... לקניה ...

קבלנים מציעים

● "נוה דפנה" רמת השרון בע"מ, בונה דירות פאר בנות 4 חדרים. משרד מכירות: רמתהשרון, רח' סוקולוב 44, טלפון 774839 או רמת גן, תובל 26, טלפון 757819.

● אחים משיאו בונים בהרצליה ...

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בלוד 3 חדרים + פינת אוכל + חצר ...

● למכירה דירת 3 חדרים במרכז דימונה טלפון — 05791351.

דירות מרוהטות

● בצפון תל-אביב בשכ"ת דירת 2 חדרים מרוהטת טל. 240342.

● דירת 2 חדרים מרוהטת סביבת דיזנגוף לתיירים + טלפון, להתקשר 254972.

דירות להחלפה

● מעוניינים להחליף וילה בת 4½ חדרים ברעננה תמורת דירה בגודל דומה בת"א ...

1-1½ חדרים

● 1½ ברמת-גן בשכ"ת ריבוסקא וגן 753058 (לא בשבת).

דירות בשכר חודשי

● דירת 4 חדרים לוקסוס, חדשה בהרצליה ג', טלפון: 36794 ...

2-2½ חדרים

● במרכז גבעתיים קומת קרקע 2 חדרים גדולים + הול ...

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות למלה / יום ו׳ 75 אגורות למלה

ביקוש דירות

משרדים

חדרים מרוהטים

אולמות

מחסנים

חנויות

דירות בדמי מפתח

בתי מלאכה

עסקים

מגרשים

הצעות עבודה

● להשכיר מרפאת שיניים בת 2 חדרים במרכז תל־אביב על ציוד המלא. ברבר פר־סום טל. 03-282489 בין השעות 14.00—17.00.

● לצעיר/ה אלגנטי/ת ו־בעל/ת מרץ המעוניין/ת ב־אתגר ובאפשרות לשותפות (מיידית או מאוחרת) ברשתי תגו עסק מבוקש ביותר. ה־השקעה הדרושה כ־40.000 ל״י לפנות: טלפון 614113 (אלנ־בי 134 קומה ג׳ חדר 7).

● למכירה חנות כלי בית ומתנות, גודל 45 ממ״ר, ב־מרכז קניות מסחרי גדול. לפנות: ת.ד. 516 רמת־גן.

● למכירה מקום רוחצה משו־לל הנמצא בתוך תחנת דלק ומוסך גדול. טלפון 824392.

● דפוס בלם למכירה במרכז ת״א ב־18000 ל״י טל. 732986.

● למכירה מעדניה בקום מרכזי ברמת־גן 736848 אחרי 8 בערב.

● בעל מכונית מסחרית פורד מרנזים מעוניין בהצעות עבו־דה טל. 055-91574 עבור שמר אל.

● בשכ״ח מבנה לתעשיה 300 ממ״ר מגרש + כח + טלפון 918659 מ־8—10.

● בדם״פ מוזן רווח מובטח מרכז מסחרי 67 תל־אביב.

● יתלומים! דרושים מכו־ריים ותלמידים רחוב תושיה 4. 34167

● דרושות תופרות רח׳ שלם 1, רמת הן.

● דרושה מטפלת לתינוק + משק בית לכל יום מ־8 עד 4. לפנות לנוידי אייזן, מכשרת ליד הצרכניה.

● מטפלות מוסמכות ובלתי מוסמכות דרושות למעונות יום ויצ״ו לפנות שד׳ המלך דוד 38 ת״א, חדר 306.

● עובדות למטבח ומשק בית דרושות למעונות יום ויצ״ו לפנות שד׳ המלך דוד 38. ת״א, חדר 306.

● פועלים שיוכשרו לעבודה כראשי משמרות דרושים ל־מפעל ״העמק״ אזור התעשיה חולון טל. 842659.

● למכירה עקב פטירה חנות משקאות בעלת מוניטין ב־מרכז רמת־גן לטלפון 781177 בערב.

● דרוש שותף רציני לפתיחת משרד לשירותי ניקיון — 349528.

הכשרה לעבודה

● קורסים לשיווק וניקוב י.ב.מ. סת ועזרה מעבודה למסיימות. תל־אביב בוגר־שוב 62.

עבודה

● עוזרות מטפלות מלצריות ע״י ״רינה״, תל־אביב. מרכז בעלי מלאכה 21, טל. 284849.

ביקוש עבודה

● דרוש מנ״ח עצמאי כשו־תף למשרד להנ״ח בשעות אחה״צ בהשקעה מינימלית, ל־התקשר 828829 אחה״צ אפשר גם בשבת.

● רמת־גן דרוש שותף לתחנת דלק, הכנסה מצויינת 500.000 ל״י. פרטים: אנגלו סכסון, טל. 729279 (בערב 764926).

● עסק מעניין ומכניס לצעי־רות ברוחם ובעלי אמביציה בענף הבידור. טל: 228848, שישי אחה״צ וכל שעות ה־שבת.

● אולם 200 מטר מרובע ב־מקום מרכזי בת״א, כח חשמל, מים, תאורה ואוורור, גישה נוחה לפריקה וטעינה, מת־אים לכל מטרה, בשכירות חודשית. טל: 223848, שישי אחה״צ ובכל שעות השבת.

● דרוש שותף פעיל עם השק־עה 150.000—200.000 לירות למפעל יצרני. 911887.

هكذا من الأصل

● שברולט שבל 69 במצב טוב 56800 בעבודה כחו יחד קאל.

● למכירה הילמן מינקס 60 טלפון 910022 לא בשבת.

● למכירה ב.ס.או פרינץ 4, 1966, בהזדמנות. טלפון — 918523 ת״א.

● למכירה פורד אנגליה שנת ייצור 1963 מנוע 1969 טלפון 256062 17.00—19.00.

● פולקסווגן מסחרי מנוע וגיר חדש 1969, מצב כללי מצויין. טל. 871146 18.00— 20.00.

● פולקסווגן דבל קבינה עם גגון מודל 71 28.000 ק״מ טל. 055-91020.

● פרינץ 4 ל, 1970 יד ראשונה 40.000 ק״מ, רדיו — 761741 622044.

● רנו 10 1969 במצב מצוין 446790 ,68.000 טלפון.

● למכירה פיאט 1100 1965 — ״רבי בולי מכוניות״ חניון איילון (ע״י בית הדר, לשעבר תחנת רכבת דרום) 612137.

● קונמסה 1300 מודל 1967 במצב מצוין. טל. 847788.

● דודג׳ מולרה 1968 מנוע 8 עם כל התוספות — 40.000 ל״י, טלפון 446780.

● משאית סופר קוסט 1970 אחרי מסם, ארגז 39.000 6.20 768705.

● בהזדמנות אג.אם.יו. 1000 במצב מצוין 917836.

● כ.ס.ו. 700 ל.ס. — 61, ב.מ.ו. 700 ל.ס. — 64, פג׳ו 403 סטיישן — 60, ״רכב מטלון״ — 910863.

● רנו 10 1969 במצב מצוין 444796 טלפון.

השכרת רכב

● ״בארי״ השכרת סנדרים, פרמיות: פג׳ו 404 כבבים, רנו פולקסווגן (הנאים פיר חדים למקופה). ״ארי״ התחנה רכבת ארלוזורוב ת״א טל: 255054.

ביקוש רכב

● דרושה פיאט 600 /61 1960 טל. 39031.

● מעוניין בסטיישן פיג׳ו 404 67/69 או בסטיישן אחר 955841.

● מעוניין במורד אנגליה 63/64 במצב טוב. טלפון — 745021 שמואל.

● מעוניין בעגלה נגררת 6—8.10 מטאית ווילבו באורך 6—8.10 טלפון 03/954121 לנחום (051/2221) לעודד.

שרותי רכב

● ״מוסך דרום״ בדיקה לפני הרשוי (טסט) הבדיקה כוללת כיוון גלגלים ואורות חינם ״מוסך דרום״ דרך בן צבי 48 יפו. (ע״י מכון ה׳ דרום) 825544.

אופנועים וקטנועים

● תורה 350, 70 שמירה חימם + טסט לשנה + אביזרים. בעבודה 948978, סגן דווד, בערב 958522.

● למכירה קטנוע ״רולר״, חצי ב״ם, חצי אוטומטי, לפנות 1,100 ל״י. 869039.

● אופנוע יאמהה כמורס 250, 24.000 ק״מ, 1.450 ל״י. טל׳ 006420.

● בהזדמנות מגולה חדש קטנוע אוטומטי שנת 64. לפנות — רוסנבאום אופנועים. טלפון 941634 6—4 ס׳.

חלקים למכירה

● כורת גופי + מנוע 6 ב״ם 17.00—22.00 873077.

● מצלמת הכרמה אוטומטית באואר (גרמניה) סי 2 ארי. טלפון 239672.

● קסלת הופה והיגומה תוצרת אנגליה בהזדמנות. טלפון 742866.

● תנור סופרגז לאפיה ולבישול במצב טוב. 500 ל״י. טלפון 280101.

● רשם קול פיליפס 4306 4 ערוצים, במצב טוב. למכירה. 738281, קדרון.

● יהלומים!!! להשכרת 20 מכונות ניקור חרשות חרשות טלפון 36848.

● למכירת עגלת תינוק בג במצב מצוין טל. 734014.

● לקוסמטיקאית! ואפוזון וכסא זנום 69, 418090 1,850 פיירית.

מכוניות למכירה

● בהזדמנות גוגו 400 62, טסט לשנה 2.300 ל״י טלפון: 739481.

● למכירה ביואיק אוטומטית 63, 6 צילינדרים על הכביש משנת 67 751055 כל היום.

● פג׳ו 68 סטיישן, פאונוס מסחרי, 65 ״רבב מטלון״ — 910863.

● טריומף הרלד 68, 9 חדשים טסט, במצב טוב טלפון 726960.

● פולקסווגן 1964, מצב טוב מאד, טלפון 411957.

● סוסיתא מסחרית 65 טסט לשנה וסקסהול ויקטור 60, סטיישן, ״רבב מטלון״ טל׳ 910863.

● פרינץ 4 1968, 65,000, במצב מצוין למכירה בהזדמנות. טלפון 862841 משעה 17.00.

● פיאט 600 1964 במצב טוב מאד. 955660 הדסה.

● נ.ס.או. 1000 מודל 70 יד ראשונה. לפנות 06-824086.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

תנורי חמום

מכונות חישוב

ציוד בנין

מזגני אויר

מכונות גילוח

מוצרים לקנות

מכונות תפירה

בולים ומטבעות

חוגים

כלי נגינה

סירות

דודי שמש וחשמל

ספרים

חיות בית

טבעות

קניות כתיבה

טיולים

פרסומים

צילומים

הלואות

מכונות כביסה

טלויזיה

תריסים

מקררים

בתי-ספר ושיעורים

נופש

רהיטים

חקלאות

חיפוש קרובים

שרותים

ריקודים

שידוכים

בל מודעה המתפרסמת בלוח זה - מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב"ידיעות אחרונות" על פי הסכם מיוחד בין "הארץ" ו"ידיעות אחרונות"

הלוח הכפול ירושלים

תורנות רופאים לפי המקומות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

דירות בשכר חודשי

● דירה ריקה 3 חדרים ב־רמת שאול. 850. טלפון של 62442. בשישי שבה 17.00—21.00

● בשכ"ח ברח' הס 21/2 חדרים. לפנות טל' 34219

● בכרמיאל דירת 3 חדרים בשכ"ח. טלפון 04-660062

● 3 חדרים, ריקה כרמל צרפתי. 400 ל"י.

● בנצרת עילית 3 חדרים. טלפון 54679. בשכונת צבא קבע.

● בנוה שאנן יבנה 3 חדרים ריקה. 17—19 225609

● במעונות גאולה 3 חדרים ק"ם 931281 642800

● דירה בת 3 חדרים ברמת הדר רח' לאון בלום 2 חיפה להשכרה. פנות טלפון 3083 067 (צפת).

● בשכירות חודשית 4 חדרים באחוזה. טל. 244934

● ברס"פ 3 חדרים בקרית אתא רח' הרצל טל 685537

חנויות

● בהזדמנות חנות להשכיר במרכז מסחרי בסביניה טל' 717667

מחסנים

● מעוניין במחסן + חשמל במקום מרכזי לטלפן — 04-667769 .04—667706

עסקים

● לבעלי כספים בארץ וב־חו"ל, ברשותנו הצעות רציניות ולראיות עם בתחנות מלאים. לפנות: אלנבי 103 קומה ג' חדר 7 ת"ד 1003 ת"א. טלפון 03-614113

● למכירה מסאית ולוו הנהד בולל בקום עבודה. טלפון 04-712423

מכוניות

● מיני מינור 850 סופר 5 במצב טוב. טל' 248736 1965

● אוריאל כהן, סוכנות 1 שרותי מג"ו לחיפה והצפון. אלנבי 16, ובאולם התצוגה דרך העצמאות 1. טלפון 52386

ביקוש עבודה

● עוזר לרוקח מחפש עבודה. 8 שעות רצוף, באיזור חיפה. לפנות לת"ד 4496 חיפה. למס' 27936

הצעות עבודה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

מגרשים

● דרושה מנהלת חשבונות למשרה שלמה או חלקית. לפנות טל' 245475 בשעות הערב.

● במפעל אמשראנג בחיפה דרושים פועלים. נא לקשר טל' 04-721438

● דרושה פקידה אחרי שירות צבאי השולטת במכונת חיוב בעלת כתב ברור, לפנות סוכנות גרע'ן — הרצל 61 בין 10—12.

רהיטים

● למכירה מזנון גדול אנגלי, סיפה אלמריצה. טל' 2266

שידוכים

חיות בית

מציעים למכירה

עסקים

תנורי חמום

פאות נכריות

הלבשה

ספרים

תערוכות

שרותים

בתי"ס לנהיגה

● וויה 1969 מנוע 1150 במ"ק, מצב ורדיו לטלפן — 224526, חיפה.

● קונסטה 65 400 במצב רד + רדיו, אותיון יצחק. ז'בוטינסקי 20/705 פריד אתא.

● למכירה ווקסהול ויקטור שנת 65. טלפונים 226855 .234865

● לרגל נסיעה למכירה מריומף 1500, מודל 1969 במצב טוב. לפנות טלפון : 221372

הלוח הכפול נתניה

אירועים ובידור

● החוף הירוק מועדון לי־לה חדיש רמה אירופאית היערב מופעין הזמר, שולת חן שלמה ארצי חנו יוכל מבחן האזי נצר וריקודים לצלילי תזמורת הקצב להקת "הצעירים".

נופש

וילות ובתים

● למכירה בית פרטי 3 חדרים אדמת קרן קיימת טל' 053/28145

קבלנים מציעים

ביקוש דירות

עסקים

הודעות לציבור

● משרד הבטחון/המטונה על המכירות מכרז מס 28/72/6 ניתנת בזה הודעה לציבור על מכירת כלי רכב: קומנד קרים "דודג'". יש להציע מחיר לכל סעיף בנפרד גם אם תנאי הקונה כוללת יותר מסעיף אחד.

הלוח הכפול באר-שבע

דירות

מכוניות למכירה

שרותים

בתי ספר ושיעורים

משרדים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

דירות למכירה

וילות ובתים

אשדוד

דירות למכירה

ביקוש דירות

ד. בשכר חודשי

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

מודעות מתקבלות:

תל־אביב

"הלוח הכפול" — שד' רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230521, 230401 ;
אבן גבירול 66 טל. 7—263236
הארץ: מזא"ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח' מוזס 5 טל. 32269

ירושלים

ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 7—224245

חיפה

הארץ: נורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931

באר־שבע

ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: סלת רחמים, בנין הוד, קק"ל 197 טל. 2042

ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יתייקר מאד האשראי הרגיל לענפי המשק

הבנקים הגדולים נוטים לקבוע שער רבית ראשוני של 17%

בנקאים: מדיניות הרסנית למשק

מאת מרדכי צבי
סופרו הכלכלי של „הארץ"

האשראי הרגיל לענפי המשק השונים יתייקר בקרוב מאוד. הבנ־קים הגדולים נוטים לקבוע שער ריבית ראשוני — פריים רייט — של 17%. פירוש הדבר כי הלקו־חות הגדולים ישלמו מעתה בבנקים הגדולים רבית שנתית של 19%—20%, בעוד שבבנקים קטנים יש־למו 2—3 אחוזים יותר.

מחוגי הבנקים נמסר כי הנטיה לייקר את האשראי נובעת מן המ־דיניות המוניטרית שנקט לאחרונה בנק ישראל ובעידודים המפורש של ראשי הבנק המרכזי. לאחרונה הו־על שעורי הנזילות והוגדל חלקם של הבנקים במימון האשראי המכ־וון. כתוצאה מכך התייקר המימון שהבנקים מקבלים מן המפקידים. הבנקים הגדולים משלמים כיום 13.5% בעד הפקדונות לזמן קצוב והבנקים הקטנים 14%. מתוך כס־פים אלה חייבים הבנקים להלוות חלק לייצוא ברבית של 14.5% ול־אשראי מכוון ברבית שמתקרבת ל־15%. יוצא כי הבנקים משלמים בעד הפקדונות כ־15.5%. יחד עם ההו־צאות מגיע עלות הכסף לבנקים ל־17% בקירוב ומכאן הנטיה לק־בוע שעור זה כרבית ראשונית.

בנקאים אחדים הדגישו כי לדעתם מדיניות זו תהיה ב־סופו של דבר הרסנית למ־שק. המפעלים ינסו להעמיס את ההוצאות הנוספות על מחירי המוצרים לצרכן ואם לא יצליחו, יספגו בעצמם חלק מהתיקרות האשראי.

מכאן חששות הבנקאים לגורל היציבות הפיננסית של מקבלי ה־אשראי. אותם בנקאים הטעימו כי אין במשק הישראלי, ובמיוחד ב־מפעלי תעשיה, רווחיות כזו שתצ־דיק תשלום כה גבוה בעד המימון.

באים ראשוני מבקרי הקיץ

מאת סופר „הארץ"
בירושלים

ראשוני מבקרי הקיץ מירדן ומ־מדינות ערביות אחרות עברו את־מול את גשרי הירדן לגדה ולישר־ראל.

ביקורי הקיץ יימשכו השנה של־שה וחצי חדשים ובמסגרתם מצ־פים לכ־150 אלף איש לעומת 106 אלף אשתקד.

ירידה בגרעון המסחרי באפריל

באפריל 1972 הסתכם הגרעון ה־מסחרי ב־53 מיליון דולר וחלה בו ירידה ב־18 מיליון דולר לעומת מארס השנה, בו היתה עליה גדולה בגרעון. ירידה זאת לא היתה צפויה בהתאם לשינויים העונתיים הרגילים בין מארס ואפריל.

בתקופות ינואר — אפריל 1972 הסתכם הגרעון המסחרי ב־208 מי־ליון דולר לעומת 282 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1971. ירידה זו בגרעון המסחרי נובעת מגידול יצוא נטו ב־59 מיליון דולר (19 אחוז) מחד וירידה ביבוא נטו ב־16 מיליון דולר (3 אחוז) מאידך. ללא אניות ומטוסים גדל הגרעון המסחרי מ־176 מיליון דולר בינואר עד אפ־ריל 1971 ל־209 מיליון דולר בינו־אר אפריל 1972 (19 אחוז).

תם שלב א' במיפקד

משפחות שלא נמצאו בבתיהן — ייפקדו שוב

מאת סופר „הארץ"

הפקידה העיקרית בשלבו הראשון של מיפקד האוכלוסין והדיור 1972 נסתיימה אמש בכל חלקי הארץ, תוך 10 ימי פקידה כפי שנקבע. בפרק זמן זה הושלמה הפקידה של יותר מ־770,000 משקי בית כלומר של יותר מ־95 אחוז מכלל משקי הבית במדינה.

דובר הלשכה המרכזית לסטטיס־טיקה מסר אתמול בירושלים כי ב־התאם למתוכנן, יבקרו החל מהיום פוקדים, שנית, אצל אותן משפחות שלא נמצאו בבית בשלב ראשון של המיפקד. כן יבקרו הפוקדים בימים הקרובים אצל משפחות אשר בשלב הראשון של המיפקד לא מסרו את הפרטים הדרושים למפקד. שלב ה־השלמה הנוכחי יימשך עד 6 ב־יוני.

באמשטרדם
1 גילדן

דחף

„אגד" — המחלקה ליחסי ציבור

אררט
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית אררט
רחוב יבנה 32, תל־אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

חב' הביטוח מסרבות לבטח רכב ישן

מפנות לפול הגובה תוספת־פרמיה של 80 אחוז

מאת מרדכי צבי
סופרו הכלכלי של „הארץ"

הוועד המרכזי של איגוד חברות הביטוח עומד להתכנס ביום ב' ה־קרוב כדי לגבש את דרישות החב־רות להעלאת תעריפי ביטוח רכב. בפגישה שנערכה אתמול עם המפ־קח על הביטוח, ד"ר יעקב פיקר, סוכם כי החברות ינסחו תביעותיהן ויגישו אותן ביום ב'.

בינתיים מתקשים אלפי בעלי רכב מישן לחדש את הביטוח שלהם. החברות הנהיגו בשבועות האחרו־נים הגבלות מרחיקות לכת. אחרות מסרבות לבטח רכב ששנת ייצורו לפני 1964. לא מחדשים ואין מו־ציאים ביטוח למי שלא נהג לפחות שנה (בחברות אחדות שנתיים), ל־מי שלא מלאו לו 22 שנה, למי ש־גילו מעל 65, לאופנועים וקטנועים, למכוניות מסחריות מעל ארבע טו־נות, ועוד.

כל אלה שאינם מקבלים בי־טוח בחברות, מופנים לפול חברות הביטוח ונאלצים לשלם תוספת של 80% מעל לפרמיה הרגילה. משרדי הפול ברחוב אלנבי 113 בתל אביב, פועלים רק שלוש שעות ביום. והדו־חק והצפיפות גדולים.

כל נהג נדרש להפקיד מיד את כל הסכום באחד הבנקים ולהביא קב־לה כי לפול אין מנגנון גביה. יוצא כי אלה שאין ידם משגת לרכוש מכונית יקרה נאלצים לשלם ביטוח גבוה יותר ובמזומנים, בעוד שבעלי מפעלים זוכים לתעריפים נמוכים ו־לאפשרות לשלם בשיעורין.

מתקשים להשיג פוליסות

סוכני הביטוח מתקשים להשיג פו־ליסות לרכב בשביל לקוחותיהם גם במקרים שבעבר הוציאו בשביל או־תם לקוחות ביטוחי חיים ושאר סוגי הביטוח המוגדרים בפי החברות כ־רווחיים. הסוכנים קיימו לפני יומיים פגישה עם ראשי האיגוד ותבעו שי־נוי מדיניות זו המנוגדת לתנאי ה־רשיונות שניתנו לחברות.

מזכיר התאחדות הסוחרים, מר צבי ערן, סירב להגיב על הסיכו־מים מן הפגישה האמורה. אולם נו־דע כי החברות רמזו שידונו בשי־נוי המדיניות לגבי הרכב רק אם תאושר להן העלאה ניכרת של ה־תעריפים.

אזכרה לחללי לח"י

(ע). אזכרה ל־11 חללי לח"י, ש־נפלו בקרב ביוני 1947 בשעת נסי־גתם מן ההתקפה על בתי המלאכה של הרכבת בכפר אתא — נערכה אתמול בבית העלמין בחיפה וליד האנדרטה בקרית אתא, המוצבת ליד מקום נפלתם.

אנדרטה לחללי גולני בתל־פאחר

(ע). במוצב הסורי לשעבר בתל־פאחר נחנכה אתמול אנדרטה לזכר חללי חטיבת גולני שנפלו על כי־בוש הרמה במלחמת ששת הימים. בני המשפחות השכולות, מפקדי גו־לני ופלוגת חיילים התייחדו עם זכר הנופלים.

עובדי בתיהמ"ש בת"א חוזרים לעבודה

הפרקליטות תתבקש לבטל הצווים ✶ יימשך המו"מ או שימונה בורר

(ע.). עובדי בתי המשפט בתל־אביב יחזרו הבוקר לעבודה תקינה ופרקליטות המדינה תבקש לבטל את הצווים שהוצאו בבית הדין לעבודה, המחייבים אותם להמשיך בעבודתם.

אתמול נערכה פגישה בלשכת שר המשפטים בירושלים בין נציגי ה־עובדים, ההסתדרות, נציב שירות ה־מדינה, הנהלת בתי המשפט ושר ה־משפטים, ובה הושג ההסכם הנוכ־חי. הפגישה נערכה ברוח טובה והעוב־דים הודיעו כי מצאו הבנה אצל השר.

בעת הפגישה הודיע השר כי איננו מוסמך להשיב על תביעות השכר של העובדים ולכן הוסכם כי יימשך ה־מו"מ בין ההסתדרות (בשם העוב־דים) ובין נציבות שירות המדינה, או שיוחלט על בורר מוסכם שיפסוק בענין תביעות העובדים הנתמכות על ידי ההסתדרות. מר שפירא הודיע כי מזכיר ההסתדרות מר בן אהרון ית־בקש להכריע אם להמשיך במו"מ או למנות בורר מוסכם. במקרה של החל־טה על מינוי בורר, הוא ימונה יחדיו על ידי שר האוצר ומזכיר ההסתדרות.

תחילה הציג חבר הועד מר דוד אלטמן את עיקרי התביעות של ה־עובדים. הוא הסביר כי הפגישה נו־עדה לפתיחות דלתות ליחסים תקינים בין הנהלת משרד המשפטים והעוב־דים. השר השיב כי הוא איננו הגוף המוסמך להחליט בנושא של תביעות שכר. לפיכך הוסכם לאחר הדיון כי המו"מ יימשך או שימונה הבורר.

עליה במספר הנוסעים בלוד

(ע). למרות חטיפת מטוס סבנה ב־9 במאי, חלה במשך החודש עליה של 42.8 אחוז במספר הנוסעים ש־עברו בנמל, לעומת אותו חודש אש־תקד.

זרם התיירים לנמל התעופה לוד נמשך ללא כל הפוגה גם לאחר פר־שת־הרצח האחרונה, ואתמול בצה־ריים נחתו בזה אחר זה מטוסי חב־רת התעופה הקנדית, האיטלקית, ה־גרמנית ואל על, ואולם הנוסעים התמלא שוב כרגיל.

החודש פקדו את הנמל 162,723 נוסעים לעומת 113,775 במאי 1971. השנה באו במאי 73,544, יצאו דרך לוד 79,325 ו־9,854 נוסעים היו ב־מעבר.

באפריל השנה עברו את הנמל ב־סך הכל 154,623 נוסעים, כך שגם לעומת חודש זה היתה החודש עליה של כחמישה אחוזים במספר הנוסעים דרך לוד.

נחנכה נקודת הקבע של קיבוץ שניר

(ע). 100 מיליון ל"י השקיע מש־רד השיכון בשיכונים, מיבני־ציבור ובמתקני בטחון ביישובי רמת גולן מאז שחרורה, כולל תקציב 1972 — אמר סמנכ"ל משרד השיכון וראש המחלקה לבניה הכפרית, מר ש. אבני, בטקס חנוכת יחידות דיור בנקודת הקבע של קיבוץ שניר ב־רמת הבניאס.

נדחה משפט שודדי הבנק בראשל"צ

רופא ימסור חוות דעת על בן חור דוידי

מאת סופר „הארץ"
לעניני משטרה

משפטם של שודדי הבנק בראשון לציון נדחה עד לקבלת חוות דעתו של רופא בית הכלא לגבי יכולתו של השודד בן־חור דוידי להשתתף במשפט יחד עם חבריו. אם יוברר כי אינו יכול לעמוד למשפט עתה בגלל מצבו הבריאותי יחליטו השופטים רוזה, דבורין וקוארט להפריד את הדיון.

עד ה־8 ביוני אמור רופא בית ה־כלא להגיש לבית המשפט את חוות דעתו. אם ימליץ לדחות את משפטו של דוידי יהיה עליו לבוא כדי למסור עדות על מצבו הנפשי והפיסי.

מפרידים

בדרך כלל מפרידים במשפטם של נאשמים באותה עבירה, לאחר ש־התביעה עוכבת להביא את אחד הנאשמים כעד התביעה נגד שאר הנאשמים. יתכן כי גם במקרה זה תרצה התביעה לסיים במהירות את משפטו של דוידי, כדי לנצל אותו כעד נגד שותפיו לשוד.

יתכן גם כי שובו לארץ של עד המדינה במשפט השוד, פילו, ומע־נותו כי עתה הוא יוכל להוכיח שלא הוא היה האיש הראשון ב־שיתוף פעולה עם חוקרי המשטרה, קשורים עם הכינה האחרון ב־משפט הזה.

767 מיליון הכנסות ממסים במאי

במאי עלו ההכנסות ממסים ל־767 מיליון ל"י לעומת 574 מיליון בשנה שעברה. מתוך זה גבה אגף מס הכנסה ומס רכוש 352 מיליון ל"י לעומת 299 מיליון אשתקד. אגף המכס והבלו גבה 396 מיליון ל"י לעומת 259 מיליון אשתקד; ד־יתר המשרדים גבו, על חשבון אג־רות ורשיונות 19 מיליון ל"י לעו־מת 16 מיליון אשתקד.

✶ משמרת חופי הכנרת הו־רידה אתמול לכנרת סירת מיר חד־שה שהתנבנה בדרך היבשה מחיפה. הסירה נרכשה בארה"ב במחיר 34 אלף דולר והובאה במיוחד לתפ־קידי סיור ושימור בכנרת.

כלל ופרט

מר דוד הורוביץ, יו"ר המועצה המ־יעצת של בנק ישראל — כדי לעמוד בראש משלחת ישראל לועידה הבינ־לאומית לאקולוגיה שתיפתח בשטוקהולם ב־5 ביוני (באל־על).

הרב שלמה גורן, רבה הראשי של תל־אביב — לקנדה לפגישה עם הרבנים בפילדלפיה ובמונטריאול „לבירור בע־יית מסורבות" (באל־על).

אסותא תל־אביב אלישע חיפה

נולדו: —
רבקה ויוסף קירלנבקי — בת
לין ונפר כהן — בת
דיאנה ויגאל ריבת — בת
תחיה ואברהם רויכס — בת
כאבלה וחליל עורה — בת

שרות חיתולים הביתה
למגנות לבתי־חולים
'אסותא' 'אלישע'
תל־אביב 245215 חיפה 81418

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

Woman
Issue April 8th 1972
★ Knit Your Man A Softly Sweater...
★ Fresh FishIdeas — New Flavour For Family Meals

Woman's Own
Issue April 8th 1972
★ How To Improve Your Home For Half The Normal Cost
★ The Haircut That Takes Years Off Your Face

הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

הלוח הכפול
עמודים: 7, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28
הכל בכל כלול בלוח הכפול

שגרירות יפן בישראל

מזועזעת ממעשה הטרור אשר בוצע על אדמת ישראל על ידי רוצחים יפניים.

השגרירות מבקשת להביע את צערה העמוק ואת התנצלותה למשפחותיהם של הקרבנות החפים מפשע ואת רגשי ההשתתפות העמוקים באסון הכבד, לקרובי החללים בארץ ובחוץ־לארץ.

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

סימפוזיון על הנושא:

„משבר הדיור בישראל"

יתקיים ביום חמישי 8.6.72, בין השעות 9.00—16.00 באולם שבקומה א' ב„בית המהנדס", רחוב דיזנגוף 200 תל־אביב.

הסימפוזיון ייערך בצורת פאנל בו יקחו חלק נציגי הממשלה, חברי כנסת, ראשי ערים, מנהלי חברות שכון גדולות, ראשי ארגוני הקבלנים והסתדרות פועלי בנין, מנהלי בנקים, אפותיקאים, נציגי הטכניון, מהנדסים ואדרי־כלים.

דמי ההשתתפות כולל ארוחת צהרים — 15.— ל"י.

ההרשמה בבתי המהנדס בתל־אביב, חיפה וירושלים עד יום שלישי, 6.6.72.

אנו בונים 8 דירות - וילה במקום האקסקלוזיבי ביותר בתל־אביב

בבית דו־קומתי, במקום גבוה,
בין שד' או"ם ורח' אהבת ציון

חניה צמודה.
חזיתות וגינון יפים במיוחד.

צבי אורבך ושותי
חב' לקבלנות ובנין בע"מ רח' דיזנגוף 16, טל. 280021 ת"א

מסעדה
בדיזנגוף מקום מרכזי
למסירה
לפנות 248314

מפות עתיקות של ירושלים וארץ ישראל
(רפרודוקציות צבעוניות)
בהוצאת "אוניברסיטס"
בעריכת ד"ר הרמן מאיר ז"ל
מתנה נאה, שמכל
לשלוח לכל ארצות תבל
ע. בראון בימים לספרים
תל־אביב, אלנבי 35 ובהלת בנימין 48
ירושלים שלומציון המלכה 9

PENTHOUSE
THE INTERNATIONAL MAGAZINE FOR MEN
Vol. 7 No 1
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

המטבח הבינלאומי
ספר בישול מפואר.
מתכונים נבחרים מכל העולם.
10.- ל"י בחנויות
או בהוצאת "שבר"
ת"ד 16096 ת"א

החניה מוגבלת
סע עם "דן" ליריד

ערב עיון
על
הצעות הרפורמה במסוי

יתקיים ביום א' 4.6.72 בשעה 7.30 בערב ב„בית האומן", רח' לבונטין מס. 14, חיפה.

בהשתתפות מר יעקב פרנק (כלכלן) חבר ועדת אשר
המנחה: מר ש. יעקובינסקי, יו"ר ההתאחדות.

מוזמנים בעלי המלאכה, התעשיינים, אנשי השרותים הבונים

תנתן אפשרות לשאלות

התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה
מחוז חיפה
י. ברונזפט, מזכ"ל

האוניברסיטה העברית בירושלים
משרד דיקן הסטודנטים
מדור הסיוע
מודיעים על
מילגות לשנת הלימודים תשל"ג
לתלמידי התואר הראשון (כולל תלמידי רפואה ורפואת שיניים בשנים א׳-ג׳) ולמועמדים חדשים לשנת תשל"ג

טפסי בקשה למילגה אפשר להשיג:
במזכירויות הפקולטות
במשרד לקבלת תלמידים
בבית ללימודים קדם־אקדמיים
במדור סיוע
המועד האחרון להגשת הבקשות — 6.6.72.
גם מועמדים שטרם אושרה קבלתם לאוניברסיטה חייבים להגיש את בקשותיהם עד לתאריך זה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הועד־הפועל
איגוד עובדים סוציאליים
ביום א' - 4.6.72 יתקיים:
כנס ארצי של איגוד העובדים הסוציאליים
על הנושא:
חוסר משאבים מתאימים למילוי הצרכים והשרותים הסוציאליים
הכנס ייפתח בשעה 09.00 בבית החייל
רח' וייצמן 60, תל־אביב
כל העובדים הסוציאליים נקראים להשתתף

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
מפקד האוכלוסין והדיור 1972

1972 מפקד האוכלוסין

המפקד הסתיים אך לא תם!

בידי חמישית מאוכלוסיית המדינה הושארו שאלוני שלב ב'.
החל ב־20 לחודש זה יעברו פוקדים ויאספו את השאלונים. (אין לשלחם בדאר).

במה חשיבותם?

1. באמצעות הנתונים המתקבלים מן התשובה הנוגעת למעבר ממרכזי הערים לפרברים — יוכלו הרשויות המקומיות לתכנן שירותי:
   א) תחבורה
   ב) בריאות
   ג) חינוך
2. באמצעות הנתונים המתקבלים מן התשובות הנוגעות לתנאי הדיור ולהכנסה יוכלו רשויות המדינה לאתר איזורי עוני ולתכנן:
   א) מדיניות שיכון
   ב) שיקום איזורים נחשלים
   ג) הכוונת אמצעים לאיזורי פיתוח
3. באמצעות הנתונים המתקבלים מן התשובות הנוגעות להרגלי נסיעה יוכלו רשויות המדינה לתכנן:
   א) מערכות כבישים מודרניות
   ב) דילול עומס התנועה

תשובות מדוייקות מצד אותם אזרחים, שנבחרו באורח מקרי, תחסוכנה מכספי המדינה, במונעם צורך לערוך סקרים נוספים בנושאים הללו.

השאלונים נשמרים בסודיות גמורה.
שם המשפחה והכתובת אינם מצויינים על־פניהם.
החומר יעובד בצורת לוחות סטטיסטיים בלבד, כך שלא ניתן לזהות נתונים, כמתייחסים לאדם ידוע